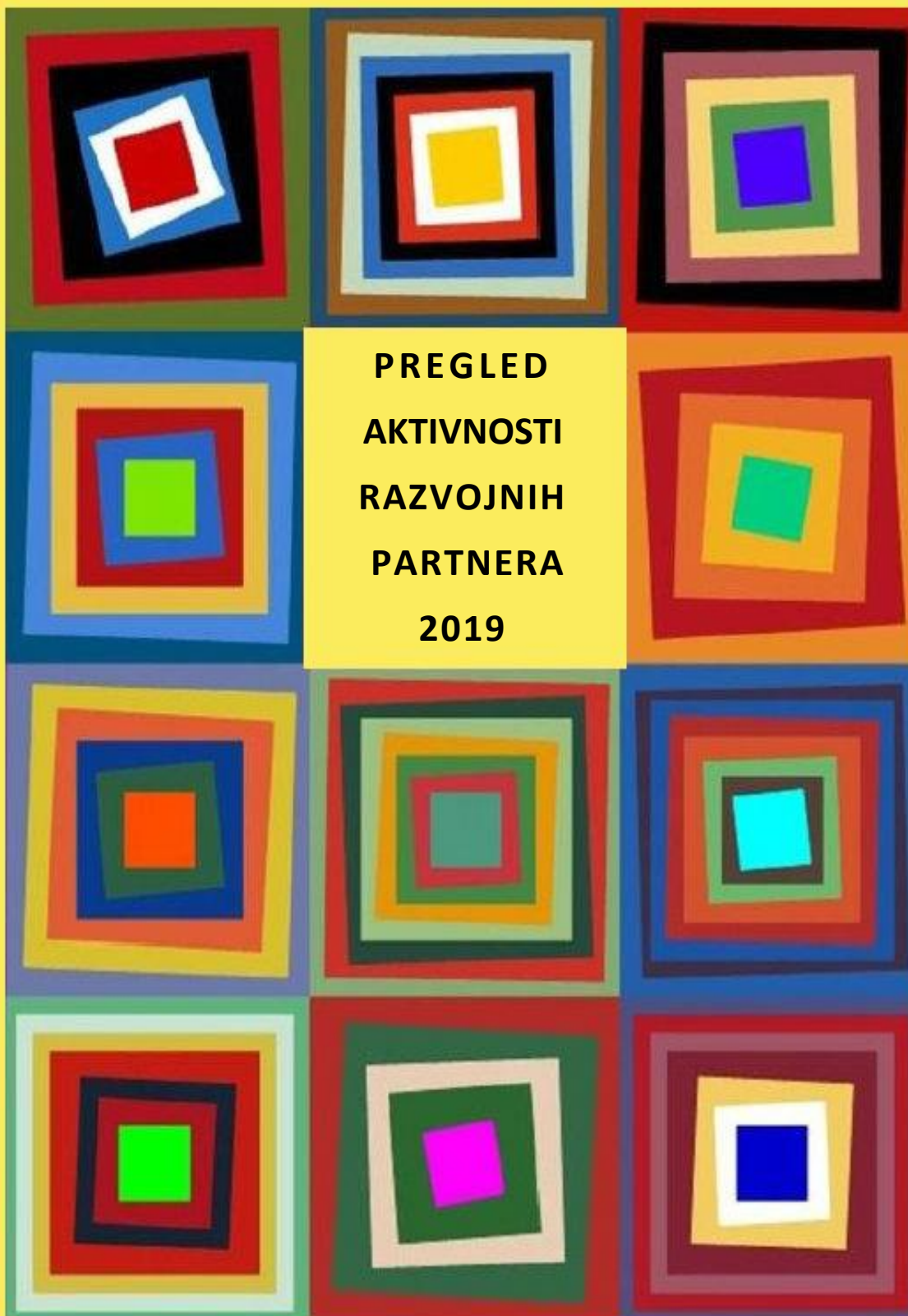

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo financija i trezora

**PREGLED
AKTIVNOSTI
RAZVOJNIH
PARTNERA
2019**

Skraćenice	4
Uvod	6
Pregled ODA pomoći u 2019.....	8
I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava	8
II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima	10
III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima	12
Pregled aktivnosti razvojnih partnera po sektorima	16
Demokracija i upravljanje.....	18
Vladavina prava i temeljna prava	30
Okoliš i klimatske politike.....	42
Transport.....	50
Energija.....	58
Konkurentost i inovacije.....	64
Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	74
Poljoprivreda i ruralni razvitak	84
Regionalna i teritorijalna suradnja	92
Međusobno povezani sektori.....	98
Profili razvojnih partnera	102
Hrvatska.....	104
Republika Češka.....	106
Francuska	110
Njemačka.....	112
Mađarska.....	116
Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)	118
Japan.....	122
Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	126
Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške	128
Slovenija	130
Vlada Švedske.....	134
Švicarska.....	138
Vlada Ujedinjenog Kraljevstva.....	142
Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)	144
Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)	146
Europska unija (EU)	150
Europska investicijska banka (EIB)	156
Ujedinjeni narodi (UN)	158
Svjetska banka	162
Međunarodna financijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC).....	166
Zaključci.....	168
Literatura.....	170

AICS	Talijanska agencija za razvojnu suradnju
ACIPS	Asocijacija Alumni Centra za interdisciplinarne postdiplomske studije
ADC	Austrijska agencija za razvitak i suradnju
APOSO	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
BATA	Institut za akreditiranje Bosne i Hercegovine
BDBiH	Brčko Distrikt BiH
BHDCA	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
BHMAC	Centar za uklanjanje mina u BiH
BiH	Bosna i Hercegovina
CAP	Zajednička poljoprivredna politika
CARDS	Pomoć Zajednice za obnovu, razvitak i stabilizaciju
CCI	Centri civilnih inicijativa
CCSP	Centar za promociju civilnog društva
CDS	Strategija razvitka BiH
CEB	Razvojna banka Vijeća Europe
CEDAW	Odbor za uklanjanje diskriminacije protiv žena
CEE	Srednja i Istočna Europa
CEEN	Mreže agencija za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju u Srednjoj i Istočnoj Europi
CEFTA	Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini
CHU	Centralna harmonizacijska jedinica
CIP	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja
CoE	Vijeće Europe
CoEM	Konferencija ministara obrazovanja
CRA	Regulatorna agencija za komunikacije
CREDO	Konkurentski regionalni ekonomski razvitak
CRS	Catholic Relief Services - Katolička pomoć
CS	Civilno društvo
DAC	Povjerenstvo za razvojnu pomoć
DCF	Forum za koordinaciju razvojnih partnera
DEI	Direkcija za europske integracije
DEMA	Agencija Kraljevine Danske za upravljanje u izvanrednim situacijama
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DFID	Odjel Ujedinjenog Kraljevstva za međunarodni razvitak
DIA	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
DIS	Decentralizirani informacijski sustav
EASA	Europska organizacija za zrakoplovnu sigurnost
EBRD	Europska banka za obnovu i razvitak
EC	Europska komisija
ECD	Razvitak u ranom djetinjstvu
ECRAN	Okolišno-klimatska regionalna mreža za pridruživanje
ECSEE	Energetska zajednica Jugoistočne Europe
EEC	Europska energetska zajednica
EFSE	Europski fond za Jugoistočnu Europu

EIB	Europska investicijska banka
EQF	Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje
ERA	Europski istraživački prostor
ERDF	Europski fond za regionalni razvitak
ERP	Program ekonomskih reformi
ETF	Europska fondacija za obuku
EU	Europska unija
EUD	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
EUFOR	Snage Europske unije
EUROSTAT	Ured za statistiku Europske unije
FAO	Organizacija Ujedinjenih naroda za poljoprivredu i hranu
FARMA	Projekt razvitka tržišne poljoprivrede
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FCO	Ministarstvo vanjskih poslova i poslova Commonwealth-a
FDIs	Izravna strana ulaganja
FIGAP	Fond za implementaciju Gender akcijskog plana BiH
FIRMA	Poboljšanje intervencija za brzi napredak na tržištu
FRONTEX	Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama zemalja članica EU
GAVI	Globalna alijansa za cjepiva i imunizaciju
GCI	Indeks globalne konkurentnosti
GDP	Bruto domaći proizvod
GEF	Globalni fond za okoliš
GFATM	Globalni fond za borbu protiv side, tuberkuloze i malarije
GIZ	<i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i>
GNI	Bruto domaći prihod
GOFBP	Globalni okvir fiskalnog bilanca i politika u BiH
GOLD	Program za unapređenje lokalnog razvitka
HEA	Agencija za razvitak visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta
IBM	Integrirano upravljanje granicom
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvitak
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva
ICMP	Međunarodna komisija za nestale osobe
ICT	Informacijska i komunikacijska tehnologija
ICTY	Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju
IDA	Međunarodna asocijacija za razvitak
IFAD	Međunarodni fond za poljoprivredni razvitak
IFC	Međunarodna financijska korporacija
IFIs	Međunarodne financijske institucije
ILO	Međunarodna organizacija rada
IMAP	Program integriranog protuminskog djelovanja
INTERPOL	Međunarodna kriminalističko-policijska organizacija
IOM	Međunarodna organizacija za migracije
IPA	Instrument za predpristupnu pomoć
IPARD	Instrument predpristupne pomoći Europske unije za ruralni razvitak

ITF	Međunarodni fond za razminiranje i pomoć žrtvama
JICA	Japanska agencija za međunarodnu suradnju
JICS	Japanski sustav za međunarodnu suradnju
JSRS	Strategija reforme sektora pravde
KfW	<i>Kreditanstalt für Wiederaufbau</i>
KM	Konvertibilna marka
LEAP	Lokalni akcijski plan zaštite okoliša
MAP	Aksijski plan za članstvo u NATO-u
MARPOL	Međunarodna pomorska organizacija
MEASURE	Projekt potpore aktivnostima monitoringa i evaluacije
MIPD	Višegodišnji indikativni planski dokument
MMF	Međunarodni monetarni fond
MO	Ministarstvo obrane
MoR	Memorandum o razumijevanju
MSME	Mikro, mala i srednja poduzeća
MTS	Sustav obuke za jedinice lokalne samouprave
NATO	Sjevernoatlantski savez
NEAP	Državni akcijski plan za zaštitu okoliša
NERDA	Regionalna razvojna agencija za SI BiH
NVO	Nevladine organizacije
OCD	Organizacije civilnog društva
ODA	Službena pomoć za razvitak
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak
OFID	OPEC-ov fond za međunarodni razvitak
OHR	Ured visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU
ORF	Otvoreni regionalni fond
OSA	Obavještajno-sigurnosna agencija
OSCE	Organizacija za europsku sigurnost i suradnju
PAR	Reforma javne uprave
PARCO	Ured koordinatora za reformu javne uprave
PFM	Upravljanje javnim financijama
PIFC	Javna unutarnja financijska kontrola
PIMIS	Informacijski sustav za upravljanje javnim investicijama
PJI	Program javnih investicija
REDAH	Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu
RCC	Regionalno vijeće za suradnju
REZ	Regionalne razvojne agencije za regiju Centralna BiH
RS	Republika Srpska
SAA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
SALW	Malokalibarsko oružje i lako naoružanje
SAP	Proces stabilizacije i pridruživanja
SDC	Švicarska agencija za razvitak i suradnju
SDGs	Ciljevi održivog razvitka
SEE	Jugoistočna Europa
SEECEL	Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija zemalja jugoistočne Europe

SEESAC	Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Europu
SEETO	Transportni opservatorij za Jugoistočnu Europu
SERC	Državna regulatorna komisija za električnu energiju
SEPKA	Asocijacija šefova policija Jugoistočne Europe
Sida	Švedska međunarodna agencija za razvojnu suradnju
SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
SIPPO	Švicarski program namijenjen promoviranju izvoza
SIS	Strategija socijalne uključenosti
SMEs	Mala i srednja poduzeća
SPPD	Strateško planiranje i razvoj javnih politika
SSPACEI	Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i europske integracije
TA	Tehnička pomoć
TACSO	Tehnička pomoć za organizacije civilnog društva
TAIEX	Ured za tehničku pomoć i razmjenu informacija
TIR	Međunarodni tranzitni sustav za prijevoz robe u cestovnom prometu
UIC	Međunarodna unija željeznica
UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
UN	Ujedinjeni narodi
UNCT	Tim Ujedinjenih naroda u BiH
UNDAF	Okvir Ujedinjenih naroda za pomoć u razvoju
UNDP	Razvojni program Ujedinjenih naroda
UNEP	Program Ujedinjenih naroda za zaštitu okoliša
UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
UNFCCC	Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime
UNFPA	Populacijski fond Ujedinjenih naroda
UNICEF	Fond Ujedinjenih naroda za djecu
UNIDO	Organizacija Ujedinjenih naroda za industrijski razvitak
UNIFEM	Razvojni fond Ujedinjenih naroda za pitanja žena
UNIFEM CEE	Ured Razvojnog fonda Ujedinjenih naroda za pitanja žena za Središnju i Istočnu Europu
UNSCR	Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda
UNV	Volonteri Ujedinjenih naroda
USA	Sjedinjene Američke Države
USAID	Američka agencija za međunarodni razvitak
UWWT	Tretman otpadnih voda u urbanim područjima
VET	Strukovno obrazovanje i obuka
VSTV	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće
WB	Svjetska banka
WBIF	Investicijski okvir za Zapadni Balkan
WHO	Svjetska zdravstvena organizacija
WTO	Svjetska trgovinska organizacija

Ministarstvo financija i trezora/Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći je u suradnji sa predstavnicima institucija u Bosni i Hercegovini i članicama Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), pripremio Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2019. godinu (DMR 2019).

Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera u 2019. godini pripremljeno je na temelju odgovora iz upitnika koje su dostavile institucije u Bosni i Hercegovini i članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera u BiH, i drugih relevantnih strateških dokumenata. Finansijski dio Izvješća temelji se na podacima iz DMD baze podataka, u koju su razvojni partneri unijeli svoje nove projekte, te ažurirali podatke o projektima u tijeku.

Izvješće pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene pomoći za razvitak (ODA) podržale članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, informacije o najnovijim razvojnim aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima u Bosni i Hercegovini tijekom 2019. godine, kao i planiranim razvojnim aktivnostima.

Klasifikacija prioritetnih sektora temelji se na sektorskoj metodologiji izvještavanja koja je definirana u IPA II regulativi za razdoblje 2014 – 2020, sukladno težnji Bosne i Hercegovine za članstvo u EU, kao i činjenicu da većina razvojnih partnera podržava realizaciju prioriteta vezanih za proces EU integracija.

S tim u svezi, u Izvješću je prikazan i analiziran pregled Službene pomoć za razvitak (ODA), usmjerene u sljedeće prioritetne sektore u Bosni i Hercegovini:

- Demokracija i upravljanje
- Vladavina prava i temeljna prava
- Okoliš i klimatske politike
- Transport
- Energija
- Konkurentnost i inovacije
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike
- Poljoprivreda i ruralni razvitak
- Regionalna i teritorijalna suradnja
- Međusobno povezani sektori

Proces europskih integracija uključuje sveobuhvatno prilagođavanje politika, institucijskog okvira i pravnog sustava s ciljem dostizanja europskih standarda u svim oblastima. Pri tomu, proces pravne harmonizacije i prihvatanja europskih standarda podrazumijeva opsežne unutarnje reforme, opću konsolidaciju sustava, snažniji ekonomski razvitak u oblastima koje utječu na dinamiku odnosa Bosne i Hercegovine i Europske unije. Međunarodna zajednica, a posebice članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, imaju značajnu ulogu u tom procesu, kroz pružanje finansijske potpore reformskim aktivnostima i programima.

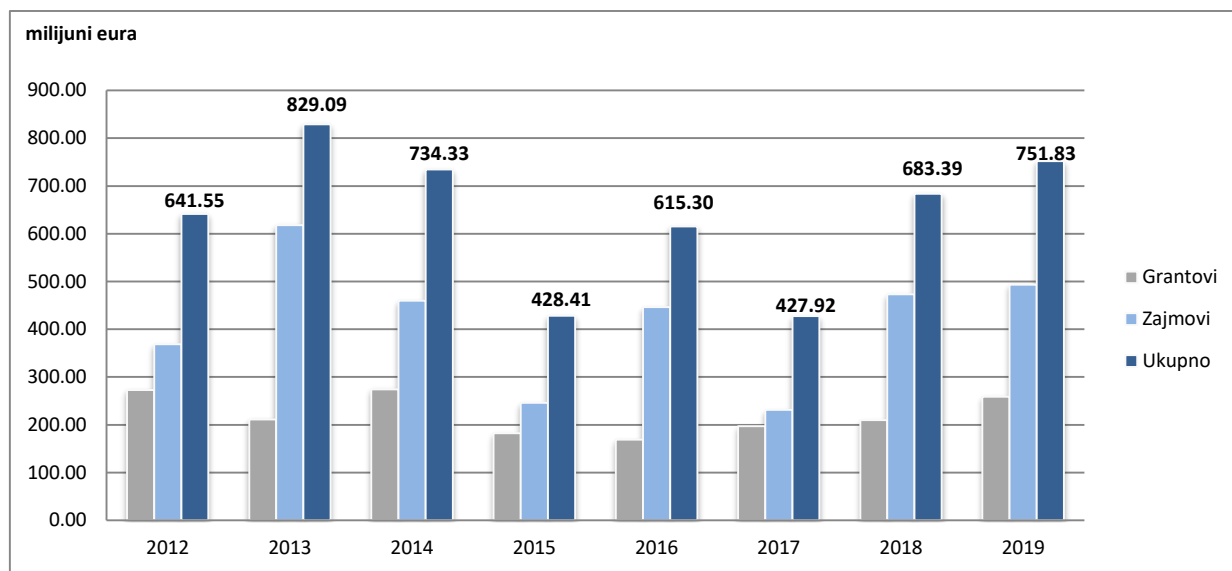
Učinkovito i djelotvorno korištenje ODA sredstava, kao i uspostavljanje međusobnog partnerskog odnosa, doprinijelo je rastu ukupno alociranih ODA sredstava, što je od krucijalnog značaja za uspjeh reformi u Bosni i Hercegovini. Sukladno tomu, Ministarstvo financija i trezora je u 2019. godini provodilo aktivnosti na daljnjem unapređenju učinkovitosti korištenja međunarodne pomoći.

Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2019 će nakon usvajanja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, biti dostupno na stranici Ministarstva financija i trezora www.mft.gov.ba i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera www.donormapping.ba.

I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava

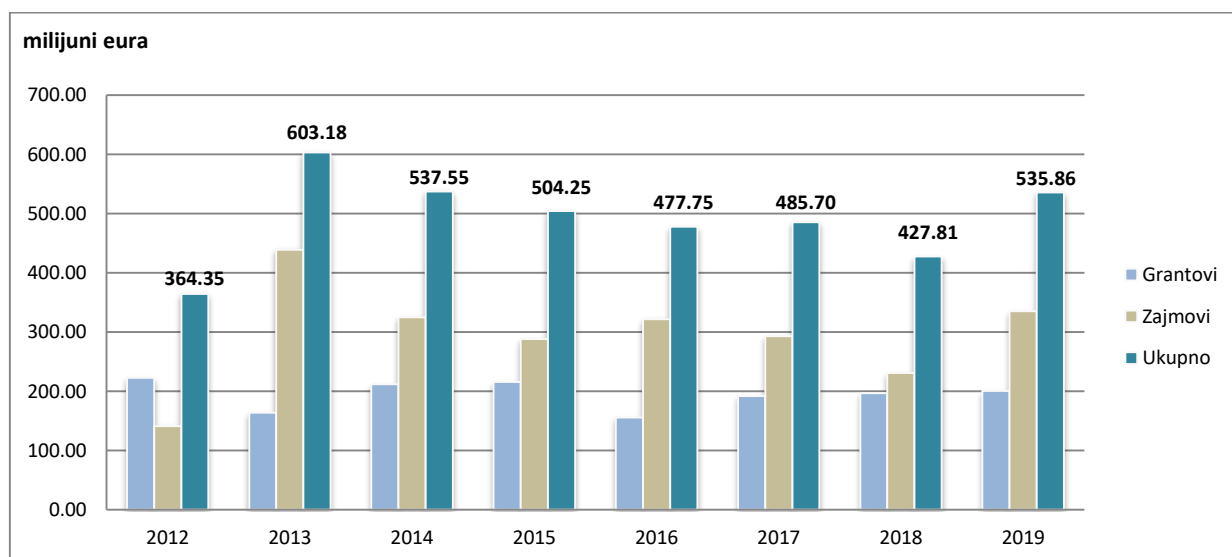
Ukupno alocirana Službena pomoć za razvitak (ODA) za Bosnu i Hercegovinu je u 2019. godini iznosila € 751.83 milijuna, od čega je € 258.77 milijuna ili 34.4% grant sredstava, a € 493.06 milijuna ili 65.6% zajmova, što u odnosu na 2018. godinu predstavlja rast od € 68.4 milijuna ili 10.0% (grafikon 1.).

Grafikon 1. Ukupno alocirana ODA u BiH za razdoblje 2012-2019

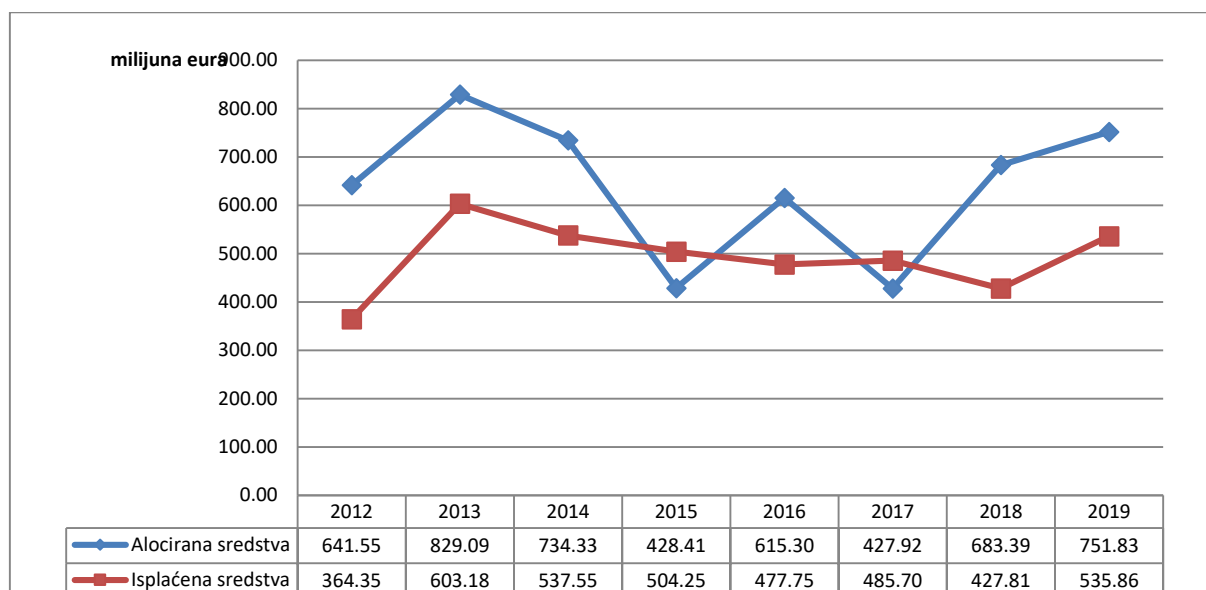
Ukupno isplaćena ODA sredstva u 2019. godini iznosila su € 535.86 milijuna, od čega je € 200.66 milijuna ili 37.4% grant sredstava, a € 335.20 milijuna ili 62.6% zajmova, što predstavlja rast u odnosu na prethodno prikazano razdoblje. Rast ukupno isplaćenih ODA sredstva u usporedbi sa 2018. godinom, iznosi € 108.1 milijuna ili 25.3%. Također, u odnosu na 2018. godinu vidljiv je neznatan rast isplaćenih grantova u iznosu od € 3.7 milijuna i značajan rast isplaćenih zajmova u iznosu od € 104.4 milijuna. Prikazano povećanje isplaćenih zajmova je dijelom rezultat proceduralne fleksibilnosti i unaprijeđene realizacije projekata, kao i dinamike kreditnih isplata potpisanih u prethodnim godinama (grafikon 2.).

Grafikon 2. Ukupno isplaćena ODA u BiH za razdoblje 2012-2019

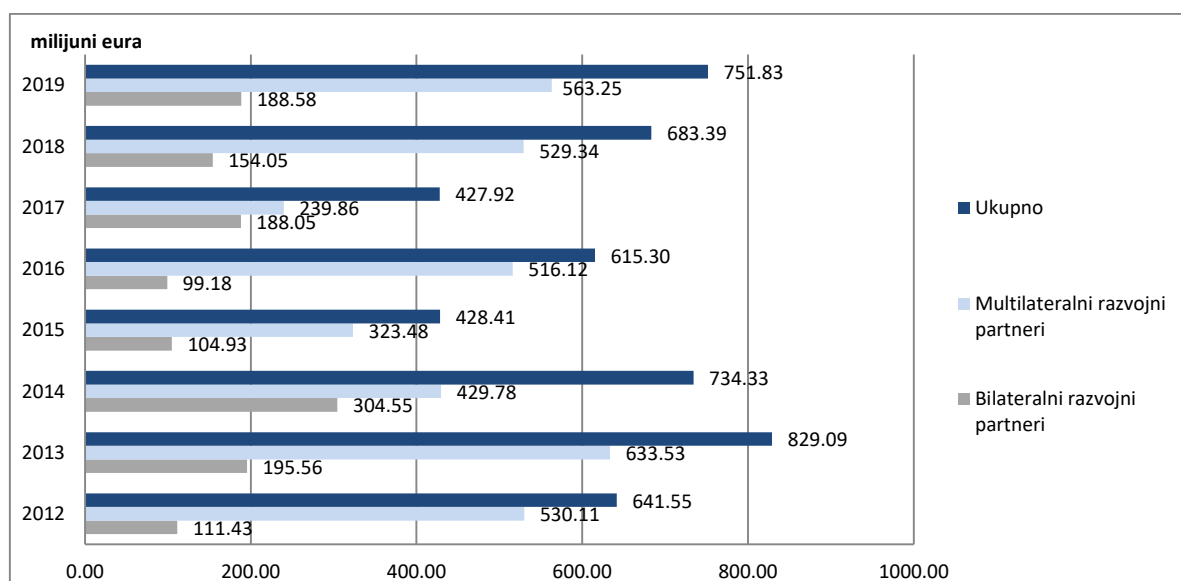
Usporedni pregled ukupno alociranih i isplaćenih ODA sredstava u BiH za razdoblje 2012-2019 prikazan je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Ukupno alocirana i isplaćena ODA u BiH za razdoblje 2012-2019

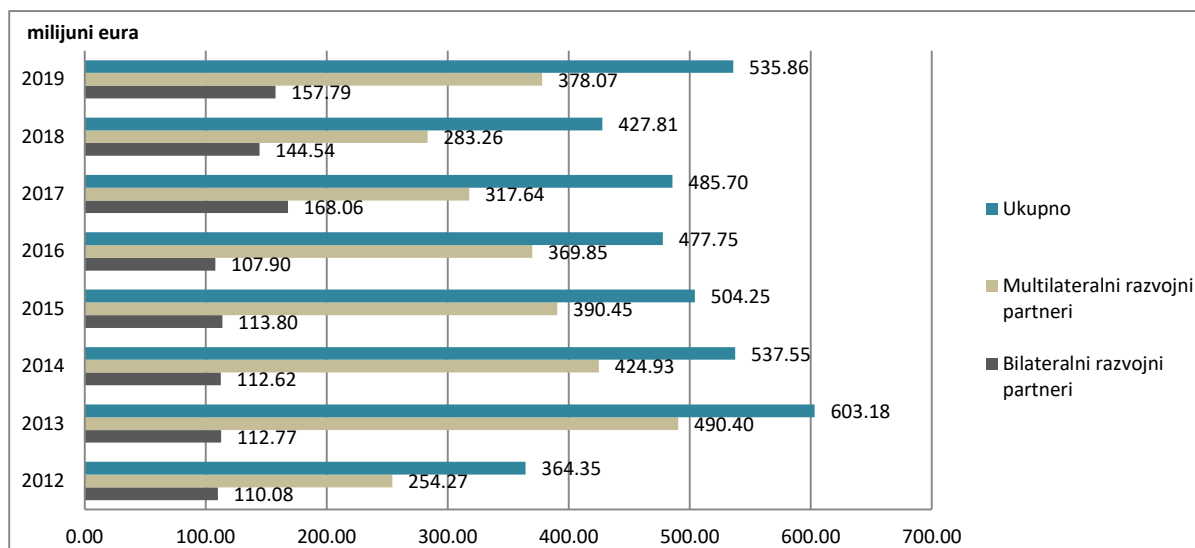

U grafikonu 4. prikazan je omjer sudjelovanja bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranim ODA sredstvima po godinama za razdoblje 2012 – 2019 godina. Od ukupno alociranih € 751.83 milijuna ODA sredstva u 2019. godini, bilateralni razvojni partneri alocirali su € 188.58 milijuna ili 25%, a € 563.25 milijuna ili 75% su alocirali multilateralni razvojni partneri.

Grafikon 4. Sudjelovanje bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranoj ODA-i po godinama

Grafikon 5. Sudjelovanje bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenju ODA-i po godinama

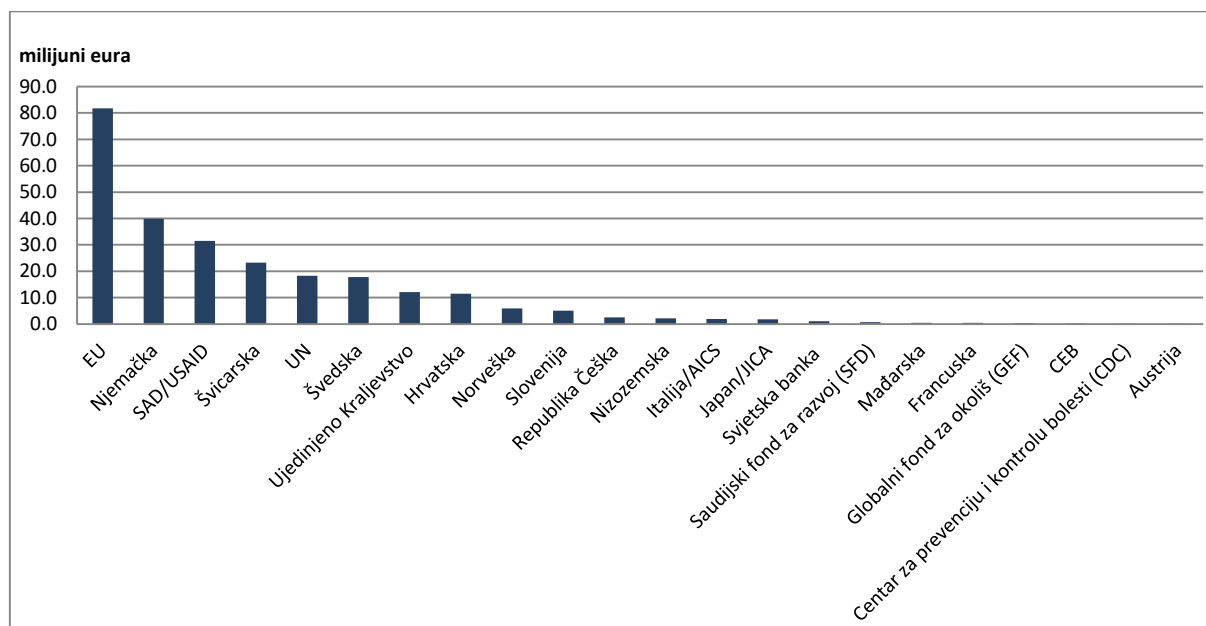
Omjer sudjelovanja bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenim ODA sredstvima po godinama za razdoblje 2012 – 2019 godina je sličan omjeru za alocirana ODA sredstva, prikazanim u grafikonu 4. Od ukupno isplaćenih ODA sredstava multilateralni razvojni partneri sudjeluju sa 71%, a bilateralni razvojni partneri 29%.

II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima

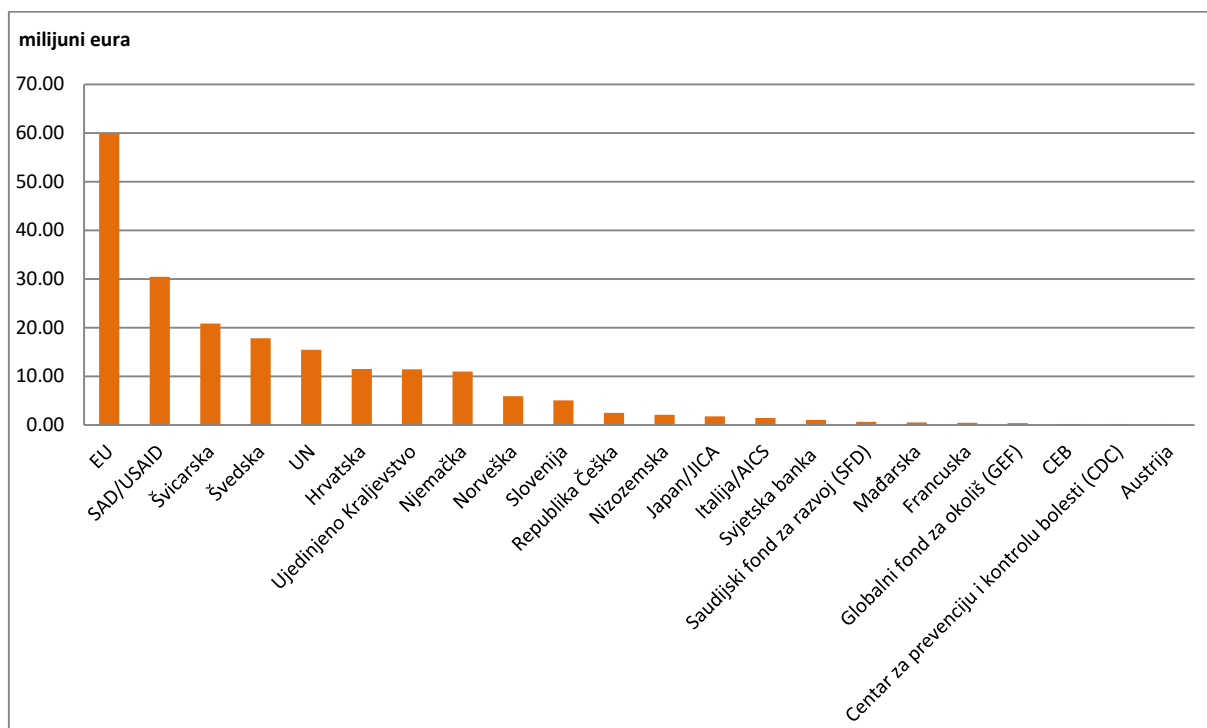
U 2019. godini ukupno je alocirano € 258.77 milijuna a isplaćeno € 200.66 milijuna grant sredstava.

U grafikonima 6. i 7. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2019. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, Njemačka, SAD/USAID, Švicarska, UN i Švedska.

Grafikon 6. Alocirana grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

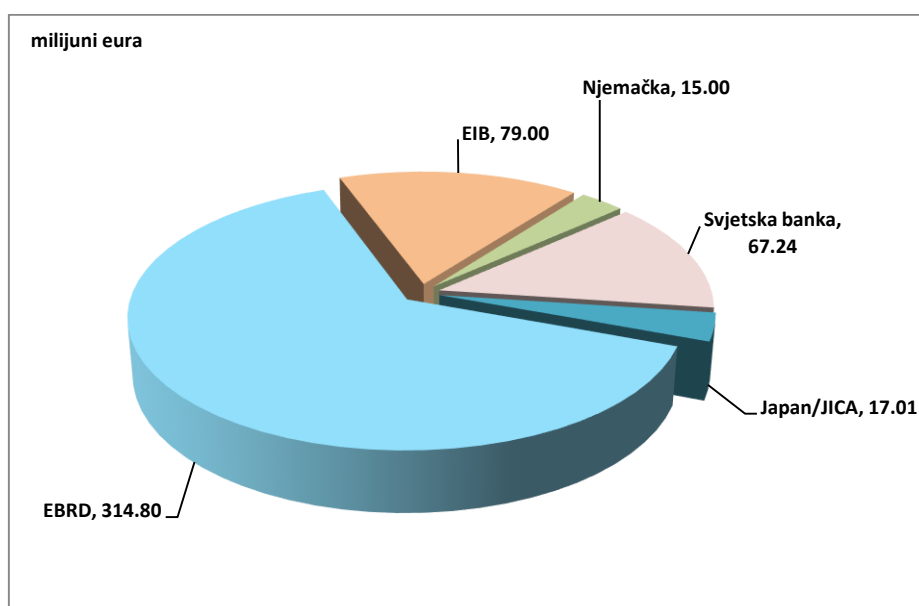
Grafikon 7. Isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

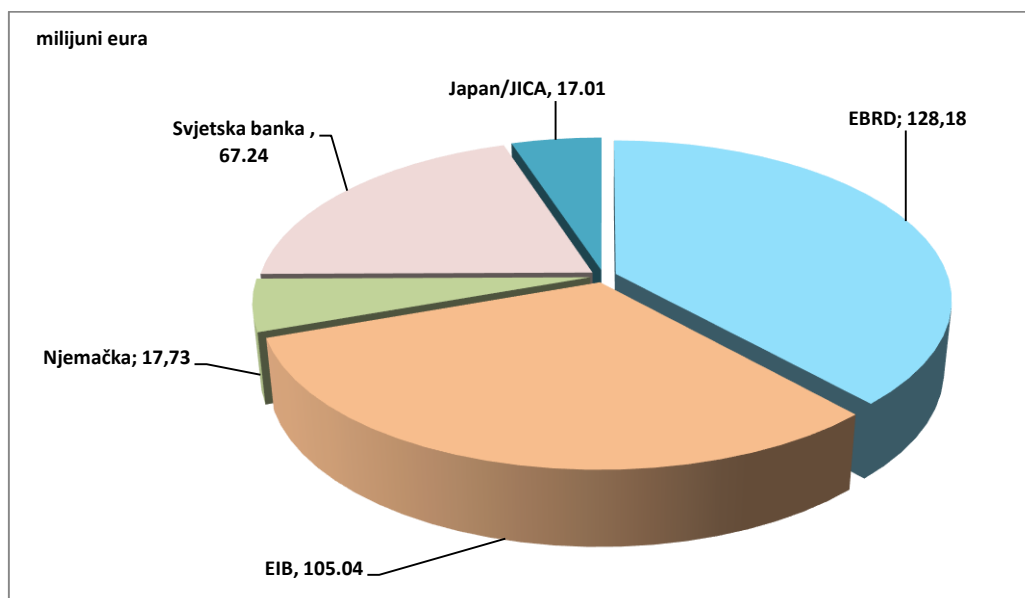
U 2019. godini ukupno je alocirano € 493.06 milijuna a isplaćeno € 335.20 milijuna zajmova.

U grafikonima 8. i 9. prikazani su alocirani i isplaćeni zajmovi u 2019. godini. Zajmodavci u 2019. godini su Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD), Europska investicijska banka (EIB), Njemačka, Svjetska banka (WB) i Japan/JICA.

Grafikon 8. Alocirana sredstva po zajmodavcima u 2019. godini

Grafikon 9. Isplaćena sredstva po zajmodavcima u 2019. godini

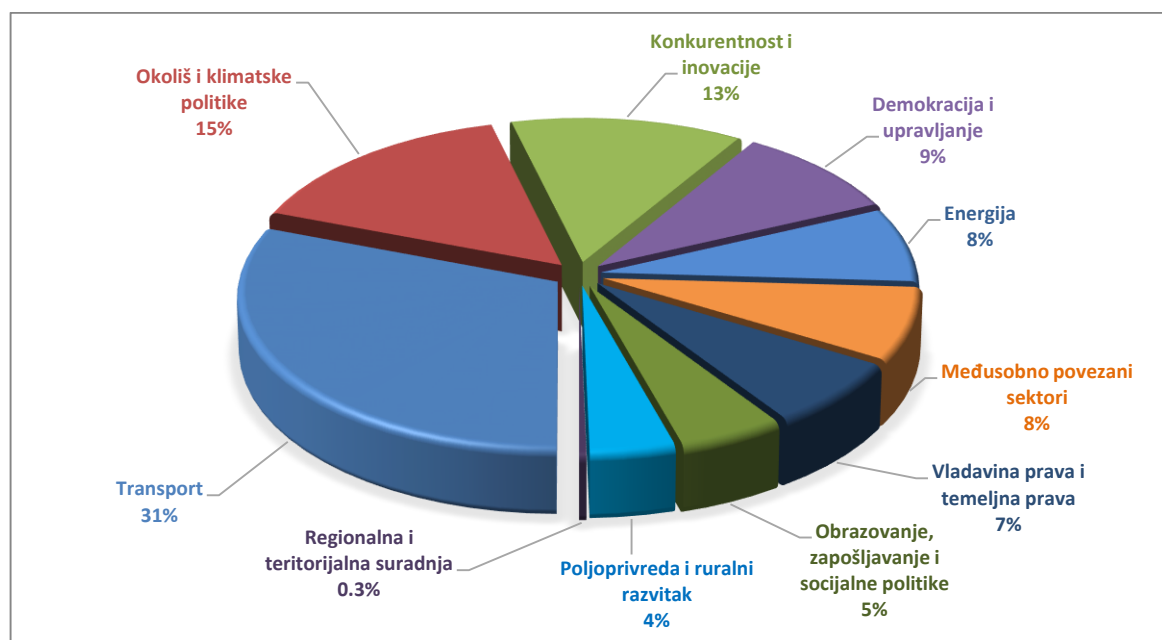

III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima

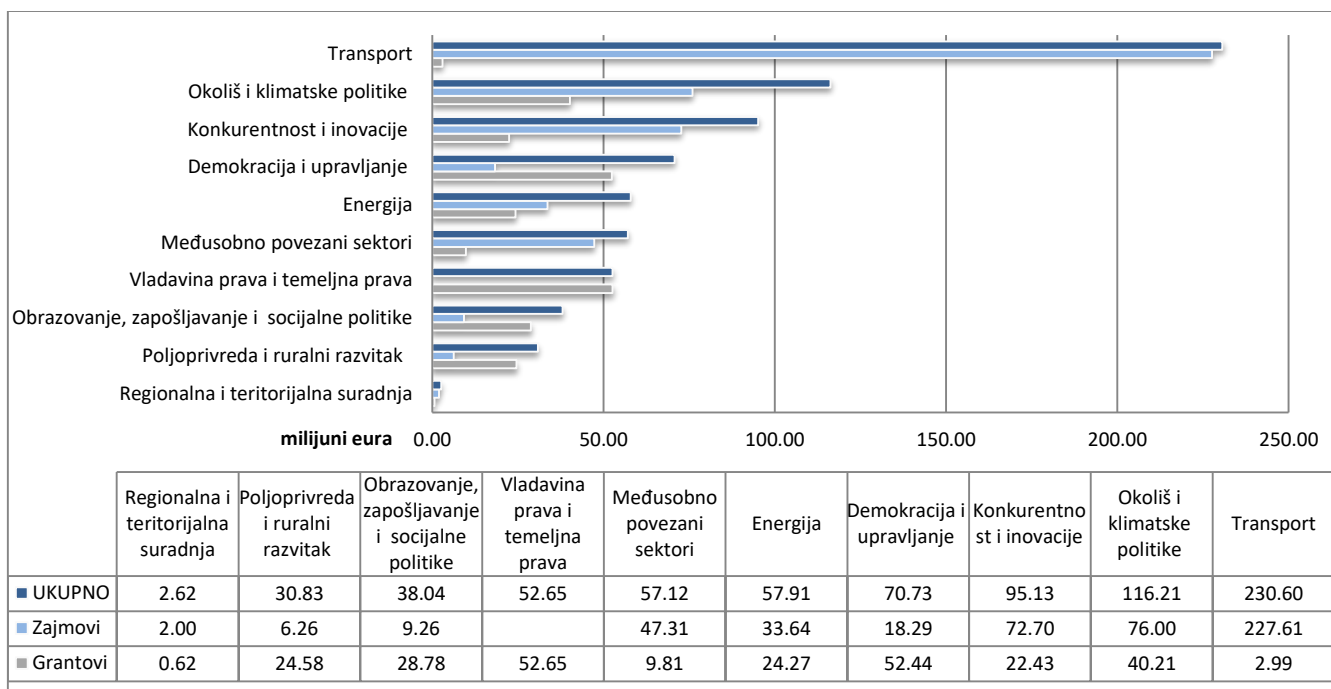
U 2019. godini ukupno alocirana ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznosi € 751.83 milijuna, od čega je € 258.77 milijuna grant sredstava i € 493.06 milijuna zajmova. (grafikoni 10. i 11.)

Od ukupno alociranih sredstava, 68% je alocirano u četiri sektora i to: Transport 31%, Okoliš i klimatske politike 15%, Konkurentnost i inovacije 13%, Demokracija i upravljanje 9% dok je u sve ostale sektore alocirano 32%.

Grafikon 10. Ukupno alocirana ODA po sektorima u 2019. godini

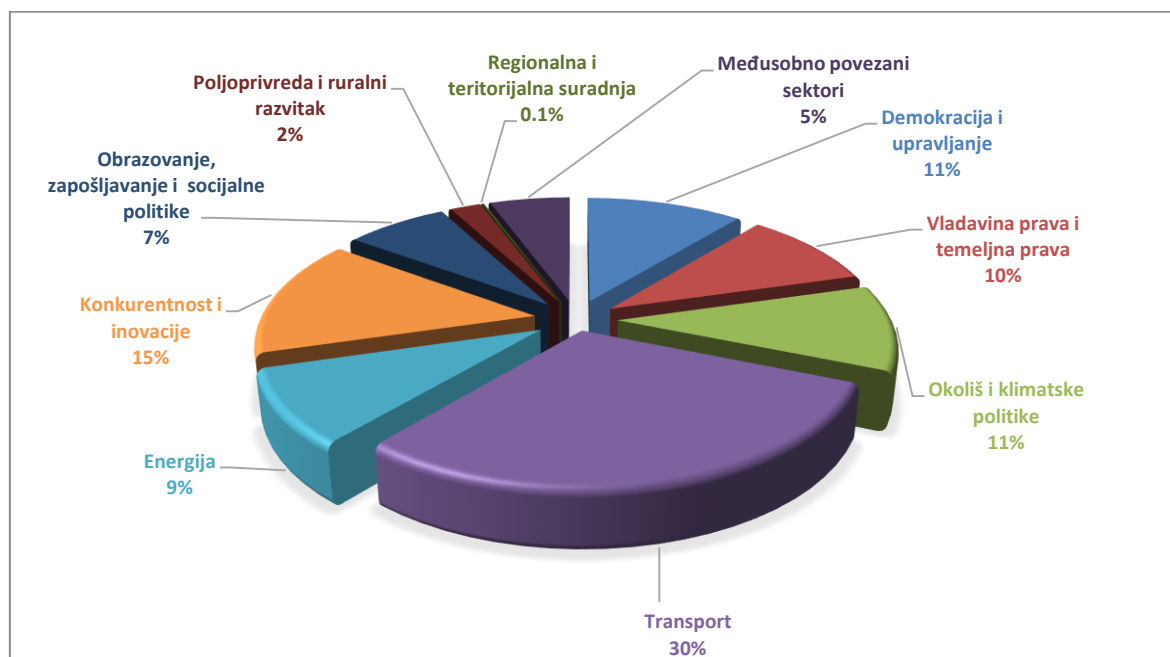
Grafikon 11. Sudjelovanje grantova i zajmova u ukupno alociranoj ODA-i po sektorima u 2019. godini

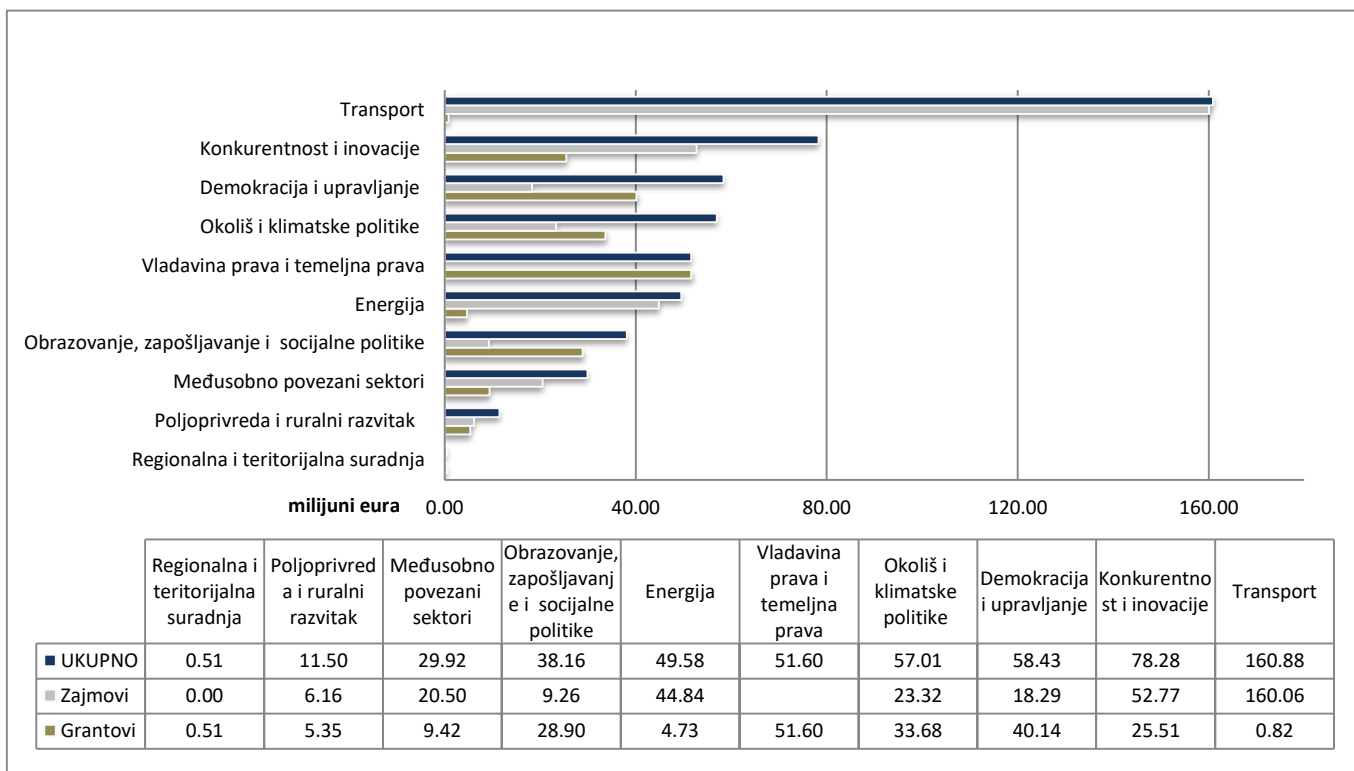
U 2019. godini ukupno isplaćena ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznose € 535.86 milijuna, od čega je € 200.66 milijuna grant sredstava, a € 335.20 milijuna zajmova (grafikoni 12. i 13.)

Od ukupno isplaćenih sredstava, najviše je isplaćeno u sektor Transport 30%, Konkurentnost i inovacije 15%, Demokracija i upravljanje i Okoliš i klimatske politike po 11%.

Grafikon 12. Ukupno isplaćena ODA po sektorima u 2019. godini

Grafikon 13. Sudjelovanje grantova i zajmova u ukupno isplaćenoj ODA-i po sektorima u 2019. godini

1. Demokracija i upravljanje
2. Vladavina prava i temeljna prava
3. Okoliš i klimatske politike
4. Transport
5. Energija
6. Konkurentnost i inovacije
7. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike
8. Poljoprivreda i ruralni razvitak
9. Regionalna i teritorijalna suradnja
10. Međusobno povezani sektori

Članice DCF aktivne u sektoru u 2019. godini	Svjetska banka, EU, SAD/USAID, Ujedinjeno Kraljevstvo, Njemačka, Švedska, Nizozemska, Norveška, UN, Švicarska, Republika Češka, Hrvatska, Italija / AICS, Mađarska, Slovenija
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni monetarni fond; Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi; Ured visokog predstavnika; Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak; Vijeće Europe; <i>British Council</i> u BiH; Norveški institut za međunarodne poslove; Europska fondacija za obuku; Ured za statistiku Europske unije, Centar za razvoj financija, Populacijski fond UN, Fond UN za djecu, Regionalna škola za javnu upravu, Regionalno vijeće za suradnju, Vijeće Europe, Investicijski okvir za Zapadni Balkan, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Vlade županija; Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo financija RS i FMF; Direkcija za financije BD BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih poslova BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo obrane BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH, sa koordinatorima entiteta i BD BiH; Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju RS; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH i Narodna skupština RS; Agencije za državnu službu BiH i entiteta; Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Ured za reviziju institucija BiH; Ured za reviziju institucija FBiH; Glavna služba za reviziju javnog sektora RS; Agencija za razvitak visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete; Direkcija za europske integracije; Direkcija za ekonomsko planiranje; Uprava za neizravno oporezivanje BiH; Porezne uprave FBiH i RS; Centralna banka BiH; Agencija za javne nabave BiH; Ured za razmatranje žalbi BiH; Centralne harmonizacijske jedinice (CHUs) u ministarstvima financija na državnoj razini i u entitetima; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Agencija za statistiku BiH i entitetske agencije za statistiku; Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Financijsko-informatička agencija FBiH, Centar za uklanjanje mina BiH; Agencija za državnu službu BiH i entitetske agencije za državnu službu, Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Gender centri FBiH i RS; Savez općina i gradova RS i FBiH, županijske i općinske vlade.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 70.73 milijuna, od čega € 52.44 milijuna grantova i € 18.29 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 58.43 milijuna, od čega € 40.14 milijuna grantova i € 18.29 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 9%, a isplaćeno 11%.
Zakonski okvir i strategije usvojeni u 2019. godini	Zakon o Proračunu institucija i međunarodnih obveza BiH za 2019. godinu (Sl. gl. BiH br. 84 /19); Proračun Federacije BiH za 2019. god (Sl.novine FBiH br.11/19); Zakon o izvršavanju Proračuna FBiH za 2019. godinu(Sl.novine FBiH br. 11/19); Zakon o dopuni Zakona o proračunima u FBiH za 2019. Godine (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Visoko (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Gračanica (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Čapljina (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Gradačac

(Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Ljubuški (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Srebrenik (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o Gradu Živinice (Sl.novine FBiH br. 30/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Proračuna FBiH za 2019. godinu (Sl.novine FBiH br. 53/19); Odluka o izmjenama i dopunama Proračuna FBiH za 2019. godinu (Sl.novine FBiH br. 53/19); Zakon o izmjeni Zakona o finansijskom konsolidiranju gospodarskih društava u FBiH (Sl.novine FBiH br. 54/19); Zakon o pravima razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji (Sl.novine FBiH br. 54/19); Proračun Federacije BiH za 2020. godinu (Sl.novine FBiH br. 99/19); Proračun FERK-a za 2019. godinu (Sl.novine FBiH br. 99/19); Proračun FERK-a za 2020. godinu (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o izvršavanju Proračuna Federacije BiH za 2020. godinu (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o proračunima u Federaciji BiH (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o izmjenama Zakona o doprinosima (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o izmjenama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o plaćama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u RS (Sl.gl.RS.br.11/19); Zakon o plaćama zaposlenih u Oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda u RS (Sl.gl.RS.br.11/19); Zakon o plaćama zaposlenih u oblasti kulture RS (Sl.gl.RS.br.11/19); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji RS (Sl.gl.RS.br.26/19); Zakon o Gradu Gradiška (Sl.gl.RS.br.26/19); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u Ministarstvu unutarnjih poslova RS (Sl.gl.RS.br.36/19); Zakon o izmjenama Zakona o lokalnoj samoupravi (Sl.gl.RS.br.36/19); Zakon o poticajima u gospodarstvu RS (Sl.gl.RS.br.52/19); Zakon o pečatima organa i institucija RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o izmjeni Zakona o bankama RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjem platnom prometu (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnim kasama (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o društvima za osiguranje (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o likvidacijskom postupku (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjenama Zakona o gospodarskim društvima (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o notarima (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zanatsko – poduzetničkoj djelatnosti (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u RS (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama Zakona o izvršenju Proračuna RS za 2019. godine (Sl.gl.RS.br.93/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u organima uprave RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda u

RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u Ministarstvu unutarnjih poslova RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u javnim službama RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Garantom fondu RS (Sl.gl.RS.br.107/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dragovoljnim mirovinskim fondovima i mirovinskim planovima (Sl.gl.RS.br.107/19); Zakon o izmjenama Zakona o poslanicima Skupštine BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19, 9/19); Zakon o dopuni Zakona o Trezoru (Sl. gl. BD BiH, br. 3/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o Trezoru (Sl. gl. BD BiH, br. 34/19); Zakon o stečaju (Sl. gl. BD BiH, br. 16/19); Zakon o službenicima i namještenicima u Skupštini BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o službenicima i namještenicima u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 1/19, 32/19); Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Sl. gl. BD BiH, br. 32/19); Zakon o plaćama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 18/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 13/19); Zakon o plaćama u Policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o plaćama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 18/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u organima javne uprave BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 12/19); Zakon o plaćama i naknadama korisnika proračunskih sredstava u Skupštini, Izornoj komisiji i Uredu za reviziju javne uprave i institucija BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama u Skupštini BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama sudaca i tužitelja BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 27/19); Zakon o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 12/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 23/19, 34/19); Zakon o izmjenama Zakona o vrijednosnim papirima (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19, 10/19, 32/19); Zakon o likvidacijskom postupku (Sl. gl. BD BiH, br. 16/19); Zakon o izvršenju Proračuna za 2019. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 9/19); Zakon o izmjeni Zakona o izvršenju Proračuna za 2019. godinu (Sl. gl. BD BiH, br.16/19); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o izvršenju Proračuna BD za 2019. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 23/19, 31/19); Zakon o izmjenama Zakona o inspekciji (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjenama Zakona o fiskalnom registru BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 3/19); Zakon o dopunama Zakona o državnoj službi u organima uprave (Sl. gl. BD BiH, br. 14/19); Zakon o Proračunu (Sl. gl. BD BiH, br. 34/19); Zakon o izmjenama Zakona o Vladi BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjeni Zakona o Vladi BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19, 32/19);

	Zakon o izmjenama Zakona o Poreskoj upravi (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjeni Zakona o Direkciji za financije (Sl. gl. BD BiH, br. 3/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Direkciji za financije (Sl. gl. BD BiH, br. 34/19), Zakon o radu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 34/19). Srednjoročna strategija upravljanja dugom BiH za razdoblje 2018-2021; Program ekonomskih reformi (PER BiH 2019-2021); Akcijski plan za investicijsku reformu BiH; Migracijski profil BiH za 2018. godinu; Strategija komuniciranja institucija BiH o procesu pristupanja BiH Europskoj uniji – od kandidatskog statusa do članstva; Strategija suradnje sa iseljeništvom Federacije BiH za razdoblje 2020 - 2024 godina i Akcijski plan za njenu provedbu; Strategija upravljanja dugom Federacije BiH za razdoblje 2019 – 2021; Program ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2019-2021; Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2020-2022; Nacrt Strategije razvoja elektroničke uprave u RS za razdoblje 2019-2022; Strategija upravljanja dugom RS za razdoblje (2019-2022); Strategija za unapređenje i razvoj volontiranja u RS (2019-2023). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na: www.donormapping.ba
Koordinacija između i sa razvojnim partnerima	Demokratske institucije: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizirali sami donatori između sebe. Decentralizacija vlasti na nižim razinama: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizirali sami donatori između sebe. Reforma javne uprave (PAR): Redoviti sastanci aktera PAR Fonda koje organizira Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO). Zajednički upravni odbor Fonda za RJU služi kao mjesečni forum za koordinaciju. U međuvremenu, redovito se održava manje formalna koordinacija s drugim donatorima. Upravljanje javnim financijama: Razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji i bilateralni sastanci vezani za projekte. Oporezivanje: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovitoj osnovi. Carine: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovitoj osnovi. Ekonomsko upravljanje: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija. Statistika: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovitoj osnovi. Civilno društvo: Lokalna savjetodavna skupina, koju podržava i upravlja projekt financiran od strane EU TACSO. Donatori aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju donatora (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor demokracije i upravljanja predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvještavanja definiranog u IPA II regulativi za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor demokracije i upravljanja sastoji se od jedanaest podsektora:

- Demokratske institucije,
- Decentralizacija i vlasti na nižim razinama,
- Reforma javne uprave (PAR),
- Upravljanje javnim financijama,
- Oporezivanje,
- Carine,
- Ekonomsko upravljanje,
- Statistika,
- Civilno društvo,
- EU programi i agencije i
- Izgradnja institucija za europske integracije.

U Bosni i Hercegovini su tijekom 2019. godine nastavljene aktivnosti na provedbi programa reformi koje imaju za cilj pokretanje ključnih gospodarskih procesa i unapređenje konkurentnosti gospodarstva. Pored toga, s obzirom da je članstvo u Europskoj uniji jedan od ključnih prioriteta Bosne i Hercegovine, mnoge reformske aktivnosti bile su usmjerene na usklađivanje legislative sa pravnom stečevinom Europske unije. Provedba reformi će u narednom razdoblju utjecati na poboljšanje makroekonomske stabilnosti i ostvarivanje stabilnog gospodarskog rasta.

Vijeće ministara BiH je na 165. sjednici, održanoj 30.01.2019. godine usvojilo Program ekonomskih reformi (ERP) za razdoblje 2019-2021. godina, koji predstavlja najznačajniji dokument u gospodarskom dijalogu Bosne i Hercegovine sa Europskom unijom. Program ekonomskih reformi sadrži srednjoročni makroekonomski okvir i okvir fiskalne politike, uključujući i fiskalne mjere, te sveobuhvatan program strukturalnih reformi u cilju poboljšanja konkurentnosti i ostvarivanja gospodarskog rasta BiH.

Strukturalne reforme definirane u Programu ekonomskih reformi 2019-2021. godina biti će usmjerene na unapređenje strateškog i zakonodavnog okvira sukladno Ugovoru o uspostavljanju Energetske zajednice, stvaranju održivog sustava financiranja željezničke infrastrukture, unapređenju poljoprivredne proizvodnje, te jačanju sustava infrastrukture kvalitete BiH po modelu Europske unije. Pored toga, buduće aktivnosti biti će usmjerene na unapređenje sektora komunikacija i informacijskog društva, povećanje učinkovitosti tržišta rada i njegove bolje povezanosti sa obrazovnim sustavom, te unapređenje zdravstvenog sustava i sustava socijalne zaštite.

Narodna skupština Republike Srpske je na 3. posebnoj sjednici održanoj 23.12.2018. godine usvojila Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2019-2021. godina (Službeni glasnik RS, broj 122/18), dok je Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2020-2022. godina usvojen na 8. posebnoj sjednici održanoj 18.12.2019. godine (Službeni glasnik RS, broj 112/19). Vlada Federacije BiH je na 170. sjednici održanoj 28.01.2019. godine usvojila Program ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2019-2021. godina, dok se usvajanje Programa ekonomskih reformi FBiH za razdoblje 2020-2022. godina očekuje u siječnju 2020. godine.

Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na izradi Okvira za Ciljeve održivog razvoja Bosne i Hercegovine do 2030. godine, koji predstavlja zajednički dokument svih razina vlasti u zemlji i koji treba utvrditi pravce razvoja Bosne i Hercegovine i istodobno doprinijeti ostvarenju globalnih Ciljeva održivog razvoja.

U oblasti europskih integracija, tijekom 2019. godine postignut je značajan napredak. Bosna i Hercegovina je Europskoj komisiji u veljači 2019. godine dostavila odgovore na dodatna pitanja iz Upitnika, a Europska komisija je Mišljenje o zahtjevu za članstvo BiH u EU i Analitičko izvješće objavila 29.05.2019. godine. Vijeće ministara BiH je na vanrednoj sjednici održanoj 15.10.2019. godine usvojilo Akcijski plan za realizaciju prioriteta iz Analitičkog izvješće Europske komisije, s obzirom da su u Izvješću definirane oblasti i konkretne akcije koje Bosna i Hercegovina treba ispuniti u cilju pristupanja Europskoj uniji.

Bosna i Hercegovina je u ranoj fazi reforme javne uprave, te je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore na usvajanju strateških dokumenata i provedbi projekata koji će doprinijeti stvaranju učinkovite, transparentne, odgovorne i moderne javne uprave u Bosni i Hercegovini.

Strateški okvir za Reformu javne uprave u BiH za razdoblje 2018-2022. godina je još tijekom 2018. godine usvojen od strane Vijeća ministara BiH, Vlade Federacije BiH i Brčko distrikta, dok Vlada Republike Srpske još uvijek nije usvojila ovaj strateški dokument. Temeljni prioriteti definirani Strateškim okvirom su: jačanje kapaciteta javne uprave kroz provedbu načela europskog upravnog prostora, uspostavljanje korisnički orijentirane i transparentne javne uprave, izgradnja profesionalnog i depolitiziranog službeničkog sustava, kao i uspostavljanje racionalne, učinkovite i odgovorne organizacijske strukture javne uprave na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2019. godine, Ured koordinatora za Reformu javne uprave BiH počeo je sa aktivnostima pripreme Akcijskog plana Reforme javne uprave u BiH, koji će biti finaliziran i usvojen nakon što sve razine vlasti u BiH usvoje Strateški okvir za Reformu javne uprave.

U oblasti upravljanja javnim financijama, tijekom 2019. godine realizirane su aktivnosti na provedbi Strategije reforme upravljanja javnim financijama u institucijama BiH 2017-2020. godina, koje imaju za cilj sustavu javnih financija osigurati veću fleksibilnost, transparentnost, odgovornost i učinkovitost u upravljanju javnim sredstvima u BiH. Daljnje unapređenje sustava upravljanja javnim financijama predstavlja najviši prioritet svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, te je preduvjet za uspješne procese reformi i daljni razvitak svih sektora društva.

U 2019. godini realiziran je projekt „Unapređenje javne interne finansijske kontrole“ koji će doprinijeti boljoj provedbi reformi upravljanja javnim financijama u procesu pristupanja Europskoj uniji kroz jačanje kapaciteta za provedbu finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

U 2019. godini pokrenute su aktivnosti na izradi Strategije upravljanja javnim financijama RS za razdoblje 2020-2025. godina, čijim usvajanjem će se definirati pravci reformi u oblasti javnih financija i sustav unapređenja fiskalne odgovornosti i dugoročne fiskalne stabilnosti u Republici Srpskoj.

Vijeće ministara BiH je na 175. sjednici, održanoj 23.07.2019. godine, usvojilo Srednjoročnu strategiju upravljanja dugom Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018-2021. godina, čime je ispunjena jedna od obveza iz Akcijskog plana za provedbu Reformske agende na razini Vijeća ministara BiH. Strategija

sadrži pregled strukture duga Bosne i Hercegovine, procjenu stanja zaduženosti, srednjoročne ciljeve upravljanja dugom, te definira smjernice za dostizanje postavljenih ciljeva u ovoj oblasti.

Vlada Republike Srpske je na 36. sjednici održanoj 06.09.2019. godine usvojila Strategiju upravljanja dugom RS za razdoblje 2019-2022. godina, koja utvrđuje srednjoročne ciljeve i aktivnosti u oblasti upravljanja dugom u Republici Srpskoj. Također, Vlada Federacije BiH je na 174. sjednici održanoj 13.03.2019. godine usvojila Strategiju upravljanja dugom Federacije BiH za razdoblje 2019-2021. godina.

U oblasti oporezivanja, tijekom 2019. godine postignut je napredak uvođenjem elektroničkih i digitalnih usluga poreskih administracija kako bi se poreskim obveznicima olakšao pristup podacima. U narednim godinama potrebno je izvršiti dodatna unapređenja ovog sustava, kako bi se u potpunosti prešlo na elektroničko poslovanje.

Vijeće ministara BiH, na 170. sjednici održanoj 28.03.2019. godine, utvrdilo je Prijedlog osnova za pristupanje Bosne i Hercegovine Inkluzivnom okviru za provedbu mjera protiv erozije poreske osnovice i premještanja dobiti (*BEPS – Base Erosion and Profit Shifting*). BEPS se sastoji od 15 mjera usmjerenih na smanjenje i suzbijanje agresivnog poreskog planiranja, poreske prijevare i izbjegavanja poreza, posebice u slučaju velikih multinacionalnih kompanija. Pridruživanjem BEPS-u, Bosna i Hercegovina će ispuniti svoje međunarodne obveze u oblasti poreske politike.

Vlada RS je na 8. sjednici održanoj 06.12.2019. godine usvojila i uputila u parlamentarnu proceduru Nacrt Zakona o poreskom postupku, čijim usvajanjem će se olakšati procedura e-registracije gospodarskih subjekata u Republici Srpskoj. Pored toga, tijekom 2019. godine usvojen je set poreskih zakona u Republici Srpskoj, koji će doprinijeti smanjenju sivog gospodarstva u Republici Srpskoj (Službeni glasnik RS, broj 58/19, 105/19 i 112/19).

U oblasti carinske politike, tijekom 2019. godine ostvaren je značajan napredak kroz usvajanje podzakonske legislative značajne za obavljanje vanjskotrgovinskih poslova, kao i unapređenje carinskih kontrola. Uprava za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine donijela je Uputstvo o popunjavanju carinske prijave i zbirne prijave (Službeni glasnik BiH, broj 43/19), kao i Uputstvo o uvjetima i načinu stjecanja statusa ovlaštenog izvoznika (Službeni glasnik BiH, broj 73/19) koje će omogućiti svim sudionicima u vanjskotrgovinskom poslovanju da bolje razumiju problematiku porijekla u oblasti statusa ovlaštenog izvoznika.

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj 03.12.2019. godine usvojilo Odluku o utvrđivanju carinske tarife za 2020. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 85/19), koja je u potpunosti usklađena sa Kombiniranom nomenklaturom Europske unije za 2020. godinu. Usvajanjem ove odluke stvoreni su uvjeti za uspješnije obavljanje vanjskotrgovinskih poslova između gospodarskih subjekata u Bosni i Hercegovini i gospodarskih subjekata u zemljama potpisnicama CEFTA sporazuma, kao i državama članicama Europske unije. Na istoj sjednici usvojena je Odluka o privremenoj suspenziji i privremenom smanjenju carinskih stopa kod uvoza određenih roba do 31.12.2020. godine (Službeni glasnik BiH, broj 84/19), koja ima za cilj poboljšanje uvjeta poslovanja domaćih proizvođača, te zadržavanje postojećih i otvaranje novih radnih mjesta. Robe obuhvaćene ovom odlukom su materijali i sirovine koji se smatraju repromaterijalom, koje koriste bh. proizvođači u vlastitoj proizvodnji, za izradu gotovih proizvoda, u proizvodnji proizvoda za izvoz ili su supstitucija uvoznih proizvoda, a koji se ne mogu nabaviti na domaćem tržištu u količinama i kvaliteti potrebnoj za proizvodnju gotovih proizvoda.

U oblasti javnih nabava, tijekom 2019. godine ostvaren je određeni napredak, posebice kroz unapređenje funkcionalnosti sustava elektroničkih javnih nabava e-Nabave, a temeljni cilj u narednom razdoblju je potpuna informatizacija sustava javnih nabava u Bosni i Hercegovini.

U izradi je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, koji će u potpunosti uskladiti oblast javnih nabava sa europskim direktivama. Nakon što se pribave mišljenja nadležnih institucija, prijedlog Zakona bi početkom 2020. godine trebao biti poslan u proceduru usvajanja.

Sredinom 2019. godine počela je provedba IPA II projekta „Jačanje sustava javnih nabava u BiH“, koji obuhvaća obuke službenika za javne nabave, a njegov temeljni cilj je izgradnja i jačanje sustava javnih nabava u Bosni i Hercegovini u svrhu postizanja što učinkovitijeg korištenja javnih sredstava. Također, u listopadu 2019. godine postao je operativan Informacijski sustav za upravljanje obukama iz oblasti javnih nabava (TMIS), koji će dodatno unaprijediti sustav obuka službenika iz oblasti javnih nabava.

U prethodnih nekoliko godina ostvaren je značajan napredak u oblasti strateškog planiranja u institucijama BiH i entitetima, a u narednom razdoblju je potrebno uložiti dodatne napore na unapređenju ovog sustava, boljem definiranju strateških ciljeva i njihovoj provedbi. Također sve veći broj jedinica lokalne samouprave primjenjuje strateško planiranje prilikom izrade svojih proračuna.

Vijeće ministara BiH je na 178. sjednici održanoj 12.11.2019. godine usvojilo Srednjoročni program rada Vijeća ministara BiH za razdoblje 2020-2022. godina koji ima za cilj osigurati planske temelje za kvalitetno upravljanje razvojem sukladno nadležnostima Vijeća ministara i institucija BiH.

Strateški ciljevi razvoja definirani u Srednjoročnom programu rada Vijeća ministara BiH su makroekonomska stabilnost, razvoj konkurentnog gospodarskog okruženja i ljudskih resursa, povećanje industrijske konkurentnosti, unapređenje kulture i kreativnih sektora, ravnomjeran regionalni razvoj, poboljšanje upravljanja okolišem, brži razvoj poljoprivrede, energetske potencijala, s naglaskom na obnovljive izvore i energetske učinkovitost i ruralni razvitak, povećanje mogućnosti zapošljavanja, promidžba inkluzivnosti u obrazovanju, smanjenje siromaštva, unapređenje zdravstvene zaštite i ubrzanje procesa tranzicije.

Usljed kašnjenja u formiranju vlasti, tijekom 2019. godine nisu usvojeni Dokument okvirnog proračuna institucija BiH za razdoblje 2020-2022. godine, kao ni Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH 2020-2022. godina, dok je Vlada Republike Srpske na 26. sjednici održanoj 27.06.2019. godine usvojila Dokument okvirnog proračuna Republike Srpske za razdoblje 2020-2022. godina.

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj 03.12.2019. godine usvojilo Program javnih investicija / Razvojno-investicijski program institucija Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2022. godina.

U Republici Srpskoj su tijekom 2019. godine nastavljene aktivnosti na reformi zdravstvenog sustava i uvođenju javnih zdravstvenih ustanova i Fonda zdravstvenog osiguranja u trezorski sustav poslovanja, te se očekuje da ovaj projekat bude u potpunosti završen do 2023. godine.

U podsektoru statistike, tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti na razvitku institucijskih kapaciteta agencija i zavoda za statistiku u Bosni i Hercegovini, kao i na ispunjavanju međunarodnih obveza kroz usklađivanje metodologije propisima i metodologiji europske statistike, što će osigurati međunarodna usporedivost statističkih podataka.

Pored toga, Centralna banka BiH nastavila je aktivnosti na unapređenju statističkih praksi, te je tijekom 2019. godine pokrenula istraživanje o inflatornim očekivanjima s ciljem boljeg analiziranja

cjenovnih kretanja i doprinosa vođenju ekonomskih politika u Bosni i Hercegovini. Također, tijekom izvještajnog razdoblja, uspostavljen je novi klirinški sustav u Bosni i Hercegovini, koji je u potpunosti usklađen sa pravilima *Jedinstvenog* područja plaćanja u eurima - SEPA (*Single Euro Payment Area*), čime je ispunjen preduvjet za integriranje platnih sustava Centralne banke BiH u platne sustave u Europskoj uniji.

U oblasti komuniciranja o procesu europskih integracija, Vijeće ministara BiH je na 169. sjednici održanoj 21.03.2019. godine usvojilo Strategiju komuniciranja institucija Bosne i Hercegovine o procesu pristupanja BiH Europskoj uniji – od kandidatskog statusa do članstva. Pored toga, Vijeće ministara BiH je na 175. sjednici održanoj 23.07.2019. godine usvojilo Akcijski plan Vijeća ministara BiH za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o procesu pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji za 2019. godinu.

U oblasti obuka o europskim integracijama, Direkcija za europske integracije BiH je tijekom 2019. godine kontinuirano organizirala obuke iz oblasti europskih integracija za članove tijela u sustavu koordinacije procesa europskih integracija i državne službenike koji izravno obavljaju poslove vezane za europske integracije i koordinaciju procesa pridruživanja BiH Europskoj uniji.

U cilju provedbe odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, tijekom 2019. godine održani su sastanci: treći sastanak Posebne skupine za Reformu javne uprave 12.02.2019. godine, treći sastanak Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku 13.02.2019. godine, četvrti sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između BiH i Europske unije 07.11.2019. godine, četvrti sastanak Pododbora za gospodarska i financijska pitanja i statistiku 19-20.11.2019. godine i četvrti sastanak Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju 12.12.2019. godine.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

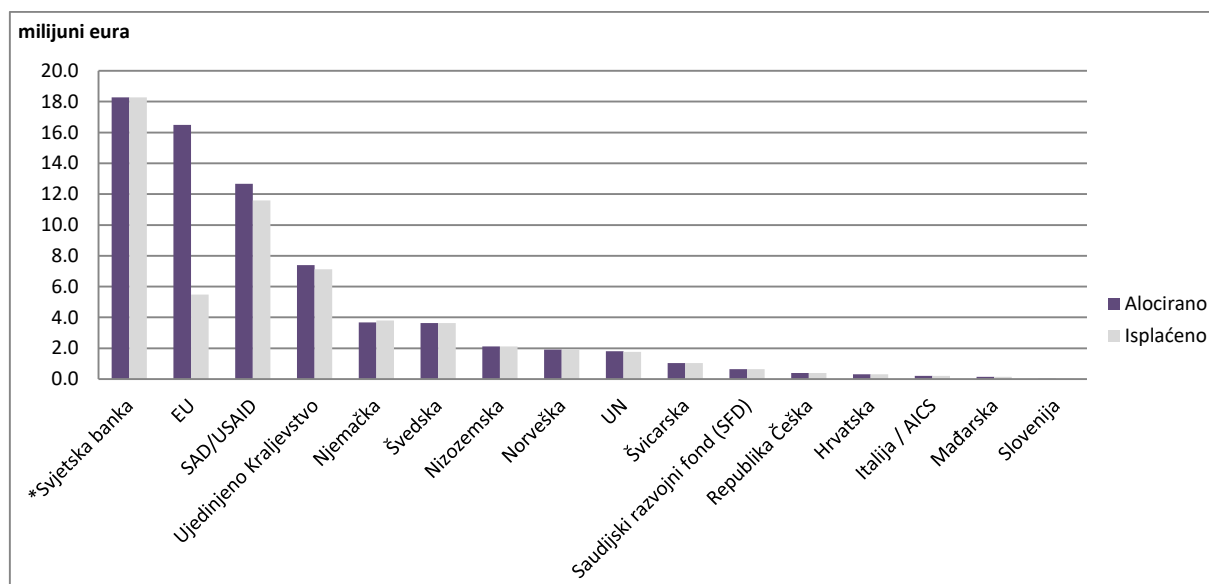
Članice DCF aktivne u sektoru Demokracija i upravljanje u 2019. godini su Svjetska banka, EU, SAD/USAID, Ujedinjeno Kraljevstvo, Njemačka, Švedska, Nizozemska, Norveška, UN, Švicarska, Republika Češka, Hrvatska, Italija / AICS, Mađarska i Slovenija.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor Demokracija i upravljanje u 2019. godini su iznosila € 70.73 milijuna, od čega je € 52.44 milijuna bilo u formi grantova i € 18.29 milijuna u formi zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva DCF članica za Sektor u 2019. godini su iznosila € 58.43 milijuna, od čega € 40.14 milijuna u formi grantova i € 18.29 milijuna u formi zajmova.

U Grafikonu 1.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajma Svjetske banke.

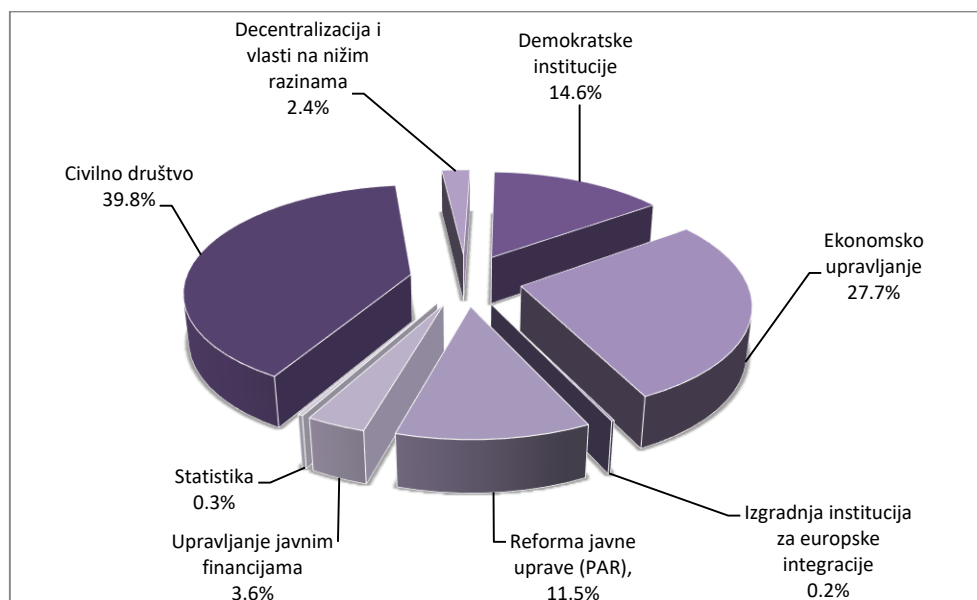
Razvojni partneri koji su u 2019. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su Svjetska banka, EU, SAD/USAID, za kojima slijede Ujedinjeno Kraljevstvo, Njemačka i Švedska.

Grafikon 1.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

*Napomena: Svjetska banka Zajam

U Grafikonu 1.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstva u 2019. godini po podsektorima. Sektor Demokracija i upravljanje se sastoji od 11 podsektora.

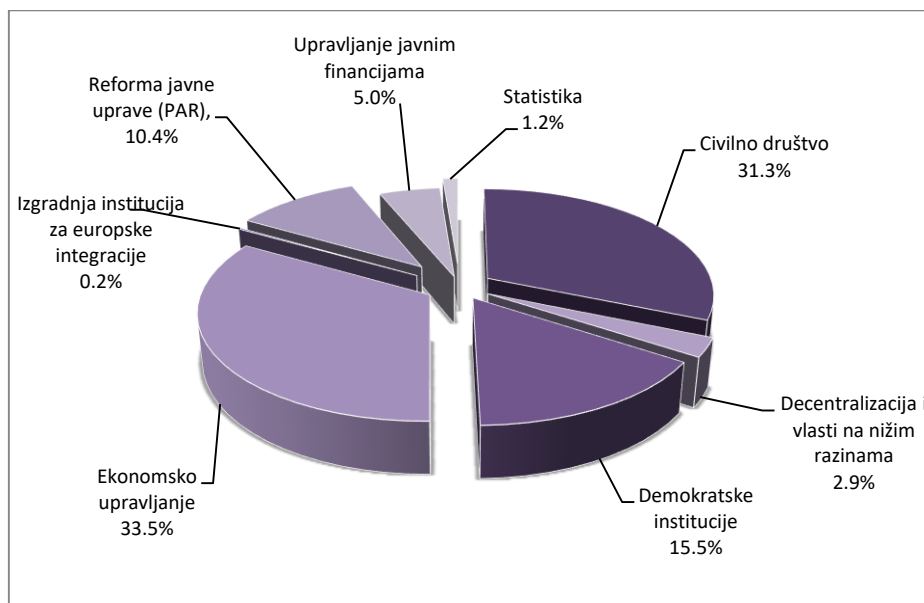
Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 67.5% alocirano je u podsektore Civilno društvo (39.8%) i Ekonomsko upravljanje (27.7%), dok je u sve ostale podsektore alocirano 32.5% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 1.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2019. godini

Grafikon 1.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstva u 2019. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, 64.8% je isplaćeno u podsektore Ekonomsko upravljanje (33.5%) i Civilno društvo (31.3%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno 35.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 1.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
Projekt jačanja bankarskog sektora	Svjetska banka	56.50
Jačanje javnih institucija Različiti projekti u sklopu investicijskog fonda i lanca Međunarodnih finansijskih institucija (IFIs)	Njemačka	12.11
Program unapređenja investicijske klime u BiH	UK	9.41
Projekt uništavanja eksplozivnih sredstava i ostataka rata	Njemačka, Norveška, Nizozemska Saudijski fond za razvitak (SFD), UK	9.14
Jačanje uloge mjesnih zajednica (MZ) u Bosni i Hercegovini	Švicarska, UN, Švedska	9.06
MEASURE, USAID/Bosna i Hercegovina (BiH) Projekt potpore monitoringu i evaluaciji	SAD/USAID	7.75
(USAID) Projekt - Pravosuđe protiv korupcije	SAD/USAID	7.50
(USAID) <i>PRO Future</i> (II) Povjerenje, razumijevanje i odgovornost za budućnost	SAD/USAID	7.50
USAID-ova potpora građanima u borbi protiv korupcije	SAD/USAID	6.50
Dovršenje i isporuka zgrade funkcionalnog sjedišta policije Brčko distrikta	UN	6.41

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti proces jačanja demokracije i upravljanja, kroz jačanje demokratskih institucija i inkluzivnih demokratskih procesa, jačanja uloge civilnog društva, te provedbu aktivnosti na realiziranju daljnjeg napretka u reformama koje su ključne za proces europskih i euroatlantskih integracija. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti, u narednom razdoblju je potrebno:

- nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa EU *acquis*-om;
- ispuniti ključne prioritete iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, te izraditi Program integriranja BiH u Europsku uniju;
- nastaviti aktivnosti na Reformi javne uprave u Bosni i Hercegovini, kako bi se stvorila transparentna, učinkovita i moderna javna uprava na svim razinama vlasti u BiH;
- usvojiti Strateški okvir za reformu javne uprave u BiH za razdoblje 2018-2022. godina na svim razinama vlasti u BiH, kao i Akcijski plan za njegovu provedbu;
- osigurati puno funkcioniranje Fonda za Reformu javne uprave, te osigurati dodatna sredstva za realizaciju ciljeva i mjera definiranih Strateškim okvirom za Reformu javne uprave;
- ojačati sustav strateškog, srednjoročnog i godišnjeg planiranja u Bosni i Hercegovini;
- nastaviti sa aktivnostima unapređenja programske izrade proračuna u BiH i provedbe financijskog upravljanja i kontrole u institucijama u BiH;
- završiti realizaciju reforme zdravstvenog sustava u Republici Srpskoj, što je preduvjet za uvođenje svih zdravstvenih ustanova i Fonda zdravstvenog osiguranja u trezorski sustav poslovanja, što će doprinijeti očuvanju fiskalne sigurnosti čitavog sustava;
- izvršiti reformu javnih poduzeća u Republici Srpskoj kako bi se ona stavila u funkciju razvitka gospodarstva i društva u cjelini;
- u oblasti carinskih propisa potrebno je usvojiti zakonske i podzakonske akte radi daljeg usklađivanja carinskih propisa BiH sa novim carinskim propisima Europske unije;
- provesti aktivnosti na jačanju koordinacije međunarodne razvojne pomoći i jačanju partnerskog odnosa sa razvojnim partnerima u BiH;
- unaprijediti sustav javnih nabava u Bosni i Hercegovini kroz usklađivanje legislative sa *acquis*-om, obuke službenika zaduženih za poslove javnih nabava, te povećanje transparentnosti procesa javnih nabava u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2019. godini	EU, SAD/USAID, Ujedinjeno Kraljevstvo, Švicarska, Švedska, UN, Norveška, Japan/JICA, Njemačka, Slovenija, Republika Češka, Francuska, Hrvatska
Ostale ključne međunarodne organizacije	Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi; Vijeće Europe; Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga; INTERPOL; EUROPOL; Snage europske unije; Međunarodni program pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) i Ured za razvitak tužiteljstva, pomoć i obuku u inozemstvu (OPDAT) Ministarstva pravosuđa SAD; Europska policijska akademija; Asocijacija europskih policijskih akademija; Katolička pomoć; Ured visokog predstavnika; Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama; Međunarodno povjerenstvo Crvenog križa; <i>Save the Children</i> Norveška; Regionalno vijeće za suradnju, OPEC fond za međunarodni razvitak/OFID; Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Europu (SEESAC); Caritas Švicarska, <i>Care International</i> ; <i>Hilfswerk Austria International</i> , Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Odjel UN za droge i kriminal (UNODC), Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP), Turska Agencija za međunarodnu suradnju i razvitak (TIKA).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Parlamentarna skupština BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo pravde RS; Županijska ministarstva pravde; Pravosudna komisija BD BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Tužiteljstvo BiH; Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH; Sud BiH; Tužiteljstvo BiH; Županijski sudovi; Sud BD BiH; Centri za obuku sudaca i tužitelja u FBiH i RS; Državna agencija za istrage i zaštitu BiH; Granična policija BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Institucija ombudsmena /ombudsmana za ljudska prava BiH; Notarska komora FBiH i RS; Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH; Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH; Agencija za policijsku podršku BiH; Policijske akademije u FBiH i RS; Federalno ministarstvo unutarnjih poslova; Ministarstvo unutarnjih poslova RS; Županijska ministarstva unutarnjih poslova; Županijska ministarstva obrazovanja; Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH; Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH; Agencije za civilnu zaštitu entiteta i BD BiH; Federalno ministarstvo zdravstva; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Odjel za zdravstvo BD BiH; Agencija za ravnopravnost spolova BiH; Gender centri FBiH i RS; Vijeće nacionalnih manjina u BiH.
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 52.65 milijuna granta Ukupno isplaćeno € 51.60 milijuna granta Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 7%, a isplaćeno 10%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policiji i unutarnjim poslovima (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju i municiji (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnom redu i miru (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o sigurnosti kritičnih infrastruktura u RS (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o osobnom imenu (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjeni Zakona o nasljeđivanju

	(Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o dopuni Zakona o pravosudnom ispitu u RS (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nasljeđivanju RS (Sl. gl. RS br. 82/19), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bilježnicima RS (Sl. gl. RS br. 82/19); Zakon o dopuni Zakona o policiji i unutarnjim poslovima (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u Ministarstvu unutarnjih poslova RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stvarnim pravima (Sl.gl.RS.br.107/19); Zakon o dopuni Zakona o upravnom postupku (Sl. gl. BD BiH, br. 23/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o sukobu interesa (Sl. gl. BD BiH, br. 3/19); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o službenicima i namještenicima u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 1/19, 32/19); Zakon o dopunama Zakona o pravnim licima (Sl. gl. BD BiH, br. 3/19); Zakon o kaznenom postupku BD BiH (Sl. gl. BD BiH br. 3/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 14/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 14/19); Zakon o plaćama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 18/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 13/19); Zakon o plaćama u Policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama i naknadama sudaca i tužitelja BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 27/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine (Sl. gl. BD BiH, br. 13/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku (Sl. gl. BD BiH, br. 13/19); Zakon o advokatskoj djelatnosti (Sl. gl. BD BiH, br. 4/19); Zakon o izmjeni Zakona o Uredu za pravnu pomoć (Sl. gl. BD BiH, br. 23/19). Migracijski profil BiH za 2018. godinu; Nacrt strategije za prihvrat i integraciju državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u BiH na temelju Sporazuma o readmisiji i Akcijski plan za razdoblje 2020 – 2023, Strategija integriranog upravljanja granicom u BiH i Akcijski plan za razdoblje 2019-2023. Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Reforma pravosuđa: Godišnji forum informiranja razvojnih partnera u organizaciji Ministarstva pravde BiH i Strukturirani dijalog o pravosuđu između BiH - EU. Koordinacija razvojnih partnera održava se svakih 6 mjeseci od strane Delegacije Europske unije (EUD) kao dio strukturnog dijaloga, kao i sastanaka pododbora u sektoru pravde sa sudjelovanjem Visokog sudbenog

i tužiteljskog vijeća i Ministarstva pravde.

EUD redovito organizira sastanke za koordinaciju međunarodnog pravosudnog sektora.

Redoviti bilateralni koordinacijski sastanci međunarodnih i lokalnih partnera.

Reforma zatvorskog sustava: *ad hoc* koordinacija i bilateralni sastanci vezani za projekte.

Ratni zločini: Redoviti bilateralni koordinacijski sastanci sa međunarodnim i lokalnim partnerima, uključujući EUD, Švicarsku, SAD, Ministarstvo pravde, Tužiteljstva. *Ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Borba protiv organiziranog kriminala: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci između razvojnih partnera.

Borba protiv korupcije: Redoviti koordinacijski sastanci o politici, kojima ko-predsedavaju Agencija za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i EUD.

UN održava redovite bilateralne koordinacijske sastanke sa međunarodnim i lokalnim partnerima.

Reforma policije: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Migracije i azil: Formalnu koordinaciju razvojnih partnera vodi Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u BiH.

Upravljanje granicom i sigurnost: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Romi: Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH je formalno koordinacijsko tijelo.

Izbjeglice i interno raseljena lica: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

LGBTI: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Nacionalne manjine: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Međuetnički odnosi: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Sloboda izražavanja i sloboda medija: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Imovinska prava: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Zaštita podataka: Neformalna *ad hoc* koordinacija.

Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor vladavine prava i temeljnih prava predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor vladavine prava i temeljnih prava sastoji se od šesnaest podsektora:

- Reforma pravosuđa
- Reforma zatvorskog sustava
- Ratni zločini
- Borba protiv organiziranog kriminala
- Borba protiv korupcije
- Reforma policije
- Migracije i azil
- Upravljanje granicom i sigurnost
- Romi
- Izbjeglice i interno raseljena lica
- LGBTI
- Nacionalne manjine
- Međuetnički odnosi,
- Sloboda izražavanja i sloboda medija
- Imovinska prava
- Zaštita podataka

Vladavina prava uspostavlja pravni i institucijski ambijent u kojem su zajamčena temeljna prava građana i jedan je od temeljnih uvjeta koje Bosna i Hercegovina treba ispuniti na putu ka članstvu u Europskoj uniji. Zakonodavni i pravni okvir temeljnih prava u BiH je najvećim dijelom uspostavljen, međutim potrebno je nastaviti sa reformskim procesima u važnim segmentima vladavine prava, prije svega u oblasti reforme pravosuđa.

Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na pripremi zakonskih i podzakonskih akata, ali je usvajanje odloženo do uspostave nove vlasti nakon općih izbora održanih krajem 2018. godine. Vijeću ministara BiH je na usvajanje upućen Akcijski plan za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) za razdoblje 2019-2020. godina, ali do kraja 2019. godine isti nije razmatran.

U cilju povećanja razine neovisnosti pravosuđa u BiH, te ispunjavanja preporuka Europske komisije, u 2019. godini nastavljen je dijalog na političkoj i tehničkoj razini o izradi sustavnih zakona iz oblasti pravosuđa (Zakon o sudovima BiH, Zakon o visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, Zakon o Tužiteljstvu BiH), međutim konačni dogovor o tekstu ovih zakona nije postignut.

Krajem 2019. godine počela je provedba petogodišnjeg projekta „Pravosuđe protiv korupcije“, čiji je cilj unapređenje rada tužiteljstava i sudova na istraživanju i procesuiranju slučajeva korupcije, gospodarskog i organiziranog kriminala, te prevencije koruptivnog ponašanja u pravosuđu.

U Sektorskom planskom dokumentu (SPD) za razdoblje 2018-2020. godina jedan od najvažnijih ciljeva za sektor Unutarnji poslovi je unapređenje sigurnosti građana u Bosni i Hercegovini, kroz dosljednu primjenu krivičnih sankcija, integrirano upravljanje granicom, učinkovito upravljanje migracijama, te bolju suradnju između agencija za provedbu zakona i tužiteljstava u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara BiH je na 175. sjednici, održanoj 23.07.2019. godine, razmotrilo Informaciju o ažuriranju finalnog radnog nacrtu Strategije tranzicijske pravde u BiH i Akcijskog plana za njenu provedbu, te je zatraženo usuglašavanje nacrtu dokumenta između svih razina vlasti u BiH.

Vijeće ministara BiH je na 171. sjednici održanoj 04.04.2019. godine usvojilo Akcijski plan za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast za razdoblje 2019-2021. godina. Akcijski plan usmjeren je na jačanje integriteta institucija, povećanje njihove transparentnosti, poboljšanje javnih usluga, te unapređenje suradnje i veće sudjelovanje civilnog društva u kreiranju javnih politika. Provedbom mjera predviđenih Akcijskim planom povećati će se kvaliteta i transparentnost informacija objavljenih na web-stranicama institucija BiH, posebice onih u oblasti statistike i javnih nabava, te će se uspostaviti učinkoviti mehanizmi suradnje sa civilnim društvom.

S obzirom da je 2018. godine uspostavljen Ured za besplatnu pravnu pomoć, Ministarstvo pravde BiH je tijekom 2019. godine provodilo aktivnosti na njegovoj operativnoj uspostavi, te je donesen Pravilnik o načinu prijave, vođenju i ažuriranju Liste pružatelja besplatne pravne pomoći (Službeni glasnik BiH, broj 17/19) i formirana Lista advokata – pružatelja besplatne pravne pomoći.

U Federaciji BiH je u 2019. godini u proceduru usvajanja upućeno više zakonskih akata kojim će se izvršiti dodatno usklađivanje pravnog sustava Federacije BiH sa *acquis*-om, prije svega u oblasti reguliranja rada sudske policije, kaznenog postupka, obiteljskog prava i nasljeđivanja, te funkcioniranja javnih bilježnika.

U Republici Srpskoj je u 2019. godini također provođeno usklađivanje legislative sa najboljim europskim praksama, a neki od usvojenih zakona su od velikog značaja za funkcioniranje pravosudnog sustava RS: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnom ispitu u Republici Srpskoj (Službeni glasnik RS, broj 82/19), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nasljeđivanju RS (Službeni glasnik RS, broj 82/19) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bilježnicima RS (Službeni glasnik RS, broj 82/19).

U 2019. godini usvojen je Zakon o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BD BiH, broj 3/2019).

Tijekom 2019. godine nastavljeni su pregovori o pristupanju Bosne i Hercegovine EUROJUST-u (Jedinica EU za pravosudnu suradnju), a također su u tijeku bili i preliminarni pregovori o zaključivanju Sporazuma o suradnji između EUROJUST-a i BiH. Jedan od uvjeta za stupanje u pregovore o zaključivanju Sporazuma bio je usvajanje Zakona o zaštiti osobnih podataka, koji je upućen Vijeću ministara BiH u proceduru usvajanja.

U oblasti zatvorskeg sustava, tijekom 2019. godine poboljšani su uvjeti boravka u zatvorskim i pritvorskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, ali je potrebno uložiti dodatne napore na njihovom daljnjem poboljšanju kako bi se uvjeti pritvora u zatvorskim i policijskim ustanovama uskladili sa međunarodnim i EU standardima u postupanju prema licima lišenim slobode. Također, značajni naponi uloženi su u obuku zaposlenih u zatvorskom sustavu, a do kraja 2019. godine ukupno 956 službenih lica u zatvorskom sustavu je prošlo obuku organiziranu u suradnji sa Europskom unijom i Vijećem Europe.

U cilju usklađivanja zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa europskim standardima iz zatvorskeg sustava, tijekom 2019. godine je pripremljen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH i upućen Parlamentarnoj skupštini BiH na usvajanje.

Tijekom 2019. godine izvršena je primopredaja objekta Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u Istočnom Sarajevu, imenovan je vršitelj dužnosti ravnatelja Zavoda, a također su raspisani javni pozivi za zapošljavanje uposlenika, zavodskih i državnih službenika. Nakon što se završe sve natječajne procedure, Zavod će biti bit stavljen u funkciju i primiti prve osuđenike.

Vlada Federacije BiH je tijekom 2019. godine dala suglasnost na pravilnike o unutarnjem ustrojstvu pet kazneno-popravnih zavoda u Federaciji BiH, čime će se unaprijediti učinkovitost rada ovih ustanova.

Nakon što je 2018. godine Radna skupina za izradu izmjena i dopuna Strategije za rad na predmetima ratnih zločina u Bosni i Hercegovini revidirala Strategiju, ona je upućena Vijeću ministara BiH na usvajanje. Usvajanjem Strategije za rad na predmetima ratnih zločina u BiH predviđa se procesuiranje svih predmeta ratnih zločina do 2023. godine, te definiranje novih kriterija za utvrđivanje složenosti i raspodjele predmeta između različitih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Strategija za rad na predmetima ratnih zločina nije usvojena do kraja 2019. godine.

U oblasti borbe protiv organiziranog kriminala, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti definirane Akcijskim planom za provedbu Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala BiH 2017-2020. godina. Akcijskim planom predviđeno je jačanje kapaciteta i suradnje nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini, te intenziviranje regionalne i međunarodne suradnje u oblasti borbe protiv organiziranog kriminala. Vijeće ministara BiH je na 174. sjednici, održanoj 02.07.2019. godine, usvojilo Izvješće o realizaciji Akcijskog plana za provedbu Strategije za 2018. godinu.

Policijske agencije u BiH provodile su aktivnosti na realizaciji Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala u BiH (2017-2020) koje su bile usmjerene na jačanje ljudskih i materijalno-tehničkih kapaciteta, razvijanje proaktivnog pristupa u borbi protiv organiziranog kriminala, te jačanje suradnje na regionalnoj i međunarodnoj razini kroz intenziviranje sudjelovanja u međunarodnim organizacijama (Interpol, Europol, SELEC), inicijativama i radnim skupinama. Pored toga, izvršeno je uvezivanje operativnih centara policijskih tijela u Bosni i Hercegovini sa Operativnim centrom Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, te je realiziran određen broj aktivnosti na planu prikupljanja, obrade i korištenja informacija od značaja za sigurnost štićenih lica i objekata.

Vijeće ministara BiH je na 2. sjednici, održanoj 23.01.2020. godine usvojilo Strategiju suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH za razdoblje 2020-2023. godina, čime je Bosna i Hercegovina ispunila svoje obveze definirane brojnim međunarodnim konvencijama, kao i preporukama Europske komisije u Mišljenju o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u Europskoj uniji. Temeljni cilj Strategije je osigurati stalan, sveobuhvatan i održiv odgovor društva na trgovanje ljudima putem jačanja sustava prevencije, procesuiranje počinitelja kaznenih djela povezanih sa trgovinom ljudima, zaštite i pomoći žrtvama, te izgradnju kapaciteta svih nadležnih institucija i organizacija u Bosni i Hercegovini.

Također, tijekom 2019. godine izvršena je reorganizacija regionalnih monitoring timova za borbu protiv trgovine ljudima, te je formirano ukupno 17 regionalnih timova, što će povećati učinkovitost borbe protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini.

Krajem 2019. godine finalizirana je izrada dokumenta Smjernice za strateški okvir *cyber* sigurnosti u BiH, kojim se treba osigurati strateški i zakonski okvir, te unaprijediti procedure i tehnike u cilju zaštite informacijsko-komunikacijskih sustava i krajnjih korisnika u *cyber* prostoru.

Bosna i Hercegovina je u 2019. godini, zajedno sa ostalim zemljama regiona, sudjelovala u projektu iPROCEEDS, čiji je cilj jačanje kapaciteta vlasti za pronalaženje i oduzimanje dobiti stečene *cyber* kriminalnom, te sprečavanje pranja novca na internetu. Krajem 2019. godine najavljen je nastavak ovog projekta iPROCEEDS-2, s tim da će Bosna i Hercegovina i u narednih nekoliko godina sudjelovati u njegovoj realizaciji.

U oblasti borbe protiv terorizma postignut je napredak u realizaciji strateških ciljeva definiranih u Strategiji BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma za razdoblje 2015-2020. godina, posebice u dijelu koji se odnosi na preventivne mjere. Tijekom 2019. godine ostvarena je dobra suradnja institucija svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini na prevenciji i borbi protiv terorizma.

Tijekom 2019. godine, Radna skupina Vijeća ministara BiH poduzimala je aktivnosti na izradi Nacrta Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma u Bosni i Hercegovini. Zakonom će se izvršiti usklađivanje sa direktivama Europske unije u oblasti sprečavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te će se izvršiti harmonizacija sustava sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma sa standardima i preporukama Radne skupine za financijske mjere protiv pranja novca (FATF).

U oblasti suzbijanja zlouporabe opojnih droga nastavljeno je redovito ispunjavanje međunarodnih obveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela, te je nastavljeno redovito izvješćivanje međunarodnih organizacija u ovoj oblasti (EMCDDA – Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama, INCB – Međunarodno povjerenstvo za kontrolu opojnih droga, UNODC – UN Ured za droge i kriminal i Skupina za suradnju u borbi protiv zlouporabe opojnih droga i nezakonite trgovine opojnim drogama). Također, tijekom 2019. godine provedena su dva postupka uništavanja oduzetih opojnih droga.

Na temelju Strategije nadzora nad opojnim drogama, sprečavanjem i suzbijanjem zlouporabe opojnih droga u BiH za razdoblje 2018-2023. godina, koju je 2018. godine usvojilo Vijeće ministara BiH, tijekom 2019. godine je pripremljen Akcijski plan borbe protiv zlouporabe opojnih droga u Bosni i Hercegovini, i upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje. Također, u rujnu 2019. godine Vijeću ministara BiH je dostavljen na usvajanje i prijedlog Odluke o dopuni Liste opojnih droga, psihotropnih supstanci, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora.

Korupcija je prisutna u svim segmentima društva u Bosni i Hercegovini, a borba protiv korupcije je jedan od temeljnih uvjeta za članstvo u Europskoj uniji. Iako Bosna i Hercegovina ima uspostavljen institucijski, pravni i strateški okvir za borbu protiv korupcije, korupcija je i dalje jedan od najvećih problema bh. društva, te je u narednom razdoblju potrebno osigurati političku potporu za učinkovito rješavanje pitanja korupcije i poboljšati napore svih razina vlasti u BiH u borbi protiv korupcije.

Tijekom 2019. godine, organizirane su obuke službenika policijskih agencija u vezi sa sprečavanjem korupcije u provedbi javnih nabava, poboljšana je procedura za postupanje po prijavama korupcije u pogledu povjerljivosti dobijenih informacija, sa posebnim osvrtom na zaštitu lica koja prijavljuju korupciju, te je unapređena suradnja sa policijskim agencijama susjednih zemalja u vezi istrage korupcijskih krivičnih djela. Pored toga, od presudnog značaja u borbi protiv korupcije u Bosni i Hercegovini je podizanje opće svijesti o pravima i obvezama državnih organa, gospodarskih subjekata, civilnog društva i građana u odnosu na korupciju.

U oblasti reforme policije, tijekom 2019. godine postignut je određeni napredak prije svega kroz povećanu međunarodnu operativnu policijsku suradnju i osiguranje štićenih lica, objekata i vrijednosnih pošiljki. Međutim, i u narednom razdoblju potrebno je nastaviti jačanje ljudskih i materijalno-tehničkih kapaciteta policijskih agencija u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2019. godine, Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH u oblasti policijskog obrazovanja i sigurnosti nastavila je sa provedbom svih oblika temeljne policijske obuke I i II razine, stručnog osposobljavanja i usavršavanja policijskih službenika u BiH, čime je unaprijeđen stupanj obučenosti policijskih službenika policijskih tijela Bosne i Hercegovine.

U oblasti migracija, tijekom 2019. godine nastavljen je trend povećanja broja migranata koji ulaze u zemlju i koji Bosnu i Hercegovinu uglavnom koriste kao tranzitnu zemlju prema državama Europske unije.

Operativni stožer za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini 09.10.2019. godine usvojio je Plan mjera i aktivnosti za učinkovito upravljanje migrantskom krizom u BiH, a koji je nakon toga dostavljen Vijeću ministara BiH. Plan definira prioritete i aktivnosti koje je potrebno realizirati u BiH u narednom razdoblju, kao i iznos dodatnih finansijskih sredstava potrebnih za učinkovito upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na pripremi nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima BiH, kojim će se adekvatno odgovoriti na povećan priliv migranata u Bosnu i Hercegovinu u posljednjih nekoliko godina.

Zbog povećanog priljeva migranata u Bosnu i Hercegovinu početkom 2019. godine, Vijeće ministara BiH je na 167. sjednici održanoj 11.03.2019. godine donijelo Odluku o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata (Službeni glasnik BiH, broj 28/19), kojom su četiri objekta u Bihaću, Velikoj Kladuši i Cazinu određena za smještaj migranata. Pored toga, Vlada Federacije BiH je krajem 2019. godine ustupila dvije vojarne Ministarstvu sigurnosti BiH za smještaj migranata.

U sklopu registracije ilegalnih migranata u postupku izražavanja namjere za podnošenje zahtjeva za azil u Bosni i Hercegovini unaprijeđen je informacijski sustav, te je tijekom 2019. godine biometrijski obrađeno oko 29000 zahtjeva ilegalnih migranata.

Vijeće ministara BiH je na 173. sjednici održanoj 10.06.2019. godine usvojilo Migracijski profil Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, čime je ispunjena jedna od obveza u procesu vizne liberalizacije. Ovo je jedanaesti migracijski profil koji osigurava podatke o ključnim trendovima u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2019. godine sudjelovala u projektu „Regionalna potpora upravljanju migracijama na Zapadnom Balkanu i Turskoj u kontekstu zaštite osjetljivih kategorija“, sa ciljem razmjene iskustava sa zemljama regije i Turskom u oblasti borbe protiv nezakonitih migracija i povećanim priljevom migranata u posljednjih nekoliko godina.

U oblasti upravljanja granicom, tijekom 2019. godine pripremljena je Strategija integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2019-2023. godina, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 3. sjednici, održanoj 30.01.2020. godine. Usvajanjem ove Strategije povećat će se ukupna sigurnost u Bosni i Hercegovini i na njenim granicama, te će se olakšati protok ljudi, roba i transportnih sredstava preko granice.

Pored toga, tijekom 2019. godine usvojeni su brojni podzakonski akti koji će dodatno unaprijediti legislativu iz oblasti upravljanja granicom Bosne i Hercegovine, a to su prije svega Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnom za izdržavanje stranaca za vrijeme namjeravanog boravka u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 5/19) i Pravilnik o brodarskim i pomorskim knjižicama (Službeni glasnik BiH, broj 29/19).

Granična policija Bosne i Hercegovine je tijekom 2019. godine nastavila aktivnosti vezane za unapređenje uvjeta za slobodno i nesmetano kretanje ljudi i roba preko granice, povećavajući razinu graničnih provjera i nadzora granice kako bi se uspješno borila protiv nezakonitih migracija, korupcije i svih oblika prekograničnog kriminala. Također, poduzete su aktivnosti na unapređenju opreme Granične policije BiH, a to se posebice odnosi na unapređenje funkcionalnosti i sigurnosti informatičkog sustava kroz uspostavu video nadzora na malim graničnim prijelazima i renoviranje server sale Granične policije BiH. Međutim, jačanje migrantske rute preko Balkana i prolazak velikog broja migranata kroz BiH tijekom 2019. godine prouzrokovali su značajne probleme u pogledu očuvanja sigurnosti granice, te je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatna sredstva u poboljšanje materijalno-tehničke opremljenosti Granične policije Bosne i Hercegovine.

Romi su najveća nacionalna manjina u Bosni i Hercegovini. Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na poboljšanju položaja Roma, sukladno Akcijskom planu za rješavanje problema Roma u Bosni i Hercegovini. U narednom razdoblju potrebno je učiniti dodatne napore na smanjenju socijalne isključenosti romske djece i poboljšanju ukupnog položaja romske populacije u BiH.

Tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti reintegracije povratnika i interno raseljenih lica u BiH kroz projekte stambenog zbrinjavanja i integracije povratnika u zajednicu. Također, Bosna i Hercegovina nastavila je sudjelovanje u Regionalnom programu stambenog zbrinjavanja raseljenih lica, čiji je cilj osiguranje trajnih stambenih rješenja za oko 24. 000 raseljenih obitelji u državama regije.

U oblasti zaštite podataka, tijekom 2019. godine pripremljen je Pravilnik o postupku izdavanja sigurnosnog odobrenja ili akreditacije sustava informacijsko-komunikacijskih tehnologija za rukovanje tajnim podacima, koji je u potpunosti usklađen sa standardima Europske unije iz ove oblasti. Za prijedlog Pravilnika su pribavljena mišljenja entitetskih vlada i Vlade Brčko distrikta a koji bi u 2020. godini trebao biti upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje.

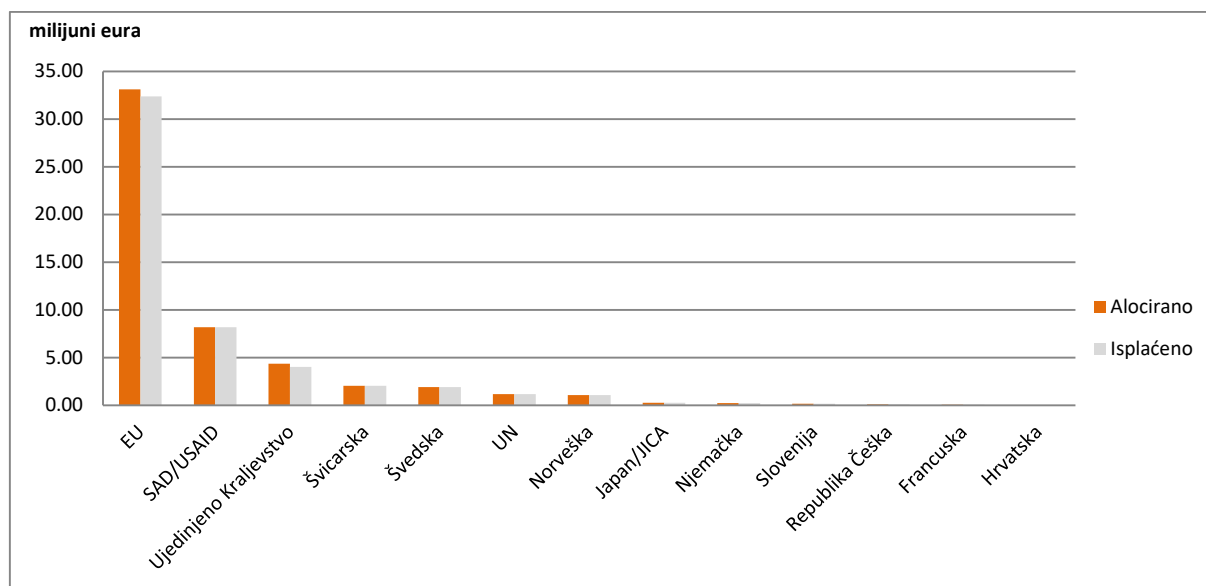
Ulaganja DCF članica u 2019. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Vladavina prava i temeljna prava u 2019. godini su EU, SAD/USAID, Ujedinjeno Kraljevstvo, Švicarska, Švedska, UN, Norveška, Japan/JICA, Njemačka, Slovenija, Republika Češka, Francuska i Hrvatska.

Ukupno alocirana sredstva koja su DCF članice u 2019. godini usmjerile u Sektor iznose € 52.65 milijuna, a ukupno isplaćena sredstva iznose € 51.60 milijuna, sve u formi granta.

U grafikonu 2.1 prikazana su alocirana i isplaćena ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Razvojni partner koji je u 2019. godini alocirao odnosno isplatio najveći iznos sredstava je EU, za kojima slijede SAD/USAID, Ujedinjeno Kraljevstvo i Švicarska.

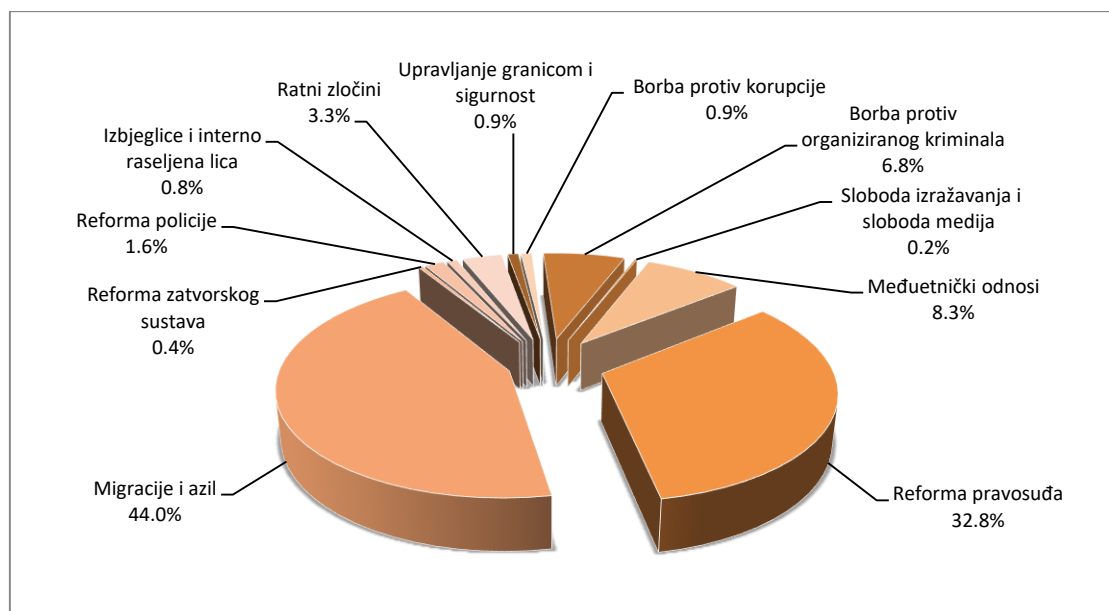
Grafikon 2.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

Sektor Vladavina prava i temeljna prava sastoji se od 16 podsektora. U grafikonu 2.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

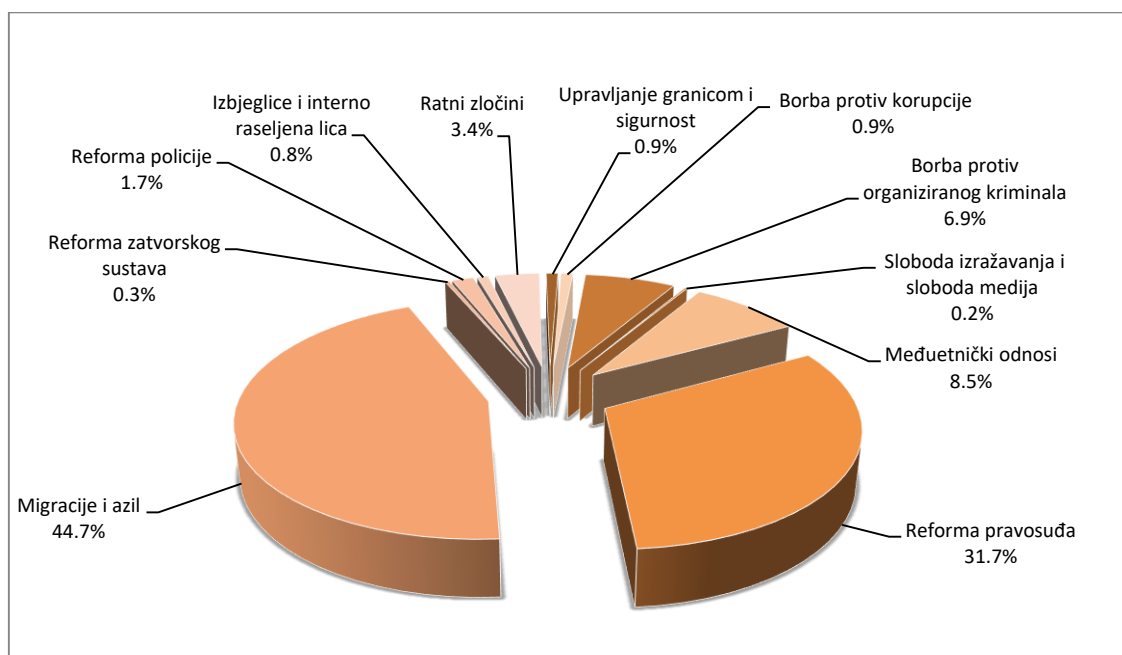
Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 76.8% je alocirano u dva podsektora i to Migracije i azil (44.0%) i Reforma pravosuđa (32.8%), dok je u ostale podsektore alocirano preostalih 23.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 2.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2019. godini

Grafikon 2.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2019. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, 76.4% je isplaćeno u podsektore Migracije i azil (44.7%) i Reforma pravosuđa (31.7%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 23.6% sredstava.

Grafikon 2.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
(ICITAP) Pomoć agencijama za provedbu zakona (bit će određena ukupna vrijednost projekta)	SAD/USAID	45.00
Posebne mjere za potporu kao odgovor na situaciju vezanu za izbjeglice i migrante u Bosni i Hercegovini, Faza II	EU	23.00
(OPDAT) Pomoć i edukacija tužiteljstvima u prekomorskim zemljama (bit će određena ukupna vrijednost i datum završetka projekta)	SAD/USAID	19.00
(NADR CWD) Program Ministarstva vanjskih poslova za razminiranje i uništenje pješačkog oružja	SAD/USAID	10.24
Unapređenje obrade predmeta ratnih zločina	EU	7.44
OPA Fond za međuetničko pomirenje i omladinske inicijative	SAD/USAID	6.28
Izgradnja učinkovitog pravosuđa u službi građana	EU	5.95
Izgradnja/rekonstrukcija općinskog, županijskog suda i Ureda tužiteljstva u Tuzli, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, Lot 1 (Tuzla)	EU	4.33
Izgradnja zatvora u Bijeljini, Bosna i Hercegovina	EU	4.31
Otvoreni regionalni fond (ORF) za Jugoistočnu Europu – Pravna reforma	Njemačka	2.87

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forumu za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti jačanje pravosudnog sustava, neovisnosti i učinkovitosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a koji su sudjelovali u izradi ovog Izvješća, u narednom razdoblju je potrebno:

- provesti aktivnosti predviđene Akcijskim planom za provedbu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini;
- izraditi i usvojiti sustavne zakone u oblasti pravosuđa (Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, Zakon o sudovima BiH i Zakon o Tužiteljstvu BiH) sukladno europskim standardima;
- izraditi strateške dokumente i pripadajuće akcijske planove u oblasti borbe protiv organiziranog kriminala, terorizma i korupcije, te osigurati njihovu učinkovitu provedbu;
- nastaviti razvijati proaktivni pristup u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije kroz jačanje međuinstitucijske i međuagencijske suradnje u Bosni i Hercegovini, te razvijati i jačati suradnju na regionalnoj i međunarodnoj razini, kroz intenziviranje sudjelovanja u međunarodnim organizacijama (Interpol, Europol, SELEC);
- unaprijediti sustav analitičkog prikupljanja podataka o slučajevima trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, te izraditi akcijske planove za borbu protiv trgovine ljudima na svim razinama vlasti u BiH;
- realizirati projekt uvođenja informacijskog sustava i baze podataka sa digitalnom arhivom sigurnosnog provjeravanja i izdavanja personalnih i industrijskih sigurnosnih dozvola u Bosni i Hercegovini;
- nastaviti aktivnosti uspostavljanja laboratorijskih kapaciteta za provedbu zakonom propisanih nadležnosti u oblasti forenzičkih ispitivanja i vještačenja, te obučavanje kadra za stručno i kvalitetno obavljanje vještačenja;
- osigurati članstvo Bosne i Hercegovine u ENFSI (*European Network of Forensic Science Institutes*);
- izraditi Strategiju u oblasti migracija i azila i Akcijski plan za razdoblje 2021-2025. godina;
- dodatno kadrovski i materijalno-tehnički jačati kapacitete agencija i sektora nadležnih za pitanja migracija i azila, kako bi se osigurali uvjeti za kontrolirano i koordinirano kretanje i boravak migranata na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- poboljšati informacijsko-komunikacijski sustav za graničnu kontrolu Granične policije BiH, te ojačati kapacitete na polju upravljanja informacijama i evidentiranja aktivnosti na državnoj granici;
- izraditi i usvojiti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima u Bosni i Hercegovini.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2019. godini	EIB, EBRD, UN, Njemačka, Švedska, Švicarska, EU, Hrvatska, Italija/ AICS, Slovenija, Republika Češka, Mađarska
Ostale ključne međunarodne organizacije	Globalni fond za okoliš; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Agencija za upravljanje u izvanrednim situacijama Kraljevine Danske; Organizacija za europsku sigurnosti i suradnju; Fond za klimatske promjene, Agencija SAD za međunarodni razvoj, Razvojni program UN, Program UN za okoliš, Švedska agencija za međunarodni razvitak i suradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Agencija za vodno područje rijeke Save u FBiH; Agencija za vodno područje Jadranskog mora u FBiH; Federalna uprava za civilnu zaštitu; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Ministarstvo unutarnjih poslova RS; Republička uprava za civilnu zaštitu RS; Javna ustanova Vode Srpske; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RS; Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu BD BiH; Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove BD BiH; Odjel za javnu sigurnost BD BiH; Županijske vlade i općinske vlade sa javnim tvrtkama i komunalnim tvrtkama.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 116.21 milijuna, od čega € 40.21 milijuna granti i € 76.00 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 57.01 milijuna, od čega € 33.68 milijuna granti i € 23.32 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 15%, a isplaćeno 11%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o zaštiti od nejonizujućih zračenja (Sl.gl.RS.br.36/19); Zakon o sigurnosti kritičnih infrastruktura u RS (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i građenju (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o zaštiti od požara (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima (Sl.gl.RS.br.107/19). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba

Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Klimatske politike: razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, i bilateralni sastanci vezani za projekte. Vodoopskrba i otpadne vode: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi. Upravljanje vodnim resursima: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi. Upravljanje otpadom: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi. Zaštita prirode: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi. Kvaliteta zraka i buka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija. Industrijsko zagađenje i kemikalije: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavom vezana za projekte. Okolišni horizontalni standardi: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte. Civilna zaštita: Ad hoc koordinacija, sudionici EU Ministarstvo sigurnosti, UN i druge međunarodne organizacije i drugi glavni međunarodni razvojni partneri u podsektoru. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.
---	--

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor okoliša i klimatskih politika predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor okoliša i klimatskih politika sastoji se od devet podsektora:

- Klimatske politike,
- Vodoopskrba i otpadne vode,
- Upravljanje vodnim resursima,
- Upravljanje otpadom,
- Zaštita prirode,
- Kvaliteta zraka i buka,
- Industrijsko zagađenje i kemikalije,
- Okolišni horizontalni standardi i
- Civilna zaštita.

Sektor okoliša i klimatskih politika, zbog svog utjecaja na mnoge sektore gospodarstva, predstavlja jedan od prioriteta razvitka u Bosni i Hercegovini. Sektor je u početnoj fazi usklađivanja sa normama i standardima Europske unije, a održivo upravljanje prirodnim resursima je jedna od obveza Bosne i Hercegovine na putu ka članstvu u Europskoj uniji.

Tijekom 2019. godine, postignut je značajan napredak u Sektoru okoliša i klimatskih politika, prije svega kroz unapređenje strateškog i pravnog okvira, provedbu planskih dokumenata, realizaciju brojnih projekata zaštite okoliša, te jačanje svijesti o utjecaju okoliša na zdravlje ljudi i gospodarski razvitak zemlje.

Početkom 2019. godine počela je realizacija projekta *ESAP BiH 2030+* (Strategija zaštite okoliša i akcijski plan), što podrazumijeva izradu strategija i akcijskih planova zaštite okoliša Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta, koje će objedinjene činiti Strategiju zaštite okoliša Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2030. godina. Usvajanje strateških dokumenata doprinijeti će boljem upravljanju okolišem na svim razinama vlasti u BiH, usklađivanju zakonodavstva sa pravnom stečevinom Europske unije, kao i osiguravanju smjernica za ulaganja u Sektoru okoliša.

Tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti na provedbi Strategije usklađivanja propisa Bosne i Hercegovine pravnoj stečevini Europske unije u oblasti zaštite okoliša – EAS/BiH, koja je usvojena 2018. godine. Pripremljen je Plan praćenja provedbe EAS BiH sa predviđenim mjerama i aktivnostima za sve razine vlasti u BiH. Usvajanjem EAS BiH, Bosni i Hercegovini je omogućen pristup sredstvima IPA II za sektor okoliša. Sredstva IPA 2018 su postala operativna u prosincu 2019. godine. Također, pripremljen je i Akcijski dokument za oblast okoliša IPA 2020.

Odbor za ulaganja BiH je na sjednici održanoj u veljači 2019. godine usvojio Jedinstvenu listu infrastrukturnih projekata za sektor okoliša BiH, nakon što je ista usaglašena i potvrđena od strane entitetskih vlada. Lista sadrži 67 projekata iz Sektora okoliša, a njeno usvajanje je bio jedan od uvjeta za korištenje sredstava Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF). U cilju ažuriranja liste projekata, sukladno potrebama nadležnih institucija, u srpnju 2019. godine Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH pokrenulo je proces revizije Jedinstvene liste infrastrukturnih projekata, te se očekuje kako će revidirana Lista biti usvojena u prvoj polovini 2020. godine.

Vijeće ministara BiH je na 177. sjednici održanoj 19.09.2019. godine usvojilo Listu odabranih pokazatelja za okoliš u BiH koja će omogućiti uspostavu službenog sustava za izvješćivanje o napretku Bosne i Hercegovine prema međunarodnim standardima iz ove oblasti.

U Federaciji BiH je u parlamentarnoj proceduri Zakon o zaštiti okoliša Federacije BiH, kao i Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Federacije BiH.

Tijekom 2019. godine, nastavljene su aktivnosti na izradi Plana prilagođavanja Bosne i Hercegovine na klimatske promjene (NAP), što je jedna od obveza zemlje prema Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama. NAP će definirati potrebne resurse i odrediti rokove za provedbu politika i strategija iz oblasti klimatskih promjena u Bosni i Hercegovini.

U oblasti upravljanja vodnim resursima, tijekom 2019. godine provođene su aktivnosti definirane strateškim dokumentima o upravljanju riječnim slivovima i zaštiti od poplava, te su realizirani projekti unapređenja infrastrukture za vodoopskrbu i prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda.

Krajem 2019. godine je pripremljen i upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje dokument „Bazna analiza stanja u Bosni i Hercegovini za provedbu Protokola Voda i zdravlja prema UN Konvenciji o zaštiti i korištenju prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera“. Dokument analizira oblasti kvalitete vode za piće, sanitarno-tehničkih uvjeta vodoopskrbe, kvalitete i zaštite vodnih ekosustava, održivog korištenja vodnih ekosustava i njihovog informacijskog sustava, te definira specifične ciljeve za sve zemlje potpisnice Protokola.

U oblasti zaštite od poplava, tijekom 2019. godine u izradi su bili planovi upravljanja rizicima od poplava na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i planski dokumenti o zaštiti od erozije u Federaciji BiH i Brčko distriktu.

U 2019. godini nastavljene su aktivnosti na provedbi IPA projekata zaštite od poplava i obnove prioritetne riječne infrastrukture u slivovima rijeka Save, Bosne i Drine, sukladno realizaciji aktivnosti definiranih u Akcijskom planu zaštite od poplava i upravljanje rijekama u BiH 2014-2021. godina. Također, počela je izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa područja Igmana i Bjelašnice, što predstavlja jedan od najvažnijih infrastrukturnih projekata u sektoru okoliša Bosne i Hercegovine.

U Republici Srpskoj je nastavljena realizacija projekta izgradnje i rekonstrukcije objekata vodovodne i kanalizacijske infrastrukture u jedinicama lokalne samouprave, što će doprinijeti stabilnoj vodoopskrbi i ukupnom gospodarskom razvitku.

U oblasti upravljanja otpadom u Bosni i Hercegovini učinjeni su značajni naponi na usklađivanju legislative sa *acquis*-om, kao i na izgradnji infrastrukture potrebne za uspostavu i razvoj integriranog sustava za upravljanje otpadom. Od posebnih kategorija otpada, u Bosni i Hercegovini najbolje je razvijen sustav upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, te elektroničkim proizvodima.

U Federaciji BiH, tijekom 2019. godine, usvojen je Pravilnik o građevinskom otpadu (Službene novine FBiH, broj 93/19), a u proceduri usvajanja su i drugi podzakonski akti kojima će se dodatno regulirati oblast upravljanja otpadom.

U Republici Srpskoj je u izradi Plan upravljanja otpadom za razdoblje 2019-2029. godina, a njegovo usvajanje se očekuje početkom 2020. godine. Plan će sadržati analizu i ocjenu postojećeg stanja u oblasti upravljanja otpadom, programe prevencije nastanka otpada, vrste i količine proizvedenog otpada, kao i raspored budućih lokacija centara za upravljanje otpadom.

U Bosni i Hercegovini je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore u prevenciji nastanka otpada kroz uvođenje novih/čistijih tehnologija koje karakterizira mala količina otpada, te sprovesti kampanju za podizanje svijesti javnosti o značaju i prednostima pravilnog upravljanja svim vrstama otpada.

U oblasti kvalitete zraka, zagađenje u nekim dijelovima Bosne i Hercegovine i dalje značajno premašuje standarde Svjetske zdravstvene organizacije, posebice tijekom zimskih mjeseci. S obzirom da je zagađeni zrak jedan od najvećih ekoloških rizika za zdravlje ljudi, od iznimnog je značaja unapređenje učinkovitosti nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini na poboljšanju kvalitete zraka, kao i ublažavanje socio-gospodarskih i zdravstvenih posljedica koje nastaju usljed zagađenosti zraka.

U oblasti civilne zaštite, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na unapređenju sustava zaštite i spašavanja, usklađivanju legislative sa europskim direktivama i najboljim praksama, te na nabavi opreme za zaštitu i spašavanje, u cilju sveobuhvatnog unapređenja i poboljšanja učinkovitosti civilne zaštite u Bosni i Hercegovini.

Krajem 2019. godine Vijeću ministara BiH je na usvajanje dostavljen dokument Procjena ugroženosti Bosne i Hercegovine, sa pregledom opasnosti i rizika koje uzrokuju prirodne i druge nesreće, kao i sa mjerama za sprečavanje, smanjenje i uklanjanje posljedica katastrofa i nesreća. Usvajanje ovog dokumenta je jedan od uvjeta za članstvo Bosne i Hercegovine u Mehanizmu civilne zaštite Europske unije.

Također, tijekom izvještajnog razdoblja u izradi je bio strateški dokument Metodologija za procjenjivanje rizika od prirodnih i drugih nesreća Bosne i Hercegovine. Metodološki pristup za procjenjivanje rizika u Bosni i Hercegovini, koji je primjenjen u ovom dokumentu, usklađen je sa smjernicama Europske unije, Ujedinjenih nacija kao i sa metodološkim pristupom zemalja regije, te je harmoniziran između svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini.

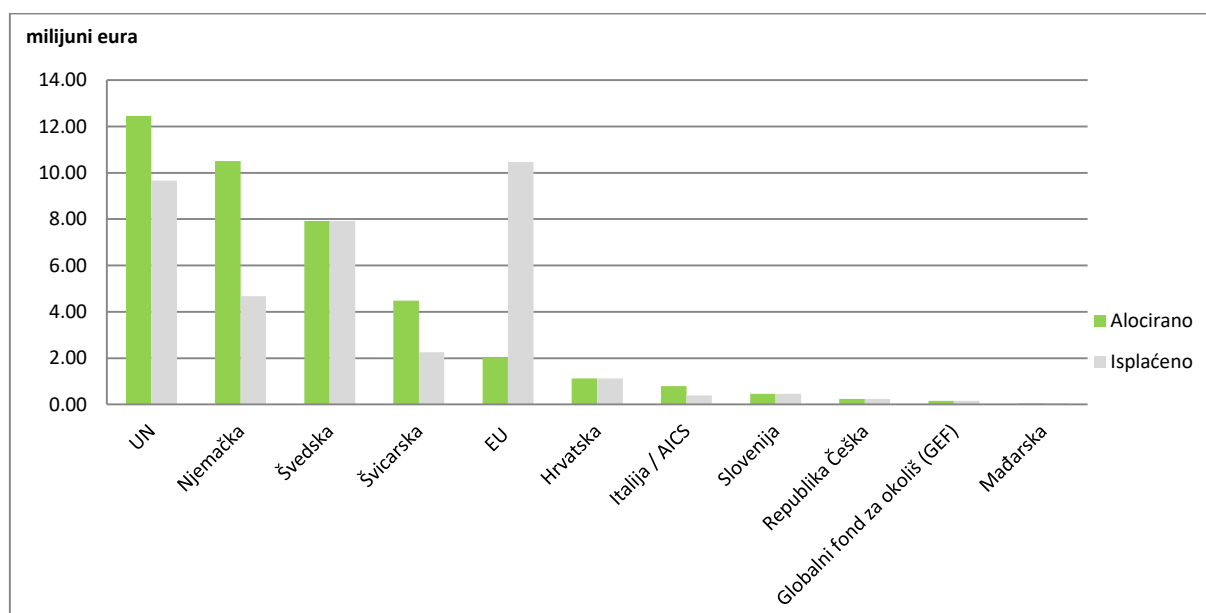
Ulaganja DCF članica u 2019. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Okoliš i klimatske politike u 2019. godini su EIB, EBRD, UN, Njemačka, Švedska, Švicarska, EU, Hrvatska, Italija/ AICS, Slovenija, Republika Češka i Mađarska.

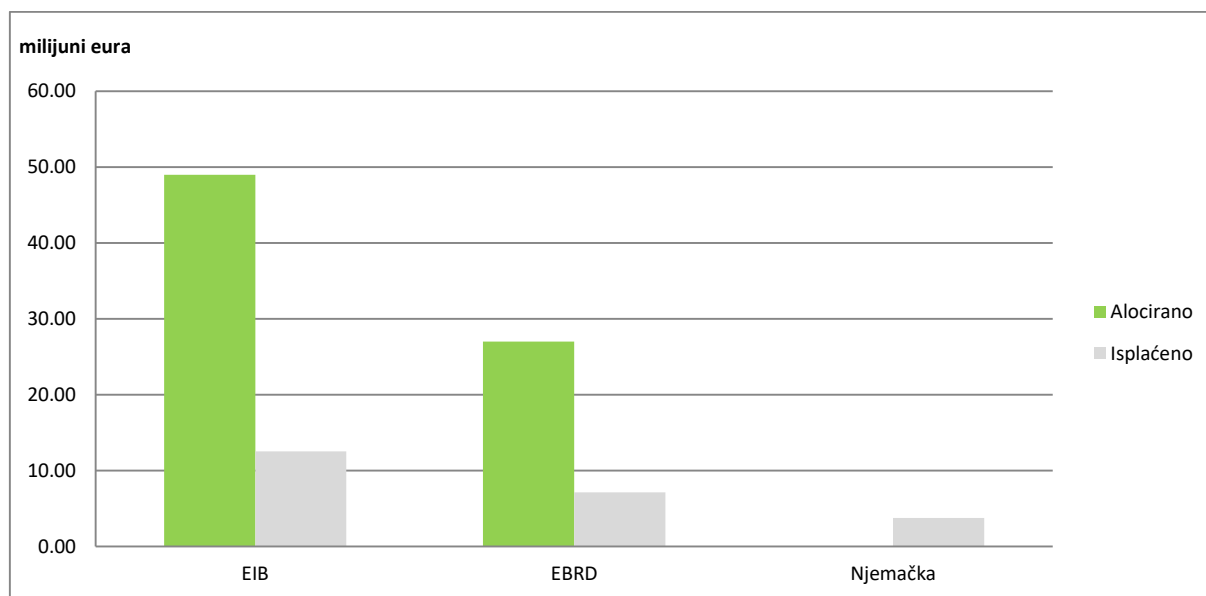
Ukupno alocirana sredstva članica DCF za Sektor u 2019. godini iznose € 116.21 milijuna, od čega € 40.21 milijuna granta i € 76.00 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2019. godini iznose € 57.01 milijuna, od čega € 33.68 milijuna granta i € 23.32 milijuna zajmova.

U grafikonu 3.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2019. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EIB, EBRD, UN za kojima slijede Njemačka, Vlada Švedske, Švicarska

Grafikon 3.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

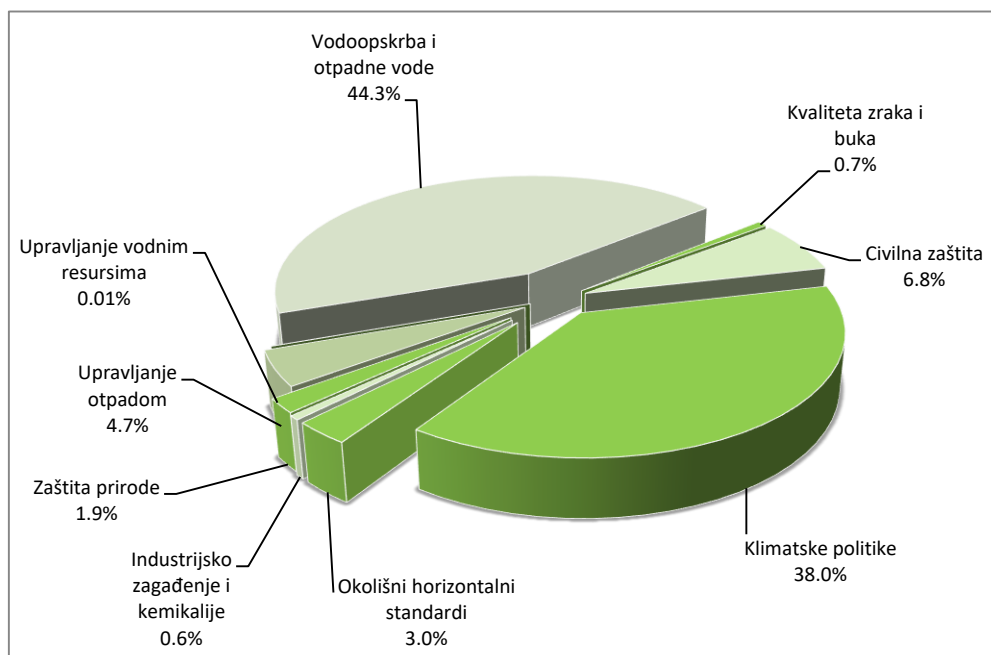
U grafikonu 3.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2019. godini. EIB je alocirala € 49.00 milijuna i isplatila € 12.50 milijuna, EBRD je alocirala € 27.00 milijuna i isplatila € 7.09 milijuna, a Njemačka je isplatila € 3.73 milijuna od ranije alociranih sredstava.

Grafikon 3.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2019. godini

U grafikonu 3.3. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

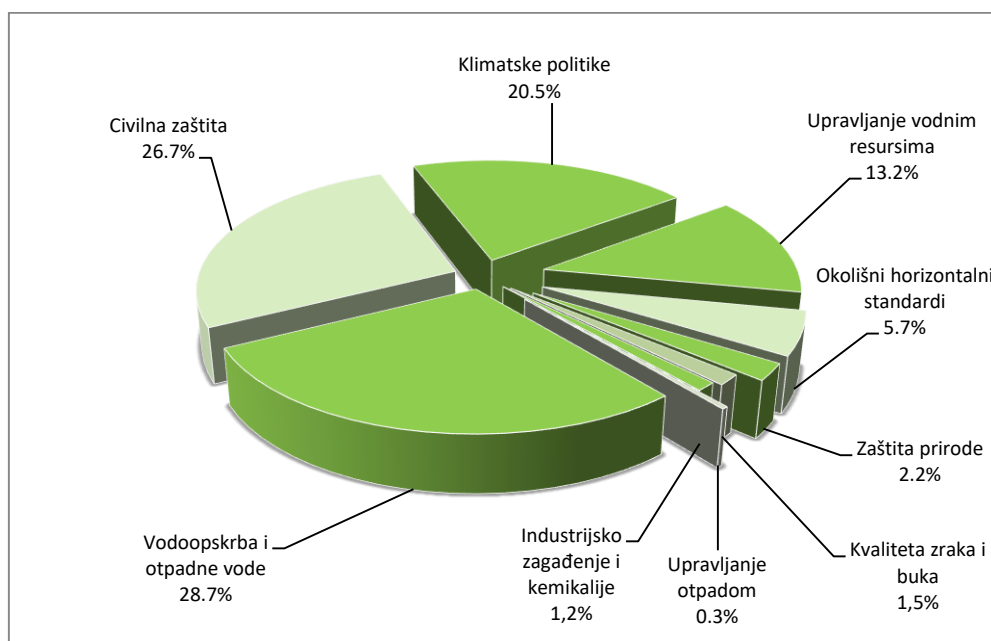
Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 82.3% je alocirano u dva podsektora i to: Vodoopskrba i otpadne vode (44.3%) i Klimatske politike (38.0%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 17.7% sredstava.

Grafikon 3.3. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2019. godini.

Grafikon 3.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2019. godini po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 75.9% je isplaćeno u tri podsektora i to: Vodoopskrba i otpadne vode 28.7%, Civilna zaštita 26.7% i Klimatske politike 20.5%.

Grafikon 3.4. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
Projekt vodoopskrbe i sanitacije u RS	EIB	62.50
Projekt vodoopskrbe i sanitacije u RS II	EIB	60.00
Projekt hitne pomoći i zaštite od poplava	EIB	55.00
Program vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u BiH II	Njemačka	48.73
Mjere za zaštitu od poplava u RS	EIB	41.01
Program vodoopskrbe i otpadnih voda u BiH II	Švicarska	24.37
Zajednički UN-ov program za smanjenje rizika od katastrofa - „Smanjenje rizika od katastrofa za održivi razvoj u Bosni i Hercegovini“	UN	21.86
Projekt odvodnje u prečišćavanja otpadnih voda u Bihaću	Njemačka	20.43
Kreditni program za poboljšanje energetske učinkovitosti u stambenim objektima	Njemačka	18.50
Prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda – Zenica	Njemačka	18.29

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti sa daljnjim unapređenjem oblasti Okoliša i klimatskih politika, putem usklađivanja zakonskih i podzakonskih akata sa normama i standardima Europske unije i izgradnju i jačanje kapaciteta u toj oblasti. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti, u narednom razdoblju potrebno je:

- provesti Strategiju aproksimacije propisa pravnoj stečevini EU u oblasti zaštite okoliša BiH, te sukladno tome unaprijediti pravni okvir, ojačati administrativne kapacitete i poboljšati koordinaciju institucija sa svih razina vlasti u BiH;
- izraditi i usvojiti strategije zaštite okoliša na svim razinama vlasti u BiH;
- realizirati aktivnosti na temelju međunarodnih konvencija i protokola iz oblasti zaštite okoliša;
- usvojiti Plan prilagođavanja Bosne i Hercegovine na klimatske promjene (NAP);
- nastaviti sa povećanjem materijalno-tehničkih kapaciteta za prevenciju i odgovor na klimatske katastrofe;
- uspostaviti institucijske kapacitete za učinkovitu provedbu politika, propisa i drugih zahtjeva EU integracija u sektoru voda i zaštite okoliša;
- provesti Program mjera iz planova upravljanja vodnim područjima u BiH;
- ulagati u dalje proširenje sustava za vodoopskrbu, prikupljanje i tretman otpadnih voda u BiH;
- uspostaviti funkcionalnu mrežu za praćenje kvalitete zraka u BiH;
- uskladiti sustav upravljanja otpadom sa načelima i ciljevima cirkularnog gospodarstva;
- konstantno obnavljati opremu za zaštitu i spašavanje na svim razinama vlasti u BiH;
- uspostaviti bazu podataka o resursima zaštite i spašavanja u Bosni i Hercegovini.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2019. godini	EBRD, Svjetska banka, EU, Japan/JICA, Hrvatska, Ujedinjeno Kraljevstvo, EIB
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Transportni opservatorij Jugoistočne Europe; Regionalno vijeće za suradnju; Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva; Međunarodna željeznička unija, Japanski sustav za međunarodnu suradnju (JICS), EU Agencija za željeznice (ERA)
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH; Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovodbi BiH; Željeznička javna korporacija BiH; Federalno ministarstvo prometa i komunikacija; JP Direkcija za ceste FBiH; JP Autoceste FBiH; Ministarstvo prometa i veza RS; JP Autoputeva RS; Vlada BD BiH; JP Željeznice FBiH; JP Željeznice RS.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 230.60 milijuna, od čega € 2.99 milijuna u grantovima i € 227.61 milijuna u zajmovima. Ukupno isplaćeno € 160.88 milijuna, od čega € 0.82 milijuna u grantovima i € 160.06 milijuna u zajmovima. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 31%, a isplaćeno 30%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o unutarnjoj plovodbi RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o sigurnosti kritičnih infrastruktura u RS (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim putevima (Sl.gl.RS.br.83/19). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Delegacija EU koordinira sve aktivne razvojne partnere u ovom sektoru. Trenutačno ne postoji mehanizam za koordinaciju donatorskog transportnog sektora koji vode relevantne institucije BiH. U kontekstu agende povezivanja, Nacionalni investicijski odbor (NIC) je utemeljen u 2015. godini, koji također predviđa sudjelovanje relevantnih međunarodnih financijskih institucija i bilateralnih razvojnih partnera. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor transporta predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor transporta sastoji se od devet podsektora:

- Transportna povezanost,
- Transportna učinkovitost,
- Zračni transport,
- Transport unutarnjih plovni puteva,
- Pomorski transport,
- Željeznički transport,
- Cestovni transport,
- Multimodalni transport,
- Urbana mobilnost.

Transport je jedan od strateški najznačajnijih sektora Bosne i Hercegovine s obzirom da u velikoj mjeri doprinosi održivom razvitku gospodarstva, prostorne intergacije, okoliša i socijalne kohezije. Pored toga, razvijena transportna infrastruktura povećava konkurentnost zemlje i utječe na otvaranje novih radnih mjesta.

Strateški prioritet u oblasti transporta je integracija transportnog tržišta Bosne i Hercegovine u transportno tržište Europske unije, kroz usklađivanje zakonodavstva iz ove oblasti sa *acquis*-om. Usklađivanje zakonodavstva je prije svega potrebno provesti u oblasti tehničkih standarda, interoperabilnosti, sigurnosti transporta i zaštite okoliša, uz istodobni nastavak izgradnje i rekonstrukcije transportne infrastrukture u Bosni i Hercegovini.

Sektor transporta u Bosni i Hercegovini još uvijek nije dovoljno razvijen, što je posljedica zastarjelosti transportne infrastrukture, nedovoljnih ulaganja u Sektor i nedostatka financijskih sredstava za realizaciju velikih infrastrukturnih projekata. Pored toga, s obzirom da su nadležnosti u Sektoru transporta podijeljene između različitih razina vlasti, u narednom razdoblju potrebno je uložiti dodatne napore na harmonizaciji propisa i definiranju prioritetnih projekata iz oblasti transporta na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2019. godine, u Sektoru transporta Bosne i Hercegovine usvojeni su brojni podzakonski akti (Službeni glasnik BiH, broj 9/19, 12/19, 23/19, 26/19, 33/19, 46/19, 56/19, 63/19, 65/19, 77/19 i 79/19), koji bi trebali podstaknuti institucijski i infrastrukturni razvitak Sektora transporta u BiH.

U sklopu „Berlinskog procesa“, diplomatske inicijative za unapređenje regionalne suradnje i integraciju zemalja Zapadnog Balkana u Europsku uniju, održan je Samit zemalja Zapadnog Balkana i Europske unije 04-05.07.2019. godine u Poznanu. Na Samitu je potvrđen značaj unapređenja transportne infrastrukture regije i njene integracije u Transeuropsku transportnu mrežu (TEN-T), čime će se stvoriti veće mogućnosti za gospodarski razvitak, otvaranje novih radnih mjesta, sigurniji i brži transport i trgovinske tokove unutar regije i sa Europskom unijom. Europska unija je na Samitu u Poznanu odobrila zemljama Zapadnog Balkana financijska sredstva za realizaciju novih projekata iz Sektora transporta, što će doprinijeti ostvarivanju ciljeva definiranih Agendom povezivanja (*Connectivity Agenda*) Zapadnog Balkana. Bosni i Hercegovini su na Samitu u Poznanu odobrena sredstva za izgradnju tri dionice na Koridoru 5-C.

Nakon što su države Zapadnog Balkana 2017. godine utemeljile Transportnu zajednicu, sa ciljem razvoja transportne mreže između zemalja Zapadnog Balkana i Europske unije, u rujnu 2019. godine u Beogradu je počelo sa radom Tajništvo Transporne zajednice. Temeljni cilj Tajništva je pružanje potpore zemljama regije u pripremi i realizaciji projekata u oblasti transporta, jačanju njihove međusobne povezanosti, kao i povezanosti sa Europskom unijom, te usklađivanje zakonodavstva i standarda sa *acquis*-om.

U oblasti zračnog transporta, tijekom 2019. godine ostvaren je značajan napredak. U prosincu 2019. godine finalizirana je Faza II Strategije razvitka Sustava za upravljanje zračnim prometom u Bosni i Hercegovini, kojom je predviđeno da Bosna i Hercegovina preuzme kontrolu nad svojim zračnim prostorom od susjednih država. Posljednja, treća faza preuzimanja kontrole nad zračnim prostorom biti će okončana u narednom razdoblju kada se zaključe sporazumi sa susjednim državama koje su godinama bile zadužene za kontrolu zračnog prometa iznad Bosne i Hercegovine.

Zakon o civilnom zrakoplovstvu BiH je u fazi izrade, a njegovim usvajanjem će se unaprijediti cjelokupan zakonodavno-regulatorni okvir civilnog zrakoplovstva, te će ova oblast u potpunosti biti usklađena sa regulativom Europske unije iz oblasti civilnog zrakoplovstva (*EU Regulation 1139/2018*). Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH je tijekom izvještajnog razdoblja poduzimala aktivnosti na izradi podzakonskih akata koji će također biti sukladni međunarodnim propisima, standardima i najboljim praksama. Također, u pripremi je Nacrt trogodišnjeg programa za primjenu Multilateralnog sporazuma o uspostvi zajedničke europske zrakoplovne oblasti u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2020-2022. godina.

Predsjedništvo BiH je na 2. sjednici održanoj 17.04.2019. godine donijelo Odluku o pristupanju Bosne i Hercegovine izmjenama i dopunama Kodeksa Konvencije o radu na moru (MLC) iz 2006. godine, čime su prihvaćene izmjene donesene u cilju osiguranja višeg stupnja zaštite plaća i prava pomoraca u slučaju piratstva ili oružane pljačke brodova.

Željeznički transport Bosne i Hercegovine nije dovoljno razvijen, te predstavlja jedan od najvećih izazova transportnog sektora u Bosni i Hercegovini. Najveći problemi željezničkog transporta Bosne i Hercegovine su nedovoljna ulaganja u željezničku infrastrukturu i slaba povezanost sa regionalnim i europskim željezničkim koridorima. U narednom razdoblju potrebno je uložiti dodatne napore na unapređenju željezničke infrastrukture i nastavku procesa restrukturiranja željezničkih poduzeća, s ciljem unapređenja usluga prijevoza putnika i robe, kao i orijentiranja robnog transporta na željeznice.

U oblasti cestovnog transporta, tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti na izgradnji dionica autoputa na Koridoru 5-C kroz Bosnu i Hercegovinu, čija realizacija predstavlja najvažniji infrastrukturni projekt u transportnom sektoru BiH. U lipnju 2019. godine počela je izgradnja prvih kilometara autoputa na Koridoru 5-C kroz Republiku Srpsku kod Doboja, dok je u Federaciji BiH tijekom 2019. godine u izgradnji bilo nekoliko dionica na ovom paneuropskom koridoru. Također, u izgradnji je i most na rijeci Savi kod Svilaja, kojim će autoput Banja Luka – Gradiška biti povezan sa paneuropskim koridorom 10 i autoputem Beograd – Zagreb.

U prosincu 2019. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Srbije na realizaciji projekta izgradnje brze ceste Sarajevo – Beograd, što je jedan od najznačajnijih regionalnih projekata u Sektoru transporta. Sporazumom su definirane aktivnosti koje će se poduzeti u prvoj fazi izgradnje, a podrazumijevaju izgradnju međudržavnog mosta preko rijeke

Save, na lokaciji Sremska Rača – Rača, kao i izgradnju/rekonstrukciju graničnog prijelaza na lokaciji Kotroman – Vardište.

Predsjedništvo BiH je na 3. sjednici održanoj 19.06.2019. godine odobrilo zaključivanje Memoranduma o razumijevanju o poslovnim aranžmanima između Ministarstva komunikacija i transporta i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvitak i Međunarodnog transportnog foruma (OECD/ITF) (Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 2/19), u cilju unapređenja cestovne sigurnosti. Potpisivanjem ovog Memoranduma, Bosna i Hercegovina će dobiti pristup međunarodnoj bazi podataka o cestovnom transportu i nezgodama.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

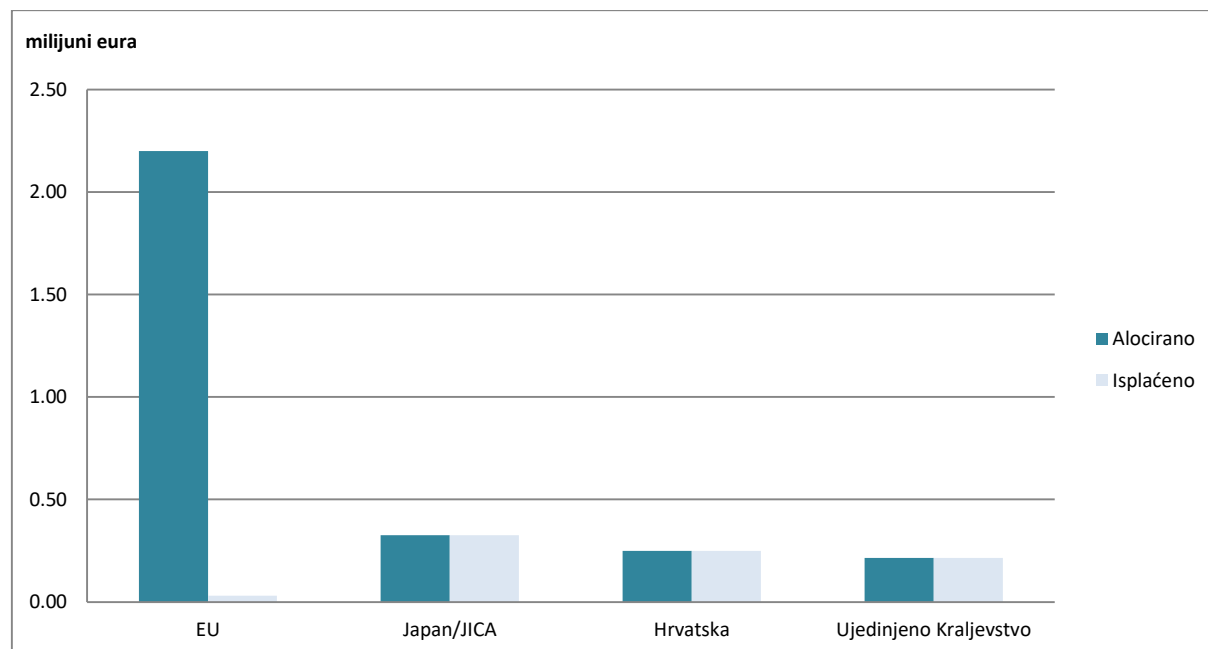
Članice DCF aktivne u sektoru Transporta 2019. godini su EBRD, Svjetska banka, EU, Japan/JICA, Hrvatska, Ujedinjeno Kraljevstvo, EIB.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznose € 230.60 milijuna, od čega € 2.99 milijuna granta i € 227.61 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznose € 160.88 milijuna, od čega € 0.82 milijuna granta i € 160.06 milijuna zajmova.

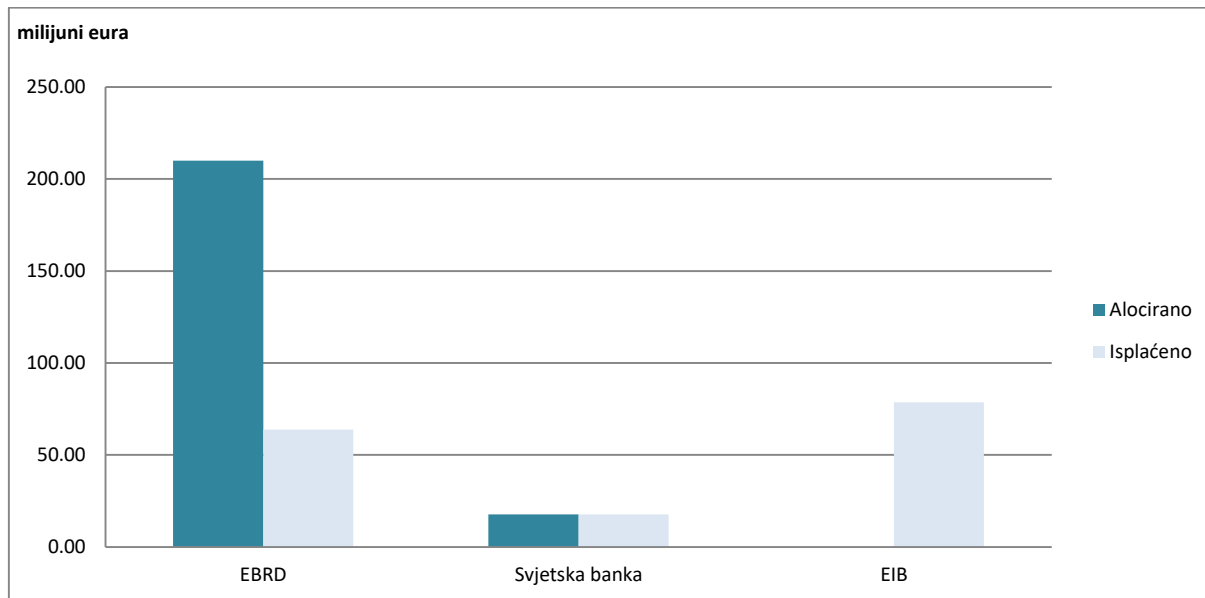
U grafikonu 4.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. EU je alocirala € 2.2 milijuna, Japan/JICA alocirala i isplatila € 0.3 milijuna, a Hrvatska i Ujedinjeno Kraljevstvo su alocirale i isplatile po € 0.2 milijuna grantova u sektoru Transporta.

Grafikon 4.1. Ukupno alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

U grafikonu 4.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2019. godini. EBRD je alocirala € 210.00 milijuna i isplatila € 63.85 milijuna, Svjetska banka je alocirala i isplatila € 17.61 milijuna, a EIB je isplatila € 78.60 milijuna u sektoru Transporta.

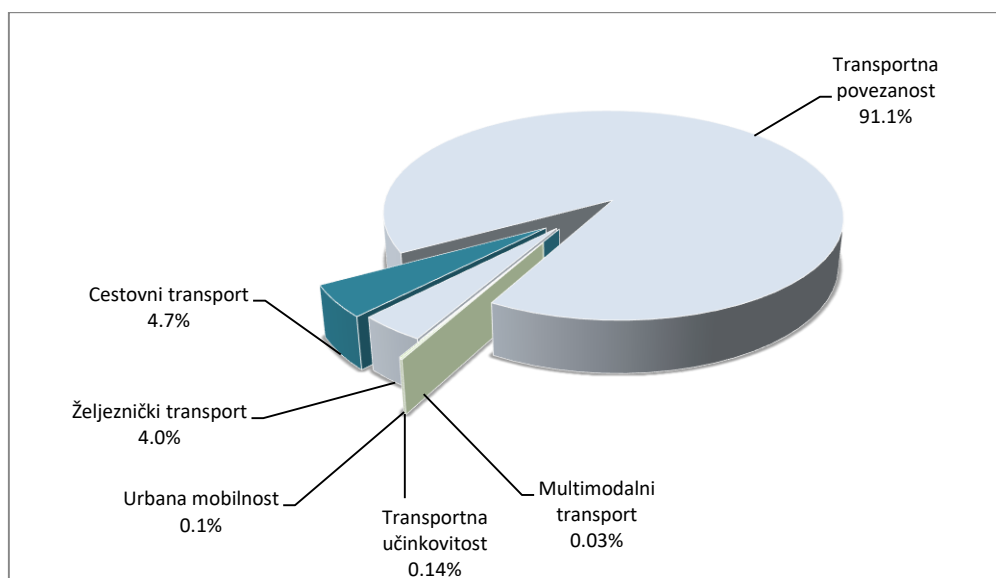
Grafikon 4.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2019. godini

Sektor Transporta se sastoji od 9 podsektora. U grafikonu 4.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 91.1% je alocirano u podsektor Transportna povezanost, dok je u ostale podsektore alocirano 8.9% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

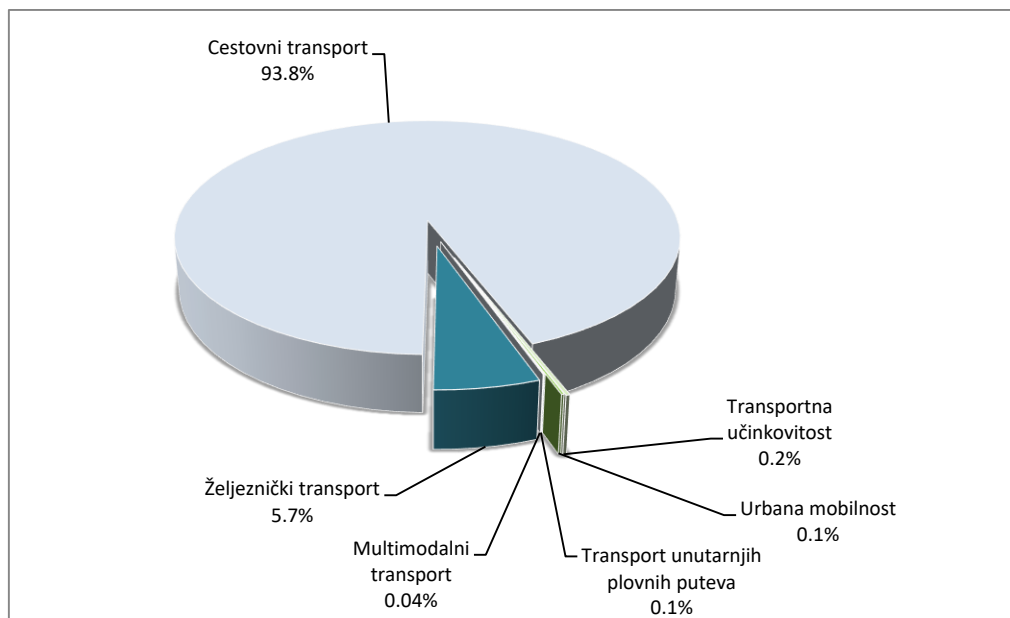
Grafikon 4.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

Grafikon 4.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, 93.8% je isplaćeno u podsektor Cestovni transport, dok je u ostale podsektore isplaćeno 6.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 4.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
Corridor Vc 2 – Doboj obilaznica	EBRD	210.00
Autoput Banja Luka-Doboj	EIB	207.00
Projekt modernizacije cesta U Federaciji	EIB	103.29
Koridor VC Počitelj – Bijača	EIB	100.00
BH Koridor Vc 2	EBRD	80.00
BH Koridor Vc 2 - nastavak	EBRD	76.00
Koridor Vc u Republici Srpskoj – Dio I	EBRD	70.00
Poplave - Popravak i rekonstrukcija cesta u FBiH	EBRD	65.00
Projekt modernizacije cestovnog sektora u Federaciji	Svjetska banka	58.00
Projekt restrukturiranja željeznica, Republika Srpska	Svjetska banka	51.30

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Buduće aktivnosti u Sektoru transporta trebaju biti usmjerene na daljnje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom, te stvaranje uvjeta za izgradnju i rekonstrukciju transportne infrastrukture koja leži na Transeuropskoj i regionalnoj temeljnoj mreži, kao i promicanje multimodalnih i održivih prometnih rješenja i rješavanje preostalih nefizičkih prepreka za kretanje roba i putnika, što podrazumijeva:

- nastavak aktivnosti na usklađivanju domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom iz oblasti transporta;
- provedbu strateških dokumenata iz oblasti transporta na svim razinama vlasti u BiH;
- jačanje mehanizma za praćenje provedbe relevantnih međunarodnih pravila i propisa EU o sigurnosti na cestama;
- izradu Strategije sigurnosti cestovnog prometa BiH i Akcijskog plana za njenu provedbu;
- nastavak izgradnje dionica autoputa na koridoru 5-C kroz Bosnu i Hercegovinu;
- proširenje mape postojeće TEN-T mreže prioriternih prometnih pravaca u BiH;
- usvajanje Zakona o civilnom zrakoplovstvu BiH;
- nastavak ulaganja u infrastrukturu zračnih luka u BiH;
- usvajanje izmjene i dopune Zakona o željeznicama BiH, u cilju stvaranja sigurnog i jedinstvenog željezničkog prostora u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2019. godini	Njemačka, Japan/JICA, Svjetska banka, SAD/USAID, EU, Republika Češka, EBRD, EIB
Ostale ključne međunarodne organizacije	Energetska zajednica; Energetska zajednica jugoistočne Europe; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Regionalno vijeće za suradnju, .
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH; Narodna skupština Republike Srpske; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH; Državna regulatorna komisija za električnu energiju; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo financija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Regulatorna komisija za energiju u FBiH; Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju FBiH; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo financija RS; Ministarstvo europskih integracija međunarodne suradnje RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Regulatorna komisija za energiju RS; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RS; Gospodarska komora BiH; Gospodarska komora FBiH; Gospodarska komora RS; Komisija za koncesije BiH; Komisija za koncesije FBiH; Komisija za koncesije RS; Savez gradova i općina u RS i FBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 57.91 mil, od čega € 24.27 mil granta i € 33.64 mil zajmova. Ukupno isplaćeno € 49.58 mil, od čega € 4.73 mil granta i € 44.84 mil zajmova. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 8%, a isplaćeno 9%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o električnoj energiji u FBiH (Sl.novine FBiH br. 54/19); Zakon o izmjenama Zakona o obnovljivim izvorima energije i učinkovitoj kogeneraciji (Sl.gl.RS.br.26/19); Zakon o sigurnosti kritičnih infrastruktura u RS (Sl.gl.RS.br.58/19). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Energetska povezanost: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralna / multilateralna koordinacija, kao i sastanci koje organiziraju sami razvojni partneri između sebe uz prisustvo MVTEO. Energetska učinkovitost: Koordinacijski sastanci razvojnih partnera i MVTEO održavaju se dva puta godišnje. Obnovljiva energija: Postoji podsektorski DCF krug razvojnih partnera i MVTEO, međutim, isti se nije sastao jednu godinu. Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Slijedom bilateralnih sastanaka UN sa GIZ-om i USAID-om uspostavljen je Zajednički program Bioenergy. Nafta: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Plin: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Električna energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija. Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor energije predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor energije sastoji se od sedam podsektora:

- Energetska povezanost
- Energetska učinkovitost
- Obnovljiva energija
- Nafta
- Gas
- Električna energija
- Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja

Energetski sektor je jedan od najznačajnijih sektora gospodarstva Bosne i Hercegovine, sa ogromnim potencijalima i mogućnostima za dalji razvitak i ulaganja. Bosna i Hercegovina, kao jedna od članica Energetske zajednice, obvezna je preuzeti pravnu stečevinu Europske unije iz oblasti energije u svoje zakonodavstvo, što to se prije svega odnosi na oblast izgradnje energetske infrastrukture, energetske učinkovitost, sigurnost opskrbe i promoviranje energije iz obnovljivih izvora. Izgradnja energetske infrastrukture je zahtjevan i tehnički složen proces, koji je u Bosni i Hercegovini je dodatno otežan s obzirom da su nadležnosti u sklopu Sektora podijeljene između različitih razina vlasti.

U okviru Sektora energije, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti definirane Okvirnom energetsom strategijom BiH, koja je usvojena 2018. godine. Usvajanjem ove strategije stvoreni su preduvjeti koji su u Bosni i Hercegovini omogućili da povlači sredstva iz IPA fondova Europske unije. Europska komisija je krajem 2019. godine usvojila godišnji program IPA 2019 za Bosnu i Hercegovinu, a u sklopu njega je i program „EU potpora za energiju“. Temeljna namjena IPA sredstava u Sektoru energije u Bosni i Hercegovini je pružanje tehničke asistencije za ispunjavanje njenih obveza iz Ugovora o uspostavi Energetske zajednice, unapređenje i razvitak projekata i programa energetske učinkovitosti, te razvitak projekata održive energije na lokalnoj razini.

Tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti na izradi Integriranog energetske i klimatskog plana (NEKP) za Bosnu i Hercegovinu za razdoblje 2021-2030. godina. Ovaj dokument će sadržavati pregled trenutnog energetske sustava i stanja u području energetske i klimatske politike, kao i definirane ciljeve za svaku od pet ključnih dimenzija Energetske unije do 2030. godine: dekarbonizaciju, energetske učinkovitost, energetske sigurnost, unutarnje energetske tržište i istraživanje, inovacije i konkurentnost, te odgovarajuće mjere i politike za ostvarivanje tih ciljeva. Značajno je istaknuti kako je izrada Integriranog energetske i klimatskog plana obveza Bosne i Hercegovine na temelju Ugovora o uspostavi Energetske zajednice.

Sa ciljem unapređenja energetske učinkovitosti, tijekom 2019. godine pokrenuta je izrada Akcijskih planova energetske učinkovitosti za razinu BiH i entiteta za razdoblje 2019-2021. godina. Temeljni cilj izrade ovih akcijskih dokumenata je kreiranje politika energetske učinkovitosti, te definiranje mjera i aktivnosti za postizanje indikativnog cilja energetske učinkovitosti Bosne i Hercegovine. Tijekom 2019. godine u izradi je bila Strategija obnove zgrada u Bosni i Hercegovini za razdoblje do 2050. godine koja će, zajedno sa entitetskim strategijama, definirati dugoročne okvire za obnovu nacionalnog građevinskog fonda s ciljem uštede energije i povećanja energetske učinkovitosti. Također, tijekom 2019. godine pripremljeno je 3. Godišnje izvješće o napretku u provedbi Direktive o energetske učinkovitosti za Bosnu i Hercegovinu, te je dostavljeno Tajništvu Energetske zajednice.

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj 12.06.2019. godine donijelo Odluku o uspostavi Sustava energetskeg menadžmenta i Informacijskog sustava energetske učinkovitosti u institucijama BiH (Službeni glasnik BiH, broj 48/19), kojom će se uspostaviti sustavi za upravljanje i kontrolu utrošaka energije u institucijama Bosne i Hercegovine.

Pored toga, tijekom 2019. godine provedeni su brojni projekti unapređenja energetske učinkovitosti u javnim zgradama u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, koji imaju za cilj ostvarivanje proračunskih ušteda i povećanje zaposlenosti, te zaštitu okoliša u Bosni i Hercegovini.

U Brčko distriktu su u fazi izrade Zakon o obnovljivim izvorima energije, Zakon o energetskeg učinkovitosti i Zakon o električnoj energiji, kojima će se kreirati regulatorni okvir i koji će doprinijeti povećanju ulaganja u energetskeg sektor Brčko distrikta.

U oblasti obnovljive energije, tijekom 2019. godine pripremljen je prijedlog koncepta za reformu Sustava poticaja za obnovljive izvore energije utemeljen na poboljšanju isplativosti i tržišne integracije obnovljivih izvora energije. U planu je da se reforma i odgovarajuće zakonodavstvo usvoje do kraja 2020. godine, te da se počnu primjenjivati od 2021. godine. Također, tijekom 2019. godine je pripremljeno i Tajništvu Energetske zajednice dostavljeno 3. Izvješće o napretku u provedbi Direktive o energiji iz obnovljivih izvora 2009/28/EK, što je također obveza Bosne i Hercegovine na temelju Ugovora o uspostavi Energetske zajednice.

U oblasti obnovljive energije, najznačajniji napredak ostvaren je uspostavom *on-line* interaktivne mape *Atlas potencijala biomase*, koja omogućava pregled raspoloživih resursa za pokretanje bioenergetskih projekata u Bosni i Hercegovini.

Bosna i Hercegovina, kao članica Energetske zajednice, obvezna je uskladiti svoje zakonodavstvo sa europskim direktivama definiranim u sklopu Drugog i Trećeg energetskeg paketa. Jedna od najznačajnijih obveza Bosne i Hercegovine je usvajanje Zakona o regulatoru električne energije i prirodnog plina BiH, čijim usvajanjem bi se stvorili uvjeti za uspostavljanje veleprodajnog tržišta električne energije, te liberalizaciju tržišta prirodnog plina u Bosni i Hercegovini. Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na usuglašavanju Nacrta Zakona o regulatoru električne energije i prirodnog plina BiH, posebice u oblasti podjele nadležnosti između državne i entitetske razine vlasti, te se očekuje njegovo usvajanje tijekom 2020. godine.

U Federaciji BiH je sredinom 2019. godine počela realizacija jednog od najznačajnijih projekata u sektoru prirodnog plina – izgradnja plinske interkonekcije „Južna interkonekcija Bosne i Hercegovine i Hrvatske“. Realizacijom ovog projekta i izgradnjom plinovoda Zagvozd (Hrvatska) – Posušje (BiH) – Novi Travnik (BiH), Bosna i Hercegovina će osigurati novi pravac opskrbe, te će se povezati sa europskim tržištem prirodnog plina, čime će se osigurati pouzdana opskrba prirodnim plinom u budućnosti.

Tijekom 2019. godine nastavljena je igradnja novih i revitalizacija postojećih energetskih objekata u Bosni i Hercegovini, koji će doprinijeti većoj sigurnost opskrbe električnom energijom i povećanju energetske neovisnosti Bosne i Hercegovine.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

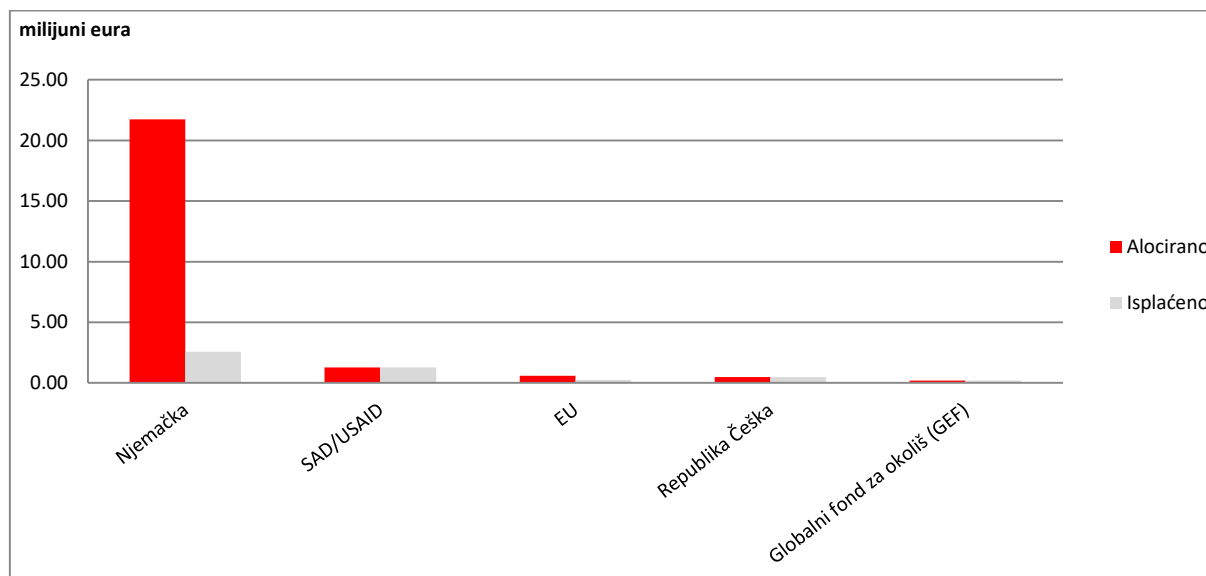
Članice DCF aktivne u sektoru Energija u 2019. godini su Njemačka, Japan/JICA, Svjetska banka, SAD/USAID, EU, EBRD i EIB.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznosila su € 57.91 milijuna, od čega je € 24.27 milijuna bilo u formi granta i € 33.64 milijuna u formi zajma.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2019. godini iznosila su € 49.58 milijuna, od čega je € 4.73 milijuna bilo u formi granta i € 44.84 milijuna u formi zajma.

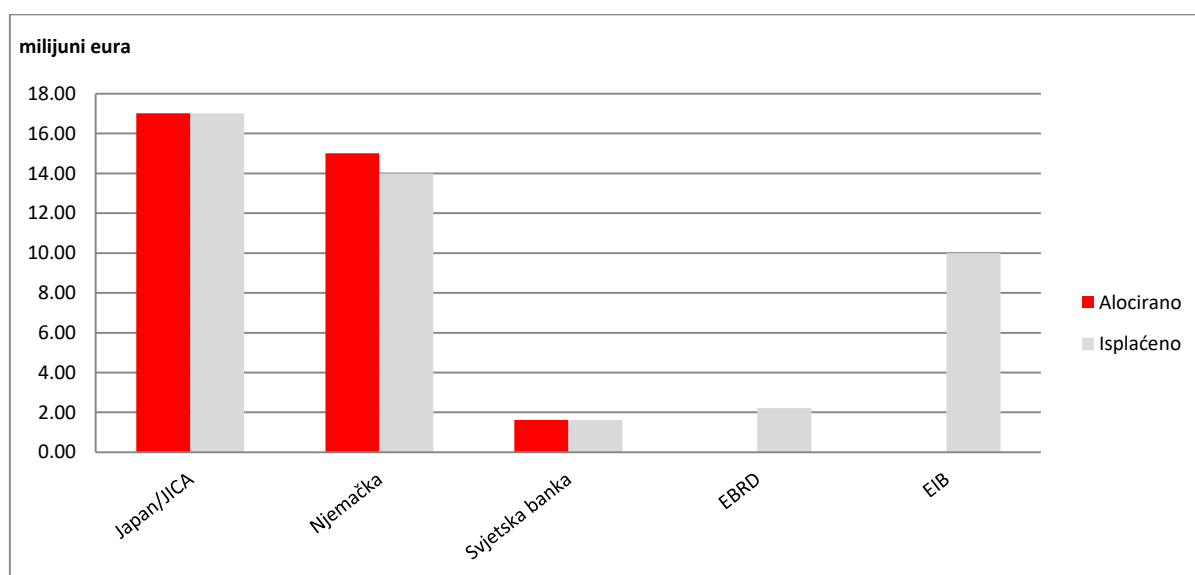
U grafikonu 5.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partner koji je u 2019. godini alocirao odnosno isplatio najveći iznos grant sredstava je Njemačka, a zatim slijede SAD/USAID i EU.

Grafikon 5.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

U grafikonu 5.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2019. godini. Razvojni partneri koji su u 2019. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos zajmova su Japan/JICA i Njemačka.

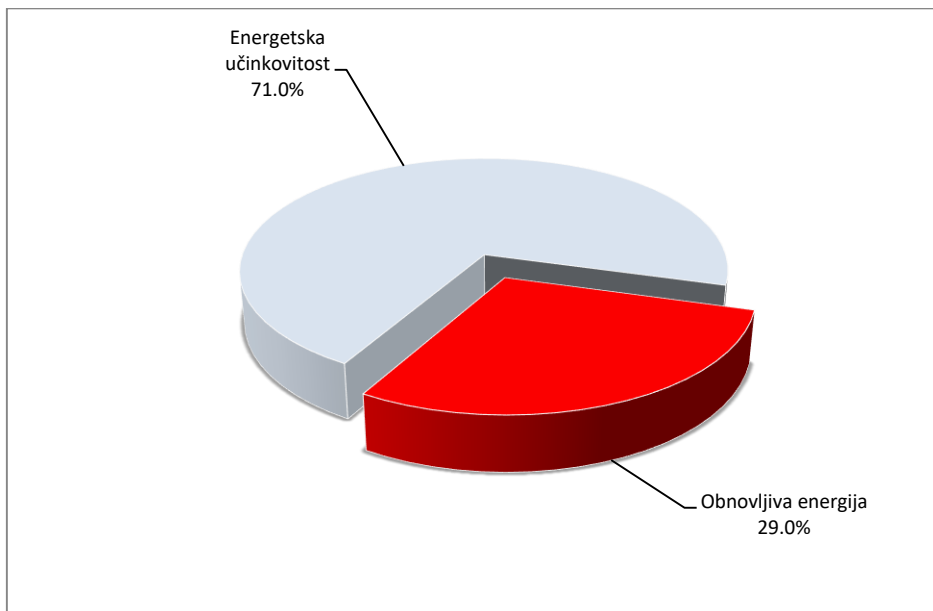
Grafikon 5.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2019. godini

Sektor Energija se sastoji od 7 podsektora. U grafikonu 5.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Ukupno alocirana sredstava u 2019. godini, su u potpunosti alocirana u dva podsektora i to u podsektor Energetska učinkovitost (71.0%) i Obnovljiva energija (29.0%). Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

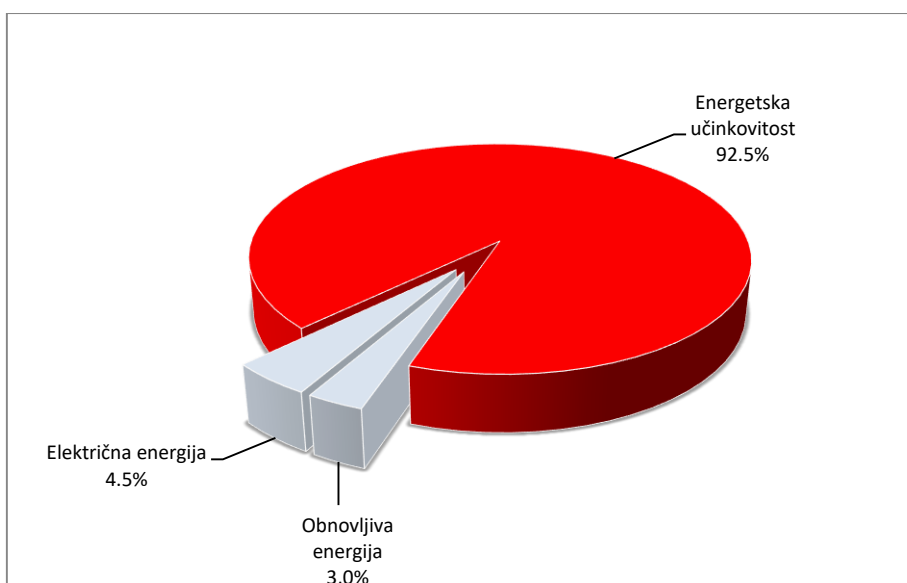
Grafikon 5.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

U grafikonu 5.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, samo za podsektor Energetska učinkovitost isplaćeno je 92.5%. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 5.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
Japanski ODA zajam za Projekt izgradnje odsumporavanja dimnih plinova za Termoelektranu Ugijevik	Japan/JICA	105.28
Izgradnja vjetroparka (VP) Podveležje	Njemačka	65.00
Izgradnja vjetroparka Hrgud	Njemačka	60.23
Distribucija električne energije u BiH	EIB	35.00
Distribucija SCADA/DMS/OMS sustava	Njemačka	34.05
Projekt energetske učinkovitosti	Svjetska banka	22.90
Rehabilitacija i modernizacija crpne hidroelektrane Čapljina	Njemačka	15.00
Energetska učinkovitost u javnim zgradama u BiH/RS	Njemačka	10.00
Energetska učinkovitost u javnim zgradama u BiH/FBiH	Njemačka	9.50
Promocija energetske učinkovitosti	Njemačka	8.19

Svi projekti su dostupni u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na prilagodbi zakonske regulative u Bosni i Hercegovini sa europskim standardima, kao i jačanju infrastrukture i kapaciteta Energetskog sektora. Na temelju odgovora institucija sa svih razina u BiH i članica DCF, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, u narednom razdoblju potrebno je:

- ispuniti obveze iz Drugog i Trećeg energetskog paketa Ugovora o Energetskoj zajednici kroz usklađivanje pravnog i regulatornog okvira sa *acquis*-om, osobito usvajanjem Zakona o regulatoru električne energije i prirodnog plina;
- izraditi akcijske planove za provedbu Okvirne energetske strategije Bosne i Hercegovine;
- pripremiti i usvojiti Nacionalne planove za energiju i klimu BiH za razdoblje 2021-2030. godina;
- definirati ciljeve za energetske učinkovitost, obnovljive izvore energije i smanjenje emisije plinova staklene bašte za BiH do 2030. godine;
- izraditi Akcijski plan za energetske učinkovitost za razdoblje 2019-2021. godina;
- nastaviti aktivnosti na uspostavi sustava energetskog menadžmenta u institucijama BiH;
- izraditi i usvojiti Strategiju obnove zgrada BiH do 2050. godine;
- usvojiti Odluku o kvaliteti tečnih naftnih goriva BiH;
- preduzeti aktivnosti na održavanju minimalne zalihe sirove nafte i naftnih derivata;
- pojačati napore na uspostavi funkcionalnih unutarnjih tržišta i njihovoj integraciji u regionalno tržište.

Članice DCF-a aktivne u Sektoru u 2019. godini	EBRD, Švicarska, SAD/USAID, Švedska, EU, Norveška, Njemačka, UN, Japan/JICA Hrvatska, Republika Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, EIB
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Razvojna banka Vijeća Europe; Regionalno vijeće za suradnju; Švicarski program namjenjen promoviranju izvoza; Europski fond za jugoistočnu Europu; Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini; Organizacija za europsku suradnju i razvitak; Regionalni centar za razvitak poduzetničkih kompetencija, Švedska agencija za međunarodni razvitak i suradnju, Japanska agencija za međunarodnu suradnju, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Uprava za neizravno oporezivanje BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje; Direkcija za europske integracije; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za nadzor nad tržištem BiH; Agencija za osiguranje depozita BiH; Centralna banka BiH; Konkurencijsko vijeće BiH; Vanjskotrgovinska komora BiH; Izvozno-kreditna agencija BiH; Vijeće za državnu pomoć BiH; Institut za intelektualno vlasništvo BiH; Regulatorna agencija za komunikacije BiH; Institut za mjeriteljstvo BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo financija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo financija RS; Ministarstvo trgovine i turizma RS; Ministarstvo pravde RS; Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju RS; Ministarstvo za znanstveno-tehnološki razvitak, visoko obrazovanje i infomacijsko društvo RS; Ministarstvo industrije, energije i rudarstva RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Agencija za razvitak malih i srednjih poduzeća RS; Asocijacija gradova i općina; Direkcija za financije BDBiH; Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu BDBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 95.13 milijuna, od čega € 22.43 milijuna granta i € 72.70 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 78.28 milijuna, od čega € 25.51 milijuna granta i € 52.77 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 13%, a isplaćeno 15%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o izmjeni Zakona o financijskom konsolidiranju gospodarskih društava u FBiH (Sl.novine FBiH br. 54/19); Zakon o izmjenama Zakona o doprinosima (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkom potpisu RS (Sl.gl.RS.br.83/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zanatsko – poduzetničkoj djelatnosti (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u RS (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o razvoju malih i

	srednjih poduzeća (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvitku (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fondovima (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o trgovini (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o društvima za osiguranje (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjeni Zakona o bankama RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o izmjenama Zakona o gospodarskim društvima (Sl.gl.RS.br.82/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnim kasama (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o geološkim istraživanjima (Sl.gl.RS.br.107/19); Zakon o radu (Sl. gl. BD BiH, br. 34/19); Zakon o preuzimanju dioničkih društava (Sl. gl. BD BiH, br. 32/19); Zakon o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 12/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 23/19, 34/19); Zakon o izmjenama Zakona o inspekciji (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19); Zakon o izmjenama Zakona o vrijednosnim papirima (Sl. gl. BD BiH, br. 8/19, 10/19, 32/19); Zakon o izmjenama Zakona o fiskalnom registru BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 3/19); Zakon o stečaju (Sl. gl. BD BiH, br. 16/19). Strategija provedbe prava intelektualnog vlasništva u BiH 2018-2022; Nacrt Strategije razvoja elektroničke uprave u RS za razdoblje 2019-2022. Ranije usvojeni zakonski okvir i sektorske strategije su dostupne na www.donormapping.ba
Koordinacija rada razvojnih partnera	Trgovina i unutarnje tržište: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe. Tajništvo CEFTA organizira koordinaciju razvojnih partnera za slobodnu trgovinu. Razvitak privatnog sektora: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Redoviti neformalni sastanci koje sami razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe, uglavnom u kontekstu programiranja, provedbe ili pokretanja konkretnih inicijativa. U oblasti mikro, malih i srednjih poduzeća nema formalne koordinacije razvojnih partnera, te se koordinacija temelji na neformalnoj ad-hoc osnovi. Lokalni ekonomski razvitak: Koordinacijski sastanci razvojnih partnera koji podržavaju projekte lokalnog ekonomskog razvitka, a koje organizira UNDP. Neformalna ad-hoc koordinacija vezana za projekte, te uglavnom bilateralni ili multilateralni sastanci. Istraživanje, inovacije i tehnološki razvitak: Neformalna ad-hoc koordinacija Informacijske i komunikacijske tehnologije: Neformalna ad-hoc koordinacija Turizam i naslijeđe: MVTEO predvodi koordinaciju razvojnih partnera u okviru Radne skupine za turizam, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor konkurentnost i inovacije predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor konkurentnost i inovacije sastoji se od šest podsektora:

- Trgovina i unutarnje tržište,
- Razvitak privatnog sektora,
- Lokalni ekonomski razvitak,
- Istraživanje, inovacije i tehnološki razvitak,
- Informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) i
- Turizam i naslijeđe.

Bosna i Hercegovina se nalazi u ranoj fazi uspostavljanja funkcionalnog tržišnog gospodarstva i jačanja konkurentnosti na regionalnoj i globalnoj razini. Kreatori razvojnih politika u Bosni i Hercegovini u narednom razdoblju trebaju poseban fokus staviti na stvaranje boljeg poslovnog okruženja, povećanje zaposlenosti i ulaganja, te na jačanje uloge znanja i inovacija.

U Izvješću o globalnoj konkurentnosti za 2019. godinu Bosna i Hercegovina se nalazi na 92. mjestu, što ukazuje na vrlo nisku razinu konkurentnosti Bosne i Hercegovina u globalnim okvirima. Iako je u sklopu Sektora Konkurentnost i inovacije zabilježen određeni napredak tijekom 2019. godine, prije svega kroz usklađivanje legislative sa *acquis*-om i postupnu liberalizaciju trgovine sa Europskom unijom, u narednom razdoblju bit će potrebno nastaviti sa provedbom strukturnih reformi i sa naporima za pristupanje Bosne i Hercegovine u članstvo Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

Europska unija je krajem siječnja 2019. godine odobrila Bosni i Hercegovini izvoz pilećeg mesa i proizvoda od peradi, a nakon toga je Ured za veterinarstvo BiH izdao pojedinačna odobrenja kompanijama iz zemlje koje su zadovoljile sve propisane uslove za izvoz na tržište Europske unije. Izvozom pilećeg mesa u Europsku uniju, peradarstvo je dobilo podstrek za dalji razvitak, budući da ima veliki potencijal postati vodeći sektor za proizvodnju mesa u Bosni i Hercegovini.

U prosincu 2019. godine, održan je četvrti sastanak Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem je zaključeno kako je Bosna i Hercegovina ostvarila napredak u ovoj oblasti u prethodnom jednogodišnjem razdoblju. Na sastanku je naglašeno kako Bosna i Hercegovina u narednom razdoblju treba unaprijediti proces rada i odlučivanja u tijelima zaduženim za konkurenciju i državnu pomoć, te nastaviti provedbu prava intelektualnog vlasništva, s posebnim fokusom na borbu protiv krivotvorenih roba.

Na trećem sastanku Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku između BiH i Europske unije, održanom u veljači 2019. godine, zatraženo je od Bosne i Hercegovine da finalizira izradu Zakona o elektroničkim komunikacijama i usvoji novi Zakon o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije (Zakon o e-potpisu). Pored toga, Europska unija je ohrabrila Bosnu i Hercegovinu da ubrza razvitak strategije „pametne specijalizacije“, te poveća ulaganja u istraživanje i inovacije. Pozitivno je ocijenjena provedba aktivnih mjera usmjerenih na tržište rada i reformu institucija tržišta rada, te je naglašeno kako je potrebno usvojiti strategiju zapošljavanja Bosne i Hercegovine.

U Bosni i Hercegovini su tijekom 2019. godine poduzete brojne aktivnosti koje su imale za cilj stvaranje boljeg poslovnog okruženja koje će stimulatивно djelovati na stvaranje novih i razvitak postojećih gospodarskih subjekata, otvaranje novih radnih mjesta i rast izvoza. Posebna pozornost posvećena je potpori malim i srednjim poduzećima na povećanju njihove konkurentnosti i modernizaciji proizvodnje uvođenjem novih standarda, tehnologija i vještina.

Institucije na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini koje su nadležne za razvitak malog poduzetništva, koriste Akt o malom biznisu Europske unije (*SBA – Small Business Act*) pri definiranju ciljeva razvitka, što omogućava harmonizaciju politika u ovoj oblasti na svim razinama vlasti u BiH, povezivanje svih sektorskih politika koje imaju utjecaj na poslovno okruženje sa SBA načelima, kao i standardizirano izvješćivanje prema Europskoj uniji o napretku u području malih i srednjih poduzeća.

U cilju stvaranja boljeg poslovnog okruženja i unapređenja regulatornog i institucijskog okvira, u Federaciji BiH je u fazi izrade nekoliko zakonskih i podzakonskih akata bitnih za funkcioniranje malih i srednjih poduzeća. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima Federacije BiH je u parlamentarnoj proceduri, a njegovim usvajanjem će se omogućiti vanjskotrgovinsko poslovanje obrtnika, uvesti skraćena procedura i pojednostavljena registracija obrta, te će se fizičkim licima i umirovljenicima omogućiti obavljanje obrta u vidu dodatnog i dopunskog zanimanja. Također, u Federaciji BiH je u proceduri usvajanja Zakon o poticanju razvitka malog poduzetništva, koji će doprinijeti bržem razvitku malog poduzetništva i otvaranju novih radnih mjesta.

Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na realizaciji Strategije razvitka znanosti Bosne i Hercegovine za razdoblje 2017-2022. godine, a koje se odnose na provedbu ERA prioriteta, uključujući Pametnu specijalizaciju, Otvoreni pristup i Otvorene podatke, kao i uključivanje u regionalne inicijative vezane za podržavanje regionalne mobilnosti istraživača. Također, pokrenute su aktivnosti na uspostavi Znanstveno-istraživačkog informacijskog sustava, s ciljem praćenja, evidentiranja i unapređenja stanja u znanosti i tehnologiji u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara BiH je na 163. sjednici održanoj 15.01.2019. godine usvojilo Strategiju provedbe prava intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2018-2022. godina (Službeni glasnik BiH, broj 24/19), koja predstavlja temelj za definiranje i uspostavu cjelovitog i učinkovitog sustava provedbe prava intelektualnog vlasništva sukladno zahtjevima pristupanja Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) i Europskoj uniji. Strategijom su definirane smjernice i mjere koje treba poduzeti na razvitku i unapređenju legislativnog i institucijskog okvira u BiH, s ciljem što učinkovitijeg korištenja intelektualnog vlasništva u funkciji gospodarskog razvitka. Strategijom je predviđeno osnivanje Međuresornog tijela za suradnju u području stjecanja i provedbe prava intelektualnog vlasništva, čime će se značajno unaprijediti koordinacija aktivnosti između institucija na svim razinama vlasti sa ciljem uspostave cjelovitog sustava intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara BiH je na 173. sjednici održanoj 10.06.2019. godine podržalo uključivanje Bosne i Hercegovine u proces izrade Strategije pametne specijalizacije, koja predstavlja dio reformirane kohezijske politike Europske unije. Temeljni cilj izrade Strategije pametne specijalizacije je gospodarski razvitak utemeljen na istraživanjima i inovacijama, koji su se na globalnoj razini pokazali kao značajani pokretači gospodarskog razvitka. Nakon usvajanja Strategije pametne specijalizacije, konkurentnost gospodarstva u Bosni i Hercegovini trebala bi se povećati, s obzirom da Strategija definira gospodarske-oblasti sa najvećim razvojnim potencijalom.

U cilju povećanja konkurentnosti, te ispunjavanja kriterija definiranih u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju u Europsku uniju, Institut za mjeriteljstvo BiH je tijekom 2019. godine izradio Nacrt Zakona o mjeriteljstvu BiH. Usvajanjem ovog zakona, Bosna i Hercegovina će ispuniti uvjete koje zahtijeva europsko tržište, te će se mjeriteljski sustav BiH uskladiti sa europskim i svjetskim standardima i na taj način olakšati provedbu međunarodnih trgovinskih ugovora Bosne i Hercegovine sa drugim državama i međunarodnim organizacijama. Također, Vijeću ministara BiH je upućen na usvajanje Zakon o zvaničnom vremenu u Bosni i Hercegovini, kojim će se definirati zvanično vrijeme, uporaba zvaničnog vremena, način računanja i mjerenja vremena u komercijalne svrhe.

Institut za mjeriteljstvo BiH je tijekom 2019. godine ostvario značajan napredak kroz proširenje svojih kalibracijskih i mjernih kapaciteta (CMC) u Međunarodnom birou za mjere i tegove (BIPM), te do sada ima objavljenih 70 kalibracijskih i mjernih kapaciteta iz oblasti mase, tlaka, temperature, vlažnosti, električnih veličina, vremena i frekvencije i kemije. Također, Institut za mjeriteljstvo BiH sudjelovao je u mnogobrojnim regionalnim i europskim istraživačko-razvojnim projektima.

U oblasti informacijsko-komunikacijskih tehnologija, Vijeće ministara BiH je na 166. sjednici održanoj 12.02.2019. godine usvojilo i u parlamentarnu proceduru uputilo prijedlog Zakona o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije BiH, koji je u potpunosti usklađen sa europskim propisima iz ove oblasti. Usvajanjem ovog zakona stvorit će se uvjeti za sigurniju, jeftiniju i jednostavniju elektroničku interakciju između poduzeća, građana i javne uprave, te će se značajno unaprijediti položaj Bosne i Hercegovine na digitalnom tržištu Europe i svijeta.

Pored toga, tijekom 2019. godine veliki broj zakonskih i podzakonskih akata je bio u fazi izrade, prije svega Zakon o elektroničkim komunikacijama i elektroničkim medijima Bosne i Hercegovine, Zakon o javnom RTV sustavu BiH, te Strategija širokopojsnog pristupa u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2019. godine u Bosni i Hercegovini nije okončan proces digitalizacije, tako da zemlja značajno zaostaje za ostalim europskim zemljama koje su prešle sa analognog na digitalno emitiranje. Prva faza procesa digitalizacije u BiH je okončana, a tijekom 2019. godine su bile u pripremi druga i treća faza. Finaliziranjem procesa digitalizacije u BiH, omogućit će se veća transparentnost gospodarstva, što će izravno utjecati na povećanje konkurentnosti gospodarstva Bosne i Hercegovine.

Sredinom 2019. godine počelo je funkcioniranje 4G mreže u Bosni i Hercegovini, što predstavlja značajan pomak u oblasti mobilnih komunikacija u BiH. Uvođenjem 4G mreže omogućena su znatna ulaganja u mrežnu infrastrukturu mobilnih operatera, te uvođenje novih usluga krajnjim korisnicima.

Bosna i Hercegovina je sudjelovala na Digitalnom samitu zemalja Zapadnog Balkana, održanom 04-05.04.2019. godine u Beogradu, te su države Zapadnog Balkana postigle dogovor i potpisale Sporazum o smanjenju cijena usluga roaminga u javnim mobilnim komunikacijskim mrežama u regiji Zapadnog Balkana (Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 01/19). Sporazumom je predviđeno smanjenje cijena roaminga od 01.07.2019. godine, dok se od 01.07.2021. godine očekuje potpuno ukidanje roaminga u regiji Zapadnog Balkana.

Sektor turizma Bosne i Hercegovine ima veliki razvojni potencijal, a tijekom 2019. godine su nastavljeni pozitivni trendovi u ovom Sektoru. Bosna i Hercegovina je jedna od najbrže rastućih turističkih destinacija, s obzirom da se značajna sredstva ulažu u turističku infrastrukturu i realizaciju lokalnih i regionalnih projekata u Sektoru turizma Bosne i Hercegovine.

Tijekom 2019. godine, Bosna i Hercegovina je nastavila svoje sudjelovanje u sklopu regionalnog projekta Via Dinarica, koji ima za cilj promoviranje prirodnih ljepota i turističkih potencijala sedam zemalja Zapadnog Balkana.

U Federaciji BiH je u tijeku izrada Zakona o turizmu i Zakona o boravišnoj taksi koji će definirati buduće pravce razvoja turizma u Federaciji BiH, kao i razvoj destinacijskog menadžmenta, kontrolu praćenja uplate boravišne takse, te uspostavljanje Turističke organizacije Federacije BiH. Također, u izradi je i Zakon o ugostiteljstvu Federacije BiH.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Konkurentnost i inovacije u 2019. godini su EBRD, Švicarska, SAD/USAID, Švedska, EU, Norveška, Njemačka, UN, Japan/JICA, Hrvatska, Republika Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, EIB

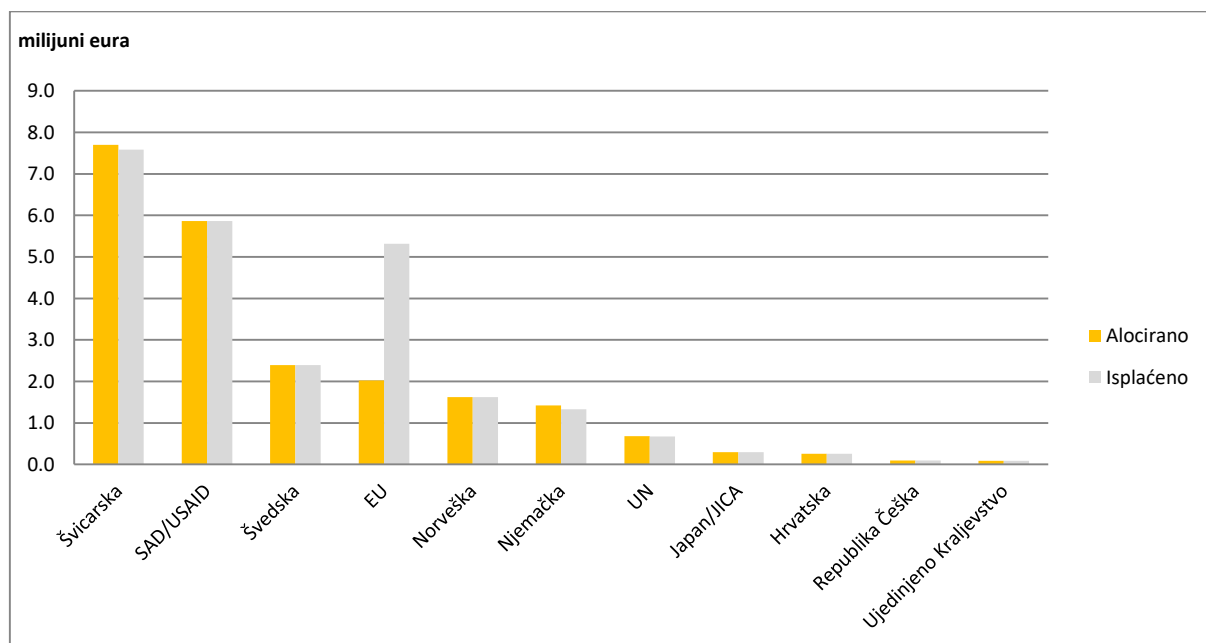
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznose € 95.13 milijuna, od čega € 22.43 milijuna granta i € 72.70 milijuna zajma od zajmodavca Europske banke za obnovu i razvitak (EBRD).

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2019. godini iznose € 78.28 milijuna, od čega € 25.51 milijuna granta i € 52.77 milijuna zajmova, od zajmodavaca Europske banke za obnovu i razvitak (EBRD) i Europske investicijske banke (EIB).

U grafikonu 6.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajmova.

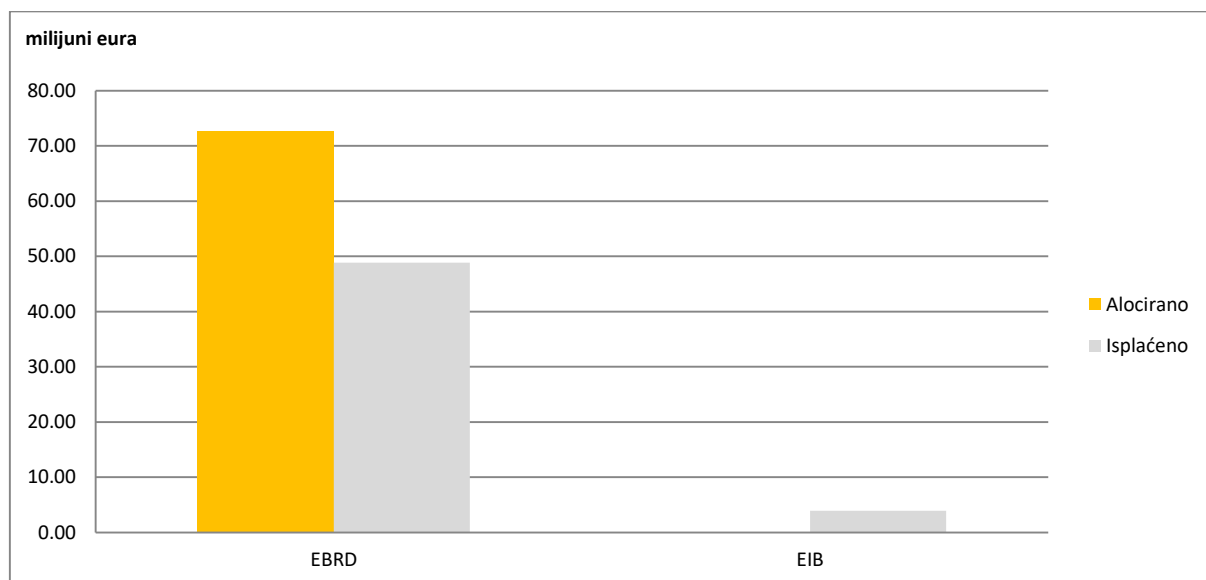
Razvojni partneri koji su u 2019. godini alocirali odnosno isplatili najviše sredstava u sektor su EBRD, Švicarska, SAD/USAID, Švedska, EU i EIB.

Grafikon 6.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

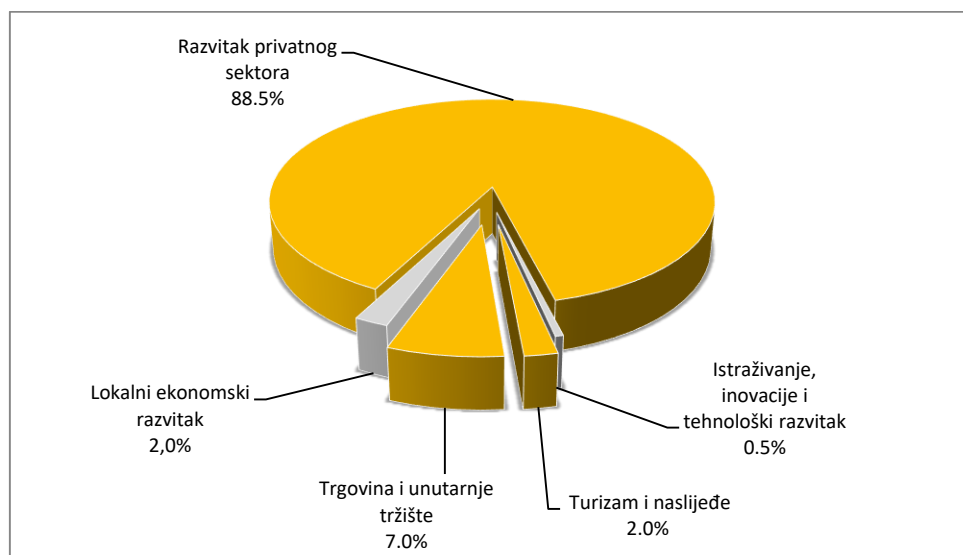
U grafikonu 6.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2019. godini.

Grafikon 6.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2019. godini

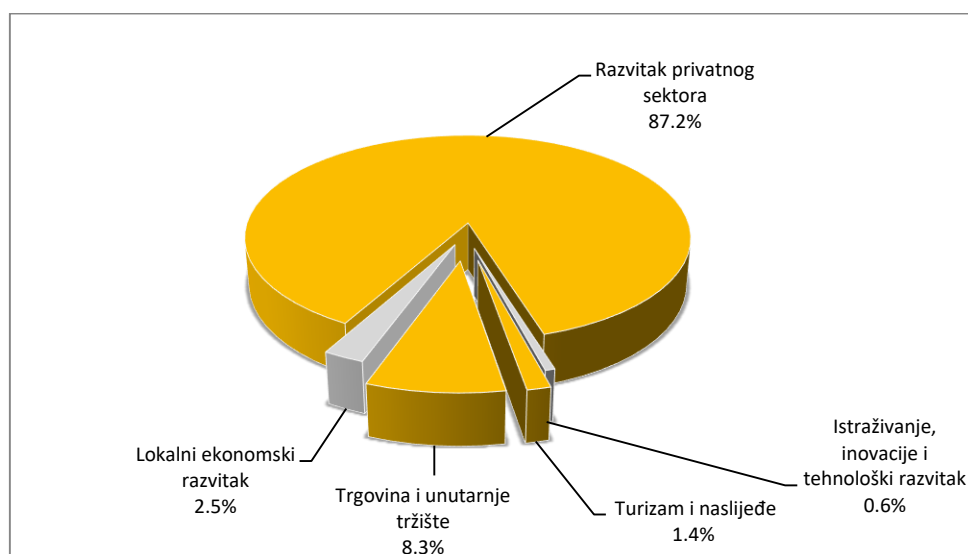
Sektor Konkurentnost i inovacije se sastoji od 6 podsektora. U grafikonu 6.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, najviše je alocirano u podsektor Razvitak privatnog sektora i to 88.5%, a u ostale podsektore 11.5% alociranih sredstava.

Grafikon 6.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

U grafikonu 6.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, najviše je isplaćeno u podsektor Razvitak privatnog sektora i to 87.2%, dok je u ostale podsektore isplaćeno 12.8% sredstava.

Grafikon 6.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019 godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
ISP zajam za MSP poduzeća & prioritetne projekte III	EIB	50.00
RBBH zajam za MSP poduzeća i prioritetne projekte	EIB	30.00
FIF - UniCredit Banka d.d. BiH Kreditna linija za MSP poduzeća	EBRD	20.00
USAID Projekt razvitka tržišne poljoprivrede (FARMA II)	SAD/USAID	15.97
Lokalne razvojne strategije	EU	15.00
Mid Europa Fond V	EBRD	12.00
SECO potpora	Švicarska	11.60
Projekt općinskog okolišnog i ekonomskog upravljanja (MEG)	Švicarska, UN	10.52
Intesa SanPaolo Bank BiH - hipotekarna linija	EBRD	10.00
PRS - BiH Unicredit Banka Mostar	EBRD	10.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Shodno svemu gore navedenom, potrebno je nastaviti ulagati dodatne napore u razvoj funkcionalne tržišne ekonomije, kao uvjet za jačanje konkurentnosti ekonomije Bosne i Hercegovine u regionalnim i svjetskim okvirima. Posebna pozornost treba se usmjeriti na provedbu strukturalnih reformi, kako bi se kroz poboljšanu suradnju između javnog, privatnog sektora i civilnog društva dostigla viša razina konkurentnosti, kao jedan od ključnih preduvjeta za ekonomski rast i toliko željeni rast zaposlenosti. Pri tome, fokus treba biti usmjeren na integrirani lokalni ekonomski razvitak osobito u domeni izvozno orijentiranog proizvodnog sektora, turizma i agro-ruralnog sektora. Na temelju odgovora institucija sa svih razina u BiH i članica DCF koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća u narednom razdoblju potrebno je:

- pružiti potporu digitalnoj transformaciji i inovacijama u malim i srednjim poduzećima, sa ciljem jačanja regionalne suradnje i razvoja regionalnog ekonomskog prostora;
- pojednostaviti postupak registracije poslovnih subjekata na razinama entiteta;
- stvoriti povoljan poslovni ambijent kroz pružanje financijske i tehničke potpore gospodarskim subjektima u BiH;
- izraditi Strateški okvir za razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u BiH;
- izraditi Strategiju razvitka Federacije BiH za razdoblje 2021-2027. godina;
- nastaviti aktivnosti na okončanju pregovora o pristupanju Bosne i Hercegovine u Svjetsku trgovinsku organizaciju (WTO);
- usvojiti Zakon o elektroničkim komunikacijama i elektroničkim medijima u BiH sukladno Direktivi EU o audio-vizualnim uslugama;
- izraditi i usvojiti Strategiju razvitka informacijskog društva BiH, te Strategiju širokopojasnog pristupa u BiH s ciljem ispunjenja uvjeta iz Digitalne agende Europske unije;
- završiti proces digitalizacije u BiH;
- utemeljiti međuresorno tijelo za suradnju u području stjecanja i provedbe prava intelektualnog vlasništva u BiH, sukladno aktivnostima definiranim u Strategiji provedbe prava intelektualnog vlasništva u BiH za razdoblje 2018-2022. godina;
- jačati kapacitete u oblasti znanosti, istraživanja i inovacija, te podržati projekte koji imaju primjenu u gospodarstvu;
- izraditi Strategiju razvitka turizma Federacije BiH, kao i Akcijski plan za njenu provedbu.

Članice DCF aktivne u Sektoru u 2019. godini	Hrvatska, Svjetska banka, Slovenija, Švicarska, SAD/USAID, EU, Švedska, Njemačka, Japan/JICA, Norveška, UN, Republika Češka, Mađarska, Francuska, Austrija
Ostale ključne međunarodne organizacije	Vijeće Europe; Ured visokog predstavnika; Međunarodna organizacija rada; Svjetska zdravstvena organizacija; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; <i>KulturKontakt</i> Austrija; Europska fondacija za obuku; Organizacija za europsku sigurnosti i suradnju; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; <i>British Council</i> ; Regionalno vijeće za suradnju, Međunarodna federacija za planiranje obitelji (IPPF).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo obrane BiH; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH; Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje BiH; Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH; Agencija za jednakost spolova BiH; Direkcija za europske integracije; Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Federalno ministarstvo zdravstva; Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti; Federalno ministarstvo kulture i sporta; Federalni zavod za zapošljavanje; Gender centar FBiH i RS; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Ministarstvo obitelji, omladine i sporta RS; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Ministarstvo europskih integracija međunarodne suradnje RS; Ministarstvo za znanstveno-tehnološki razvitak, visoko obrazovanje i infomacijsko društvo RS; Zavod za zapošljavanje RS; Zavod za zapošljavanje BD BiH; Odsjek za obrazovanje BD BiH; Udruga poslodavaca RS i FBiH; Županijska ministarstva obrazovanja; Županijska ministarstva zdravstva.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 38.04 milijuna, od čega € 28.78 mil granta i € 9.26 milijuna u formi zajmova. Ukupno isplaćeno € 38.16 milijuna, od čega € 28.90 milijuna granta i € 9.26 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 5%, a isplaćeno 7%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o plaćama zaposlenih u Oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda u RS (Sl.gl.RS.br.11/19); Zakon o plaćama zaposlenih u oblasti kulture RS (Sl.gl.RS.br.11/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o visokom obrazovanju (Sl.gl.RS.br.26/19); Zakon o zaštiti od nejonzirajućih zračenja (Sl.gl.RS.br.36/19); Zakon o socijalnom stanovanju RS (Sl.gl.RS.br.54/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom vaspitanju i obrazovanju (Sl.gl.RS.br.84/19); Zakon o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju u

	zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Sl.gl.RS.br.94/19); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti kulture RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda u RS (Sl.gl.RS.br.105/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o dječjoj zaštiti (Sl.gl.RS.br.107/19); Zakon o dopuni Zakona o zdravstvenom osiguranju (Sl. gl. BD BiH, br.34/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani pušenja duvana (Sl. gl. BD BiH, br. 32/19); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 32/19); Zakon o radu (Sl. gl. BD BiH, br. 34/19); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o dječjoj zaštiti (Sl. gl. BD BiH, br. 4/19). Strategija protuminskog djelovanja BiH za razdoblje 2018-2025; Nacrt Strategije za unapređenje seksualnog i reproduktivnog zdravlja u RS (2019-2029); Strategija za unapređenje i razvoj volontiranja u RS (2019-2023). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Obrazovanje: Koordinacija se realizira putem sastanaka Konferencije ministara obrazovanja u BiH (CoEM). Ministarstvo civilnih poslova BiH organizira sastanke Koordinacijskog foruma MCP BiH i međunarodnih organizacija uključenih u reformu obrazovanja u BiH po potrebi. Strukovno obrazovanje i obuka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci. Cjeloživotno učenje: neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci. Tržište rada i zapošljavanje: Delegacija Europske unije održava redovite koordinacijske sastanke s zemljama članicama EU. Jednake mogućnosti i jednakost spolova: UN je organizirala Međunarodnu radnu skupinu za ravnopravnost spolova. Socijalni dijalog: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci. Socijalna zaštita: Konferencija za Sektor zdravstva u BiH djeluje kao stalno savjetodavno i koordinacijsko tijelo. Delegacija EU održava redovne koordinacijske sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor. Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva: Delegacija EU održava redovite koordinacijske sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika sastoji se od devet podsektora:

- Obrazovanje,
- Strukovno obrazovanje i obuka (VET),
- Cjeloživotno učenje,
- Tržište rada i zapošljavanje,
- Jednake mogućnosti i jednakost spolova,
- Socijalni dijalog,
- Socijalna zaštita,
- Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva i
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura

Tijekom 2019. godine nastavljena je provedba reformskih aktivnosti sa ciljem unapređenja stanja u sklopu Sektora obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika u Bosni i Hercegovini. Nadležnosti u sklopu ovog sektora podijeljene su između različitih razina vlasti u Bosni i Hercegovini, što otežava ujednačen pristup politikama i provedbu reformi u ovom sektoru. Reformski procesi u Sektoru obrazovanja su od posebnog značaja, budući da kvalitetni i konkurentni obrazovni sustavi predstavljaju jedan od najvažnijih čimbenika razvitka gospodarstva.

Sektorski planski dokument za obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike za razdoblje 2019-2020. godina finaliziran je tijekom 2019. godine, a temeljem toga pripremljeni su Akcijski dokumenti za IPA 2019 i IPA 2020. Na taj način, stvorene su pretpostavke za korištenje IPA sredstava za financiranje projekata iz Sektora obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika. S obzirom kako su ključne strategije iz oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini istekle 2015. godine, u narednom razdoblju potrebno je poduzeti aktivnosti na izradi i usvajanju novih strategija koje će doprinijeti stvaranju kompatibilnih obrazovnih politika na svim razinama vlasti u BiH, kao i boljoj korelaciji obrazovnih programa sa promjenama i potrebama tržišta rada u Bosni i Hercegovini.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH, poduzimala je tijekom 2019. godine aktivnosti na izradi podzakonskih akata kojima će se dodatno urediti oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Izvršene su pripreme za izradu Smjernica u inkluzivnom odgoju i obrazovanju, te Smjernica za provedbu Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definirane na ishodima učenja. Također, krajem 2019. godine završena je izrada dokumenta Standardi kvalitete rada psihologa, edukacijskih rehabilitatora i logopeda, stručnih suradnika u predškolskom odgoju i obrazovanju, koji će doprinijeti provedbi aktivnosti definiranih u Platformi za razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara BiH je na sjednici održanoj 15.10.2019. godine usvojilo Preporuke za inkluzivno obrazovanje u Bosni i Hercegovini sa ciljem daljeg razvoja obrazovnih politika i unapređenja stanja u oblasti inkluzivnog obrazovanja. Preporuke se odnose na povećanje kapaciteta škola za stvaranje inkluzivnog okruženja, unapređenje nastavničkih kompetencija, razvoj sustava potpore inkluzivnom obrazovanju, monitoring i evaluaciju inkluzivnog obrazovanja, kao i formalizaciju međusektorske i međuinstitucijske suradnje u ovoj oblasti.

U prosincu 2019. godine prezentirani su rezultati PISA testiranja (Program za međunarodnu procjenu postignuća učenika), koje je Bosna i Hercegovina sprovedla tijekom 2018. godine. Prema rezultatima Izvješća PISA 2018, Bosna i Hercegovina se plasirala na 62. mjesto od ukupno 79 zemalja koje su sudjelovale u istraživanju. Najbolje rezultate učenici iz Bosne i Hercegovine su postigli u oblasti matematike, a najslabije iz prirodnih znanosti, pri čemu je svaki drugi testirani učenik iz Bosne i Hercegovine ocijenjen kao funkcionalno nepismen. Također, tijekom 2019. godine provedeno je glavno istraživanje TIMSS 2019 (Trendovi u znanju matematike i prirodnih znanosti), a rezultati ovog istraživanja očekuju se u 2020. godini.

U oblasti priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija, tijekom 2019. godine kontinuirano su vršene obuke uposlenika koji obavljaju poslove priznavanja diploma na visokoškolskim ustanovama, te je uspostavljena dobra suradnja između svih tijela nadležnih za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini. Također, proveden je projekt „Jačanje institucijskog kapaciteta za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija u BiH“, koji ima za cilj unapređenje propisa, procedura i prakse priznavanja inozemnih kvalifikacija, te osnaživanje institucijskih kapaciteta svih tijela zaduženih za priznavanje inozemnih obrazovnih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini.

Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH je početkom siječnja 2019. godine objavio Preporuke o korištenju Modela propisa o priznavanju inozemnih visokoškolskih kvalifikacija (Službeni glasnik BiH, broj 01/19), s ciljem olakšavanja procesa priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini, te usvajanja najboljih praksi Europskog prostora priznavanja (EAR).

Bosna i Hercegovina je tijekom 2019. godine aktivno sudjelovala u *Erasmus+* programu Europske unije, kojim se podupiru obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport. Naime, mladi iz Bosne i Hercegovine iskazali su veliki interes za sudjelovanje u ovom programu Europske unije. Pored toga, Bosna i Hercegovina je aktivno sudjelovala u provedbi aktivnosti predviđenih Europskom agendom za obrazovanje odraslih (EAAL).

U sklopu provedbe Višegodišnjeg plana regionalnog ekonomskog prostora Zapadnog Balkana (MAP—REA), lideri Zapadnog Balkana su na Samitu Europska unija – Zapadni Balkan održanom u Poznanu u srpnju 2019. godine podržali Deklaraciju o priznavanju akademskih kvalifikacija između zemalja Zapadnog Balkana, čime su stvoreni preduvjeti za veću mobilnost kvalificiranih radnika unutar regije. Također, tijekom 2019. godine u pripremi je bio Sporazum o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne stomatologije, arhitekata i inženjera građevine u regiji Zapadnog Balkana, ali do kraja 2019. godine nije potpisan.

U oblasti visokog obrazovanja u Republici Srpskoj, tijekom 2019. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 26/19), koji je u potpunosti usklađen sa promjenama u europskom sustavu visokog obrazovanja. Izmjenama Zakona određeno je da se postupak akreditacije propisuje kao obveza svim visokoškolskim ustanovama u Republici Srpskoj, a priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija biti će u nadležnosti Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske.

U oblasti cjeloživotnog učenja, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti definirane Strateškom platformom razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2014-2020. godina. U prošloj godini Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

BiH razvila je nove standarde zanimanja u djelatnostima strojarstvo i obrada metala, te je izvršila analizu primjene i razvoja modularnih nastavnih planova i programa.

U oblasti zapošljavanja, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na izradi strateških dokumenata, te provedbi projekata potpore zapošljavanju na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Nastavljene su aktivnosti na izradi Strategije zapošljavanja u BiH za naredno petogodišnje razdoblje. Pored toga, realiziran je projekt „Potpora lokalnim partnerstvima za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini“ koji ima za cilj povećanje zaposlenosti i otvaranje novih radnih mjesta za socijalno ugrožene kategorije stanovništva uključujući žene, mlade, manjinske zajednice, povratnike i interno raseljena lica.

Zavodi i službe za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini prolaze kroz reformu, čiji je cilj prelazak sa uglavnom administrativnog rada na pristup usmjeren na klijenta. Jedna od ključnih aktivnosti u provedbi programa aktivnih mjera zapošljavanja koja je realizirana tijekom 2019. godine bila je obuka zaposlenih u javnim zavodima i službama za zapošljavanje s ciljem pružanja savjetodavnih usluga radi poboljšanja posredovanja na tržištu rada.

U Federaciji BiH je u parlamentarnoj proceduri Zakon o zaštiti na radu, kojim se uređuju prava, obveze i odgovornosti poslodavaca i radnika u vezi sa provedbom i poboljšanjem sigurnosti i zdravlja radnika na radu, kao i sustav pravila sigurnosti i zdravlja radnika na radu. Također, u parlamentarnoj proceduri je i prijedlog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova.

U oblasti socijalne zaštite, Bosna i Hercegovina se i dalje suočava sa poteškoćama na području socijalnog razvitka i socijalne inkluzije, te je u narednom razdoblju potrebno uložiti dodatne napore na razvoju programa zaštite lica sa invaliditetom, djece, obitelji sa djecom, starih lica i drugih ugroženih skupina stanovništva.

Tijekom 2019. godine Ministarstvo rada i socijalne zaštite Federacije BiH organiziralo je obuke za hranitelje, sukladno Programu temeljnih i dodatnih obuka u Federaciji BiH. Obuke se organiziraju s ciljem adekvatne pripreme hranitelja za obavljanje hraniteljske uloge.

Skupština Brčko distrikta je na 56. sjednici održanoj 04.12.2019. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti (Službeni glasnik BD, broj 32/19).

U oblasti zdravstva, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na usvajanju zakonske i podzakonske legislative na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Pored toga, nastavljene su kontinuirane aktivnosti na unapređenju kapaciteta institucija i ustanova u sektoru zdravstva u BiH.

Tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti definirane Dvogodišnjim sporazumom o suradnji između Bosne i Hercegovine i Regionalnog ureda Svjetske zdravstvene organizacije za Europu za razdoblje 2018-2019. godine.

U Federaciji Bosne i Hercegovine su tijekom 2019. godine usvojeni podzakonski akti (Službene novine FBiH, broj 9/19, 22/19 i 26/19) doneseni sa ciljom provedbe Zakona o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja i Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

U svibnju 2019. godine Narodna Skupština Republike Srpske usvojila je Zakon o zaštiti od nejonizirajućih zračenja (Službeni glasnik RS, broj 36/19) kojim se uređuju načela i mjere zaštite od

djelovanja nejonizirajućih zračenja, stručni poslovi zaštite od nejonizirajućih zračenja, te druga pitanja bitna za zaštitu zdravlja ljudi i okoliša od štetnog djelovanja nejonizirajućih zračenja.

U oblasti jednakosti spolova, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti iz Gender akcijskog plana BiH 2018-2022. godina koje trebaju omogućiti dodatno osnaživanje gender institucijskih mehanizama u Bosni i Hercegovini, te doprinesu uvođenju načela rodne ravnopravnosti u sve sfere javnog i privatnog života u zemlji.

Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine je u studenom 2019. godine objavila dokument Preporuka poslodavcima i nadležnim organima u vezi ravnopravnosti spolova u radu i zapošljavanju, kojom se definira pojam izravne diskriminacije na temelju spola, i kojom se nadležnim organima uprave, posebice inspekcijama, kao i organima za provedbu zakona i pravosuđa daju preporuke za jačanje napora u zaštiti prava koja proizlaze iz radnog odnosa za žene, majke i trudnice.

Krajem 2019. godine počeo je proces izrade Izvješća o provedbi Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulske konvencije), a koji je Bosna i Hercegovina obvezna provesti kao zemlja članica Vijeća Europe.

Vijeće ministara BiH je na 165. sjednici održanoj 30.01.2019. godine usvojilo Strategiju protuminskog djelovanja BiH za razdoblje 2018-2025. godina. Usvajanjem Strategije omogućit će se razvoj učinkovitog i djelotvornog programa protuminskog djelovanja u cilju smanjivanja i potpunog eliminiranja opasnosti od mina za stanovništvo u Bosni i Hercegovini. U narednom razdoblju potrebno je usvojiti Akcijski plan za provedbu Strategije. Jedna od obveza prema Sporazumu iz Ottawe je da Bosna i Hercegovina bude očišćena od mina do 2025. godine. Ipak, zbog nedostatka kapaciteta, taj rok će najvjerojatnije biti prolongiran.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

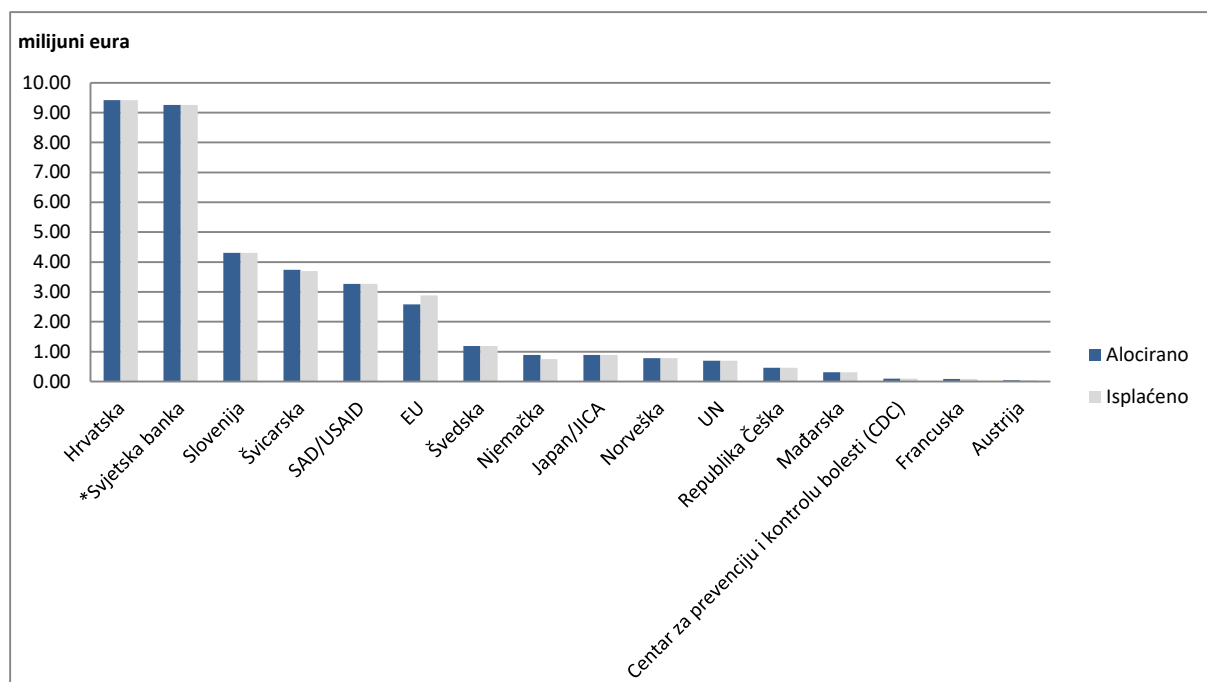
Članice DCF aktivne u sektoru Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike u 2019. godini su Hrvatska, Svjetska banka, Slovenija, Švicarska, SAD/USAID, EU, Švedska, Njemačka, Japan/JICA, Norveška, UN, Republika Češka, Francuska i Austrija.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznose € 38.04 milijuna, od čega € 28.78 milijuna u formi granta i € 9.26 milijuna zajma.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2019. godini iznose € 38.16 milijuna, od čega € 28.90 milijuna granta i € 9.26 milijuna zajma.

U Grafikonu 7.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i isplaćena sredstva zajma Svjetske banke.

Grafikon 7.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

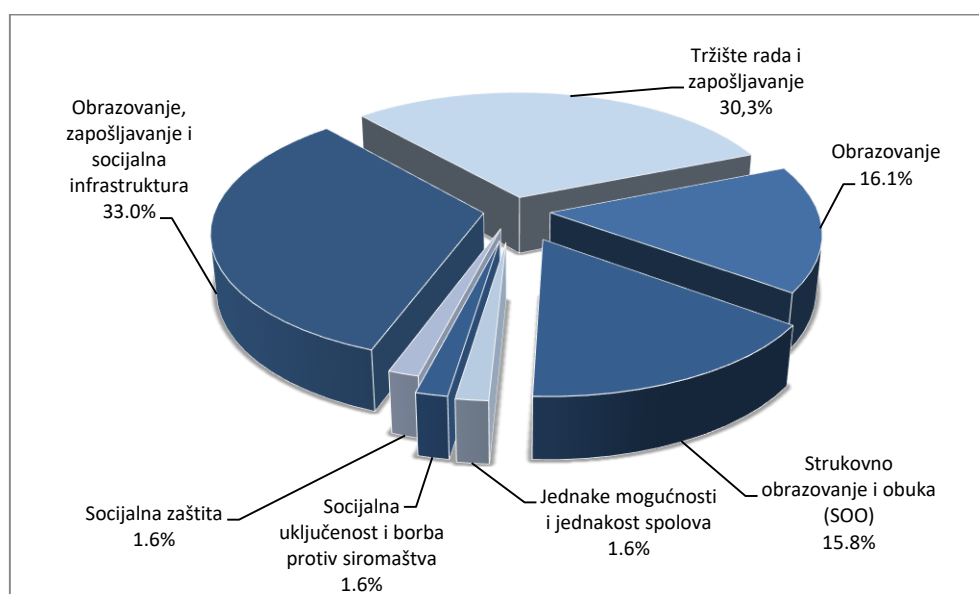

*Napomena: Svjetska banka Zajam

Sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike sastoji se od 9 podsektora.

U grafikonu 7.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 63.3% je alocirano u dva podsektora i to: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (33.0%) i Tržište rada i zapošljavanje 30.3%, dok je u sve ostale podsektore alocirano preostalih 36.7% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

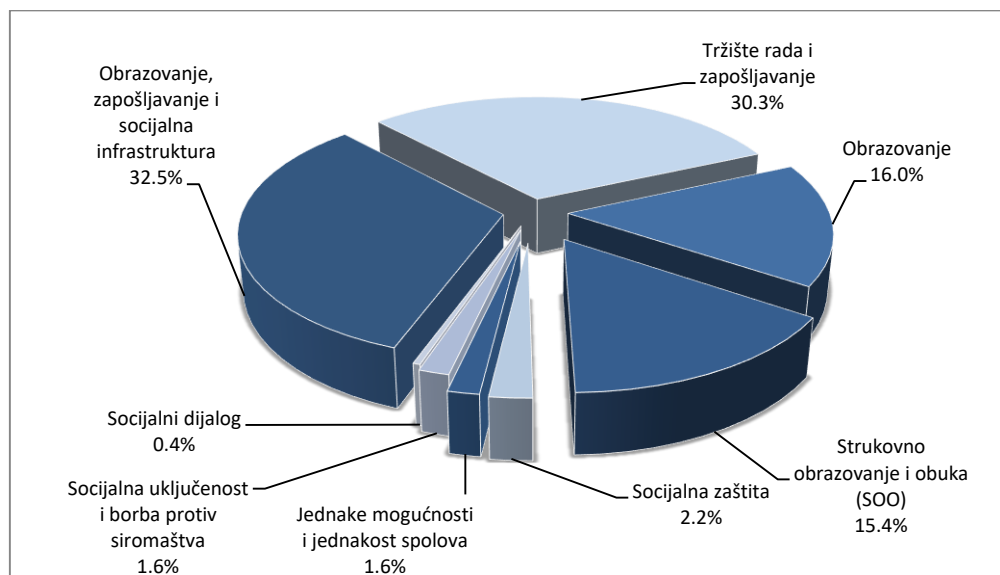
Grafikon 7.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

U grafikonu 7.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, 62.8% je isplaćeno u dva podsektora i to: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (32.5%) i Tržište rada i zapošljavanje (30.3%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno ukupno 37.2% sredstava.

Grafikon 7.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
Program potpore zapošljavanju u Bosni i Hercegovini	Svjetska banka	50.00
OPA Program edukacije o demokraciji i ljudskim pravima	SAD/USAID	8.28
USAID - Projekat opšteg obrazovanja (TABLA)	SAD/USAID	7.50
Vještine za radna mjesta (<i>Skills for Jobs</i>)	Švicarska	5.71
Financijska potpora za zdravstvenu skrb u Federaciji BiH, Sveučilišna klinička bolnica Mostar	Hrvatska	5.37
Projekt <i>Market Makers</i>	Švicarska	5.29
Projekt zapošljavanja mladih (YEP)	Švicarska	4.35
Mladi za promjene (<i>Youth for Change</i>)	Švicarska	4.21
Pripisani studentski troškovi	Slovenija	3.97
ROMA ACTION (RA) Poboljšanje socijalne inkluzije ugroženih romskih obitelji u područjima BiH pogođenim poplavama kroz osiguravanje stambenog smještaja i socijalno-gospodarskih mjera uz proaktivno sudjelovanje državnih i lokalnih vlasti i ostalih lokalnih aktera.	EU	2.50

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forumu za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Društveno - ekonomski razvitak ne može se postići bez sveobuhvatnih reformi u Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, te je i u narednom razdoblju potrebno nastaviti aktivnosti na provedbi mjera na daljem razvitku tržišta rada, unapređenju stanja u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i socijalne uključenost u Bosni i Hercegovini. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, u narednom razdoblju potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- realizirati aktivnosti predviđene Mapom puta o provedbi EU Direktive o reguliranim profesijama;
- nastaviti aktivnosti harmonizacije i poboljšanja procedura priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija sukladno Lisabonskoj konvenciji;
- nastaviti aktivnosti na izradi Kvalifikacijskog okvira u BiH za razdoblje 2014-2020;
- uložiti dodatne napore u internacionalizaciju visokog obrazovanja u BiH, mobilnost akademskog osoblja, studenata i studijskih programa;
- osigurati potpuno funkcionalan sustav (re)akreditacije visokoškolskih ustanova u BiH;
- dovršiti izradu Smjernica za inkluzivno obrazovanje i Smjernica za provedbu Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa za predškolski odgoj i obrazovanje definirane na ishodima učenja;
- izraditi novi strateški dokument za razvoj strukovnog obrazovanja i obuka u BiH sa fokusom na realizaciju zaključaka iz Rige;
- nastaviti aktivnosti na uvođenju poduzetničkog učenja i poduzetničke ključne kompetencije u obrazovne sustave u BiH;
- izraditi i usvojiti Strategiju zapošljavanja Bosne i Hercegovine;
- pružiti veću potporu projektima zapošljavanja i samozapošljavanja na svim razinama vlasti u BiH;
- ojačati infrastrukturne kapacitete centara za socijalni rad i drugih ustanova socijalne zaštite;
- razviti učinkovit, održiv i pravičan sustav socijalne zaštite i zaštite obitelji s djecom koji će garantirati temeljna i ujednačena prava socijalno ugroženih kategorija;
- izraditi i usvojiti zakonske i podzakonske akte iz oblasti socijalne zaštite u Federaciji BiH (Zakon o osnovama socijalne zaštite, Zakon o socijalnim uslugama, Zakon o djelatnosti socijalnog rada);
- organizirati obuke stručnog kadra u ustanovama socijalne zaštite s ciljem podizanja kvalitete pružanja socijalnih usluga;
- uskladiti zakonodavni i strateški okvir sa međunarodnim standardima u oblasti ravnopravnosti spolova.

Članice DCF aktivne u sektoru u 2019. godini	EU, Svjetska banka, Republika Češka, Italija / AICS, UN, Hrvatska, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni fond za poljoprivredni razvitak; OPEC fond za međunarodni razvitak/OFID; Europska agencija za sigurnost hrane; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti.
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ured za veterinarstvo BiH; Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja; Agencija za sigurnost hrane BiH; Direkcija za europske integracije BiH; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta.
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 30.83 mil., od čega € 24.58 mil. granta i € 6.26 mil. zajma Ukupno isplaćeno € 11.50 mil., od čega € 5.35 mil. granta i € 6.16 mil. zajma Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 4%, a isplaćeno 2%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakon o izmjeni Zakona o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku (Sl.novine FBiH br. 99/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Komori inženjera poljoprivrede RS (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o duhanu (Sl.gl.RS.br.58/19); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nusproizvodima životinjskog porijekla (Sl.gl.RS.br.94/19). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Radna skupina Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH za planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći u Sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvitka aktivna je u koordinaciji razvojnih partnera i institucija BiH u ovom sektoru, kroz održavanje redovitih sastanaka i izradu godišnjih izvještaja koje usvaja Vijeće ministara BiH. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvitka predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvitka sastoji se od pet podsektora:

- Ruralni razvitak,
- Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP),
- Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike,
- Ribarstvo i
- Šumarstvo.

Poljoprivreda je jedna od najznačajnijih gospodarskih grana sa velikim potencijalom razvitka, s obzirom da Bosna i Hercegovina posjeduje prirodne resurse, radnu snagu i pogodnu klimu za razvitak primarne poljoprivredne proizvodnje, kao i prehrambene industrije. Aktivnosti poduzete u sklopu Sektora poljoprivrede i ruralnog razvitka tijekom 2019. godine odnosile su se na povećanje obima i produktivnosti poljoprivredne proizvodnje, jačanje konkurentnosti sektora poljoprivrede kroz povećanje razine ulaganja, te sustavnu potporu razvitku sektora poljoprivrede i ruralnih područja Bosne i Hercegovine.

Tijekom 2019. godine poduzimane su aktivnosti na provedbi Strateškog plana ruralnog razvitka Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018-2021. godina, obzirom kako su usvajanjem Strateškog plana stvoreni uvjeti da Bosna i Hercegovina koristi predpristupne fondove Europske unije iz oblasti poljoprivrede. Tijekom 2019. godine izvršene su pripreme za provedbu programa „EU potpora u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvitka, sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda“ – EU4Agri, u ukupnoj vrijednosti od EUR 30 milijuna. Provedba ovog programa treba početi u 2020. godini i značajno će doprinijeti jačanju sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini.

U oblasti ruralnog razvitka, tijekom 2019. godine usvojeni su brojni podzakonski akti na razinama entiteta kojima su regulirana poticajna sredstva za poljoprivredne proizvođače, sa ciljem povećanja konkurentnosti i boljeg povezivanja primarnih poljoprivrednih proizvođača sa tržištem.

Europska komisija je u siječnju 2019. godine odobrila izvoz pilećeg mesa i proizvoda od mesa peradi iz Bosne i Hercegovine u zemlje Europske unije. Izvoz u Europsku uniju trebao bi značajno povećati potencijale peradarske industrije, čime bi Bosna i Hercegovina trebala zadržati lidersku poziciju u izvozu pilećeg mesa i proizvoda od mesa peradi među državama regije. U srpnju 2019. godine Bosni i Hercegovini odobren je izvoz kompozitnih jaja i pokrenuta procedura za dobijanje dozvole za izvoz konzumnih jaja na tržište Europske unije. Tijekom 2019. godine također su provođene aktivnosti na dobijanju dozvole za izvoz u Europsku uniju crvenog mesa, tj. mesa goveda, koza, ovaca i svinja.

Na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u izvještajnom razdoblju nastavljene su aktivnosti na razvitku Poljoprivrednog informacijskog sustava, što je sukladno preporukama Europske komisije i zakonodavstvom Europske unije. Razvitak ovog sustava omogućit će donositeljima odluka iz Sektora poljoprivrede dobijanje kvalitetnih analiza, a prikupljene informacije biti će dostupne poljoprivrednim proizvođačima, trgovcima poljoprivrednih

proizvoda i potrošačima. U Bosni i Hercegovini su do sada uspostavljeni statistički adresar poljoprivrednih gazdinstava, registri za identifikaciju i kontrolu kretanja životinja, kao i poljoprivrednih gazdinstava, fitosanitarni registar, GIS katastar i inspeksijski sustav.

Tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti na unapređenju kvalitete, povećanju učinkovitosti i poboljšanju operabilnosti poljoprivrednih savjetodavnih službi u Bosni i Hercegovini.

U travnju 2019. godine, Bosna i Hercegovina je postala prva zemlja regije koja je certificirala i označila proizvode oznakom kvalitete „BEZ GMO Proizvedeno“ koja jamči da je cijeli proces proizvodnje kontroliran i certificiran po BEZ GMO Standardu za Dunavski region.

U oblasti sigurnosti hrane, tijekom 2019. godine ostvaren je napredak, prije svega kroz aktivnosti izgradnje institucijskih kapaciteta, provedbu politika i usklađivanje zakonodavstva u oblasti sigurnosti hrane sa europskim standardima. Cilj svih aktivnosti poduzetih tijekom 2019. godine je stvaranje ozračja za kvalitetnu zaštitu zdravlja potrošača u Bosni i Hercegovini, kao i ispunjavanje uvjeta za otvaranje tržišta Europske unije bosanskohercegovačkim subjektima u poslovanju sa hranom.

Vijeće ministara BiH, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane BiH, tijekom 2019. godine usvojilo je devet propisa o hrani kojima se preuzima pravna stečevina EU, što je jedan od uvjeta za izvoz poljoprivrednih proizvoda na tržište Europske unije (Službeni glasnik BiH, broj 20/19, 28/19, 34/19, 55/19, 82/19 i 84/19). To se prije svega odnosi na Pravilnik o izgledu i načinu korištenja zaštićenog znaka oznake porijekla, oznake zemljopisnog porijekla i oznake garantirano tradicionalnog specijaliteta prehrambenih proizvoda (Službeni glasnik BiH, broj 82/19), kojim se uređuje izgled i način korištenja zaštićenog znaka oznake u BiH, te način izdavanja tog znaka. Također, usvojen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o metodama za kontrolu meda i drugih pčelinjih proizvoda (Službeni glasnik BiH, broj 84/19), sa ciljem usuglašavanja postojećih metoda kontrole kvalitete meda u BiH sa međunarodnim standardima.

Agencija za sigurnost hrane BiH je, u suradnji sa Europskom agencijom za sigurnost hrane (EFSA), tijekom 2019. godine nastavila aktivnosti na realizaciji projekta „Istraživanje prehrambenih navika stanovnika u Bosni i Hercegovini“, te projekta „Angažiranje asistenata koordinatora“, koji ima za cilj stvaranje mreže organizacija u području sigurnosti hrane i hrane za životinje na teritoriji Bosne i Hercegovine. Također, u suradnji sa EFSA-om, u svibnju 2019. godine u Sarajevu je održan 39. sastanak Mreže kontakt točaka EFSA-e na kojem su predstavnici 28 zemalja članica Europske unije i 6 predpristupnih zemalja, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, razmijenili informacije o aktivnostima i izazovima u oblasti sigurnosti hrane u Europskoj uniji. Predstavnici Bosne i Hercegovine su, sukladno predpristupnim obvezama, tijekom 2019. godine sudjelovali u radu radnih tijela Europske agencije za sigurnost hrane: Savjetodavno vijeće, Forum kontakt točaka, znanstvene mreže iz oblasti pesticida, genetski modificiranih organizama, dobrobiti i zdravlja životinja i veterinarskih lijekova.

U oblasti fitosanitarne politike, tijekom 2019. godine provedene su aktivnosti na daljem usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa pravnom stečevinom Europske unije. U cilju uspostave funkcionalnog i učinkovitog fitosanitarnog sustava u Bosni i Hercegovini,

Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u suradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta, tijekom 2019. godine donijela je Program posebnog nadzora (sustavne kontrole) karantenskih štetnih organizama na krompiru (Službeni glasnik BiH, broj 26/19), Pravilnik o fitosanitarnom certifikatu i fitosanitarnom certifikatu za reeksport (Službeni glasnik BiH, broj 68/19), te Spisak aktivnih materija dozvoljenih za uporabu u fitofarmaceutskim sredstvima u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 15/19, 37/19, 56/19 i 77/19).

U Federaciji BiH u oblasti veterinarstva tijekom 2019. godine usvojeni su podzakonski akti koji će doprinijeti boljoj kontroli zaraznih bolesti životinja, kao i provedbi mjera zdravstvene zaštite životinja (Službene novine FBiH, broj 37/19, 52/19 i 3/19).

U oblasti ribarstva tijekom 2019. godine nastavljen je kontinuiran rad na harmonizaciji propisa, a Vijeće ministara BiH je na 164. sjednici, održanoj 22.01.2019. godine, usvojilo Informaciju o poduzimanju aktivnosti na usklađivanju domaćeg zakonodavstva i provedbi *acquis*-a za oblast ribarstva i akvakulture. Planirana je izrada strateškog dokumenta za razvoj ribarstva i akvakulture BiH, kao i entitetskih programa razvitka ribarstva i akvakulture. S obzirom kako su riba i riblji proizvodi jedan od strateških proizvoda animalnog podrijetla koje Bosna i Hercegovina može izvoziti u Europsku uniju, u narednom razdoblju potrebno je uložiti dodatne napore na stvaranju uvjeta za povećanje kvota za izvoz ribe u Europsku uniju, te nastaviti sa promidžbom ove gospodarske grane, putem poboljšanja koordinacije i kontrole, te unapređenjem međunarodne suradnje u ovoj oblasti.

U oblasti šumarstva, Vijeće ministara BiH je na 164. sjednici održanoj 22.01.2019. godine konstatiralo kako je do kraja 2018. godine više od pola državnih šuma certificirano, tako da šest javnih šumsko-privrednih poduzeća već posjeduje FSC FM / COC certifikate, dok su ostala poduzeća u fazi pripreme za certificiranje šuma ili planiraju početi ovaj proces. Certificiranje državnih šuma u Bosni i Hercegovini dovelo do rasta izvoza drvnog sektora koji ostvaruje pozitivna trgovinska bilanca, te u ukupnom izvozu BiH sudjeluje sa preko 10%. Drvni sektor Bosne i Hercegovine je izvozno orijentiran i ostvaruje suficit u međunarodnoj razmjeni sa stalnim trendom povećanja izvoza i ubraja se u najznačajnije izvoznike.

U Federaciji BiH je u proceduri usvajanja Zakon o šumama, kao i Šumarski program FBiH, koji će urediti oblast zaštite i očuvanja šuma i šumskog zemljišta, planiranje u šumarstvu i upravljanje šumama i šumskim zemljištem, te financiranje biološke obnove na teritoriji Federacije BiH.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

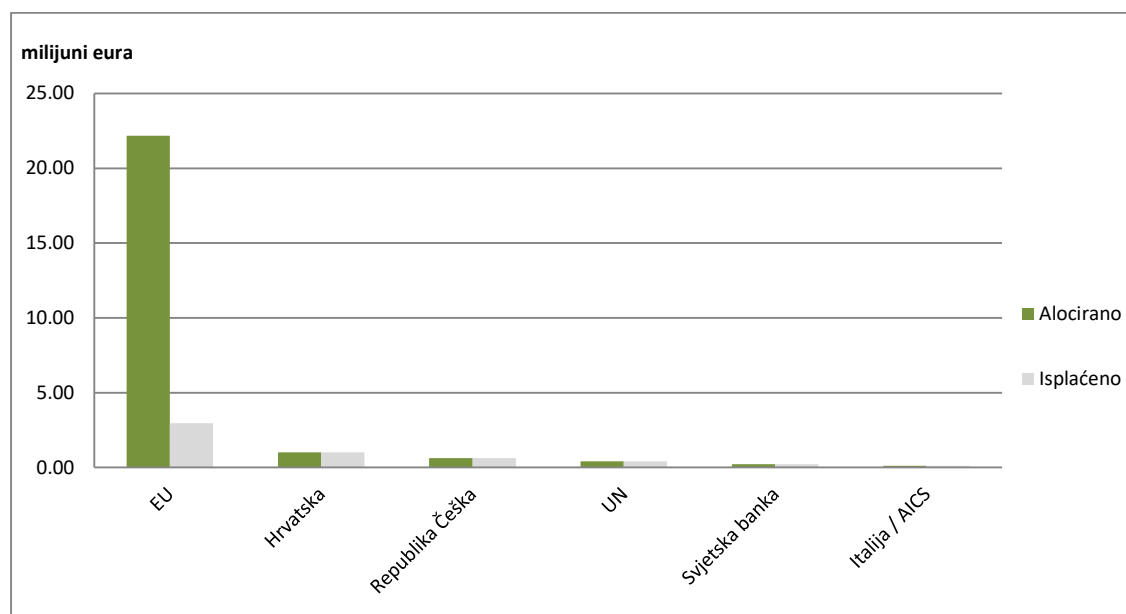
Članice DCF aktivne u sektoru Poljoprivrede i ruralnog razvitka u 2019. godini su EU, Svjetska banka, Republika Češka, Italija / AICS, UN, Hrvatska, EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznose € 30.83 milijuna, od čega € 24.58 milijuna granta i € 6.26 milijuna zajma.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2019. godini iznose € 11.50 milijuna, od čega € 5.35 milijuna granta i € 6.16 milijuna zajma.

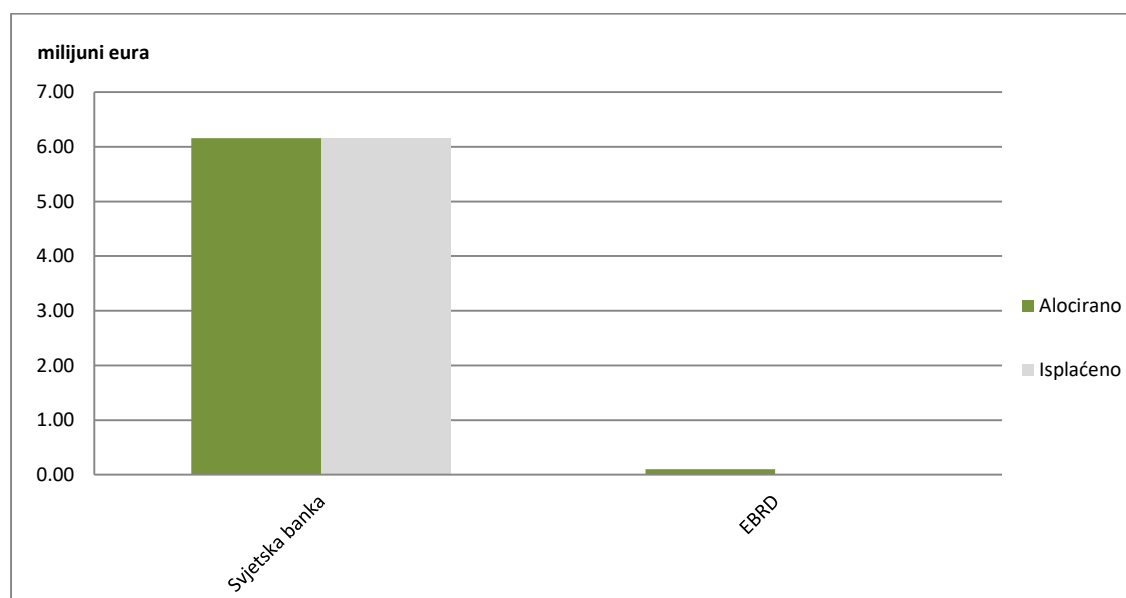
U grafikonu 8.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja, Najveću alokaciju, odnosno isplatu imala je EU.

Grafikon 8.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

U grafikonu 8.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2019. godini.

Grafikon 8.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2019. godini

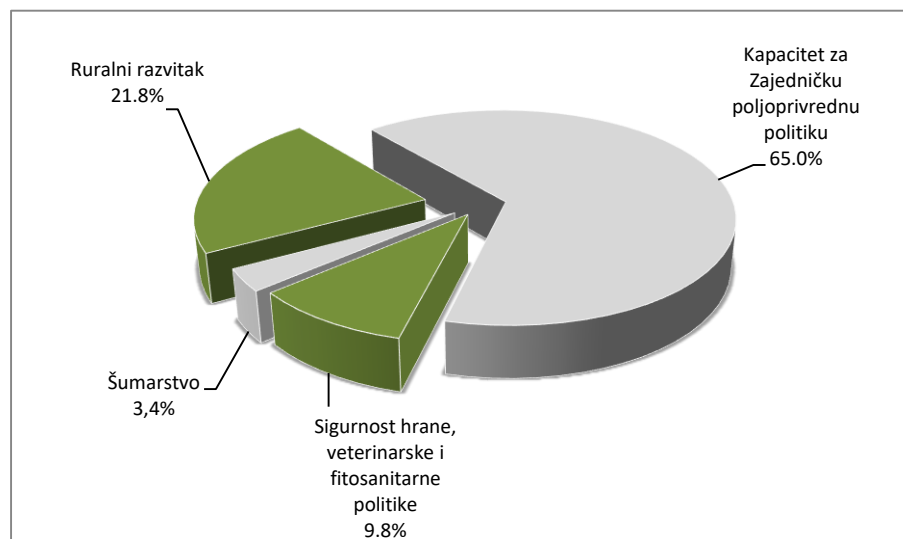

Sektor Poljoprivreda i ruralni razvitak sastoji se od 5 podsektora.

U grafikonu 8.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 86.8% je alocirano u dva podsektora: Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (65.0%) i Ruralni razvitak (21.8%) dok je u ostale podsektore alocirano ukupno 13.2% sredstava.

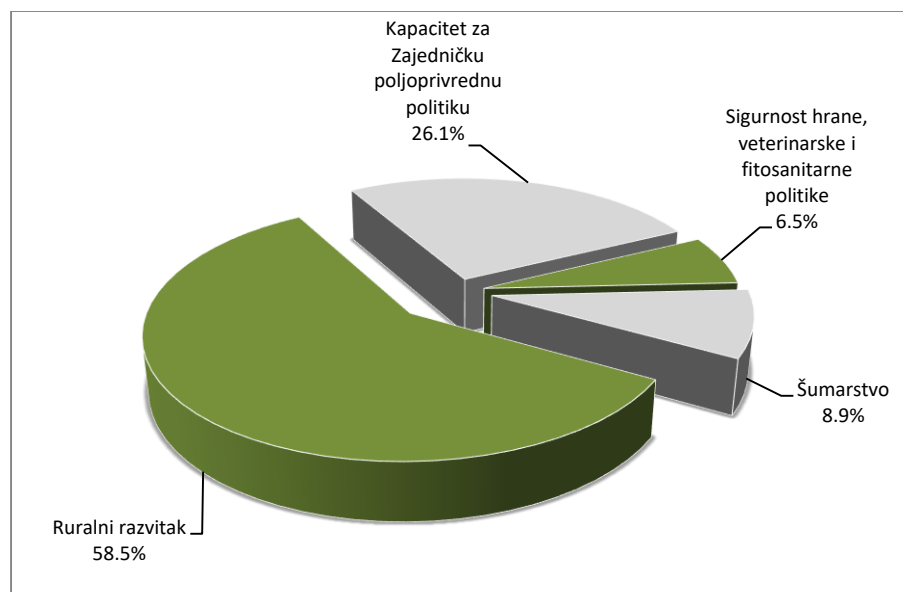
Grafikon 8.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

U grafikonu 8.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini, 84.6% je isplaćeno u dva podsektora: Ruralni razvitak (58.5%) i Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (26.1%).

Grafikon 8.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
Projekt razvitka sustava navodnjavanja	Svjetska banka	28.62
EU Projekt potpore za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvitak u Bosni i Hercegovini (EU4AGRI)	EU	20.00
Projekt lokalnog integriranog razvitka	UN	7.47
Globalni fond za okoliš (GEF) - Održivo upravljanje šumama i krajolikom	Svjetska banka	4.01
EU potpora za nabavu i distribuciju mamaca sa cjepivom protiv bjesnila za akcije cijepljenja za proljeće i jesen 2020. godine i proljeće 2021. godine u Bosni i Hercegovini	EU	2.17
Institucijska potpora za certificiranje i kontrolu sadnog materijala	Republika Češka	0.50
Održiva proizvodnja tradicionalnog livanjskog sira	Republika Češka	0.18
Osobe s invaliditetom - Vođe u pčelarstvu (samozapošljavanje osoba s invaliditetom)	EU	0.17
Fond Inovacijsko gnijezdo II	EBRD	0.10
Poljoprivredna zadruga Teskera p.o. Ljubuški - Potpora revitalizaciji poljoprivredne proizvodnje - preduvjet za održivi opstanak i ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini	Hrvatska	0.07

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na unapređenju ruralnog razvitka i stvaranju učinkovitog, održivog i inovativnog poljoprivredno-prehrambenog sektora u Bosni i Hercegovini, koji će biti konkurentan na međunarodnom tržištu, i koji će osigurati zaposlenje i bolji životni standard poljoprivrednih proizvođača. Prema prikupljenim odgovorima institucija sa svih razina vlasti u BiH i članica DCF, koje su sudjelovale u pripremi Izvješća, u narednom razdoblju je potrebno:

- nastaviti provedbu aktivnosti definiranih u Strateškom planu ruralnog razvitka BiH za razdoblje 2018-2021. godina;
- provoditi aktivnosti na unapređenju poljoprivredne proizvodnje, poboljšanju poslovnog okruženja i jačanju konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u BiH;
- uspostaviti temeljne instrumente i institucije za sudjelovanje u Zajedničkoj poljoprivrednoj politici Europske unije;

- izraditi Strategiju razvitka poljoprivrede i ruralnog razvitka Federacije BiH, te Zakon o poljoprivredi FBiH;
- uspostaviti sustav registracije prehrambenih proizvoda oznakama podrijetla, zemljopisnog podrijetla i garantirano tradicionalnog specijaliteta;
- u oblasti sigurnosti hrane potrebno je nastaviti sa aktivnostima preuzimanja EU zakonodavstva, razvoja sustava kvalitete za prehrambene proizvode, jačanja kapaciteta laboratorija za kontrolu hrane i nadležnih inspekcijskih organa;
- izraditi Zakon o veterinarstvu Federacije BiH;
- izraditi strateške dokumente iz oblasti ribarstva i akvakulture na svim razinama vlasti u BiH;
- izraditi Program razvoja zadrugarstva u Federaciji BiH sa ciljem provedbe mjera vezanih za bolje organiziranje zadružnog sektora, potporu proizvođačkim skupinama, kao i organiziranje proizvođača kroz uspostavu proizvođačkih i sektorskih organizacija.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2019. godini	EBRD, SAD/USAID, Italija/AICS
Ostale ključne međunarodne organizacije	Vijeće za regionalnu suradnju; Energetska zajednica jugoistočne Europe; Transportni opservatorij jugoistočne Europe; Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini.
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Institucije, agencije, direkcije na svim razinama vlasti u BiH, sukladno njihovim sektorskim nadležnostima.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2019. g.	Ukupno alocirano € 2.62 mil, od čega € 0.62 mil granta i € 2.00 mil zajmova. Ukupno isplaćeno € 0.51 mil granta. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 0.3% a isplaćeno 0.1%
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	/
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Ne postoji jedinstveni mehanizam za koordinaciju razvojnih partnera. Za regionalna ulaganja, koordinacija razvojnih partnera odvija se u kontekstu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), i djelomice Nacionalnog investicijskog odbora (NIC). Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2019. godini

Sektor regionalne i teritorijalne suradnje u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020.

Sektor regionalne i teritorijalne suradnje sastoji se od četiri podsektora:

- Horizontalna potpora politici i reformi sektora,
- Regionalna struktura i mreža,
- Regionalna investicijska potpora i
- Teritorijalna suradnja.

Regionalna suradnja zemalja Zapadnog Balkana je od presudnog značaja za proces pridruživanja Europskoj uniji, a pored toga ona je značajan čimbenik gospodarskog razvitka i makroekonomske stabilnosti. Unapređenje dobrosusjedskih odnosa u regiji utjecat će pozitivno i na poboljšanje životnog standarda, bolju socijalnu koheziju, kvalitetnije obrazovanje i povećanu mobilnost zaposlenih.

Tijekom 2019. godine, Bosna i Hercegovina je aktivno sudjelovala u brojnim regionalnim inicijativama, koje imaju za cilj jačanje suradnje u regiji i podsticanje gospodarskog razvitka zemalja Zapadnog Balkana. Inicijative koje su najviše doprinijele unapređenju regionalne suradnje, a u kojima Bosna i Hercegovina ima aktivnu ulogu, su Proces suradnje u jugoistočnoj Europi, Vijeće za regionalnu suradnju (RCC), Sporazum o slobodnoj trgovini u središnjoj Europi (CEFTA), Inicijativa Zapadnobalkanske šestorke i Transportna zajednica zemalja Zapadnog Balkana.

Sredinom 2018. godine, Bosna i Hercegovina je preuzela jednogodišnje predsjedavanje Procesom suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP) koje je završeno Samitom SEECP-a i sastankom ministara vanjskih poslova država članica Procesu održanim 8. i 9. srpnja 2019. godine na Jahorini i u Sarajevu. Članice SEECP-a podržavaju jačanje gospodarske suradnje unutar regije, kao i sa Europskom unijom, a na Samitu je potpisana zajednička Deklaracija o daljoj posvećenosti inkluzivnoj regionalnoj suradnji. Također, članice će se zalagati za bolju suradnju u budućnosti u borbi protiv ekstremizma, terorizma, organiziranog kriminala i korupcije.

U sklopu „Berlinskog procesa“ u Poznanu je 4. i 5. srpnja 2019. godine održan Samit na vrhu između Europske unije i zemalja Zapadnog Balkana. Samit u Poznanu je održan sa ciljem jačanja regionalne suradnje između zemalja Zapadnog Balkana i između regije i Europske unije, te daljeg unapređenja procesa europskih integracija zemalja regije. Također, na Samitu je potvrđena posvećenost Europske unije jačanju suradnje sa regijom kroz skup konkretnih mjera koje se fokusiraju na pet ključnih oblasti: transport, energija, digitalno gospodarstvo, sigurnost i dobrosusjedski odnosi.

Jedna od glavnih tema Samita bila je regionalna povezanost a Europska unija je odobrila novi Paket povezivanja, vrijedan 180 milijuna eura, kojim će se, preko Investicijskog okvira za Zapadni Balkan, financirati osam novih transportnih i energetske regionalnih projekata. Ovi projekti će podržavati modernizaciju cestovne, željezničke i elektroprijenosne infrastrukture, te će doprinijeti realizaciji ciljeva definiranih Agendom povezivanja Zapadnog Balkana. Također, na Samitu je dogovoreno da se poveća suradnja svih zemalja u oblasti sigurnosti, posebice u oblastima nezakonitih migracija, terorizma i borbe protiv organiziranog kriminala.

Tijekom Samita u Poznanu podržane su dvije deklaracije, Deklaracija o integraciji Roma na Zapadnom Balkanu i Deklaracija o priznavanju akademskih kvalifikacija na Zapadnom Balkanu, kojim će se stvoriti preduvjeti za veću mobilnost kvalificiranih radnika unutar regije. Također, tijekom Samita, lideri zemalja Zapadnog Balkana su potpisali Memorandum o okvirnoj suradnji o uspostavi Instituta za održive tehnologije jugoistočne Europe.

U sklopu Godišnjeg sastanka guvernera Europske banke za obnovu i razvitak (EBRD), koji je u svibnju 2019. godine održan u Sarajevu, organiziran je Samit lidera Zapadnog Balkana koji je imao za cilj promociju regije kao sigurnog mjesta za ulaganje. Na Samitu su predstavljene investicijske mogućnosti regije, a rast investicija će doprinijeti postizanju snažnijeg gospodarskog rasta u svim zemljama Zapadnog Balkana. Također, na Samitu su predstavljeni veliki regionalni infrastrukturni projekti, a posebna pozornost posvećena je unapređenju regionalne trgovine i izgledima za razvitak regionalnog gospodarskog prostora zemalja Zapadnog Balkana.

U sklopu realizacije ciljeva predviđenih Višegodišnjim akcijskim planom za utemeljenje regionalnog gospodarskog prostora zemalja Zapadnog Balkana, u Beogradu je 4. i 5. travnja 2019. godine održan drugi Digitalni samit zemalja Zapadne Europe. Na Samitu je razgovarano o razvitku digitalnih vještina, regionalnoj suradnji u oblasti razvitka identifikacijskih i sigurnosnih shema, procesima digitalizacije društva, gospodarstva, elektroničke uprave, te o digitalnoj povezanosti i suradnji na Zapadnom Balkanu i sa Europskom unijom.

Na Samitu je potpisan Sporazum o smanjenju cijena usluga roaminga u javnim mobilnim komunikacijskim mrežama u regiji, kojim je od 1. srpnja 2019. godine predviđeno smanjenje cijena roaminga unutar regije, što će pozitivno utjecati na povećanje razine pruženih usluga, kao i otvaranje novih radnih mjesta, te brži gospodarski razvitak čitave regije.

Vijeće ministara BiH je na 164. sjednici održanoj 22.01.2019. godine usvojilo Informaciju o provedbi Regionalne agende za investicijsku reformu (RIRA) sa Akcijskim planom koji sadrži paket reformskih aktivnosti koje će organi vlasti Bosne i Hercegovine provoditi u 2019. i 2020. godini radi postizanja ciljeva definiranih ovom agendom. Cilj planiranih reformi u oblasti ulaganja je postizanje veće usklađenosti politika šest gospodarstava Zapadnog Balkana sa standardima Europske unije i najboljim međunarodnim praksama definiranim u sklopu Strategije Jugoistočna Europa 2020, Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA) i obveza u okviru pristupanja Europskoj uniji.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2019. godine nastavila sudjelovanje u projektima prekogranične suradnje, te je realizacijom projekata sa susjednim državama doprinijela jačanju suradnje u pograničnim područjima, povećanju međunarodne konkurentnosti pograničnih regija, povećanju zaposlenosti i unapređenju infrastrukture.

Vijeće ministara BiH je na 165. sjednici, održanoj 30.01.2019. godine, donijelo Odluku o izmjenama Odluke o utvrđivanju funkcija, struktura i tijela Bosne i Hercegovine nadležnih za provedbu programa teritorijalne suradnje u sklopu Instrumenta predpristupne pomoći (IPA II) 2014-2020. godina (Službeni glasnik BiH, broj 20/19). Ovom Odlukom se određuju funkcije, strukture i tijela u Bosni i Hercegovini i njihove nadležnosti u provedbi programa teritorijalne suradnje.

U sklopu programa teritorijalne suradnje, Bosna i Hercegovina je tijekom 2019. godine sudjelovala u tri bilateralna programa prekogranične suradnje sa Srbijom, Hrvatskom i Crnom Gorom, te u tri transnacionalna programa: Dunavski, Mediteranski (MED) i Jadransko-jonski (ADRION).

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

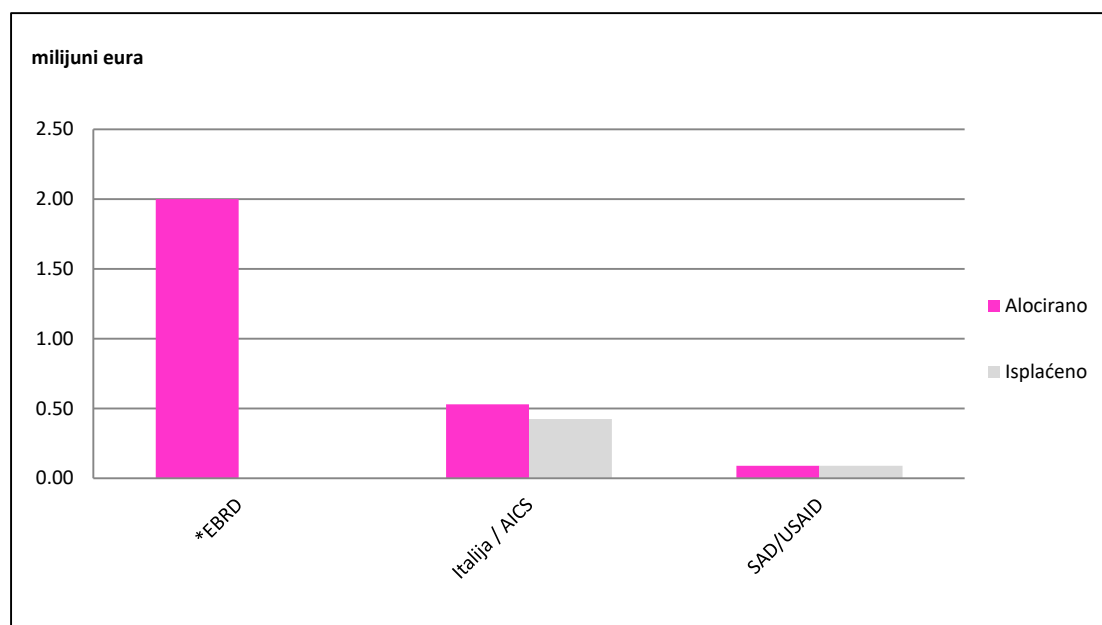
Članice DCF aktivne u sektoru Regionalna i teritorijalna suradnja u 2019. godini su EBRD, SAD/USAID i Italija/AICS.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznosila su € 2.62 milijuna, od čega je € 0.62 milijuna bilo u formi granta i € 2.00 milijuna u formi zajma.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2019. godini iznosila su € 0.51 milijuna u formi granta.

U Grafikonu 9.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i isplaćena sredstva zajma Europske banke za obnovu i razvitak (EBRD).

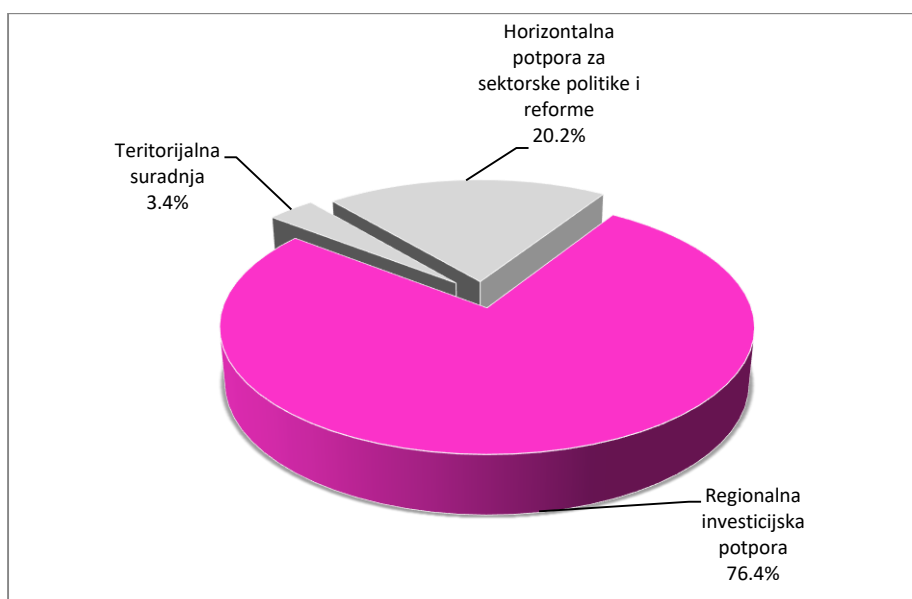
Grafikon 9.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

*Napomena: EBRD Zajam

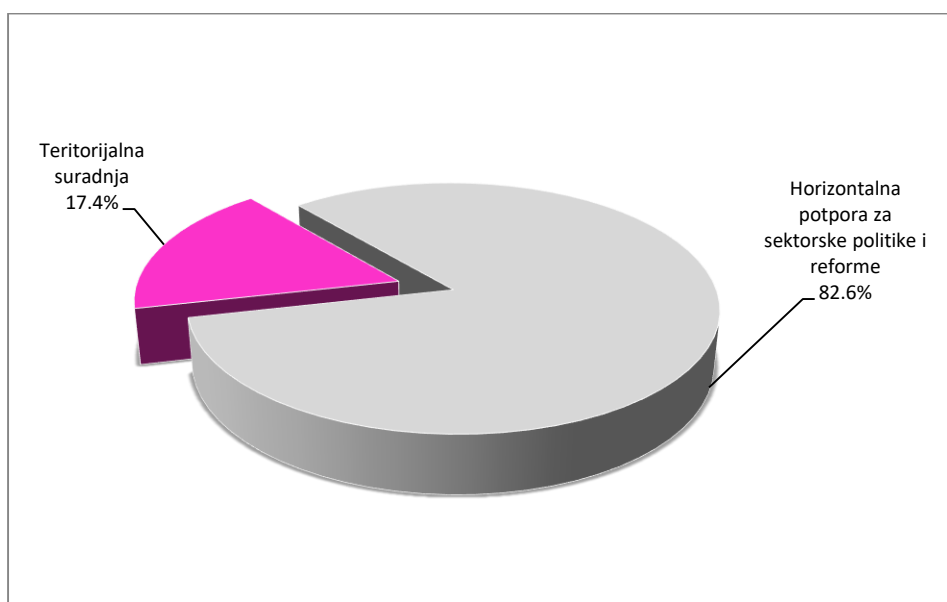
Sektor Regionalna i teritorijalna suradnja se sastoji od 4 podsektora. U grafikonu 9.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2019. godini, 76.4% je alocirano u podsektor Regionalna investicijska potpora. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 9.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

U grafikonu 9.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2019. godini po podsektorima.

Ukupna isplaćena sredstava u 2019. godini su isplaćena u dva podsektora i to: Horizontalna potpora za sektorske politike i reforme 82.6% i Teritorijalna suradnja 17.4%. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 9.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2019. godini

Buduće aktivnosti

Regionalna suradnja je ključni uvjet za europsku perspektivu zemalja iz regije u kojoj se još uvijek osjećaju posljedice tragičnih sukoba. Pomirenje je od ključne važnosti za stabilnost regije na putu pridruživanja EU. U tom kontekstu neophodno je:

- nastaviti sa jačanjem regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa;
- nastaviti s provedbom aktivnosti definiranih u Višegodišnjem akcijskom planu za utemeljenje regionalnog gospodarskog prostora zemalja Zapadnog Balkana;
- nastaviti aktivnosti na harmoniziranju zakonodavstva sa propisima Europske unije i izradi strateških dokumenata u oblastima od značaja za pristup fondovima Europske unije;
- ojačati administrativne kapacitete u pogledu programiranja, provedbe, praćenja i evaluacije fondova Europske unije.

Članice DCF aktivne u Sektoru u 2019. godini	EIB, Svjetska banka, Švicarska, EBRD, Njemačka, UN, Švedska, EU, Norveška, Francuska, SAD/USAID, Republika Češka, Slovenija, Hrvatska
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2019. godini	Ukupno alocirano € 57.12 milijuna, od čega € 9.81 milijuna granta i € 47.31 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 29.92 milijuna, od čega € 9.42 milijuna granta i € 20.50 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2019. godini, za sektor je alocirano 8%, a isplaćeno 5%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini	Zakonski okvir i strategije usvojene u 2019. godini prikazane su za svaki pojedinačni sektor u sklopu ovog Izvješća.
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Forumu za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezoru BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Ulaganja DCF članica u 2019. godini

Međusobno povezani sektori zamjenili su takozvani Privremeni sektor, definiran za projekte koje članice DCF-a nisu mogli svrstati u postojeće sektore u PIMIS/DMD bazi podataka.

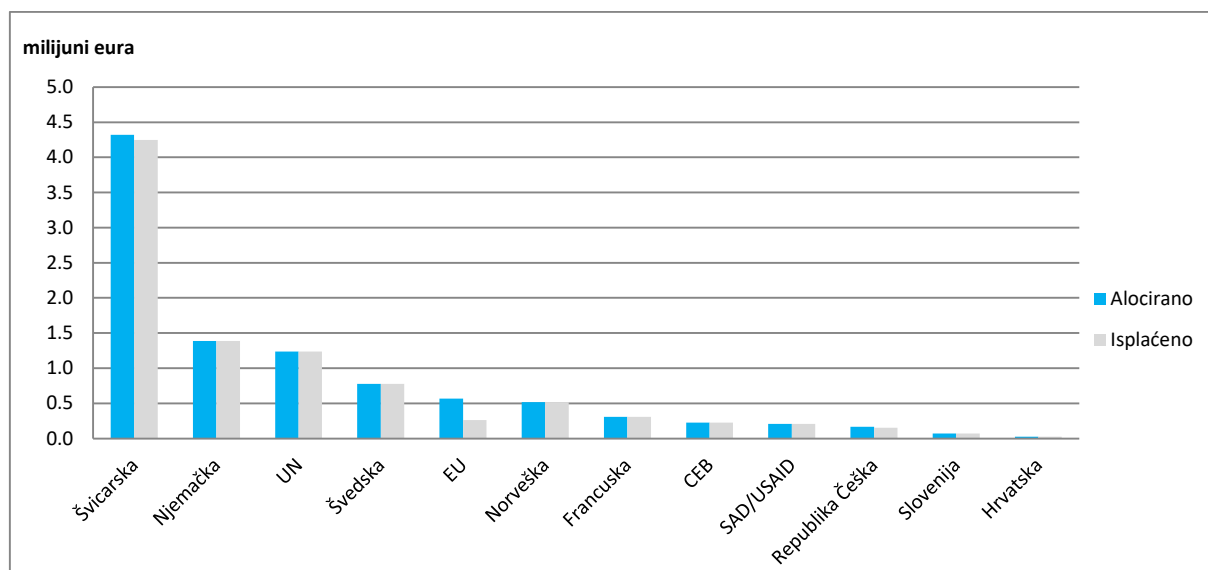
Članice DCF aktivne u Međusobno povezanim sektorima u 2019. godini su EIB, Svjetska banka, Švicarska, EBRD, Njemačka, UN, Švedska, EU, Norveška, Francuska, SAD/USAID, Republika Češka, Slovenija, Hrvatska.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2019. godini iznose € 57.12 milijuna, od čega je € 9.81 milijuna granta i € 47.31 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2019. godini iznose € 29.92 milijuna, od čega je € 9.42 milijuna granta i € 20.50 milijuna zajmova.

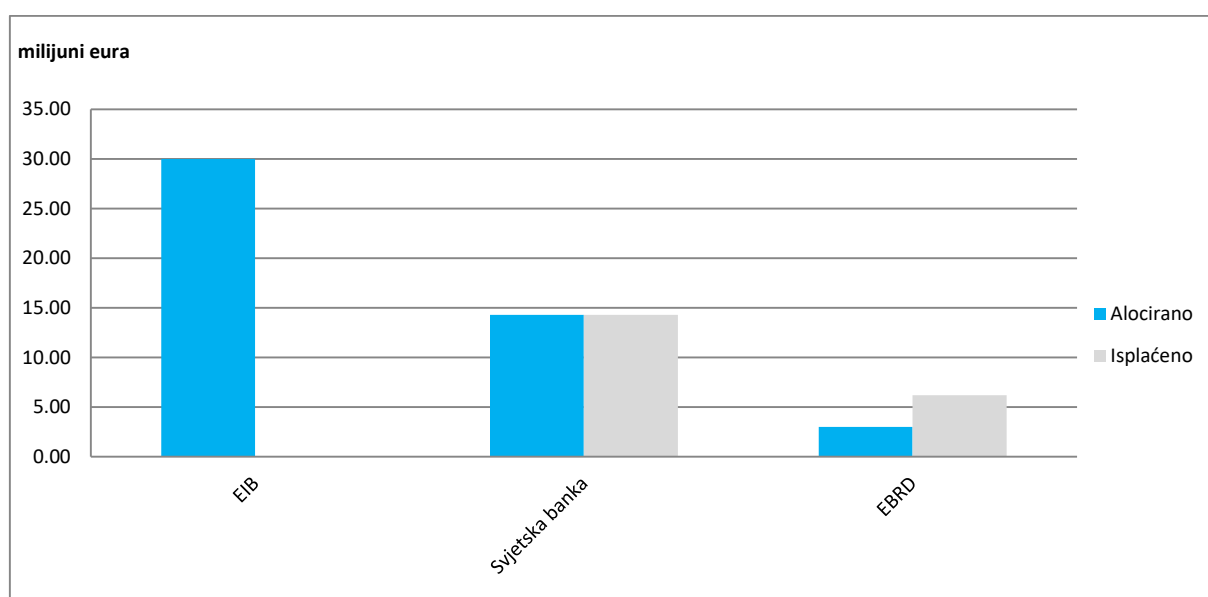
U grafikonu 10.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Najveću alokaciju, odnosno isplatu imala je Švicarska, za kojim slijede Njemačka, UN i Švedska.

Grafikon 10.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2019. godini

U grafikonu 10.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2019. godini.

Grafikon 10.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2019. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2019. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
ISP zajam za MSP poduzeća & prioritetne projekte III	EIB	120.00
Projekt hitnog oporavka od poplava	Svjetska banka	71.56
Projekt registracije nekretnina	Svjetska banka	24.60
Poplave - Projekt zaštite od poplava rijeke Drine	Svjetska banka	17.17
Program za oporavak od poplava u RS - stambeno zbrinjavanje	UN	6.90
Globalna kreditna suradnja (<i>Global Credit Cooperation</i>)	Švicarska	6.00
Projekt jačanja sestrinstva u BiH	Švicarska	4.85
Projekt mentalnog zdravlja u BiH	Švicarska	4.69
Platforma Zapadnog Balkana za MSP: ENEF	EBRD	4.20
GEFF - Zapadni Balkan - UniCredit Banka Mostar	EBRD	3.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Hrvatska

Republika Češka

Francuska

Njemačka

Mađarska

Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Japan

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške

Slovenija

Švedska

Švicarska

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)

Ujedinjeno Kraljevstvo

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)

Europska unija (EU)

Europska investicijska banka (EIB)

Ujedinjeni narodi (UN)

Svjetska banka

Međunarodna financijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC)

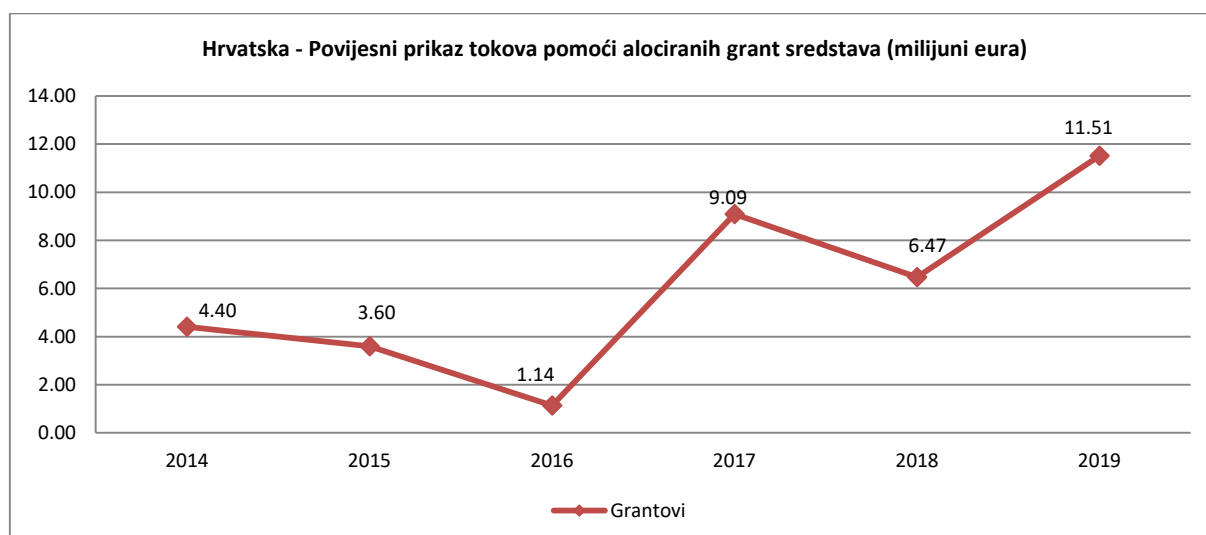
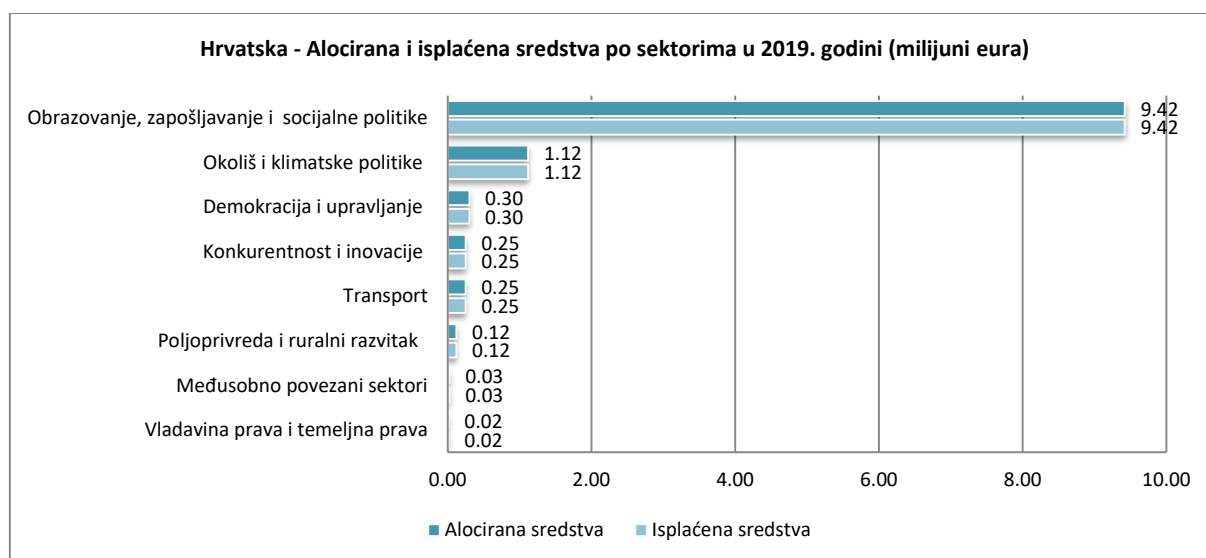
Hrvatska

Politički pristup

Hrvatska razvojna suradnja i politika humanitarne pomoći, detaljno obrazložena u Nacionalnoj strategiji za razvojnu suradnju Republike Hrvatske za razdoblje 2017 - 2021. godina, biti će podržana kontinuiranim radom na projektima i aktivnostima koje se odnose na zemlju obuhvaćenu našim programom - Bosnu i Hercegovinu. Tijekom godina Hrvatska kontinuirano ulaže uglavnom u oblastima obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, zdravstva, transporta i okoliša. Sukladno navedenom, Hrvatska će nastaviti usmjeravati svoju razvojnu pomoć u Bosnu i Hercegovinu.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Hrvatske je **alocirala € 11.51 milijuna i isplatila € 11.51 milijuna u 2019. godini u formi granta** u slijedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Transport, Poljoprivreda i ruralni razvitak, Međusobno povezani sektori i Vladavina prava i temeljna prava.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U Nacionalnoj strategiji za razvojnu suradnju Republike Hrvatske, Bosna i Hercegovina je prioritetna zemlja u jugoistočnoj Europi. Hrvatska namjerava nastaviti s financiranjem projekata u oblastima obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, zdravstva, kulture, infrastrukture i postratne obnove i pomoći, posebice u oblastima stambenog zbrinjavanja i pitanja branitelja (DRR). Razvojna suradnja s Bosnom i Hercegovinom bit će usmjerena na projekte koji doprinose izgradnji institucija i demokratizaciji, poboljšanju aktivnog građanstva i zaštiti ljudskih prava, kao i uspostavljanju veza s poslovnim sektorom, kako bi se postigla bolja inkluzivnost i održivost projekata. Hrvatska će također nastaviti s aktivnostima kao što su pružanje iskustva i stručnosti u području demokratske tranzicije i procesa pristupanja EU i NATO-u kroz Centar izvrsnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske sa državnim i entitetskim institucijama Bosne i Hercegovini.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Ulica Maršala Tita 28

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: + 387 33 277 111

Faks: + 387 33 472 434

E-mail: croemb.sarajevo@mvpei.hr

Web-adresa: <http://ba.mvep.hr/>

Republika Češka

Politički pristup

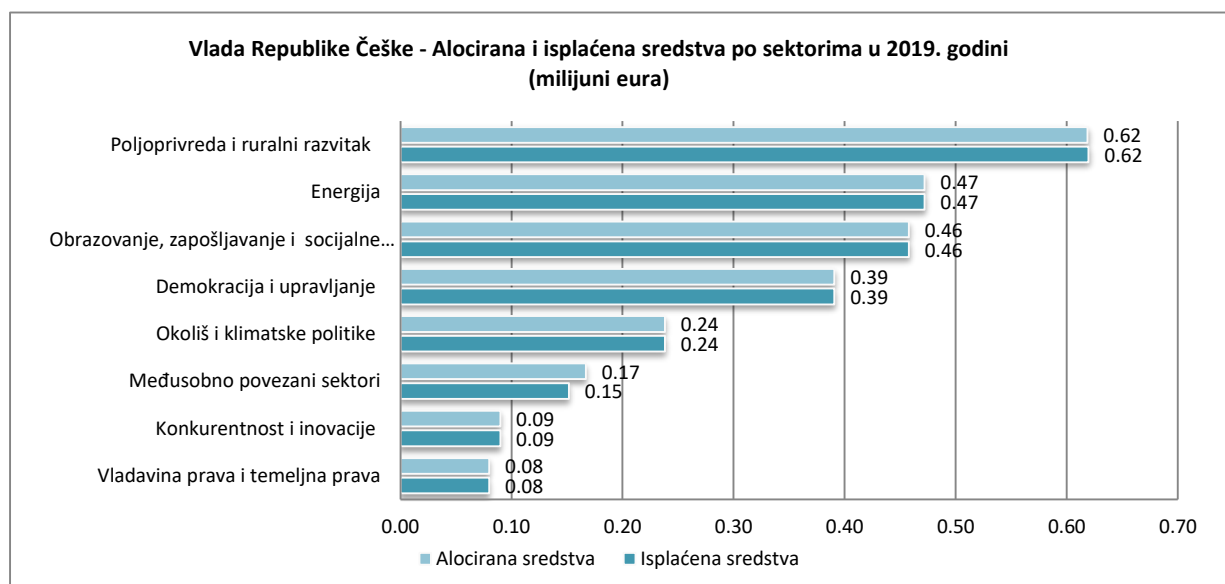
Bosna i Hercegovina nalazi se među dugoročnim prioritetima Republike Češke i kao takva, bila je uključena je u Strategiju razvojne suradnje Republike Češke u razdobljima 2006 – 2010, 2011-2017, kao jedna od prioritetnih zemalja u sklopu njene programske razvojne suradnje. Tekući Program razvojne suradnje Republike Češke sa Bosnom i Hercegovinom (2018 – 2023) definira sljedeće prioritetne sektore:

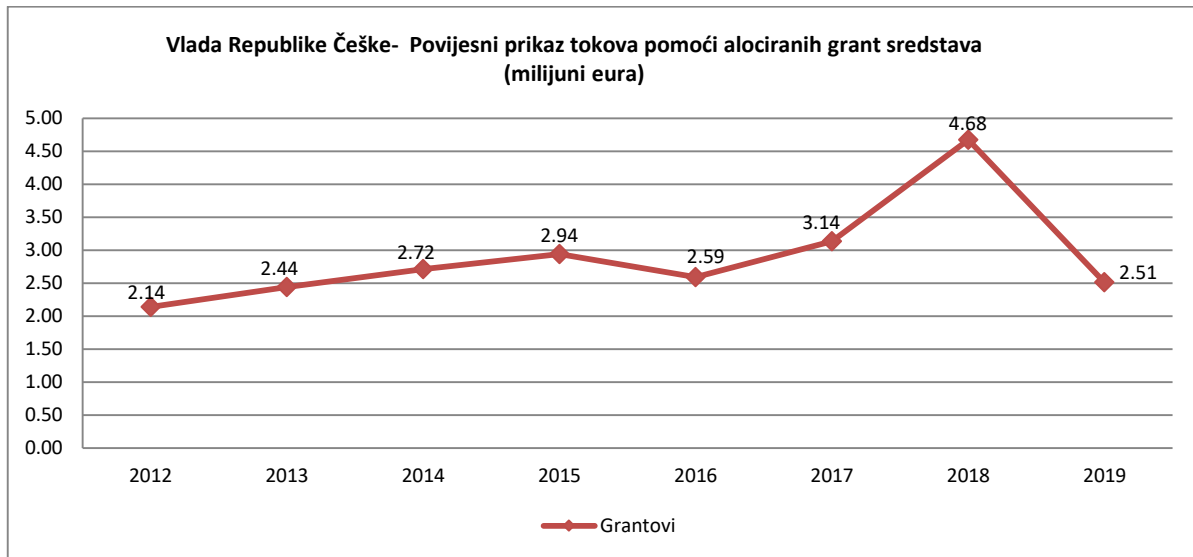
- I. Gospodarski rast s naglaskom na povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u područjima s optimalnim uvjetima
- II. Održivo upravljanje prirodnim resursima, s naglaskom na poboljšanje zaštite, korištenja i razvoja izvora vode, kvalitete vode i pristupa kvalitetnoj pitkoj vodi, uklanjanje onečišćenja i poboljšanje upravljanja otpadnim vodama uključujući sustavne mjere
- III. Dobro demokratsko upravljanje, s naglaskom na izgradnju učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija na svim razinama javne uprave

Snažne i transparentne institucije imaju ključnu ulogu u procesu tranzicije na demokratsko i pluralističko društvo. Dodana vrijednost Češke razvojne pomoći u BiH prvenstveno počiva na vlastitom iskustvu Republike Češke u njenoj tranziciji i integraciji u euroatlantske strukture.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Republike Češke **alocirala je € 2.51 milijuna i isplatila € 2.50 milijuna u 2019. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Poljoprivreda i ruralni razvitak, Energija, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje, Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Konkurentnost i inovacije i Vladavina prava i temeljna prava.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Češka razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom odvija se u sklopu sljedećih projekata/programa:

Glavni projekti razvojne suradnje kojima upravlja Češka razvojna agencija - obično su to projekti koji traju od 2-3 godine, čija provedbena tijela odabere Češka razvojna agencija. Suradnja bi prvenstveno trebala koristiti iskustva koja je Republika Češka stekla u vlastitom procesu postkomunističke socio-gospodarske tranzicije i europskih integracija, što daje dodatnu vrijednost pruženoj potpori.

Mali lokalni projekti koji omogućavaju male i ciljane razvojne aktivnosti - za razliku od većih projekata, male lokalne projekte provode lokalne organizacije izabrane od Veleposlanstva Češke Republike u Sarajevu, a njihova provedba treba se odvijati unutar godine za koju su odobreni.

Tranzicijski program, podupire demokraciju i ljudska prava, koristeći nedavna iskustva Republike Češke u socijalnoj tranziciji i demokratizaciji zemlje. Podnositelji zahtjeva za ovaj program trebaju biti češke organizacije, koje tijekom provedbe projekta trebaju surađivati sa svojim B-H kolegama.

Projekt lokalne tranzicije, koji omogućava male i ciljane razvojne aktivnosti u oblastima transformacije i ljudskih prava.

Jiri Dienstbier stipendije za novinarstvo predstavlja zajednički program Ministarstva vanjskih poslova Češke Republike i RFE / RL (Radio Slobodna Europa / Radio Sloboda), kojeg financira Ministarstvo. Pokrenut 2014. godine, inspiriran je doprinosom Jirija Dienstbiera starijeg kojeg je ostvario u oblastima, novinarstva, vanjske politike i ljudskih prava, s namjerom podupiranja baštine RFE / RL, kroz promicanje pravednijih i otvorenih društava putem novinarstva.

Program stipendiranja, nudi nekoliko programa stipendiranja za B-H studente koji namjeravaju studirati na češkim javnim sveučilištima (na češkom ili engleskom jeziku). Programi na češkom jeziku pokrivaju većinu područja studija i sve tri faze sveučilišnih studija.

Drugi instrumenti: Program za privremeno angažiranje stručnjaka; Program B2B (Program za privatni sektor); Program zapošljavanja čeških učitelja u zemljama u razvitku; Trilateralna razvojna suradnja; Program o sigurnosnoj suradnji Ministarstva unutarnjih poslova; Program pomoć za trgovinu češkog

Ministarstva industrije i trgovine, Humanitarna pomoć, Potpora Republike Češke u oblasti razminiranja putem ITF-a, UNDP TF/Czech-UNDP partnerstvo za Ciljeve održivog razvitka (CUP).

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja na sastancima DCF u organizaciji Ministarstva financija i trezora BiH, Republika Češka sudjeluje i na neformalnim sastancima koordinacije razvojnih partnera u organizaciji UN kao i sastancima koordinacije EU u organizaciji Delegacije EU u Sarajevu. Sektorski sastanci za koordinaciju razvojnih partnera u oblasti poljoprivrede (u organizaciji Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH), biomase (u organizaciji UNDP), zdravstva u organizaciji Veleposlanstva Švicarske, te u koordinaciji vezanoj za lokalno upravljanje u organizaciji UNDP, i sastanak koordinacije razvojnih partnera o energiji u organizaciji USAID-a.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Češke

Adresa: Franjevačka 13

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 587 050

Faks: +387 33 587 060

E-mail: sarajevo@embassy.mzv.cz

Web-adresa : <https://www.mzv.cz/sarajevo/en/index.html>

Francuska

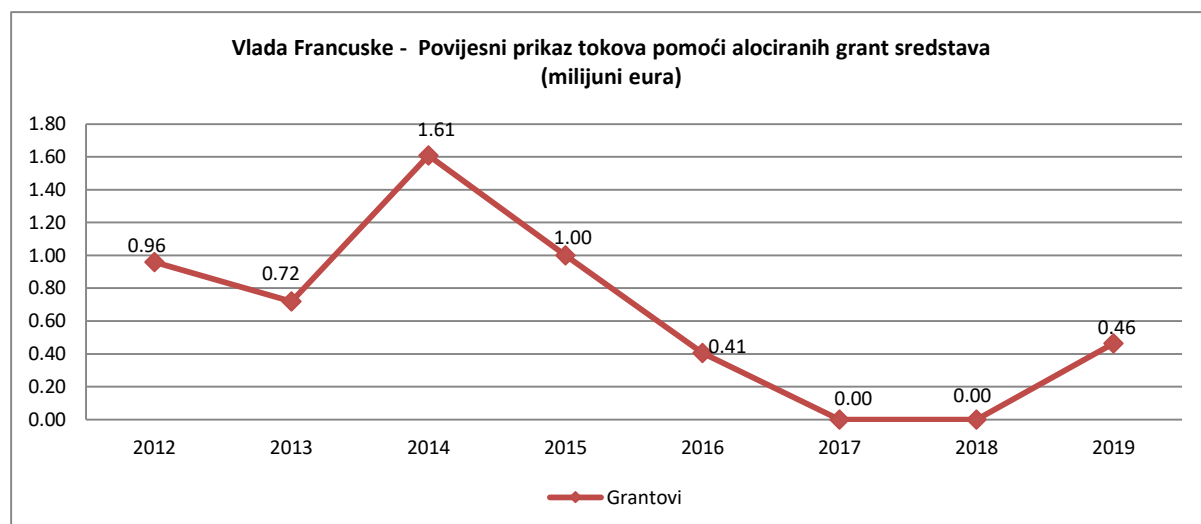
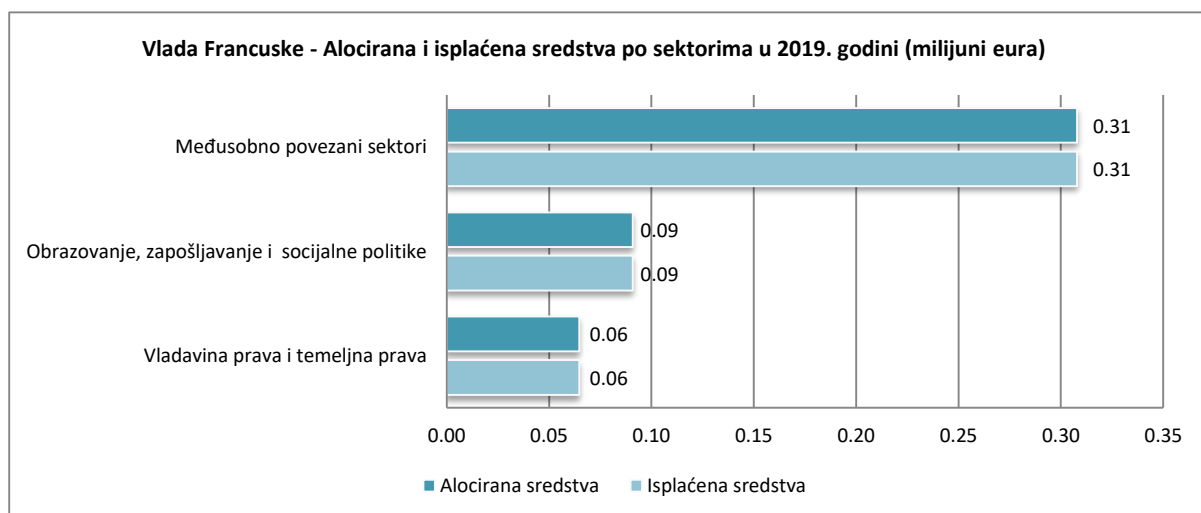
Politički pristup

Veleposlanstvo Francuske u Bosni i Hercegovini provodi različite programe suradnje, sljedeći prioritete osmišljene od strane francuskog Ministarstva vanjskih poslova a kako bi podržala zemlju u njezinim naporima prema europskim integracijama. Suradnja se uz integrirani pristup provodi u skladu sa četiri glavne oblasti: unutarnja sigurnost, tehnička suradnja uključujući upravljanje i visoko obrazovanje i znanstvena suradnju, kultura i civilno društvo, uključujući promoviranje Frankofonije i nastavak preuzimanja *acquis*-a.

Neke od ovih aktivnosti financiraju se uz veliku potporu Europske unije (uključujući TAIEX), dok se druge financiraju izravno od francuske vlade i francuskih lokalnih zajednica.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Francuske **alocirala je € 0.46 milijuna i isplatila € 0.46 milijuna u 2019 u formi granta u** sljedeće sektore: Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Vladavina prava i temeljna prava.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Francuske želi nadalje unaprijediti suradnju sa zemljama Zapadnog Balkana u srednjoročnom a također i dugoročnom radoblju, posebice vezano za EU integracije.

U predstojećim godinama, Vlada Francuske nastaviti će pružati potporu projektima u oblasti civilnog društva u Bosni i Hercegovini, vezano za različita pitanja kao što su ljudska prava, projekti za mlade, gender pitanje, lokalni razvitak, ekologija, te će također pružati potporu promjenama i reformama u pitanjima pravne države, u obuci i reformi uprave, pravosuđu, gospodarskom razvitku, itd.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici Vlade Francuske sudjeluju u radu svih skupina za koordinaciju razvojnih partnera ukoliko se to odnosi na bilo koji projekt u kojemu su anagažirani, kada su uključeni u izravnu potporu ili daju svoj doprinos u sklopu EU aktivnosti.

Kontakt informacije:

Ured za suradnju i kulturu Veleposlanstva Francuske

Adresa: Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka 16

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 282 700

Faks: +387 33 282 711

E-mail: Sylvain.rigollet@diplomatie.gouv.fr

Web-adresa: www.ambafrance-ba.org

Njemačka

Politički pristup

Njemačka je odlučna u pružanju potpore Bosni i Hercegovini na njenom dugotrajnom putu prema EU, kako bi prevladala različite prepreke i kako bi joj pružila potporu u poduzimanje koraka definiranih u Reformskoj agendi BiH. Nastavljajući se na protekla desetljeća ekonomske suradnje, ovaj angažman danas posebice zahtijeva sveobuhvatnu pozornost usmjerenu na poticanje privatnih investicijskih programa i sukladno tome prilagodbu poslovne klime. To prvenstveno podrazumjeva razvitak funkcionalne tržišne ekonomije Bosne i Hercegovine s privatnim ulaganjima i stabilnim makro-ekonomskim izgledima, učinkovite administrativne i strukture vlasti na razini zemlje, usklađivanje relevantnog pravnog sustava sa EU *acquis*-om i prevazilaženje posljedica rata.

U tu svrhu, Vlada Njemačke je pružala i nastaviti će pružati bilateralnu razvojnu pomoć BiH izravno i putem više agencija nadležnih za provedbu pomoći i nevladinih organizacija. Najpoznatije među njima su: *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) i *KfW-Entwicklungsbank* (Razvojna banka). Projekti se također provode i putem političkih fondacija i drugih njemačkih institucija aktivnih u BiH. Ove aktivnosti koordinira Veleposlanstvo Njemačke, te neka sredstva izravno implementira.

Socio-ekonomski prioriteti – Razvitak privatnog sektora

Programi koje GIZ trenutačno provodi, između ostalog, izgrađuju kapacitete u javnom i privatnom sektoru BiH za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i njihovih konkretnih sektora, posebice u metalnoj i drvnoprerađivačkoj industriji i sektoru turizma. Pored toga, promoviramo i inovacije temeljene na digitalizaciji MSP-a. Kako bi se poboljšala mogućnost zapošljavanja, Projekt strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (VET) uvodi važne elemente njemačkog dvojnog sustava strukovnog obrazovanja koje će bolje odgovarati potrebama tržišta rada.

KfW razvojna banka pruža koncesijske zajmove lokalnim bankama i mikrofinancijskim institucijama za kreditiranje mikro, malih i srednjih poduzeća u BiH.

Sektor u fokusu: Energija

Sektor energije u Bosni i Hercegovini ističe se kao jedan od sektora koji najviše obećava u pogledu ekonomskog ulaganja i rasta, kako bi se u cijelosti osigurala temeljna potreba za pružanjem usluga javnosti u Bosni i Hercegovini i nastavilo slijediti ekološki osjetljiv put koji uzima u obzir klimatske promjene.

U oblasti obnovljive energije, aktivnosti su bile usmjerene na potporu Vlade Njemačke za sanaciju postojećih i izgradnju novih hidroelektrana i uvođenje novih tehnologija obnovljivih izvora energije (energije vjetra). Također, u različitoj fazi provedbe su i raznovrsni veliki projekti KfW Razvojne banke u RS i FBiH sa ukupnim opsegom financiranja od EUR 400 milijuna. Ovi projekti u sklopu Njemačke financijske suradnje se uglavnom odnose na proizvodnju energije u hidroelektranama i vjetroelektrama. Od kraja 2015. godine, GIZ provodi projekt u oblasti obnovljive energije, koji ima za cilj poboljšati okvirne uvjete za povećano korištenje obnovljivih izvora energije u BiH. Projekt surađuje sa svim relevantnim partnerima na entitetskoj i državnoj razini.

U oblasti energetske učinkovitosti, GIZ provodi projekt koji ima za cilj razvoj kapaciteta neophodan za ispunjavanje zahtjeva Energetske zajednice, praćenje i upravljanje podacima, zakonodavni okvir i njegovu provedbu, provedbu mjera energetske učinkovitosti na općinskoj, županijskoj i entitetskoj razini te u bliskoj koordinaciji sa MVTEO. U 2018. godini, potpisan je i ugovor o zajmu u vrijednosti od EUR 15 milijuna, između KfW razvojne banke i Raiffeisenbank BiH za promicanje energetske učinkovitosti u stambenim zgradama. Pored toga, KfW trenutačno priprema program energetske učinkovitosti za javne zgrade.

Okoliš

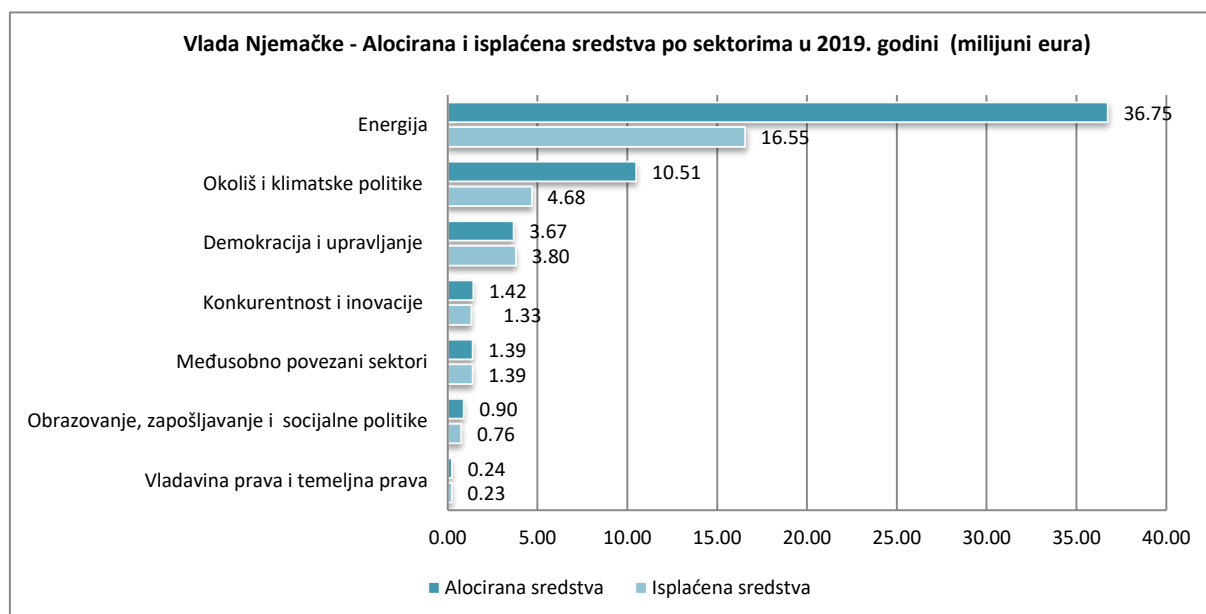
KfW Razvojna banka ima kontinuirani portfelj u ovom sektoru s programima koji se financiraju grant sredstvima za poboljšanje vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u gradovima Zenica i Tuzla. U 2017. godini potpisan je sporazum o dodjeli grant sredstava u iznosu od EUR 13.5 milijuna za izgradnju novog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Zenici. U pripremi je još jedan daljnji projekt za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Gradišci.

Reforma javne uprave i Vladavina prava

Angažman Njemačke sa Bosnom i Hercegovinom u oblasti Reforme javne uprave bavi se značajnim pitanjem poboljšanja pružanja usluga javne uprave, također potrebnih kako bi se omogućilo ulaganje i rast privatnog sektora.

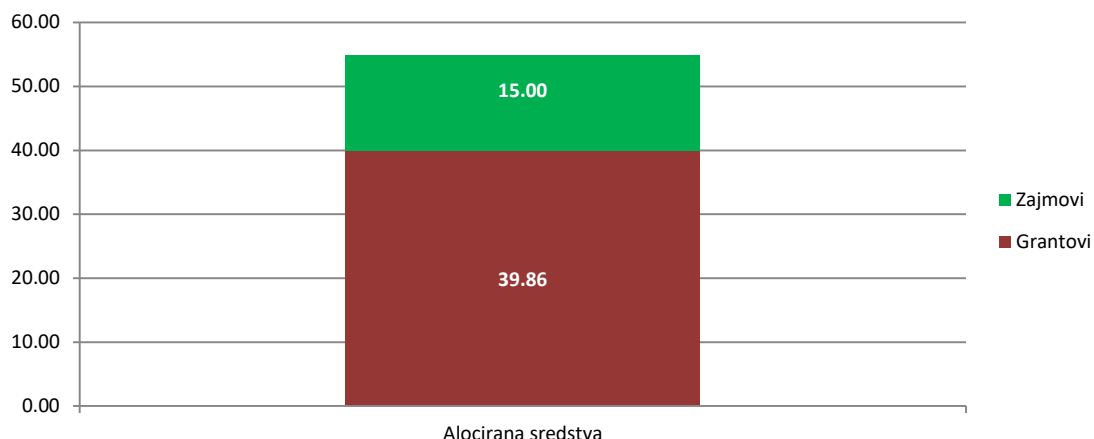
Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Njemačke **alocirala je €54.86 milijuna¹ a isplatila €28.73 milijuna u 2019. godini u formi grantova i zajmova** u sljedeće sektore: Energija, Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Vladavina prava i temeljna prava.

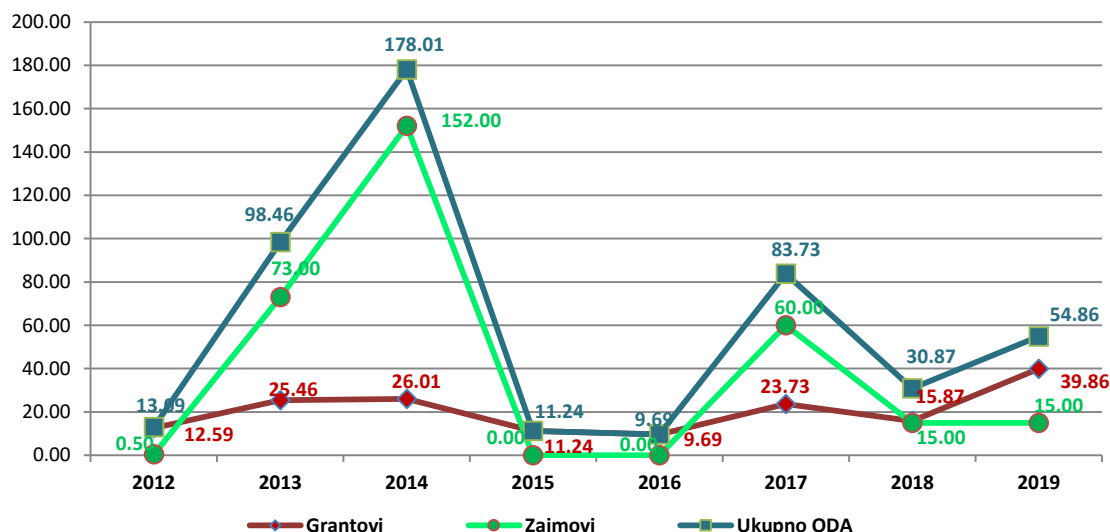

¹Njemačka razvojna banka KfW prikazuje alocirana sredstva prema godini potpisivanja zajma ili sporazuma o financiranju

Vlada Njemačke - Poređenje zajmova i grantova u 2019. godini (milijuni eura)

Vlada Njemačke- Povijesni prikaz tokova pomoći alociranih grant i kreditnih sredstava (milijuni eura)

Srednjoročni i dugoročni pristup

Njemačka nastoji financirati inicijative vezane za energetska učinkovitost, demokraciju i dobro upravljanje, obrazovanje i zapošljavanje.

U kontekstu Berlinskog procesa i EU perspektive Bosne i Hercegovine, Njemačka će nastaviti svoj angažman od tradicionalnog razvojnog partnera do jačeg investitora i pouzdati se u poboljšanje najveće bilateralne robne razmjene Bosne i Hercegovine (trenutačno oko EUR 1.7 milijardi godišnje) i razne oblike privatnih ulaganja, što bi zahtijevalo ulaganje zajedničkih napora kako bi se razvila tržišta i prilagodio institucijski okvir.

Sukladno tome, u sklopu tehničke i financijske suradnje, Vlada Njemačke će nastaviti svoj angažman sa glavnim fokusom na (1) lokalni ekonomski razvitak i razvitak privatnog sektora, (2) energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije i (3) unapređenje sektora poslovnog razvoja sukladno

kretanjima u BiH, kao i (4) demokraciju i javnu upravu, posebice uključujući (5) vladavinu prava. U svim projektima regionalna suradnja će ostati značajan aspekt Njemačke suradnje.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Koordinaciju među razvojnim partnerima i ulagačima nadgleda Veleposlanstvo Njemačke, te se ista na kraju dodjeljuje specijaliziranim agencijama kao što su GIZ i KfW Razvojna banka. Pored redovitog sudjelovanja u radu Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), Veleposlanstvo Njemačke, GIZ i KfW također koordiniraju rad i u sklopu Sastanka za koordinaciju pomoći zemalja članica EU koje organizira EU Delegacija.

KfW Razvojna banka, u sva tri aktivna sektora Njemačke bilateralne finansijske suradnje (obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost, komunalna infrastruktura i MSP/mikrofinanciranje), koordinira sa partnerima BiH na državnoj, entitetskoj i općinskoj razini kao i drugim relevantnim donatorskim agencijama. GIZ sudjeluje u radu nekoliko sektorskih koordinacijskih skupina sa onim razvojnim partnerima i agencijama za implementaciju koje provode aktivnosti u sektorskim koordinacijskim skupinama koje se bave pitanjima: lokalne uprave, energetske učinkovitosti i energije iz obnovljivih izvora, poljoprivrede sa MVTEO-om i Reforme javne uprave sa PARCO-om.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Savezne Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3
71000 Sarajevo, BiH
Telefon: +387 33 565 349
Fax: +387 33 212 400
E-mail: info@sarajewo.diplo.de
Web-adresa: www.sarajewo.diplo.de

Ured GIZ-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV
71 000 Sarajevo, BiH
Telefon: +387 33 957 500
Faks: +387 33 957 501
E-mail: brigitte.heuel-Rolf@giz.de
Web-adresa: www.giz.de

Ured KfW-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/V
71 000 Sarajevo, BiH
Telefon: +387 33 592 415/416
Faks: +387 33 592 517
E-mail: kfw.sarajewo@kfw.de
Web-adresa: www.kfw.de

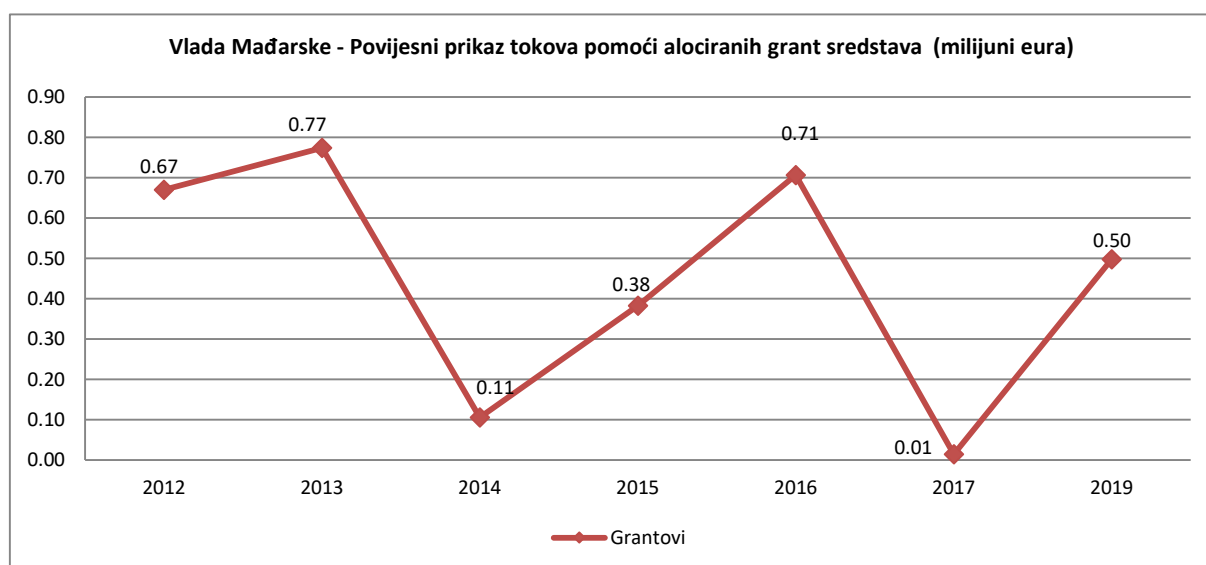
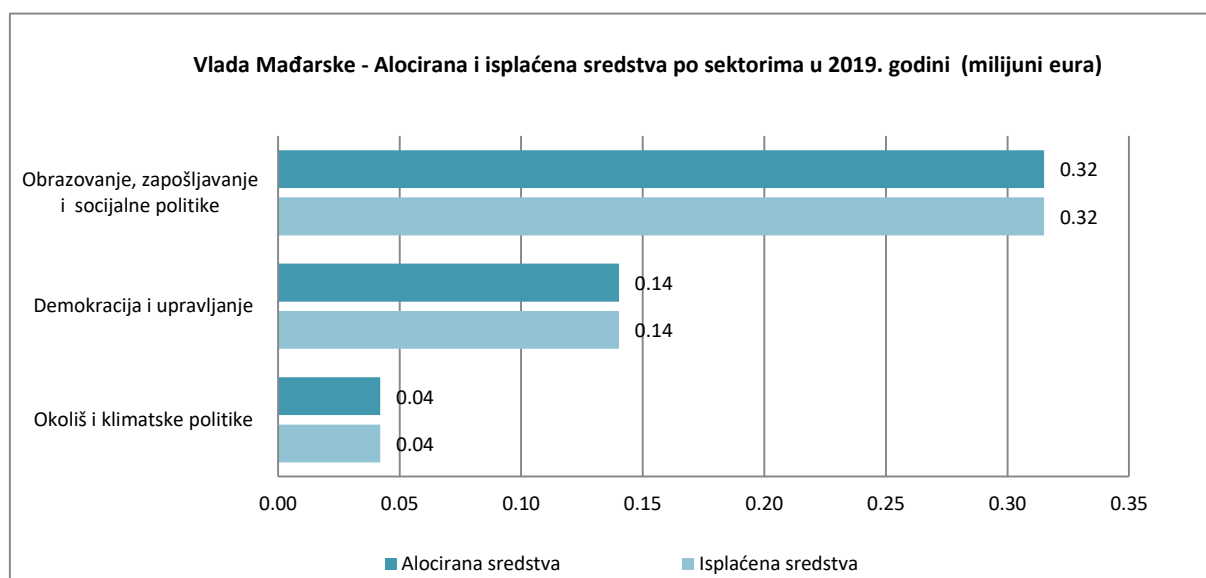
Mađarska

Politički pristup

Ključni element mađarskog pristupa u pružanju potpore ogleda se u korištenju konkretnog iskustva stečenog tijekom demokratske tranzicije Mađarske (t.j. prelazak na tržišno gospodarstvo, na funkcionalnu demokratsku državu) kao i njenog iskustva u procesima Euroatlantskih integracija (t.j. EU-integracije, NATO-integracije, regionalna suradnja).

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Mađarske je **alocirala € 0.50 milijuna i isplatila € 0.50 milijuna u 2019. godini u formi granta u slijedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje i Okoliš i klimatske politike.**

Srednjoročni i dugoročni pristup

Pozitivan pristup Vlade Mađarske uzeo je u obzir i temelji se na sljedećem:

- Stabilno gospodarstvo Mađarske otvara šire mogućnosti također i u međunarodnoj razvojnoj suradnji.
- Zemlje Zapadnog Balkana, uključujući Bosnu i Hercegovinu predstavljaju regiju od izuzetnog značaja i strateškog partnerstva.
- Vlada Mađarske nastojati će financirati inicijative koje podupiru stabilnost, pomirenje i miran suživot u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Mađarske uključena je u koordinaciju razvojnih partnera putem svojih veleposlanstava u zemljama partnerima, te je kao zemlja članica EU, Mađarska posebice angažirana u EU koordinaciji kako u Briselu tako i u zemljama partnerima. Vlada Mađarske ima za cilj povećati sudjelovanje u *Twinning* i TAIX programima.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Mađarske

Adresa: Splitska 2,

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 205 302

Faks: +387 33 268 930

E-mail: mission.sjj@mfa.gov.hu

Web-adresa: <https://sarajevo.mfa.gov.hu/>

Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Politički pristup

Ured Talijanske agencije za razvojnu suradnju, AICS u Tirani, je regionalno sjedište Talijanske agencije za razvojnu suradnju na Zapadnom Balkanu, koje je nadležno za Albaniju, Kosovo i Bosnu i Hercegovinu za upravljanje inicijativama razvojne suradnje. Ured AICS-a u Tirani trenutačno upravlja portfeljom od 60 projekata: 46 inicijativa u Albaniji u ukupnom iznosu većem od EUR 307 milijuna (od čega oko EUR 34 milijuna u formi granta, EUR 233 milijuna povoljnog zajma i EUR 40 milijuna putem sporazuma o zamjeni duga), 12 u Bosni i Hercegovini u ukupnom iznosu od oko EUR 8.9 milijuna (grant) i 2 na Kosovu u ukupnom iznosu EUR 4 milijuna (grant).

Podružnica ureda AICS-a u Sarajevu, doprinosi inkluzivnom i održivom rastu zemlje i njenom putu ka europskim integracijama. Stoga je to čini dijelom institucijskih reformi koje je vlada B&H pozvana provesti za nastavak pregovora o pristupanju u EU i usvajanje EU *acquis*-a, kao što je potvrđeno u Aneksu 1 "Instrumenta za pretpristupnu pomoć" (IPA II), Indikativnom strateškom dokumentu za Bosnu i Hercegovinu (2014-2020) - revidirana verzija za 2017. godinu.

Aktivnosti realizirane u 2019. godini u Bosni i Hercegovini doprinijele su konsolidaciji onoga započetog u 2017. godini, a nastavilo se u 2018. godini. Sukladno programskim uputama iz sjedišta AICS-a, Podružnica ureda AICS-a u Sarajevu pokrenula je aktivnosti za primjenu svoja tri glavna načela: karakterizacija, prepoznavanje i utjecaj, pozicioniranje Italije u ključnim oblastima, uključivši renomirane institucije izvrsnosti.

U 2019. godini, uloga Talijanske agencije za razvojnu suradnju u BiH bila je usmjerena na sektore "*Dobrog upravljanja i Vladavine zakona*" te "*Okoliša i prirode*". Trenutačno se provodi dvanaest inicijativa koje su u tijeku ili su u procesu razmatranja i u procesu lansiranja a koje se provode bilateralnim, multilateralnim, izravnim upravljanem, a promiču ih organizacije civilnog društva.

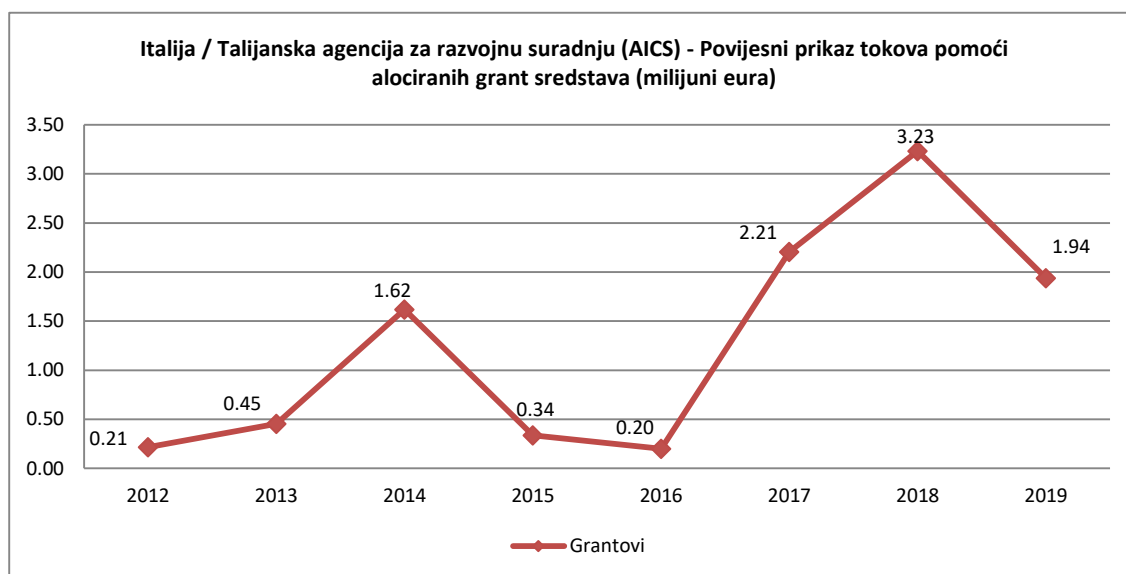
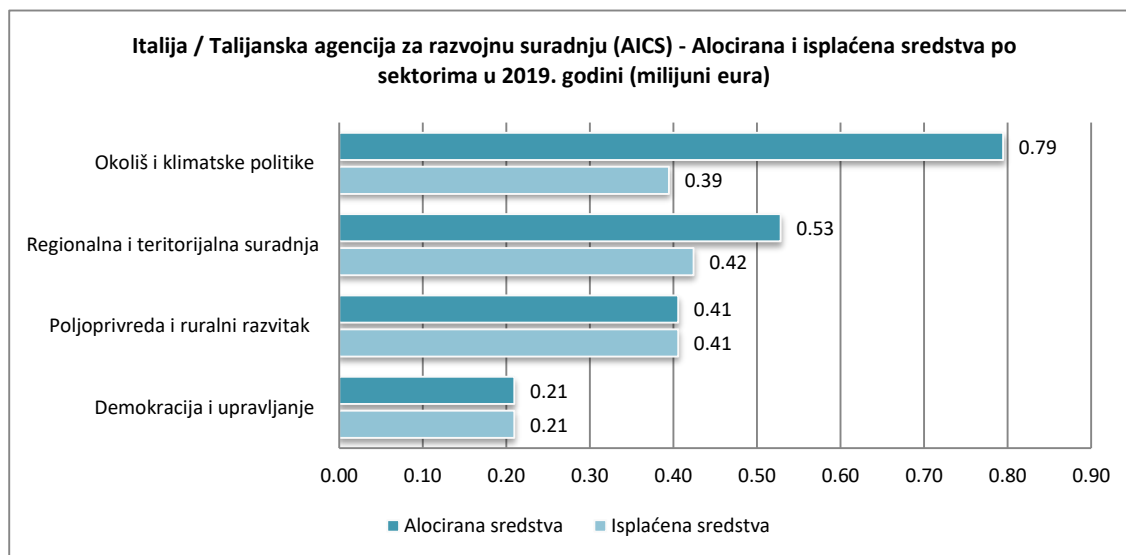
U oblasti Okoliša i prirode, AICS je u 2019. godini financirao inicijativu "Nove aktivnosti za potporu Fitosanitarom sektoru u Bosni i Hercegovini za usklađivanje sa EU standardima", s ciljem da se preuzme vodeća uloga u usklađivanju sa *acquis*-om Europske Unije, kako bi se osiguralo da zemlja ostvari dokaziv i realan sektorski napredak i može u potpunosti iskoristiti pristup EU tržištu, kao što je predviđeno Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između EU i Bosne i Hercegovine.

Prvi rezultat ovog obnovljenog talijanskog liderstva na terenu bila je dodjela *twinning* projekta talijanskom Ministarstvu poljoprivrede, hrane i politike šumarstva: "Potpora EU za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU *acquis*-a u fitosanitarom sektoru u BiH"; poslije ove dodjele uslijedio je *twinning* projekt "Potpora EU za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU *acquis*-a u sektoru sigurnosti hrane u Bosni i Hercegovini", dodijeljen konzorciju Litvanije i Mađarske, pri čemu je talijansko Ministarstvo zdravlja manjinski partner.

U oblastima Dobrog upravljanja i Vladavine prava, AICS priprema projektni dokument zajedno s Visokim sudbenim i tužiteljskim vijećem (VSTV) i talijanskim Vrhovnim vijećem pravosuđa o prilagodbi i osposobljavanju specijaliziranog pravnog *software*-a koji će koristiti visoki sudovi u BiH. Ovim se potvrđuje formalna dostupnost Vrhovnog vijeća pravosuđa za suradnju sa B&H partnerskom institucijom, na taj način postavši izvršitelj bilateralne inicijative koju financira Talijanska suradnja.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Italije alocirala je € 1.94 milijuna i isplatila € 1.43 milijuna u 2019. godini u formi granta u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Regionalna i teritorijalna suradnja, Poljoprivreda i ruralni razvitak i Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

AICS će i dalje usmjeravati i širiti svoje aktivnosti u području zaštite okoliša i održivog razvoja kroz podržavanje postojećih inicijativa i razvijanje novih s ciljem unapređenja očuvanja i upravljanja nacionalnim parkovima i zaštićenim područjima BiH. Aktivnosti koje provodi AICS također će se i dalje koncentrirati na socijalnu uključenost, pomirenje i ljudska prava, uz snažnije angažiranje u sektorima fitosanitarnih usluga i sigurnosti hrane.

U 2020. godini predviđa se provedba sljedećih novih inicijativa: 'ARS AEVI Konačni arhitektonski izvedbeni projekt novog Muzeja suvremene umjetnosti Sarajevo'- AID 12005 i 'NaturBosnia: Zaštićena područja i održivi razvitak u Bosni i Hercegovini'- AID 12003.

Pored toga, podružnica AICS-a u Sarajevu u fazi je formuliranja dva projektna prijedloga, a očekuje se da će njihova provedba započeti u 2. ili 3. kvartalu 2020. godine (ovisno o trenutačnoj sanitarnoj izvanrednoj situaciji koja se odnosi na pandemiju Covid-19) a to su: *Međusobno povezivanje u upravljanju rizicima od katastrofa II (druga faza)* koji će provoditi Talijanski Odjel za civilnu zaštitu i *Održivi gospodarski razvoj i zaštita okoliša u područjima koja su pod prirodnim ograničenjima* (ANC) koji će provoditi CIHEAM-Bari.

Sljedeće inicijative započete u 2018./2019. godini nastavit će se tijekom tekuće godine:

Projekt: Inclusive4All: inkluzivno obrazovanje za svu djecu u Bosni i Hercegovini -AID 11522-

Projekt: Biološka raznolikost za lokalni razvitak. Inovativni model participativnog upravljanja zaštićenim krajolikom Konjuha u Bosni i Hercegovini / BioSvi -AID10938-

Projekt: VIA DINARICA: Platforma za održivi razvitak turizma i lokalni gospodarski rast-AID 11576-

Projekt: Europske regionalne Master studije demokracije i ljudskih prava u Jugoistočnoj Europi - ERMA- -AID 11325-

Projekt: Nove aktivnosti za potporu Fitosanitarom sektoru u Bosni i Hercegovini za usklađivanje sa europskim standardom (II) -AID 11681-

Projekt: Od spoznaje do skrbi: žene kao akteri prava na zdravlje u Bosni i Hercegovini - AID 11861-

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici podružnice AICS-a u Sarajevu sudjeluju na sastancima za koordinaciju u oblasti Poljoprivrede i Međunarodnim sastancima za koordinaciju u domeni upravljanja rizicima od katastrofa. Osim toga, organizirane su aktivnosti koordinacije sa EU i agencijama UN-a (UNDP), posebice u odnosu na inicijative provedene u sektorima od zajedničkog interesa. Bilateralna koordinacija odvija se kroz povremene sastanke sa predstavnicima zajednice razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Adresa: Čekaluša 51

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 560 170

Fax: +387 33 667 227

E-mail: segreteria.sarajevo@aics.gov.it

Web adresa: <http://aicstirana.org/>

Japan

Politički pristup

Prema Japanskoj politici o razvojnoj suradnji za Bosnu i Hercegovinu (revidiranoj u srpnju 2017. godine), temeljna politika japanske ODA pomoći za Bosnu i Hercegovinu (BiH) usmjerena je na dvije oblasti: pomoć za socijalnu stabilizaciju i ekonomski razvitak. Japan podržava stabilnost i održivi ekonomski rast Bosne i Hercegovine, uglavnom u onim oblastima u kojima se može iskoristiti visoka tehnologija i bogato znanje Japana. Japan također podržava napore BiH koji se odnose na pridruživanje u EU.

Sljedeće oblasti predstavljaju prioritete u sklopu Politike razvojne suradnje između Japana i BiH:

(1) Konsolidacija mira i pomirenje među narodima

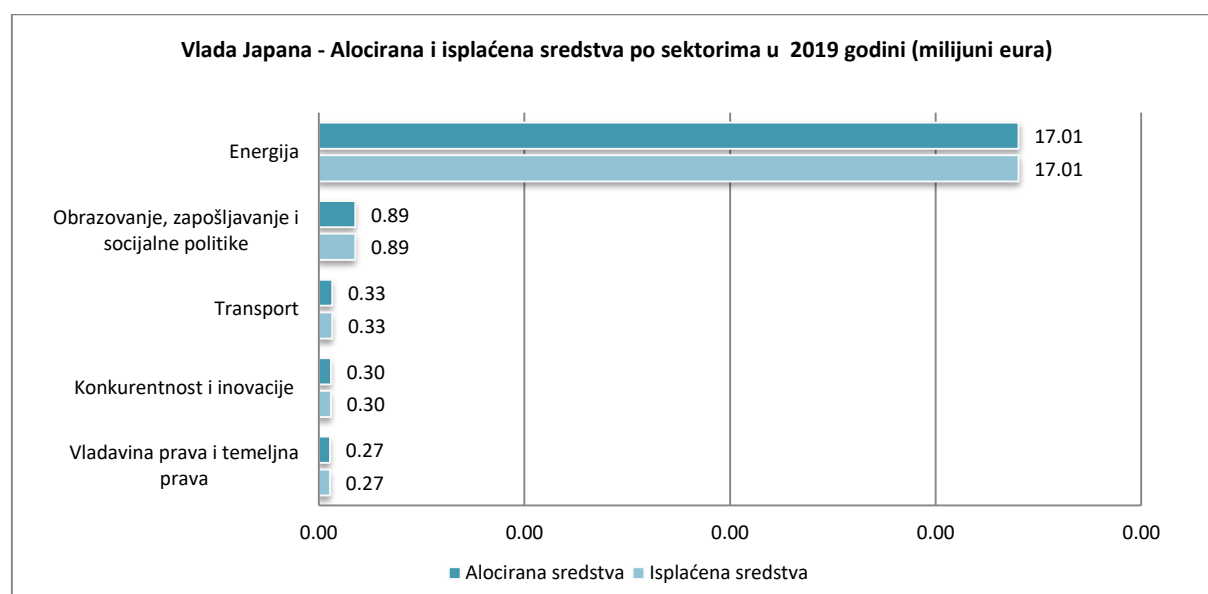
Japan pruža potporu u oblastima kao što su pomirenje među narodima, unapređenje zdravstva, zdravstvenih i obrazovnih usluga, uklanjanje kopnenih mina i neeksploziranih eksplozivnih sredstava, tako doprinoseći konsolidaciji mira.

(2) Ekološki prihvatljiv i održiv gospodarski razvitak

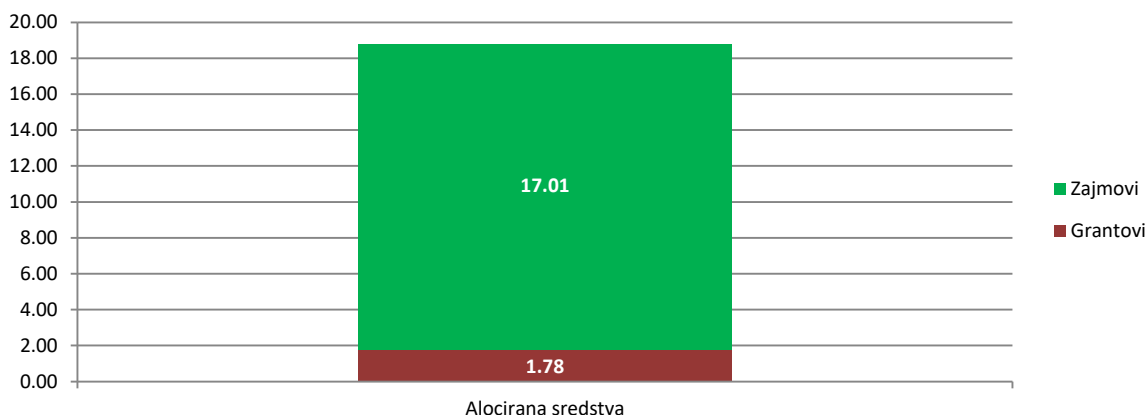
Kako bi se u potpunosti iskoristila bogata priroda Bosne i Hercegovine i kako bi ostvareni gospodarski rast nakon rata postao održiv, Japan u najvećoj mogućoj mjeri koristi svoje izvrsne tehnologije i znanje, te također pruža potporu pretežno u oblastima očuvanja okoliša, promidžbe turizma i razvitka malih i srednjih poduzeća.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

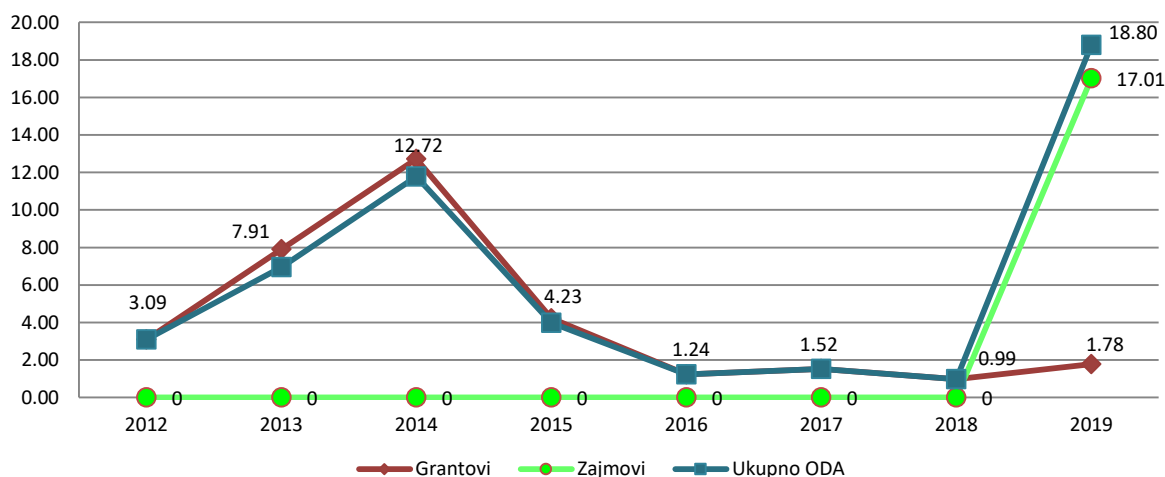
Vlada Japana **alocirala je € 18.80 milijuna i isplatila € 18.80 milijuna u 2019. godini u formi grantu i zajma** u sljedeće sektore: Energija, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Transport, Konkurentnost i inovacije i Vladavina prava i temeljna prava.

Vlada Japana - Poređenje zajmova i grantova u 2019. godini (milijuni eura)

Vlada Japana - Povijesni prikaz tokova pomoći alociranih grant i kreditnih sredstava (milijuni eura)

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, Japan će pružati potporu u sljedećim sektorima:

Obrazovanje

U razdoblju od 1997. do 2019. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 28,974,861 u sklopu četiri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP), Grant pomoć za temeljne projekte iz oblasti kulture (GACGP) i Tehnička suradnja. U sklopu projekata Opće grant pomoći, GAGP i GACGP, pružena je sveukupna potpora za 97 osnovnih škola i druge institucije, tj. podržane su aktivnosti na izgradnji, rekonstrukciji i adaptaciji školskih zgrada, sportskih dvorana i laboratorija, opremanju školskog namještaja i osiguravanju sustava grijanja.

Zdravstvo

U razdoblju od 1997. do 2019. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 82,954,295 u sklopu tri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP) i Neprojektna grant pomoć. Sveukupno 168 bolnica i centara zdravstvene skrbi primili su potporu za rekonstrukciju zgrada, osiguravanje medicinske opreme, ambulantnih vozila i poboljšanje medicinskih usluga.

Razminiranje

U razdoblju od 1997. do 2019. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 9,577,122 za razminiranje u sklopu tri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP) i Tehnička suradnja. Ovim programama pružena je potpora za sveukupno 26 projekata razminiranja, za nabavu opreme za razminiranje, razminiranje, podizanje svijesti o minama i obrazovanje o opasnostima od mina. U sklopu aktivnosti ovih projekata, potpora je pružena 31 primatelju, uključujući županije, općine, gradove i organizacije za razminiranje.

Zaštita okoliša

U svibnju 2017. godine, započela je izgradnja postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova (FGD) u Termoelektrani Ugljevik. Ovaj projekt financiran je sredstvima zajma japanske ODA pomoći (potpisanog 2009. godine) u vrijednosti do YEN 12 milijardi (cca. KM 200.00 m). Izgradnja će biti dovršena do kraja 2022. godine. Očekuje se kako će se procesom odsumporavanja dimnih gasova drastično smanjiti sumporni dioksid koji zagađuje zrak, te će također doprinijeti unapređenju zaštite okoliša u BiH i poboljšanju zdravstvenog stanja obližnjih stanovnika.

Konsolidacija mira/pomirenje među narodima

U studenom 2016. godine, JICA (Japanska agencija za međunarodnu suradnju) započela je provedbu projekta tehničke suradnje u Mostaru za izgradnju povjerenja putem tjelesnog odgoja. Ovaj projekt sastoji se od dvije komponente: pružanje potpore Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH (APOSO) za formuliranje zajedničkog temeljnog nastavnog plana i programa za tjelesni odgoj i pružanje potpore za planiranje i aktivnosti sportskih udruga za promicanje interakcije različitih etničkih skupina.

Razvitak privatnog sektora

U rujnu 2017. godine, JICA je započela projekt tehničke suradnje "Projekt uspostave i promicanja mentorske službe za mala i srednja poduzeća na Zapadnom Balkanu (faza 2)" kako bi se unaprijedile mentorske usluge organizacija za pomoć MSP poduzećima u BiH, Srbiji, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji.

JICA također nudi i provodi tečajeve obuke u Japanu za dužnosnike iz BiH.

Smanjenje rizika od katastrofa / upravljanje katastrofama

JICA također nudi i provodi tečajeve obuke u Japanu za dužnosnike iz BiH. U 2016. godini, JICA je pokrenula "Obuku za upravljanje i odaziv u slučaju katastrofa" za razdoblje od 4 godine. Cilj ovog programa je poboljšati kapacitete za upravljanje rizicima od katastrofa s naglaskom na aktivnosti za

From
the People of Japan

125

faze pripremljenosti i odgovora u ciklusu upravljanja rizikom od katastrofa, sukladno lekcijama i saznanjima koja će steći u Japanu.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Japan sudjeluje u radu na sastancima sljedećih skupina:

- Neformalna skupina za koordinaciju razvojnih partnera
- Sastanak razvojnih partnera - Odbor za razminiranje (UNDP i Ministarstvo civilnih poslova BiH)
- Skupina za koordinaciju razvojnih partnera u Obrazovanju
- Skupina za koordinaciju razvojnih partnera u Zdravstvu
- UN Program – Skupina za smanjenje rizika od katastrofa

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Japana, Odsjek za gospodarsku i razvojnu suradnju

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 277 500

Faks: +387 33 209 583

E-mail: japanbih@sx.mofa.go.jp

Web-adresa: http://www.bosnia.emb-japan.go.jp/itprtop_en/index.html

Ured Japanske međunarodne agencije za suradnju (JICA) u Sarajevu, Veleposlanstvo Japana

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 220 190

Faks: +387 33 220 192

E-mail: jica.bh@bih.net.ba ; bk_oso_rep@jica.go.jp

Web-adresa: <https://www.jica.go.jp/bosnia/english/index.html>
www.jica.go.jp/balkan/english/office/about/index.html

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

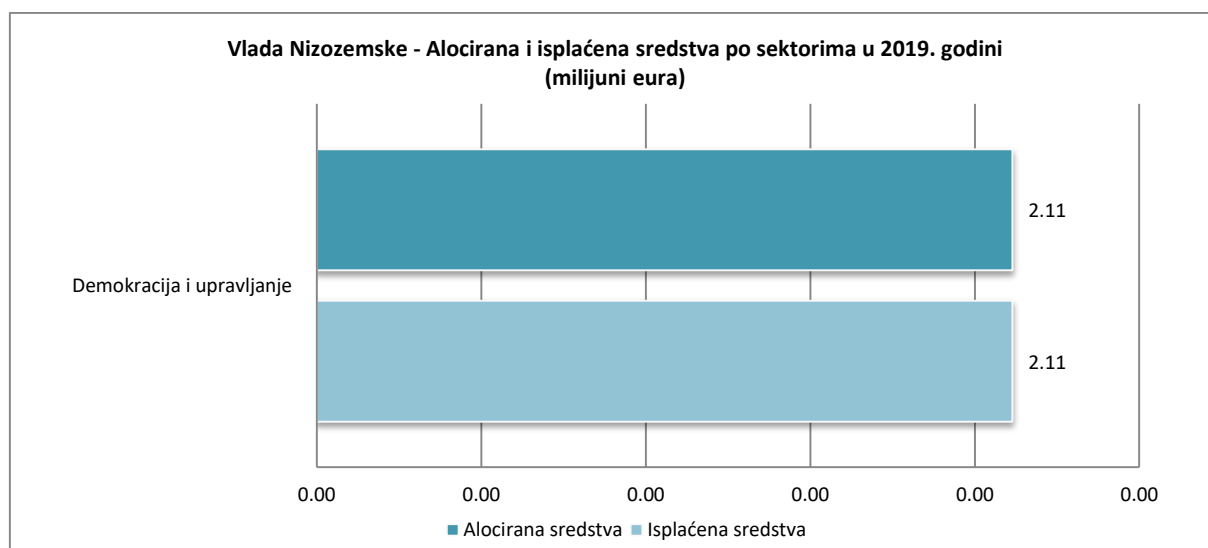
Politički pristup

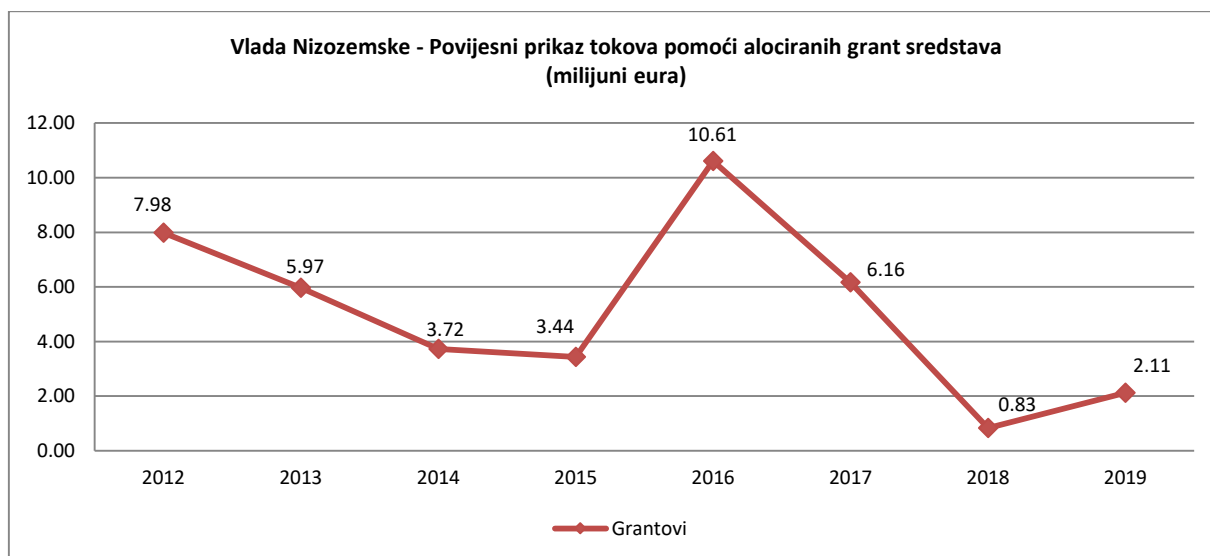
Bosna i Hercegovina je jedna od 36 partnerskih država u svijetu u kojoj Nizozemska provodi značajan program bilateralne razvojne suradnje.

Zaključno sa 31.12.2011. godine, bilateralna razvojna pomoć za Bosnu i Hercegovinu se postupno okončala i transformirala iz tradicionalnog odnosa pružanja razvojne potpore u odnos koji je usmjeren ka pridruživanju u EU: kreiranje održivih, transparentnih i odgovornih struktura vlasti sukladno kriterijima koji su postavljeni u procesu pridruživanja EU. Ovaj novi odnos sa sobom donosi i vlastite instrumente djelovanja, kao što je MATRA program. Njegov cilj je da doprinese društvenoj transformaciji, što vodi održivom odnosu između vlade i građana u područjima pluralne demokracije, vladavine prava, slobodnih medija i ljudskih prava, uz korištenje nizozemskog iskustva gdje je to moguće.

Glavne aktivnosti 2019. godini

Vlada Nizozemske **alocirala je € 2.11 milijuna i isplatila € 2.11 milijuna u 2019. godini u formi grantova** u sektor Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Veleposlanstvo će nastaviti podupirati EU predpristupni proces Bosne i Hercegovine s naglaskom na razvoj demokracija uređenih Vladavinom prava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja u sastancima DCF, Veleposlanstvo ostvaruje dobru suradnju sa drugim razvojnim partnerima koji aktivno djeluju u sektorima od zajedničkog interesa.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

Adresa: Grbavička 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 562 600

Faks: +387 33 223 413

E-mail: sar@minbuza.nl

Web-adrese: www.minbuza.nl ; www.mfa.nl/sar

Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške

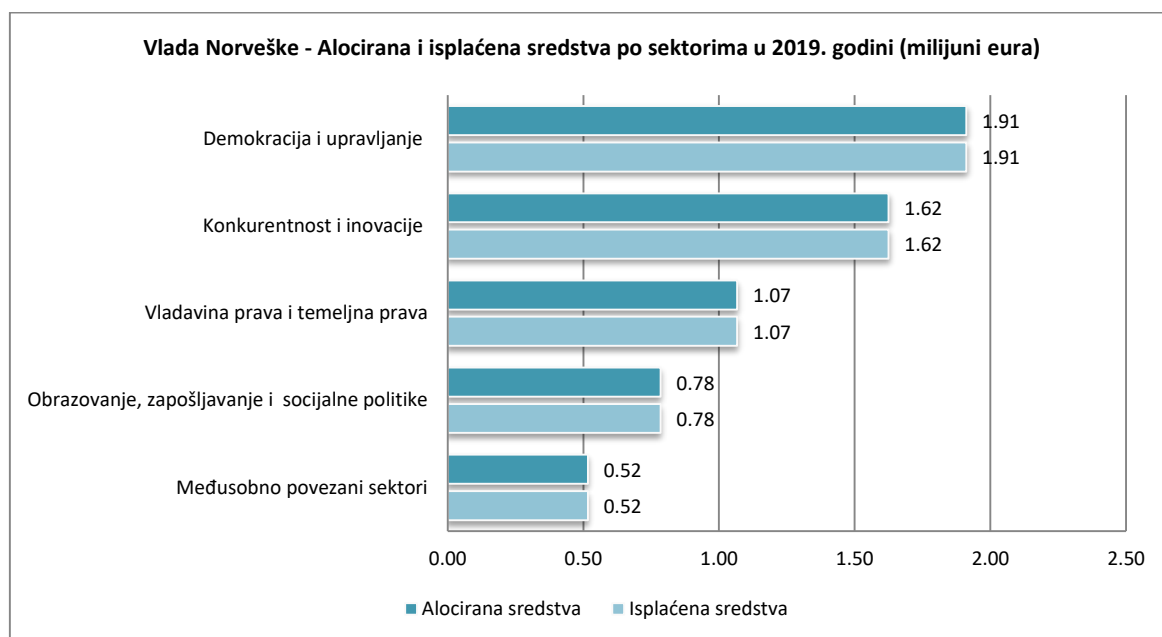
Politički pristup

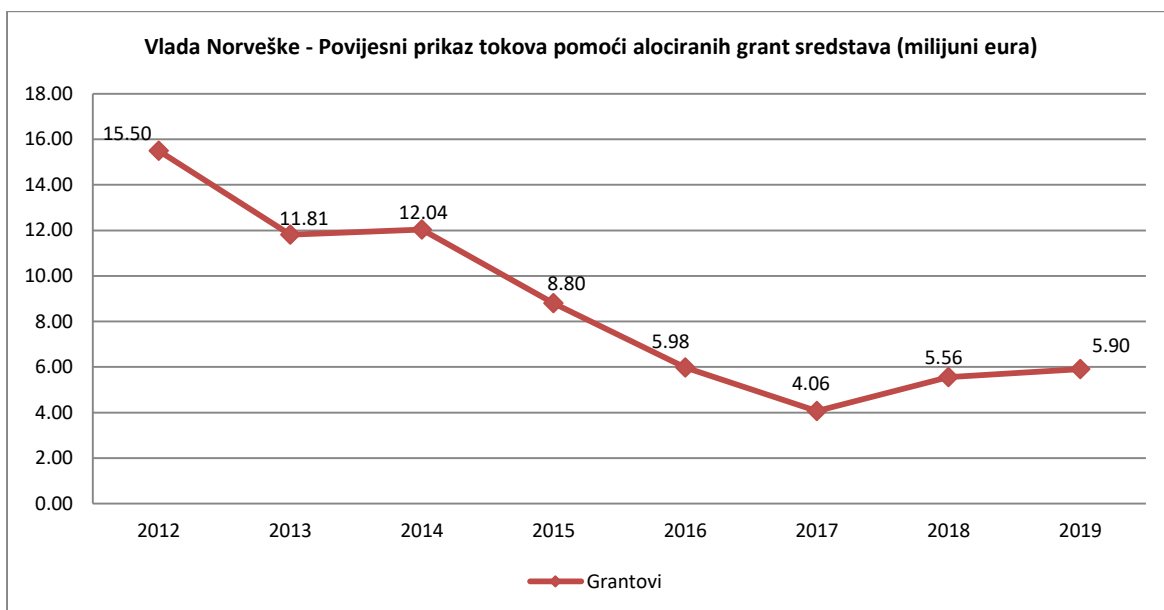
Veliki dio aktivnosti međunarodne razvojne suradnje Norveške obuhvaća dugoročna razvojna pomoć u formi grantova. Norveška dugoročna razvojna suradnja generalno potencira, kako pružanje bilateralne pomoći, upućene izravno vladama zemalja partnera, tako i multilateralne pomoći upućene putem sustava UN-a kao i razvojnih banaka. Norveška također pruža i značajnu pomoć putem međunarodnih, lokalnih i norveških nevladinih organizacija.

Norveška razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom je tijekom godina evoluirala od pružanja humanitarne pomoći i rekonstrukcije do potpore usmjerene ka političkim i administrativnim reformama i procesima euroatlantskih integracija. Ovo konkretno podrazumijeva pružanje potpore izgradnji institucija i reformi pravosuđa u BiH. Vlada Norveške namjerava nastaviti pružati pomoć Bosni i Hercegovini u trenutačnom obimu i u narednom razdoblju.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Norveške **alocirala je € 5.90 milijuna i isplatila € 5.90 milijuna u 2019. godini formi granta** u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Norveške nastaviti će aktivnosti u sklopu aktualnih inicijativa u sljedećim prioritetnim oblastima:

- Dobra uprava, uključujući reformu sektora pravosuđa i sigurnosti
- Ljudska prava, mir i pomirenje
- Gospodarski razvitak
- Jačanje civilnog društva

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ministarstvo / Veleposlanstvo sudjeluje na sastancima koordinacije razvojnih partnera u različitim sektorima/podsektorima sukladno svojim kapacitetima i prema potrebi unutar naših prioritetnih područja.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Kraljevine Norveške

Adresa: Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 25 40 00

Faks: +387 33 66 65 05

E-mail: emb.sarajevo@mfa.no

Web-adresa: www.norveska.ba

Slovenija

Politički pristup

Prioritetne oblasti bilateralne razvojne suradnje konkretno su navedene u Sporazumu o razvojnoj suradnji između Vlade Republike Slovenije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Strategija razvojne suradnje i humanitarne pomoći Republike Slovenije do 2030. godine detaljnije definira ciljeve i načela, zemljopisni i tematski fokus buduće Slovenske razvojne suradnje, humanitarnu pomoć, stratešku orijentaciju prema međunarodnim organizacijama, institucijsku postavku za učinkovitu razvojnu suradnju, partnerstva, podizanje svijesti i planove za upravljanje rezultatima. Ovo potvrđuje trajne napore i kontinuiranu prisutnost Slovenije u zemljama Zapadnog Balkana u bliskoj budućnosti i nadalje utvrđuje glavna područja djelovanja i oblike suradnje.

Područja djelovanja:

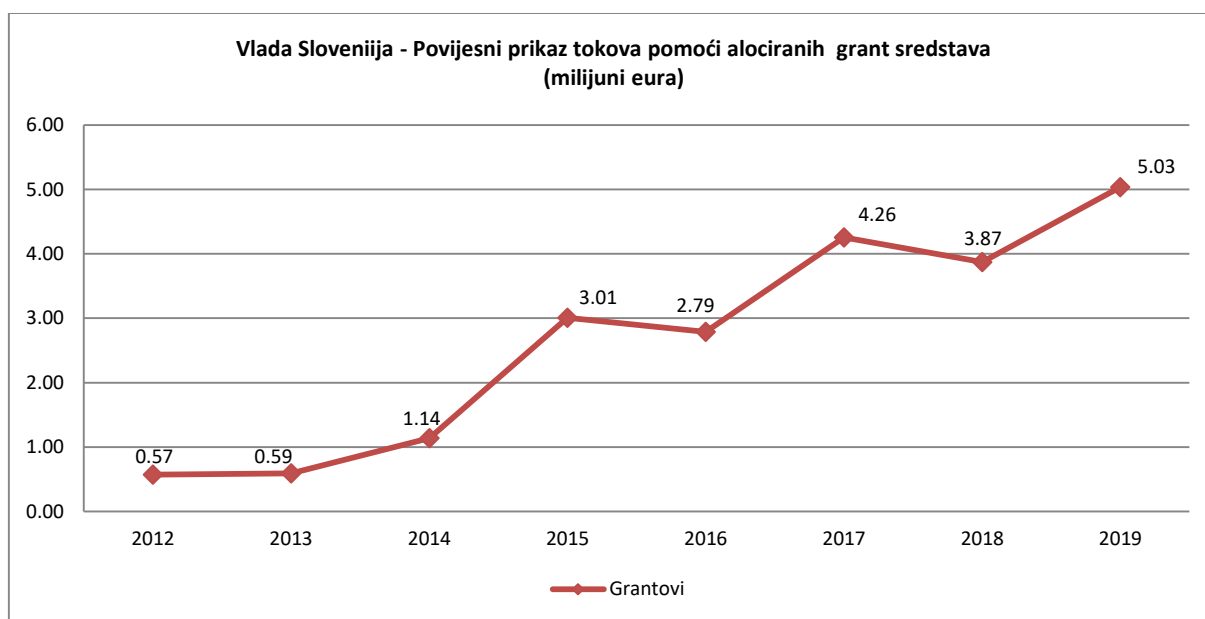
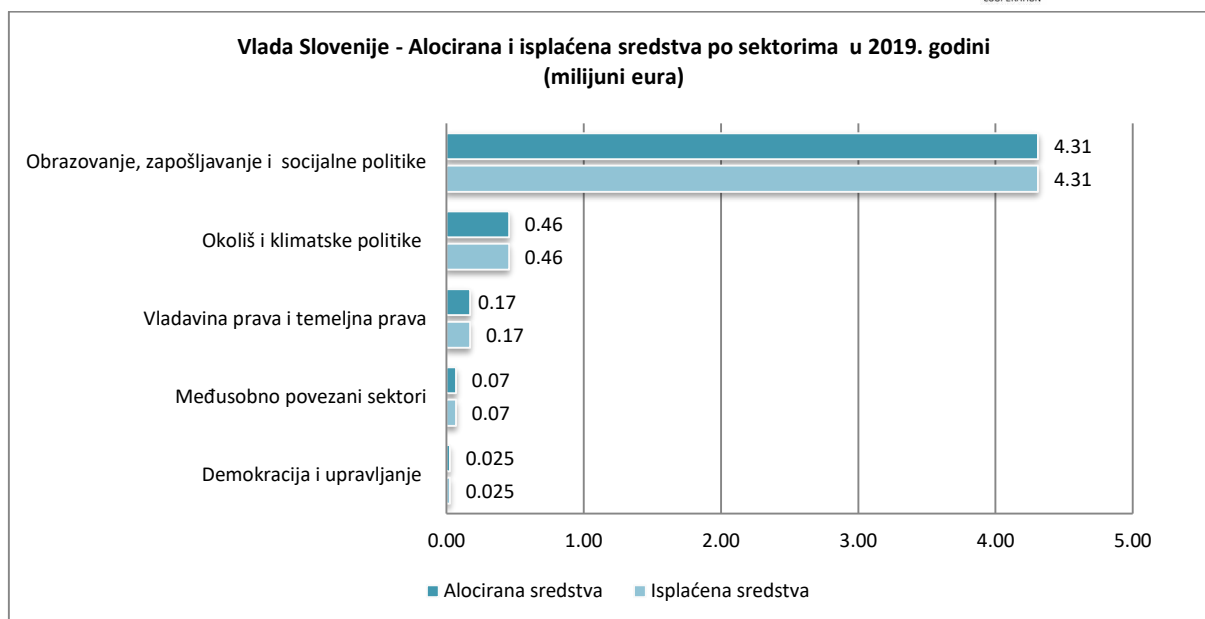
- dobro upravljanje: potpora procesu pridruživanja EU u zemljama regije, tj. prilagođavanje standarda i zakonodavstva prema EU *acquis*-u, jačanje administrativnog kapaciteta i izgradnje institucija i pomoć u pregovorima sa EU; razvitak dobrog upravljanja, vladavine zakona i civilnog društva; potpora razvitku demokracije, ostvarivanju ljudskih prava, osnaživanju žena i ravnopravnosti spolova;
- gospodarski rast, produktivno zapošljavanje i solidna radna mjesta za sve: naponi usmjereni na iskorjenjivanje siromaštva, promicanje društvenog napretka i gospodarskog razvitka, potpora u uspostavi institucijskih uvjeta za jednak razvitak, poticanje poduzetništva među mladima kao i poticanje povoljnog okruženja za razvitak MMSP-a;
- potpora tranziciji u cirkularno gospodarstvo, učinkovito upravljanje prirodnim resursima, uključujući pristup pitkoj vodi i gospodarenje otpadom, i borbu protiv klimatskih promjena;
- provedba inicijative Pozitivna agenda za mlade na Zapadnom Balkanu i drugih projekata usmjerenih ka mladima: unapređenje perspektive mladih u zemljama Zapadnog Balkana i osiguranje alternativnih opcija i mogućnosti za aktivnosti, uspjeh, zapošljavanje i život u zemljama regije; stjecanje odgovarajućeg obrazovanja, znanja i iskustava, njegovanje međusobnih veza i pomirenja.

Oblici suradnje i partneri u provedbi aktivnosti:

- tehnička pomoć pružena izravno između državnih vlasti ili putem Centra za europsku perspektivu i Centra izvrsnosti u financijama ili drugi partneri u provedbi aktivnosti; pozornost je posvećena privlačenju novih zainteresiranih sudionika iz javnog i privatnog sektora;
- izgradnja javne infrastrukture kako bi se poboljšali uvjeti za razvitak, osigurao napredak za sve skupine stanovništva i promicala zaštita okoliša;
- subvencioniranje školarina i stipendija za srednjoškolsko i strukovno obrazovanje, diplomske i postdiplomske studije, na taj način doprinoseći višem stupnju obrazovanja mladih u zemljama partnerima i poboljšale mogućnosti zapošljavanja kao i održiv razvoj partnerskih zemalja;
- jačanje civilnog društva projektima NVO, posebice u osnaživanju žena, jačanje izgleda za mlade ljude u regiji i podizanje svijesti korisnika nove javne infrastrukture.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Slovenije **alocirala je €5.03 milijuna i isplatila €5.03 milijuna u 2019. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okoliš i klimatske politike, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori i Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom razdoblju, Slovenija će nastaviti pružati potporu Bosni i Hercegovini u manje više istim sektorima kao i u prethodnom razdoblju, gdje Slovenija ima komparativnu prednost. Na temelju ažuriranih pravnih i strateških dokumenata o razvojnoj suradnji, Slovenija će svoje aktivnosti usmjeriti na jačanje vladavine prava i dobro upravljanje, osobito u kontekstu EU integracija i programa zapošljavanja i dostojanstvenog rada, posebice za žene i također na zaštitu okoliša, s naglaskom na održivo upravljanje vodama, kao i na ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama.

Slovenija će također podržati projekte koji potiču poštivanje ljudskih prava s naglaskom na osnaživanje žena i jačanje uloge mladih ljudi u društvu (programi osposobljavanja učitelja za rad s djecom s posebnim potrebama, školsko i vršnjačko posredovanje, promicanje poduzetništva među

mladim ljudima i njihove regionalne suradnje.) Slovenija će također nastaviti pružati potporu projektima u oblasti razminiranja. Sukladno načelu djelotvornosti vlasništva, ostajemo otvoreni za primanje prijedloga za suradnju iz Bosne i Hercegovine.

Kako bi se riješili izazovi koji se odnose na pandemiju Covid-19, Slovenija je već pružila nenovčanu pomoć za nekoliko država, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, te je također dala doprinose međunarodnim organizacijama. U sklopu procesa reprogramiranja Slovenske razvojne pomoći, prilagoditi će se određene aktivnosti i.e. mjere za ublažavanje Covid-19, primjerice bit će ojačane aktivnosti u borbi protiv dezinformacija, prijenos znanja u području rada s djecom s posebnim potrebama tijekom epidemije, dodatne obuke o prevenciji u vrijeme Covid-19.

Sukladno Protokolu između Vlade Republike Slovenije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji u oblasti obrazovanja (Službeni glasnik Republike Slovenije - Međunarodni sporazumi, br. 6/14) i sve većeg interesa studenata iz Bosne i Hercegovine da studiraju u Sloveniji, može se predvidjeti kako će ova oblast nastaviti imati važnu ulogu u razvojnoj suradnji.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Veleposlanstvo Republike Slovenije u Sarajevu sudjeluje na sastancima razvojnih partnera koji se bave različitom tematikom. Slovenija ne sudjeluje u radu sektorskih radnih skupina, ali održava bilateralne kontakte sa drugim donatorskim agencijama ukoliko se za to ukaže potreba.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Slovenije

Adresa: Maglajska 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: (+) 387 33 251 770

Faks: (+) 387 33 251 773

E-mail: sloembassy.sarajevo@gov.si

Web-adresa: www.sarajevo.veleposlanistvo.si/

Vlada Švedske

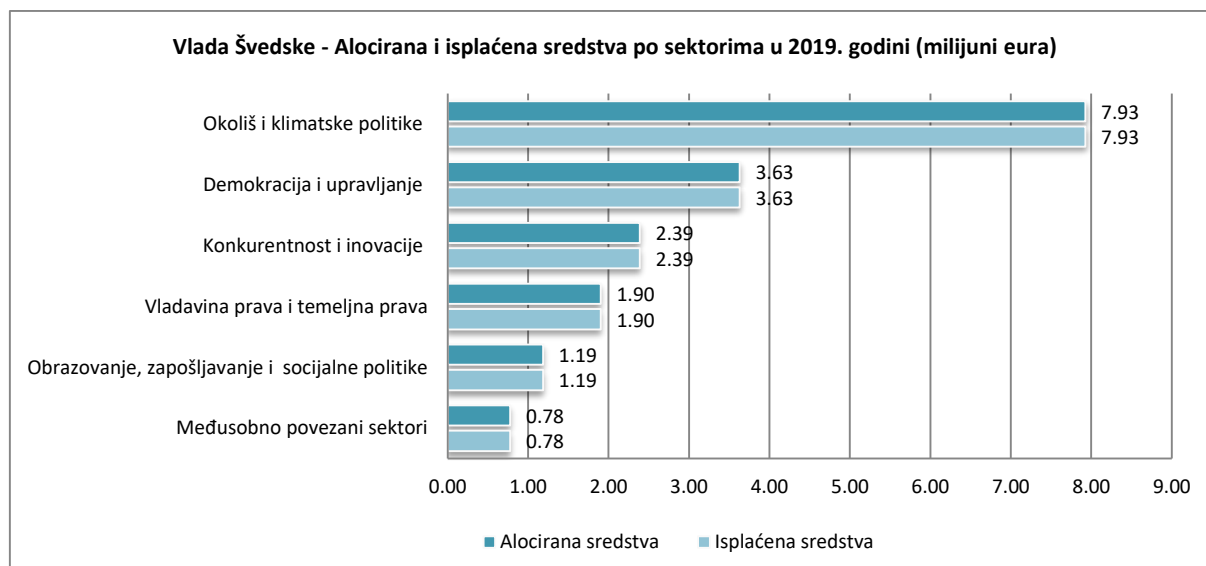
Politički pristup

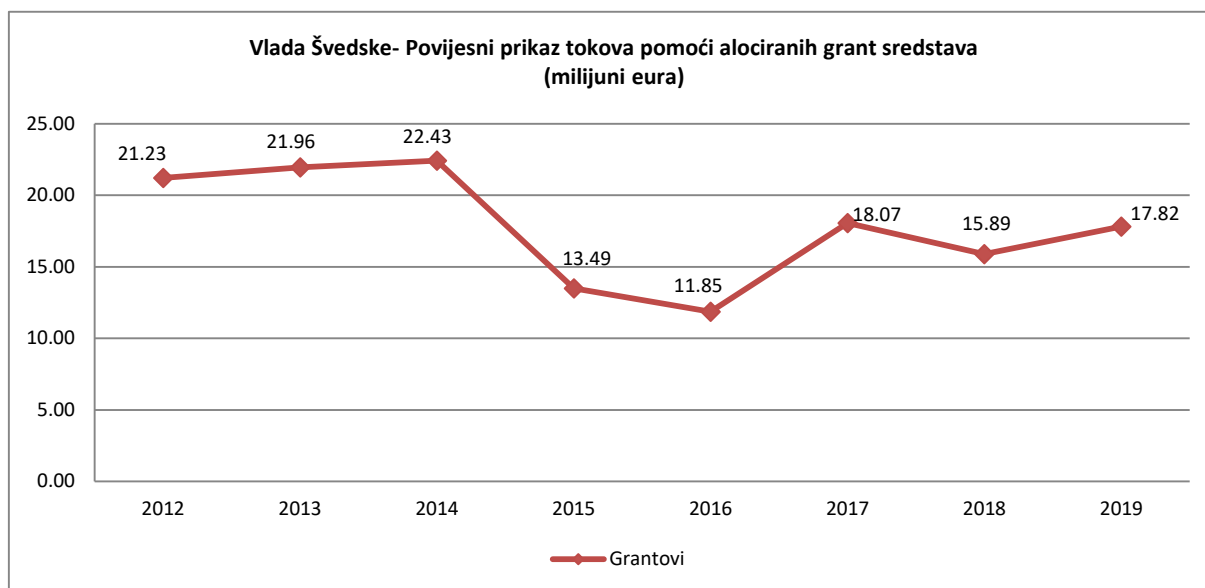
Švedska razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom provodit će se sukladno Strategiji suradnje za razdoblje 2014-2020, utemeljenoj na rezultatima u reformama za Zapadni Balkan – Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo, Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju). (<https://www.swedenabroad.se/en/about-sweden-non-swedish-citizens/bosnia-and-herzegovina/development-and-aid/>)

Kao i prethodne godine, Švedska se zalaže za dugoročnu odgovornost kako bi se u ovim zemljama razvila slobodna demokratska tržišna ekonomija. Švedska potpora fokusira se na omogućavanje održivog demokratskog razvitka i stavlja naglasak na reformu javne uprave i pravosuđa, demokraciju, ljudska prava, civilno društvo, gospodarsku integraciju, okoliš i energiju. Ova potpora provodi se u suradnji sa EU ili kao dodatak naporima koji se poduzimaju u sklopu Europskog instrumenta za susjedstvo (ENI) i Instrumenta za pretprijetupnu pomoć (IPA). Temelj za raspodjelu švedskih sredstava čine EU izvješća o pojedinim zemljama partnerima, napredak u pridruživanju u EU i procjena Veleposlanstva.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Švedske **alocirala je € 17.82 milijuna i isplatila € 17.82 milijuna u 2019. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U prethodno navedenoj Strategiji suradnje utemeljenoj na rezultatima navedeno je kako će aktivnosti u sklopu angažmana na Zapadnom Balkanu biti usmjerene u tri glavna područja.

Prvo područje doprinosi povećanoj gospodarskoj integraciji s EU i gospodarski razvitak. Ovo uključuje jačanje administrativnih kapaciteta institucija i konkurentnost malih i srednjih poduzeća.

Drugo područje fokusira se na jačanje demokracije, uključujući veće poštivanje ljudskih prava i razvijeniji pravosudni sustav. Ovo područje sastoji se iz nekoliko dijelova, tj. inicijativa koje jačaju lokalnu upravu i približavaju odluka ljudima, pružanje potpore aktivnostima koje povećavaju kapacitet i održivost civilnog društva, procesuiranje ratnih zločina te doprinos koji se daje transparentnim i demokratskim institucijama. Drugi značajan aspekt u ovom području doprinosi jačanju prava, priznavanju i poštivanju manjina, ugrožene djece i LGBT lica. Još jedan značajan zadatak u sklopu potpore Švedske je da se doprinese u podizanju svijesti i jačanju ravnopravnosti spolova.

Treće, posljednje područje u kojem se očekuje kako će potpora na Zapadnom Balkanu doprinijeti poboljšanju okoliša i smanjenim utjecajem na klimu. Također se očekuje kako će aktivnosti u ovom području doprinijeti poboljšanom otpornošću na utjecaj na okoliš i klimatske promjene. Ova potpora može doprinijeti inovativnim i ekonomičnim inicijativama za integriranje pitanja okoliša u sveobuhvatnu politiku. Aktivnosti koje se poduzimaju za održive socijalne usluge mogu i trebaju biti dopunjene djelovanjem koje promiče veće gospodarsko, socijalno i ekološki održivo upravljanje prirodnim resursima.

Treba naglasiti kako se napredak prema ostvarenju ciljeva strategije kreće vrlo sporo usljed komplicirane političke situacije i složene administrativne strukture zemlje. Međutim, procjenjuje se da je Švedski portfelj relevantan u odnosu na izazove zemlje i ciljeve švedske strategije. Također, sveukupno gledano doprinosi koje osigurava Švedska daju značajne rezultate.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Švedske sudjeluje u većini inicijativa koordinacije razvojnih partnera, tj. u oblasti Poljoprivrede, kao i forumima razvojnih partnera (Lokalna uprava, Borba protiv korupcije, Vladavina prava, PAR, EU vijećnika) i drugim relevantnim sektorskim sastancima. Vlada Švedske u cjelosti podupire sve inicijative kako bi se koordinirale intervencije razvojnih partnera i spriječilo preklapanje aktivnosti.

Općenito, Švedska ima značajan položaj u BiH, poznata po svojoj snažnoj potpori koju pruža za ulazak u EU, aktivno sudjelujući u koordinaciji razvojnih partnera i politika u nekoliko sektora.

Ravnoteža koja postoji između rezultata u konkretnim područjima ocjenjuje se relevantnom. Temeljem procjene hitnosti da BiH provede Reformsku agendu i ostvari napredak u smislu aproksimacije, ambicija Veleposlanstva za naredno razdoblje bit će traženje doprinosa s velikim odazivom s obzirom na potrebu BiH da ispuní prioritete iz mišljenja EU. Stalni fokus na jačanju angažmana u domeni Demokracije može se postići u svim konkretnim područjima s rezultatima.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Švedske

Adresa: Veleposlanstvo Švedske, Ferhadija 20
71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 276 030

Faks: +387 33 267 060

E-mail: ambassaden.sarajevo@gov.se

Web-adresa: www.sida.se; www.swedenabroad.se

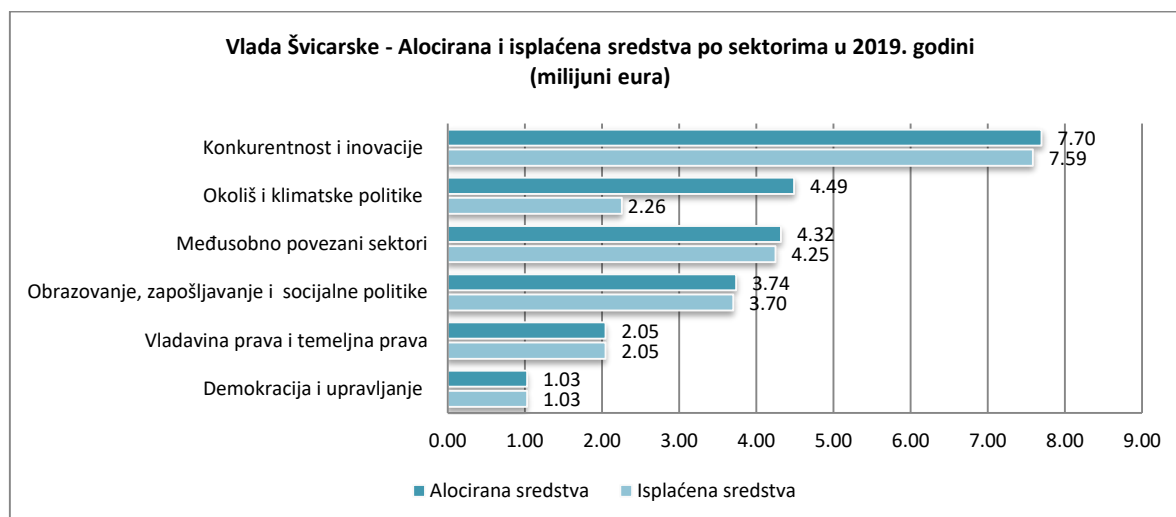
Švicarska

Politički pristup

Vlada Švicarske nastavit će pružati potporu reformama u Bosni i Hercegovini u sklopu Strategije suradnje Švicarske za BiH za razdoblje 2017-2020. Poseban naglasak stavljen je na pružanje potpore u cilju uspostave potpornih normativnih okvira na svim institucijskim razinama i pružanje kvalitetnih usluga građanima, odgovarajućih prema njihovim potrebama, poglavito najugroženijoj i isključenoj populaciji.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Švicarske **alocirala je € 23.32 milijuna i isplatila € 20.87 milijuna u 2019. godini u formi grantova** u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Vladavina prava i temeljna prava i Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U *Sektoru demokratije i upravljanja*, Švicarski program podržava uspostavu sustava strateškog planiranja razvoja u BiH i uvođenje inovativnih metodologija planiranja i upravljanja na općinskoj razini. Potpora je pružena za poboljšanje rada lokalnih uprava, pristup uslugama za građane, uključujući i socijalno isključene skupine, te veće sudjelovanje građana u relevantnim procesima donošenja odluka. U svim aktivnostima poseban naglasak stavljen je da se osigura ravnopravnost spolova i socijalna uključenost.

U *Sektoru okoliša i klimatskih politika*, Švicarska zajedno sa KfW pruža potporu za sanaciju sustava vodoopskrbe i odvodnje u gradovima Tuzla i Zenica i izgradnju novih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Gradišci. U zajedničkom programu koji se provodi u suradnji sa agencijama UN-a, pružena je potpora za uvođenje i operacionalizaciju integriranog modela upravljanja rizikom od katastrofa u deset općina.

U *Sektoru vladavine prava i temeljnih prava*, pružena je potpora Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, s ciljem podizanja učinkovitosti, djelotvornosti i odgovornosti tužiteljskog sustava i poboljšanja pristupa pravdi za sve građane. Pristup pravdi za djecu posebice je usmjeren kroz uspostavu funkcionalnog i održivog institucijskog ustroja u Sustavu maloljetničkog pravosuđa u BiH. Potpora državnim vlastima u BiH bit će usmjerena na daljnje poboljšanje upravljanja regularnim i neregularnim migracijama. Konačno, potpora je pružena za izradu učinkovitih mehanizama za suradnju sa dijasporom, pružanje boljih usluga za dijasporu na različitim razinama, te poslovnu suradnju među tvrtkama i prijenos znanja sa dijasporom.

U oblasti *Zapošljavanja*, intervencije će se baviti novim i boljim mogućnostima zapošljavanja putem stvaranja povoljnog gospodarskog okruženja za poslovne subjekte uz angažman javnog i privatnog sektora, uključujući i dijasporu. Švicarski Projekt zapošljavanja mladih će nastaviti raditi u tri glavna aspekta vezana za tržište rada (nedostatak vještina kao i nedostatak veza i novih radnih mjesta) čiji je cilj stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta za mlade ljude. Također će se nastaviti razvoj društvenih poduzeća i pružanje potpore za samozapošljavanje mladih i njihovo angažiranje u projektima lokalne zajednice.

U *Sektoru konkurentnosti i inovacija*, Švicarska svoj angažman nastavlja preko Međunarodnih finansijskih institucija i drugih partnera na stvaranju boljih regulatornih okvira na nacionalnoj i entitetskim razinama u cilju rasta privatnog sektora i boljih mogućnosti izvoza, kao rezultat transparentnih i učinkovitih programa upravljanja javnim financijama. Pružati će se potpora za restrukturiranje duga i učinkovite stečajne procedure kako bi se omogućilo zaduženim tvrtkama da sačuvaju radna mjesta i ostanu na tržištu. Bit će pružena pomoć organizacijama koje pružaju potporu poduzećima u razvoju učinkovitih usluga za promicanje izvoza koje su orijentirane prema klijentima. Švicarska također podržava inovacije kroz unapređenje poduzetničkih eko sustava i pruža potporu za pokretanje *start-up* poduzeća. Također se uspostavljaju mehanizmi za ulaganja u održivu infrastrukturu u sektoru vodnog gospodarstva, primjenom pristupa utemeljenog na uspješnosti.

U *Međusobno povezanim sektorima*, potpora se pruža reformama u Sektoru zdravstva i poboljšanju usluga primarne zdravstvene zaštite. Aktivnosti su usmjerene na promicanje zdravlja, promjenu stava populacije prema zdravlju, te ograničavanje troškova zdravstvenog sustava. Ojačana je uloga lokalnih zajednica u kreiranju okruženja koje promiče zdravlje. Uspješno razvijeni modeli sestrinske skrbi u

zajednici razvijeni su i u drugim dijelovima zemlje. Nastavlja se i pružanje potpore službama mentalnog zdravlja u zajednici kao i unapređenju obrazovanja medicinskih sestara i usluga koje pružaju medicinske sestre. Potpora se također pruža za jačanje nacionalnih kapaciteta za protuminsko djelovanje i razminiranje u devet zajednica. Potpora u formi malih grantova pruža se za inicijative civilnog društva, javne i privatne organizacije, uključujući izgradnju institucijskih kapaciteta, rješavanje potreba ugroženih skupina (poseban fokus stavljen je na mladež i djecu, starija lica, Rome, lica s invaliditetom) i promicanje ravnopravnosti spolova.

U srednjoročnom razdoblju, fokus i domene intervencije Švicarskog programa suradnje u BiH će ostati iste: lokalna uprava i općinske usluge, gospodarski razvitak i zapošljavanje i zdravstvo. Švicarska će raditi s predanim građanima, aktivistima, poduzetnicima, dužnosnicima i političarima koji nastoje djelovati protiv opće apatije, zalažući se za interese građana, zahtijevajući odgovornu vladu i promičući promjene u cijeloj zemlji. Promjena društvenih normi prema rodnoj ravnopravnosti, socijalnoj uključenosti i sudjelovanju građana postat će sastavni dio programa. Nadalje, sustavno će se iskoristiti potencijal digitalne transformacije u svim intervencijama. Švicarska će nastaviti pomagati u ispunjavanju humanitarnih potreba migranata koji su ostali 'zaglavljani' u zemlji.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Švicarske sudjeluje u radu sljedećih skupina za koordinaciju rada razvojnih partnera:

- Lokalna uprava
- Jednakost spolova i osnaživanje žena
- Sektor pravosuđa
- Tužiteljska služba
- Smanjenje rizika od katastrofa
- Obrazovanje
- Strukovno obrazovanje i osposobljavanje (VET)
- Zdravstvo

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Švicarske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 11 (RBBH, zgrada B)

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 275 850

Faks: +387 33 570 120

E-mail: sarajevo@eda.admin.ch

Web-adresa: www.eda.admin.ch/sarajevo

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

Politički pristup

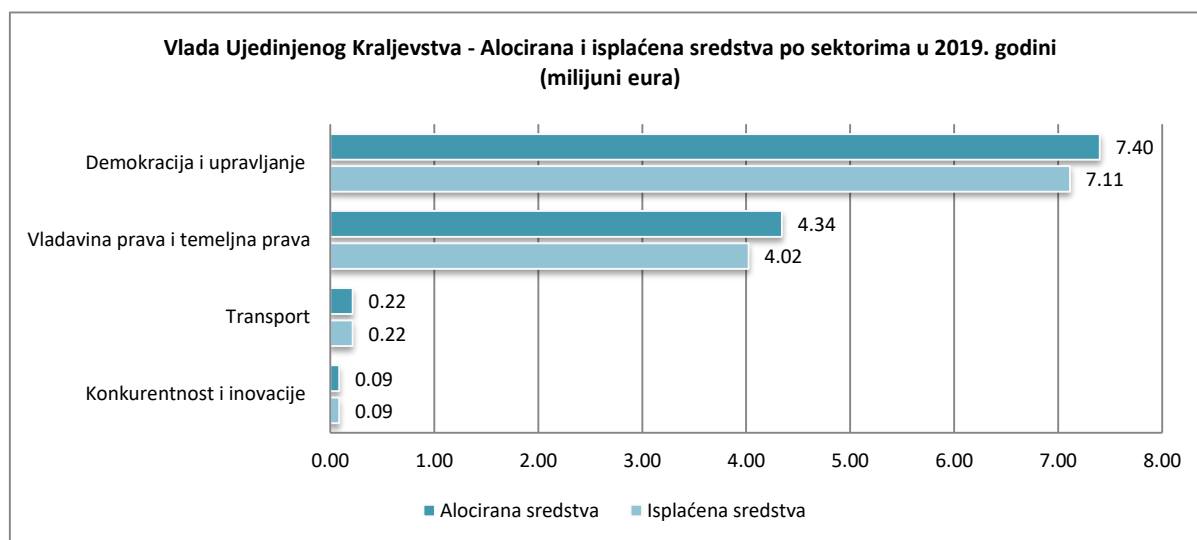
Ujedinjeno Kraljevstvo posvećeno je uspjehu Bosne i Hercegovine na njenom putu euroatlantskih integracija kao jedinstvene, suverene, sigurne i mirne zemlje, te kroz pomoć koju pruža promiče niz društveno-ekonomskih i političkih reformi.

Programske aktivnosti obuhvaćaju brojne oblasti, uključujući:

- Unapređenje upravljanja, transparentnosti i demokracije i smanjenje korupcije;
- Unapređenje poslovnog okruženja;
- Pružanje potpore obrazovanju putem izgradnje digitalnih vještina i kritičkog razmišljanja u školama;
- Jačanje učinkovitosti sustava vladavine prava BiH putem podržavanja reformi u institucijama za vladavinu prava;
- Pružanje potpore BiH kako bi riješila naslijeđe iz prethodnog sukoba kroz identifikaciju nestalih lica, procesuiranje ratnih zločina i pružanje potpore preživjelima;
- Pomaganje zajednicama i institucijama u BiH u sprečavanju i suzbijanju svih oblika nasilnog ekstremizma;
- Pružanje potpore razvitku jakih i neovisnih medija u BiH;
- Jačanje obrambene sposobnosti BiH.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva **alocirala je € 12.05 milijuna i isplatila € 11.44 milijuna u 2019. godini** u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Transport i Konkurentnost i inovacije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Financijska potpora Ujedinjenog Kraljevstva za aktivnosti u koje provodi u BiH trenutačno je usmjerena putem Fonda za rješavanje sukoba, sigurnost i stabilnost na Zapadnom Balkanu (CSSF), a u čijem okviru putem Fonda za dobro upravljanje. Na Samitu o Zapadnom Balkanu koji je održan 2018. godine, Ujedinjeno Kraljevstvo najavilo je povećanje sredstava za regiju Zapadnog Balkana sa £ 41.00 m u razdoblju 2018-2019 godina na £ 80.00 m u razdoblju 2020 - 2021 godina. Uprkos utjecaju COVID-19 na ukupna izdvajanja za inozemnu razvojnu pomoć, Ujedinjeno Kraljevstvo ostaje posvećeno stabilnosti i napretku regije i BiH, te očekuje da će u narednoj godini realizirati najveći broj planiranih projekata i iskoristiti planirana sredstva za te namjene. Prioriteti za Zapadni Balkan i BiH i dalje uključuju pružanje potpore u oblastima upravljanja i ekonomskog razvitka, vladavine zakona, izgradnje mira i pomirenja, demokracije, slobode medija i suzbijanja teškog i organiziranog kriminala.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva sudjeluje u brojnim formalnim i neformalnim sastancima za koordinaciju razvojnih partnera, osobito u onima koji su fokusirani na prethodno navedene tematske oblasti.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Ujedinjenog Kraljevstva u Sarajevu

Adresa: Hamdije Čemerlića 39 a

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 282 200

Faks: +387 33 282 203

Web-adresa: <http://ukinbih.fco.gov.uk/>

Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)

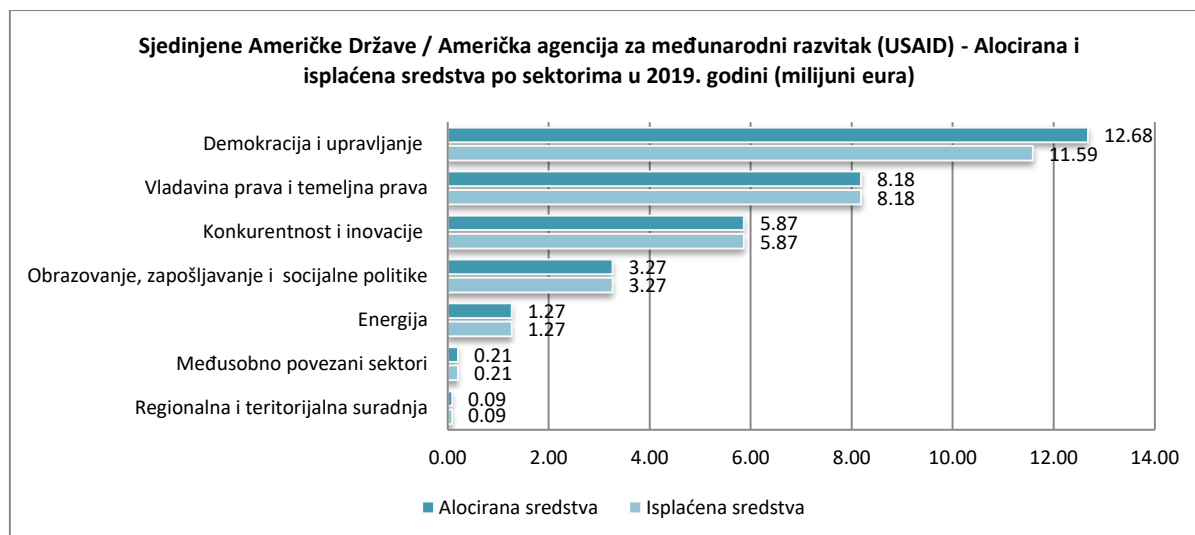
Politički pristup

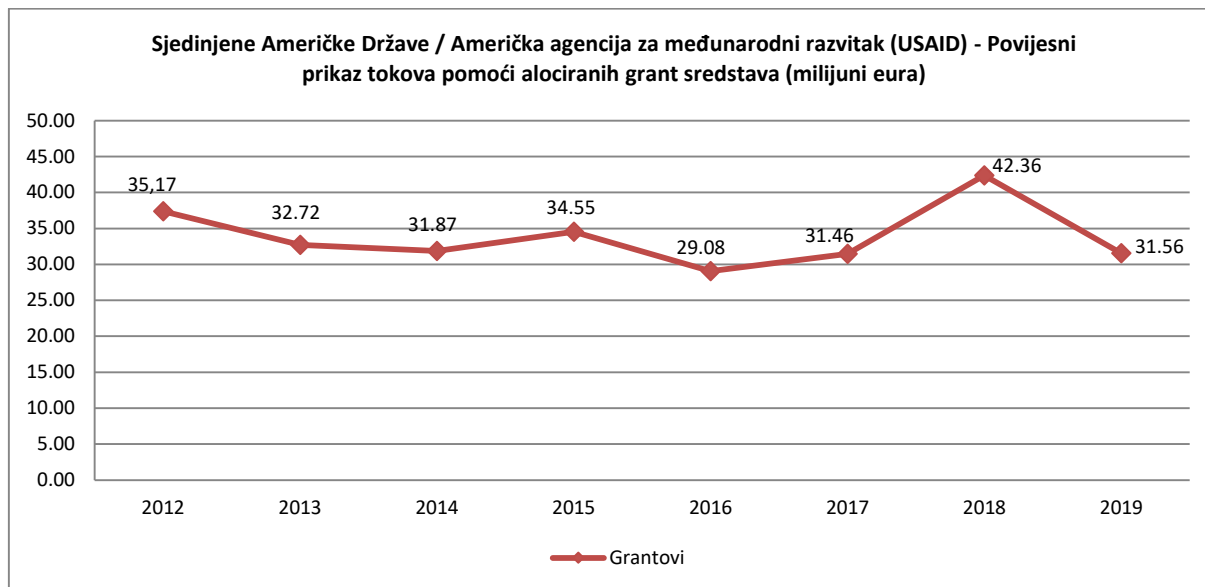
SAD/USAID će povećati neovisnost, odgovornost i učinkovitost sektora pravosuđa putem jačanja kapaciteta institucija sektora pravosuđa u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala. Pružena pomoć će unaprijediti rad tužitelja i sudaca u rješavanju slučajeva korupcije i gospodarskog kriminala, te poboljšati njihovu učinkovitost u procesuiranju predmeta i kvalitetu koncipiranja optužnica i presuda. Bit će provedena strateška koordinacija aktivnosti koje USAID poduzima u oblastima civilnog društva, medija, jačanja pravosuđa i političkih procesa kako bi se osiguralo da svaka aktivnost djeluje usklađeno na suzbijanju korupcije. Programi USAID-a također će unaprijediti očitovanje BiH prema žrtvama trgovine ljudima i promicati ljudska prava najviše marginaliziranih lica u BiH društvu.

SAD/USAID će raditi na tome da proširi pristup finansijskim sredstvima, uključujući podizanje svijesti lokalnih poduzetnika o alternativnim oblicima financiranja, kako bi se 'otključala' likvidnost u bankama u BiH. Ovo će privući nova ulaganja i pomoći privatnom sektoru kako bi odigrao snažnu ulogu u napretku BiH na putu ka samostalnosti. Pomoć USAID/SAD-a omogućit će BiH ojačati svoju energetska sigurnost i nadalje integrirati svoj energetski sektor sa regionalnim i europskim tržištima, sukladno zahtjevima Energetske zajednice. Obrazovni programi USAID/SAD-a će osposobiti nastavnike glede primjene i usklađivanja zajedničkog temeljnog programa obuke (kurikuluma) kako bi se poboljšali rezultati učenja. Promjene u zajedničkom temeljnom programu obuke pomoći će u usklađivanju BiH standarda s EU standardima, te će izgraditi više zajednički pristup obrazovanju.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID) **alocirali su €31.56 milijuna i isplatili €30.47 milijuna u 2019. godini u formi granta**, u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Energija, Međusobno povezani sektori i Regionalna i teritorijalna suradnja.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Projekti će se i dalje razvijati sukladno promjenjivim potrebama Bosne i Hercegovine, a promicati će inicijative koje će obuhvaćati i sredstva drugih razvojnih partnera. Sjedinjene Američke Države i Američka agencija za međunarodni razvitak (USAID), provoditi će programe pomoći koji podržavaju napredak zemlje ka poticajnom poslovnom okruženju, poboljšanoj vladavini zakona, djelotvornim i transparentnim institucijama vlasti s jakim civilnim društvom i tolerantno multietničko društvo.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Osoblje Vlade SAD sudjeluje na sastancima opće koordinacije, bilateralnim sastancima i drugim forumima. Osoblje misije Sjedinjenih Država nastaviti će sudjelovati u sastancima koordinacije razvojnih partnera i na sektorskim sastancima uključujući civilno društvo, lokalnu upravu, vladavinu zakona i energiju, kako bi se izbjeglo preklapanje ili dupliciranje aktivnosti.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 659 722

E-mail: CamusE@state.gov

Web-adresa: <http://sarajevo.usembassy.gov>

Američka agencija za međunarodni razvitak (USAID)

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 219 298

E-mail: klarson@usaid.gov

Web-adrese: www.usaid.gov; www.usaid.ba

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)

Politički pristup

Europska banka za obnovu i razvitak je međunarodna financijska institucija, u vlasništvu 69 zemalja sa pet kontinenata kao i Europske unije i Europske investicijske banke. Misija banke ima za cilj razviti otvorene i održive tržišne ekonomije u zemljama koje su tome posvećene i koje primjenjuju demokratska načela.

Konkretno, ciljevi EBRD-a usmjereni su na promidžbu tranzicije prema konkurentnom, dobro uređenom, zelenom, uključivom i otpornom integriranom tržišnom gospodarstvu putem ulaganja, najvećim dijelom u privatni sektor, kako bi se mobilizirala značajna izravna strana ulaganja i pružila potpora malim i srednjim poduzećima i uložilo u bolje poslovne prakse. Banka također financira i infrastrukturne projekte javnog sektora kao i poboljšanje komunalnih usluga. U svim svojim aktivnostima, EBRD promiče ekološki snažan i održiv razvitak. EBRD također podržava reforme politike, pruža tehničku pomoć i poslovne savjete za MSP poduzeća.

Pristup EBRD-a u rješavanju složenih izazova tranzicije utemeljen je na strategijama, sektorskim i korporativnim politikama i procedurama zemlje. Strategije zemalja rješavaju konkretne potrebe tržišta bilo koje određene zemlje.

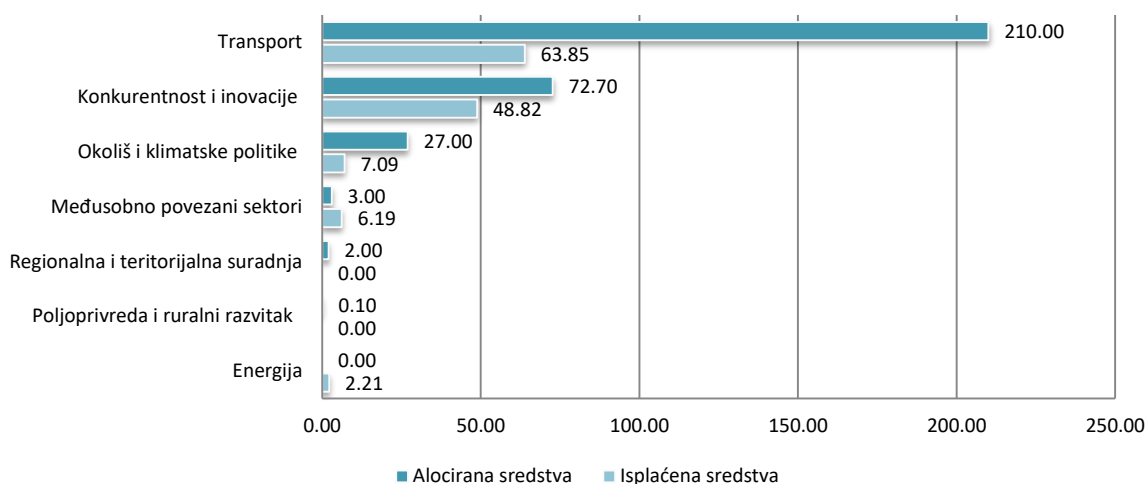
Glavne aktivnosti u 2019. godini

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD) **alocirala je € 314.8 milijuna i isplatila € 128.2 milijuna u 2019. godini u formi zajma** u sljedeće sektore: Transport, Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Regionalna i teritorijalna suradnja, Poljoprivreda i ruralni razvitak i Energija. EBRD je također osigurala sredstva iz svog Posebnog dioničarskog fonda za tehničku pomoć namijenjenu za različite projekte, te usmjerila i kombinirala financiranje drugih razvojnih partnera s vlastitim zajmovima.

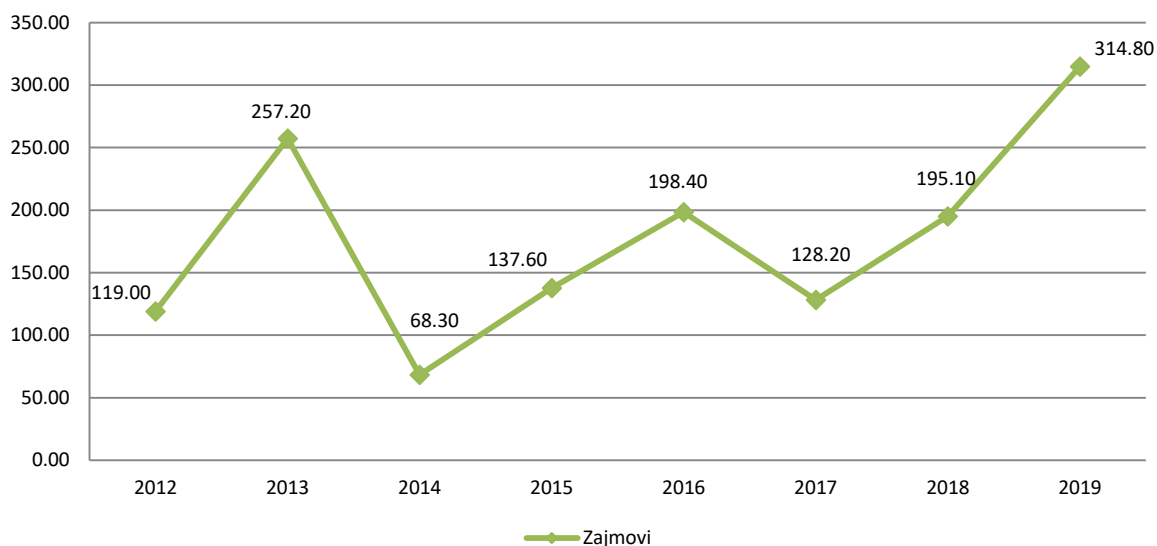
Ovako značajan iznos financiranja posljedica je daljnjih ulaganja na Koridoru Vc (obilaznica Doboj), uz sufinanciranje grant sredstvima iz EU Investicijskog okvira za Zapadni Balkan, na taj način doprinoseći boljoj povezanosti i integraciji Bosne i Hercegovine na lokalnom, regionalnom i europskom tržištu. Ostala ključna ulaganja uključivala su €18.0 milijuna privatnog ulaganja u modernizaciju postojeće industrijske kombinirane termoelektre, zamjenu uporabe uglja i pružanje pouzdane opskrbe centralnim grijanjem za susjedni grad. EBRD je također osigurala €32.5 milijuna kreditnih linija lokalnim komercijalnim bankama za financiranje konkurentnosti MSP-a, za mjere energetske učinkovitosti i hipoteke. Do kraja 2019. godine, tri BiH grada pridružila su se EBRD Inicijativi za zelene gradove: Zenica, Kanton Sarajevo i Banja Luka. U suradnji s EBRD oni pripremaju višegodišnje Akcijske planove za zelene gradove sa značajnim ulaganjima u održiviju gradsku infrastrukturu i usluge.

Do ovog trenutka, cjelokupni opseg poslovanja EBRD u Bosni i Hercegovini iznosi €2.620 milijuna sa 177 projekata i kumulativnim isplatama od €1,854 milijuna, što pozicionira EBRD na prvo mjesto institucijskih ulagača u Bosni i Hercegovini.

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD) - Alocirana i isplaćena sredstva po sektorima u 2019. godini (milijuni eura)

EBRD Povijesni prikaz tokova pomoći alociranih kreditnih sredstava (milijuni eura)

Srednjoročni i dugoročni pristup

Upravni odbor EBRD je 5. srpnja 2017. godine usvojio Strategiju zemlje 2017-2022 za Bosnu i Hercegovinu. Strategija je fokusirana na pružanje potpore restrukturiranju i širenju lokalnog privatnog sektora, uspostavljanje bliskijih veza s regionalnim tržištima i promicanje učinkovitijeg i održivijeg korištenja resursa, dok se istodobno nastavljaju koordinirati aktivnosti EBRD s partnerima iz EU i Međunarodnih financijskih institucija (IFIs).

Konkretno, Strategija formuliра sljedeće strateške prioritete u Bosni i Hercegovini:

- Omogućavanje izgradnje kapaciteta i razvitka privatnog sektora, uz promicanje komercijalizacije javnih komunalnih usluga i podupiranje privatizacije održivih državnih poduzeća radi povećanja konkurentnosti
- Pružanje potpore razvitku ključnih transportnih i energetske preograničnih veza s ciljem promicanja integracije s regijom uz istodobno jačanje otpornosti gospodarstva, i
- Pružanje potpore energetske učinkovitosti i proizvodnji obnovljive energije, uz istodobno pomaganje općinama da unaprijede kvalitetu usluga kako bi se promicalo zeleno gospodarstvo

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

U sklopu svojih aktivnosti u BiH, EBRD će nastojati uskladiti svoje poslovanje sa prioritetima lokalnih vlasti i blisko surađivati sa drugim Međunarodnim financijskim institucijama i razvojnim partnerima, kako putem sufinanciranja odabranih projekata tako i koordinacijom inicijativa vezanih za dijalog o politici. U 2019. godini organiziran je zajednički događaj u cilju povećane informiranosti o Koridoru Vc sa delegacijama EU, WBIF, EIB i EBRD-om.

U svibnju 2019. godine, u Bosni i Hercegovini održana je 28. Godišnja skupština i poslovni forum EBRD. Događaj pod nazivom "Moć različitosti" fokusirao se na načine povezivanja gospodarstava kako bi se postigao jači rast i utjecaj, kako na zapadnom Balkanu tako i šire, koji je privukao preko 2000 gostiju iz BiH i zemalja dioničara EBRD, uključujući visoke vladine dužnosnike, vodeće financijske i korporativne menadžere, stručnjake za zaštitu okoliša i velike i male poduzetnike - kao i predstavnike organizacija civilnog društva i međunarodnih i regionalnih medija.

Kontakt informacije:

Europska banka za obnovu i razvitak

Adresa: U Fra Anđela Zvizdovića 1, B/15

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 257 900

Faks: +387 33 667 950

E-mail: hardagas@ebrd.com

Web-adresa: <http://www.ebrd.com>

Europska unija (EU)

Politički pristup

Glavni strateški cilj pomoći EU ostaje pružanje potpore BiH u njenoj tranziciji iz statusa zemlje potencijalnog kandidata, preko kandidatskog statusa, do punopravnog članstva u Europskoj uniji.

Potpore koju Europska unija pruža Bosni i Hercegovini (BiH) doprinijela je njenim nastojanjima da se zemlja vrati na put reformi nužnih za napredovanje u procesu EU integracija. Bosna i Hercegovina je podnijela zahtjev za članstvo u EU u veljači 2016. godine i na temelju značajnog napretka ostvarenog u Reformskoj agendi, zemlje članice EU su u rujnu od Europske komisije zatražile mišljenje glede tog zahtjeva. Europska komisija nije dala mišljenje u 2017. godini, budući da je u lipnju 2018. godine EK poslala dodatna pitanja vlastima BiH. BiH je u veljači 2019. godine dostavila Europskoj komisiji odgovore na dodatni set pitanja, čime je Europskoj komisiji omogućila da u svibnju 2019. godine dostavi svoje Mišljenje Vijeću EU i Europskom parlamentu o zahtjevu za članstvo u BiH. U Mišljenju je utvrđeno 14 ključnih prioriteta koje zemlja treba ispuniti kako bi bila preporučena za otvaranje pregovora o pristupanju u EU.

Ključni nalazi **Mišljenja o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU i analitičko izvješće** mogu se naći na web stranici Delegacije EU u BiH: <http://europa.ba/?p=63808>

U srpnju 2015. godine, usvojena je sveobuhvatna Reformska agenda koja predviđa niz socio-ekonomskih reformi kao i reforme u oblastima vladavine prava i RJU. Kao dio provedbe Reformske agende i uz potporu EU, uključujući i savjetovanje glede politike i tehničku pomoć, vlasti Bosne i Hercegovine usvojile su i započele provedbu ključnih strateških dokumenata, posebice onih koji se odnose na pravosuđe, borbu protiv korupcije i organizirani kriminal.

Još od 2007. godine, Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) bavi se ispunjavanjem političkih i ekonomskih uvjeta u sklopu Procesa stabilizacije i pridruživanja (SAP) i usuglašavanjem sa europskim standardima, uglavnom kroz potporu Bosni i Hercegovini u uspostavi regulatornih sustava i njenu pripremu za predstrukturalne IPA fondove kao i pružanjem potpore njenom sudjelovanju u programima prekogranične suradnje sa susjednim državama i državama članicama EU.

Kako bi nastavila potporu po pitanju ispunjenja političkih kriterija, EU dodatni naglasak stavlja na dijalog s civilnim društvom, razvitak neovisnih i profesionalnih medija i očuvanje kulturne baštine. IPA pomaže i u borbi protiv korupcije, te podržava Bosnu i Hercegovinu u ispunjenju njenih obveza prema povratnicima, manjinama i ugroženim skupinama i u provedbi Strategije razminiranja.

Nekoliko ekonomskih pokazatelja daju razloga za zabrinutost, uključujući visoku stopu nezaposlenosti i vanjske disbalanse. Pored toga, negativni trendovi u javnoj potrošnji stvaraju prepreke društvenom i ekonomskom oporavku. Kako bi se zemlji pomoglo u ispunjavanju ekonomskih kriterija SAP-a, IPA osigurava potporu za stabiliziranje makroekonomskoga okruženja, te smanjenje javne potrošnje i unapređenje njene kvalitete, kako bi se stvorilo povoljno poslovno okruženje. Reforma obrazovnog sustava i tržišta rada trebala bi doprinijeti u promicanju zapošljavanja. Dodatni sektori kojima je pružena potpora iz ekonomskih uvjeta su trgovina i mala i srednja poduzeća i lokalni ekonomski razvitak.

Do sada, Bosna i Hercegovina je ostvarila samo ograničen napredak u približavanju svoga zakonodavstva i politika rada sa *acquis*-om. Kako bi se državi pomoglo u ispunjavanju uvjeta iz SAP-a,

koji se odnose na *acquis*, IPA pruža potporu u izradi i provedbi strategija i politika približavanja i usuglašavanja sa EU *acquis*-om u oblastima unutarnjeg tržišta, sektorskih politika djelovanja i pravosuđa, slobode i sigurnosti. Potpora se također pruža i u oblastima zaštite okoliša, infrastrukturne kvalitete, carina i oporezivanja.

Bosna i Hercegovina je finalizirala sve projekte iz prve dvije komponente IPA 2017-2013 koje su na raspolaganju BiH od 2007. godine: Komponenta I za potporu u tranziciji i institucijsku izgradnju i Komponenta II za prekograničnu suradnju. Tijekom razdoblja 2007-2013 godina, EU je izdvojila za BiH ukupno €593 milijuna.

Nova generacija Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) – IPA II 2014-2020 dostupna je BiH od kolovoza 2015. godine, kada je potpisan i ratificiran Okvirni sporazum između EK i BiH. Financijska pomoć prema IPA II za BiH za razdoblje 2014-2017, predviđena u Indikativnom strateškom dokumentu (ISP) za BiH, iznosi EUR 165.8 m (pri čemu prosječno alocirana sredstva na godišnjoj osnovi iznose EUR 40 m).

Ova potpora pruža se u četiri sektora:

1. Demokracija i upravljanje
2. Vladavina prava i temeljna prava
3. Konkurentnost i inovacije: lokalne razvojne strategije
4. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike

Ovako ograničena godišnja lokacija sredstava iz IPA II 2014-2017 za BiH proizlazi iz nedostatka sektorskih strategija na razini BiH u sektorima poput okoliša, energije i poljoprivrede i ruralnog razvitka - u kojima su veća sredstva bila namijenjena za dodjelu u sklopu IPA II.

Međutim, usvajanjem Okvirne transportne strategije BiH za razdoblje 2016-2030 u srpnju 2016. godine, EK je ubrzano revidirala ISP 2014-2017 za BiH u studenom 2017. godine i alocirala dodatnih EUR 20 m za nacionalni godišnji program IPA 2017 koji je ukupno iznosio EUR 60.3 m.

Nakon usvajanja strategija na razini BiH u sektorima **okoliša, poljoprivrede i ruralnog razvitka i energije** tijekom 2017 i 2018. godine, EK je omogućeno da revidira ISP II 2014-2020 za BiH, na taj način omogućivši pružanje potpore svim sektorima predviđenim u IPA II. U tu svrhu, ISP 2014-2020 za BiH revidiran je i usvojen od strane EK 3. kolovoza 2018. godine.

Revidirani dokument ISP 2014-2020 za BiH podržava sljedeće sektore, grupirane na sljedeći način:

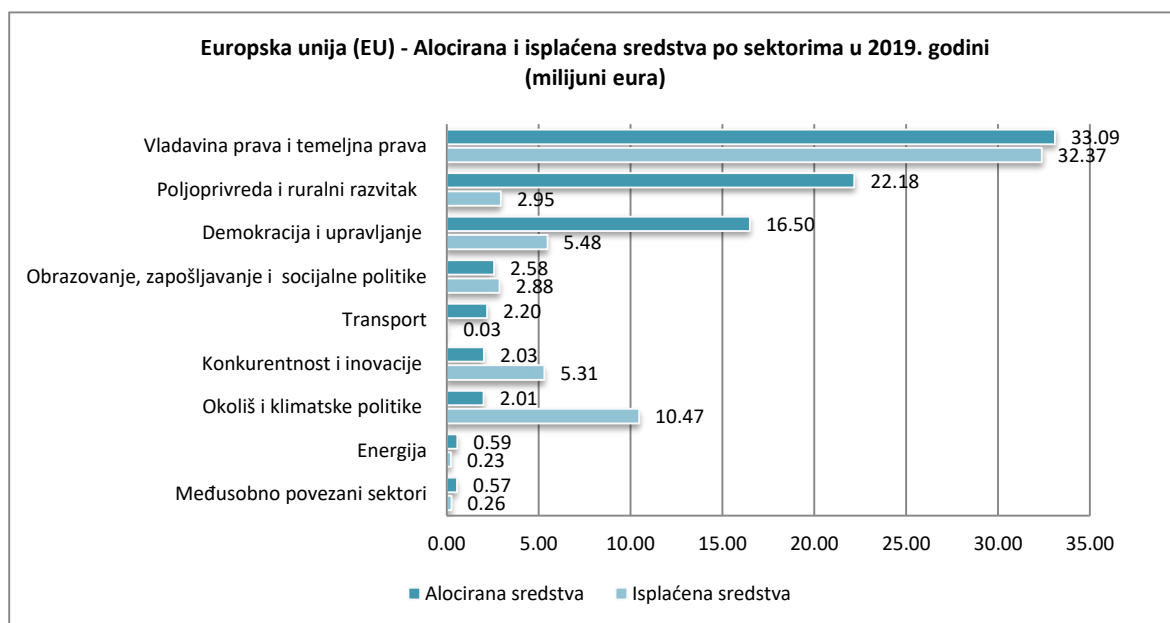
1. Demokracija i upravljanje
2. Vladavina prava i temeljna prava
3. Okoliš, klimatske politike i energija
4. Transport
5. Konkurentnost i inovacije i Poljoprivreda i ruralni razvitak
6. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike

Značajno je napomenuti kako je uključivanje novih sektora omogućilo Europskoj komisiji povećanje alokacije godišnjih sredstava za preostale tri godine u sklopu IPA II (2018-2020) za iznos veći od dvostrukog u usporedbi sa prethodnom godišnjom alokacijom, tj. alocirano je više od EUR 100 milijuna za svaku preostalu godinu (ukupno alocirana sredstva iz IPA 2018-2020 iznose EUR 314.9 milijuna).

Revidirani ISP II 2014-2020 za BiH dostupan je na web stranici DG NEAR: <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180817-revised-indicative-strategy-paper-2014-2020-for-bosnia-and-herzegovina.pdf>

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Europska unija (EU) **alocirala je € 81.75 milijuna i isplatila € 60.00 milijuna u 2019. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Vladavina prava i temeljna prava, Poljoprivreda i ruralni razvitak, Demokracija i upravljanje, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Transport, Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, Energija i Međusobno povezani sektori.

U prethodnom grafikonu, vidljivo je kako je u 2019. godini EU pružila najveći udjel pomoći u tri sektora: Vladavina prava i temeljna prava, Poljoprivreda i ruralni razvitak i Demokracija i upravljanje. Pomoć je uključivala pružanje kontinuirane potpore relevantnim BiH institucijama u procesuiranju i nadzoru ratnih zločina, obnovi zatvora širom BiH kao i nabavu opreme za video nadzor za granične prijelaze u BiH, te stalnu potporu za poboljšanje kvalitetne razmjene informacija između agencija za provedbu zakona u BiH. Usljed priljeva migranata koji se dogodio u BiH u drugoj polovici 2018. godine, EK je brzim usvajanjem *Posebne mjere I* (potpora za odgovor na migracijsku/izbjegličku situaciju u BiH) osigurala značajna sredstva za rješavanje migracijske krize u BiH već u ljeto 2018. godine. Ova je potpora dodatno je poboljšana - utrostručena u 2019. godini, usvajanjem *Posebne mjere II*, budući da su se migracijski tokovi nastavili tijekom 2019. godine. Jačanje kapaciteta parlamenata u BiH u ispunjavanju njihovih zadataka vezanih za EU integracije, kao i relevantnih BiH institucija u domenama javne unutarnje financijske kontrole i reforme javne uprave također su osigurani tijekom izvještajne godine. Konačno, značajna pomoć pružena je u modernizaciji poljoprivrednog i prehrambenog sektora u BiH nakon dugog razdoblja u kojem je izostala potpora EU u ovom sektoru.

EU je također pružila potporu za jačanje kapaciteta institucija BiH u drugim oblastima, kao što su: upravljanje ljudskim resursima, civilno društvo, transparentnost izbornog procesa kao i potpora BiH za sudjelovanje u većem broju programa Europske unije.

Pored nacionalnih programa, BiH ima mogućnost korištenja i IPA I Višekorisničkih programa 2014-2020, kojima se pruža potpora mjerama od zajedničkog interesa za zemlje Zapadnog Balkana i Tursku, poput razvitka infrastrukture, institucijske izgradnje, provedbe Sporazuma o slobodnoj trgovini u središnjoj Europi (CEFTA), borbe protiv organiziranog kriminala, zaštite okoliša, energije, regionalne trgovinske integracije, te prekogranične suradnje.

Programi kojima je obihvaćeno više država pružaju potporu oblastima od ključnoga značaja za europske integracije kao što su oporezivanje i carine, statistika, javna uprava putem Organizacije za ekonomsku suradnju i razvitak (OECD) - Potpora promicanju uprave i rukovođenja u državama (SIGMA), te horizontalne potpora putem Ureda za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći (TAIEX). Značajni rezultati višekorisničkih programa uključuju, između ostaloga, suradnju tužitelja u regionu, te uzajamnu pravnu pomoć između sudova, poboljšanu policijsku suradnju, integrirano upravljanje granicama i suradnju po pitanjima migracija. Suradnja je također uključivala potporu *Erasmus +* programima kroz suradnju između sveučilišta 'IPA zemalja i zemalja članica EU' u formi mobilnosti studenata, profesora i sveučilišnog osoblja.

Pomoć u sklopu komponente Prekogranične suradnje, pruža se u svrhu potpore sudjelovanju BiH u IPA 2014-2020 CBC programima BiH - Crna Gora i Srbija - BiH, njenom sudjelovanju u Interreg IPA CBC programu Hrvatska – BiH - Crna Gora 2014 – 2020, u Interreg ADRION programu sa članicama EU i drugim zemljama Zapadnog Balkana (Albanija, Crna Gora i Srbija), Interreg MED programu sa zemljama članicama EU i drugim zemljama Zapadnog Balkana (Crna Gora i Albanija), te u Dunavskom transnacionalnom programu sa zemljama članicama EU i drugim zemljama Zapadnog Balkana (Crna Gora i Srbija), Ukrajina i Moldavija.

Programi IPA II 2014-2020 koji pokrivaju više zemalja predstavljaju novu generaciju IPA Višekorisničkih programa 2007-2013. Oni uglavnom nastavljaju pružati potporu regionalnim strukturama i projektima koji su pokrenuti i utemeljeni u sklopu IPA I Višekorisničkih programa 2007-2013, ali također uključuje značajnu potporu za infrastrukturne projekte u sektorima transporta, okoliša i energetike u sklopu instrumenata Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF). WBIF se uglavnom fokusira na sufinanciranje razrađenih projekata energetske i prometne infrastrukture sa zajmovima međunarodnih finansijskih institucija, kao dio Agende povezivanja / Berlinskog procesa za regiju Svjetske banke. Krajnji cilj Agende povezivanja je poboljšanje povezanosti unutar Zapadnog Balkana, kao i između zemalja Zapadnog Balkana i Europske unije i na taj način će poslužiti kao pokretač ekonomskog rasta, novih radnih mjesta i novih ulaganja u regiji.

U posljednjem kvartalu 2018. godine, EK zajedno sa vlastima BiH pokrenula je programiranje za preostale dvije godine IPA II nacionalnih godišnjih programa, tj. Programa IPA 2019 i 2020 za BiH, u ukupnom iznosu od gotovo EUR 200 milijuna. Proces programiranja završen je sredinom 2019. godine i oba IPA programa bila su spremna za usvajanje od strane EK do kraja 2019. / početka 2020. godine.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Europska unija će nastaviti pružati potporu BiH u njenim nastojanjima u oblasti reforme i usklađivanja sa zakonima EU kako bi u cijelosti postala spremna za preuzimanje obveza u sklopu članstva u Europskoj uniji.

Usljed izbijanja COVID-a 19 u ožujku 2020. godine, EU je uspjela brzo reagirati svojom potporom za ublažavanje hitnih zdravstvenih i humanitarnih posljedica koje je pandemija COVID-19 iznenada uzrokovala u BiH, pružanjem raznih medicinskih potrepština i opreme različitim javnim zdravstvenim ustanovama u BiH. U srednjoročnom razdoblju, EU će osigurati potporu za društveno-gospodarski oporavak BiH, ublažavanjem utjecaja krize uzrokovane COVID-om 19 na poslovanje poljoprivredno-prehrambenih i turističkih operatera, MMSP-a, poduzetnika i poljoprivrednika kao i na razvoj novoosnovanih poduzeća od strane nezaposlenih ili od onih koji pripadaju ranjivim skupinama (žene, manjine, itd.).

Treba napomenuti kako je EU mobilizirala paket u iznosu od preko EUR 3,3 milijarde namijenjene partnerima sa Zapadnog Balkana u rješavanju COVID-19 krize. Paket uključuje preusmjeravanje sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći u iznosu od EUR 882 milijuna za cijelu regiju, od čega EUR 80.5 milijuna eura za Bosnu i Hercegovinu; te paket pomoći Europske investicijske banke u iznosu od EUR 1.7 milijardi i makro-financijsku pomoć u iznosu od EUR 750 milijuna, od čega EUR 250 milijuna za Bosnu i Hercegovinu.

Pored odgovora EU na izbijanje COVID-19 pandemije u BiH, EU će nadalje pružiti potporu za reformu javne uprave, uključujući pouzdanu statistiku, veću odgovornost u javnoj upravi i sposobnost pružanja e-usluga sukladno standardima EU. Također će podržati daljnju izgradnju kapaciteta za pristupne pregovore kao i sudjelovanje BiH u različitim EU programima u sklopu Sektora demokracije i upravljanja. Pružiti će potporu za djelotvorno pravosuđe jačanjem neovisnosti, transparentnosti, učinkovitosti, odgovornosti i naposljetku jačanjem povjerenja javnosti u pravosudni sustav BiH i unapređenjem suradnje između tijela za provedbu zakona i tužiteljstava; U sklopu sektora Okoliša i klimatskih politika i Sektora energije, EU pomoć će se nadalje pružati potporu u usklađivanju propisa i politika s EU *acquis*-om u oblasti okoliša i razvoju prioritetne okolišne infrastrukture; također će pomoći u reformi energetske sektora i poboljšanju njegove energetske i klimatske politike, u provedbi mjera energetske učinkovitosti kao i u potpori za pokusna zelena ulaganja u lokalne zajednice; U sklopu sektora Konkurentnost i inovacije, te Poljoprivrede i ruralnog razvitka, pomoć EU će se usmjeriti na kontinuiranu potporu u cilju poboljšanja konkurentnosti BiH u vanjskoj trgovini, povećanjem međunarodnog i regionalnog opsega trgovinske razmjene BiH. Pomoć EU također će se usmjeriti na povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje, radnih mjesta i usluga u ruralnim područjima, kao i na potporu u usklađivanju EU *acquis*-a i provedbu mjera politike u oblastima sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda.

I na koncu, EU će pružiti pomoć u cilju poboljšanja socio-gospodarske situacije i životnih uvjeta u Bosni i Hercegovini putem jačanja prilagodljivosti obrazovanja u odnosu na potrebe tržišta rada, poboljšanjem internacionalizacije i mobilnosti u visokom obrazovanju, na taj način doprinoseći razvoju politika socijalne uključenosti u sportu i predškolskim ustanovama na relevantnim razinama i boljim mogućnostima zapošljavanja u lokalnim zajednicama;

U dugoročnom razdoblju, EU će nastaviti pružati potporu u svih šest IPA II sektora, međutim u arhitekturi novog IPA instrumenta - IPA III koji će važiti u razdoblju 2021-2027. godina, IPA II sektori će biti spojeni i transformirani u pet IPA III prozora, od kojih će svaki imati svoje tematske prioritete. Glavni kriteriji za financiranje određenog sektora biti će relevantnost politike i tehnička zrelost akcijskih prijedloga.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

U cilju unapređenja učinkovitosti i djelotvornosti u pružanju pomoći, kroz koordinaciju rada razvojnih partnera, Europska komisija i zemlje članice EU osiguravaju koordinaciju programa pomoći za koje su nadležni. Ta se koordinacija proširila i na Međunarodne financijske institucije i na ostale razvojne partnere izvan EU. Na razini BiH redovito se organiziraju sastanci koordinacije s Međunarodnim financijskim institucijama kao i sa razvojnim partnerima iz i izvan EU. Fokus je uglavnom usmjeren na stratešku orijentaciju i nacionalnu i regionalnu dimenziju IPA planiranja i programiranja. Pored toga, u kontekstu IPA odbora, redovito se održava koordinacija između Europske komisije i država članica EU.

Bliska koordinacija se također održava sa Svjetskom bankom, EBRD, EIB, te Njemačkom razvojnom bankom (KfW), posebice u oblastima transporta, energije i okolišne infrastrukture u sklopu kojih EU financira projektiranje, studije, radove i tehničku pomoć koja je potrebna, kako bi se ispunili uvjeti za dobivanje financijskih sredstava od Međunarodnih financijskih institucija (IFIs). Štoviše, EU i Međunarodne financijske institucije surađuju i u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

Pored toga, EU Delegacija održava redovitu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima, kroz bilateralne sastanke i/ili sektorske radne skupine u oblastima kao što su reforma pravosuđa i maloljetničko pravosuđe, borba protiv korupcije, reforma javne uprave, poljoprivredni i ruralni razvitak, energetska učinkovitost, okoliš, povratak, gender, ljudska prava, socijalna zaštita i obrazovanje, razminiranje, civilno društvo, te u brojnim drugim oblastima. Prethodno opisani mehanizmi koordinacije osiguravaju da pomoć koju pruža EU i drugi razvojni partneri, djeluje u sinergiji, te da se u najvećoj mogućoj mjeri, međusobno nadopunjuju.

EU Delegacija također pruža potporu lokalnim institucijama, kao što su Direkcija za europske integracije BiH i Ministarstvo financija i trezora BiH u njihovim nastojanjima na koordinaciji rada razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3a

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 254 700

Faks: +387 33 666 037

E-mail: delegation-bih@eeas.europa.eu

Web-adresa: <http://www.europa.ba/>

Europska investicijska banka (EIB)

Politički pristup

Europska investicijska banka je financijska institucija Europske unije i najveći investitor na svijetu. EIB osigurava sredstva za financiranje potpore politici i strategiji proširenja Europske unije na Zapadnom Balkanu, jačajući položaj EU u strateškoj regiji u kojoj su prisutni mnogi drugi međunarodni akteri. U razdoblju od 2008. do 2019. godine, EIB je uložio više od EUR 8 milijardi u Zapadni Balkan, te je spreman povećati svoju potporu u regiji.

Kao banka Europske unije koja osigurava sredstva u oblasti klimatskih promjena, EIB je u izvrsnoj poziciji da podrži zelenu tranziciju na Zapadnom Balkanu i širi svoju potporu na projeke energetske učinkovitosti i obnovljive energije u regiji kojima će pružiti tehničku pomoć i grant sredstva.

U odnosu na trenutačnu krizu izazvanu pandemijom COVID-19, EIB je izdvojio EUR 1.7 milijardi za paket potpore EK koji iznosi EUR 3.3 milijarde za COVID-19 za Zapadni Balkan. Ovaj paket najavila je Europska komisija krajem travnja 2020. godine i dio je *Team Europe* inicijative

Konkretno, EIB će ubrzati odobravanja, potpisivanja i isplate sredstava kako bi do 2021. godine u regiji osigurao iznos od EUR 1.7 milijardi. Ovi projekti bit će usmjereni na klimu i okoliš, zdravstvo, digitalnu transformaciju, mala i srednja poduzeća i Agendu povezivanja Europske unije.

Nacionalni zdravstveni sektori i mala i srednja poduzeća u regiji bit će neposredni korisnici paketa EU potpore, koji je također osmišljen za jačanje nacionalnog bankarskog sektora i pružanje tehničke pomoći za realizaciju razvojnih projekata i poticanje prijeko potrebnih ulaganja.

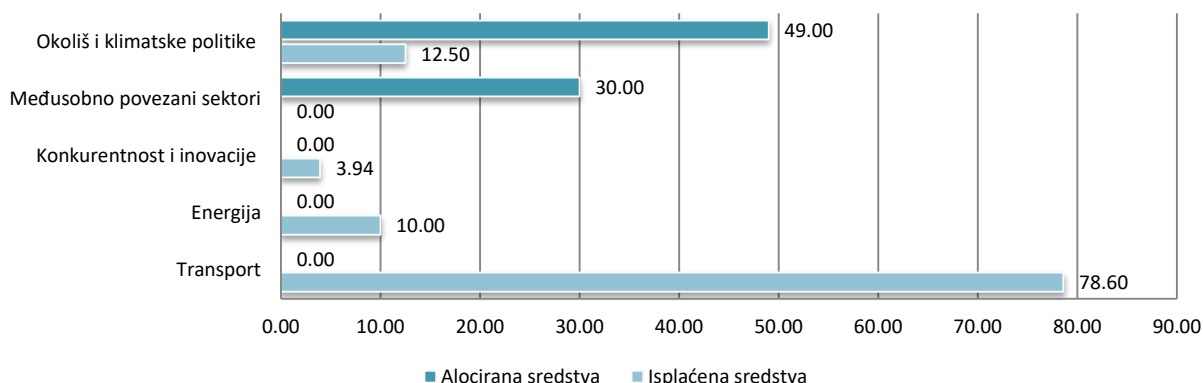
U kontekstu Bosne i Hercegovine, već postoji veliki broj strateški značajnih projekata u fazi odobrenja, a u 2020. godini ulaganja će uglavnom biti usmjerena na zdravstvo, energetiku, cestovnu i vodnu infrastrukturu, kao i MSP poduzeća.

Samo u 2019. godini, EIB je Bosni i Hercegovini isplatio iznos od EUR 105 milijuna, te odobrio dodatni iznos od EUR 79 milijuna za nove projekte kako u privatnom tako i u javnom sektoru.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Europska investicijska banka (EIB) **alocirala je € 79.00 milijuna i isplatila € 105.04 milijuna u 2019. godini u formi zajmova** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori, Transport, Energija, Konkurentnost i inovacije.

**Europska investicijska banka (EIB) - Alocirana i isplaćena sredstva po sektorima u 2019. godini
(milijuni eura)**

**EIB Povijesni prikaz tokova pomoću alociranih kreditnih sredstava
(milijuni eura)**

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Europska investicijska banka, zajedno sa drugim Međunarodnim financijskim institucijama, posebice sa EBRD, Svjetskom bankom i Razvojnom bankom Vijeća Europe kao i drugim bilateralnim razvojnim partnerima, sufinancira značajne projekte u regiji. EIB također nastavlja blisku suradnju sa Europskom komisijom, kako bi pripremila i sufinancirala projekte sa proračunskim sredstvima EU koja su osigurana kroz EU Instrument za predpristupnu pomoć (IPA) i Investicijski okvir za Zapadni Blakan (WBFI).

Kontakt informacije:

Europska investicijska banka

Adresa: 98-100, boulevard Konrad Adenauer,
L-2950 Luxembourg
Telefon: (+352) 43 79 1
Faks: (+352) 43 77 04
Web-adresa: www.eib.org

Ujedinjeni narodi (UN)

Politički pristup

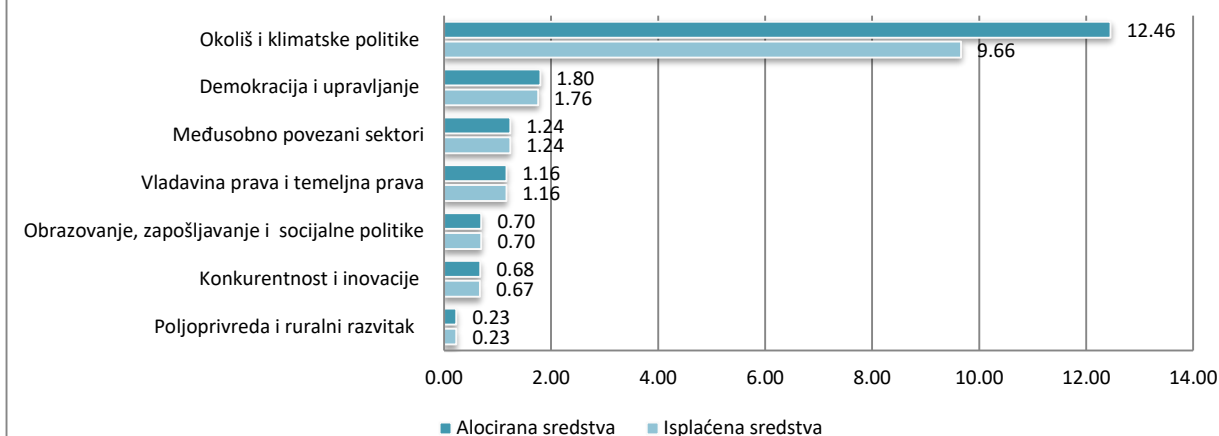
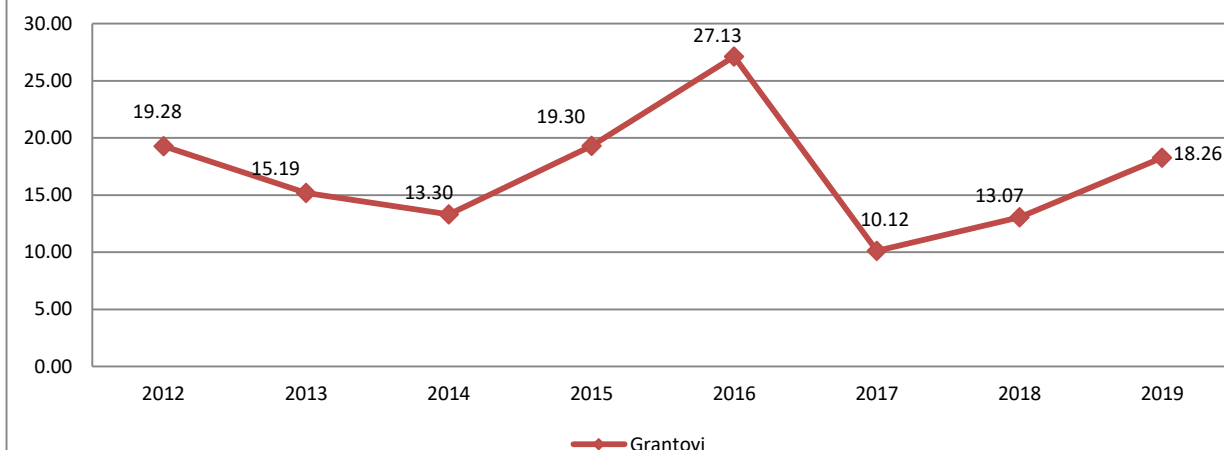
Rad Tima UN-a u BiH vođen je Okvirom razvojne pomoći Ujedinjenih naroda (UNDAF) za razdoblje od 2015-2020 godine, podržanim od strane Vijeća ministara BiH 14. svibnja 2015. godine a službeno potpisanim 15. lipnja 2015. godine. U sklopu Okvira razvojne pomoći Ujedinjenih naroda (UNDAF 2015-2020), postignut je dogovor o trinaest rezultata u četiri područja strateškog fokusa koja odgovaraju potrebama zemlje i koriste komparativne prednosti UN-a: *Vladavina prava i Sigurnost ljudi, Održivo i pravedno zapošljavanje i razvitak, Socijalna uključenost (obrazovanje, socijalna zaštita, zaštita djece, zaštita djece i zdravlje) i Osnaživanje žena*. Sukladno odredbama UNDAF-a, rezultati UNDAF-a nadalje se operacionaliziraju kroz pripremu dvogodišnjih Zajedničkih radnih planova UN-a, po jedan za sva četiri fokusna područja UNDAF-a, koji također definiraju konkretno partnerstvo i suradnju s vladinim partnerima.

Cjelokupni politički pristup UN u BiH i dalje funkcionira na način da osigurava cjelovito vlasništvo nad aktivnostima UN-a u čitavoj zemlji kao i inkluzivan i usklađen angažman relevantnih vlasti u BiH. U svom pristupu UN pokušava prevladati postojeći jaz nastao usljed nedostatka procesa strateškog planiranja na razini zemlje i definiranih razvojnih prioriteta zalaganjem za lokalizaciju Agende 2030 i Ciljeva održivog razvoja kao globalno dogovorenog okvira održivog razvoja. Ukoliko su dostupne, koriste se reference i usklađivanje prema postojećim sektorskim strategijama u zemlji kako bi se osigurala tehnička potpora za već utvrđene potrebe i prioritete. Radeći u oba pravca, na izradi politika i provedbi temeljnih inicijativa, UN je jedinstveno pozicioniran na jačanju povezanosti između dva pristupa, pretvaranja projekata u politike i politika u aktivnosti.

Za detaljniji pregled aktivnosti i rezultata UN-a u 2019. godini u ciljnim sektorima, pogledajte predstojeći [2019 UN Country Results Report](#).

Glavne aktivnosti u 2019. godini

Ujedinjeni narodi (UN) **alocirali su € 18.26 milijuna i isplatili € 15.42 milijuna u 2019. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Međusobno povezani sektori, Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Konkurentnost i inovacije i Poljoprivreda i ruralni razvitak. U tom smislu, značajno je napomenuti kako su Ujedinjeni narodi u Bosni i Hercegovini **realizirali sredstva u ukupnom iznosu od € 67.76 milijuna u 2019. godini**.

Ujedinjeni narodi (UN) - Alocirana i isplaćena sredstva po sektorima u 2019. godini (milijuni eura)

Ujedinjeni narodi (UN) - Povijesni prikaz tokova pomoći alociranih grant sredstava (milijuni eura)

Srednjoročni i dugoročni pristup

UN je u posljednjoj fazi pripreme sljedećeg srednjoročnog okvira partnerstva između UN i BiH, Okvira suradnje UN za razdoblje 2021-2025 godina, koji se trenutno razmatra u očekivanju službene potvrde od strane Vijeća ministara BiH. U sklopu sveukupnih napora usmjerenih ka ostvarenju Agende 2030, uključujući provedbu 17 Ciljeva održivog razvoja, u BiH, proces EU integracija kao i napore društveno-gospodarske reforme u BiH, sljedeći Okvir suradnje UN fokusirati će se na sljedeća prioritetna područja:

- Održiv, stabilan i uključiv rast;
- Kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, zdravstvo i socijalnu zaštitu;
- Upravljanje usmjereno na ljude i vladavinu zakona;
- Angažiranje građana i zajednice za socijalnu koheziju

Nakon službenog odobrenja, UN će nastaviti s operacionalizacijom sljedećeg Okvira suradnje UN prije njegovog pokretanja počevši od 2021. godine, što će uključivati pripremu Okvira financiranja za razdoblje 2021-2025 godina, uspostavu sljedećeg Zajedničkog upravnog odbora za nadzor provedbe Okvira

suradnje i pripremu prvog dvogodišnjeg Zajedničkog plana rada Okvira suradnje za razdoblje 2021-2022 godina.

Dok se svijet suočava s globalnom pandemijom COVID-19, razvojni sustav Ujedinjenih naroda prebacio se u izvanredni režim djelovanja diljem svijeta pružajući hitnu društveno-gospodarsku potporu zemljama i društvima s ciljem spašavanja života, bolje rekonstrukcije i poboljšanja životnih uvjeta. Iako su socijalno-gospodarski učinci pandemije bez presedana u današnjem svijetu, ona također predstavlja priliku da se usredotočimo na oporavak i obnovu iz koje će ljudi, društva i gospodarstva izaći jači, više uključivi, pravedniji, održiviji i 'zeleniji'.

U ovom kontekstu, UN u BiH pripremio je socijalno-gospodarski paket potpore koji uključuje aktualne i planirane mjere potpore u četiri prioritetne oblasti društveno-gospodarskog odgovora i oporavka, koju će UN u BiH osigurati zajedno sa svojim partnerima u sljedećih 12 do 18 mjeseci. Mjere potpore koje su inicijalno iznosile USD 37 m, organizirane su u sklopu sljedeća četiri stupa, koji su povezani snažnom ekološkom održivosti i imperativom rodne ravnopravnosti:

- Zaštita zdravstvenih usluga i sustava tijekom krize;
- Socijalna zaštita i temeljne usluge;
- Zaštita radnih mjesta, mikro, malih i srednjih poduzeća te naugroženijih produktivnih aktera;
- Socijalna kohezija i otpornost zajednice.

Aktivnosti na koordinaciji razvojnih partnera

Sukladno odredbama UNDAF-a, Ujedinjeni narodi supredsjedaju i sudjeluju u radu Zajedničkog upravnog povjerenstva, koje koordinira i nadgleda provedbu aktualnog UNDAF-a za BiH (2015-2020). Pored toga, Ujedinjeni narodi također su zastupljeni i sudjeluju u nizu napora na koordinaciji razvojnih partnera, zajedno sa drugim organizacijama, koje između ostalog uključuju:

- Skupinu za socijalno-gospodarski odgovor na COVID-19;
- Savjetodavni odbor skupine za socijalno-gospodarski odgovor na COVID-19;
- COVID-19 Koordinacijsku skupinu međunarodnih partnera;
- Skupinu razvojnih partnera za koordinaciju Lokalne uprave i Lokalnog razvitka;
- Skupinu razvojnih partnera za koordinaciju Obrazovanja;
- Konferenciju ministara obrazovanja;
- Koordinacijsku skupinu za Ravnopravnost spolova i Osnaživanje žena;
- Koordinacijsku skupinu za izbjeglice / migrante;
- Odbor razvojnih partnera (donatora) za uklanjanje mina;
- Koordinacijski odbor za malo oružje i lako naoružanje;
- Suzbijanje nasilnog ekstremizma - sastanak za koordinaciju razvojnih partnera;
- Koordinacijsku skupinu za Sektor obrazovanja;
- Skupinu razvojnih partnera za koordinaciju Zdravstva;
- Ministarsku konferenciju/Zdravstvo;
- IPA Upravni odbor za "Posebne mjere za potporu kao odgovor na situaciju vezanu za izbjeglice i migrante u Bosni i Hercegovini".

Kontakt informacije:

Ujedinjeni narodi (UN)

Adresa: Zmaja od Bosne b.b.

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 293 400

Faks: +387 33 552 330

E-mail: registry.ba@undp.org

Web-adresa: www.ba.one.un.org

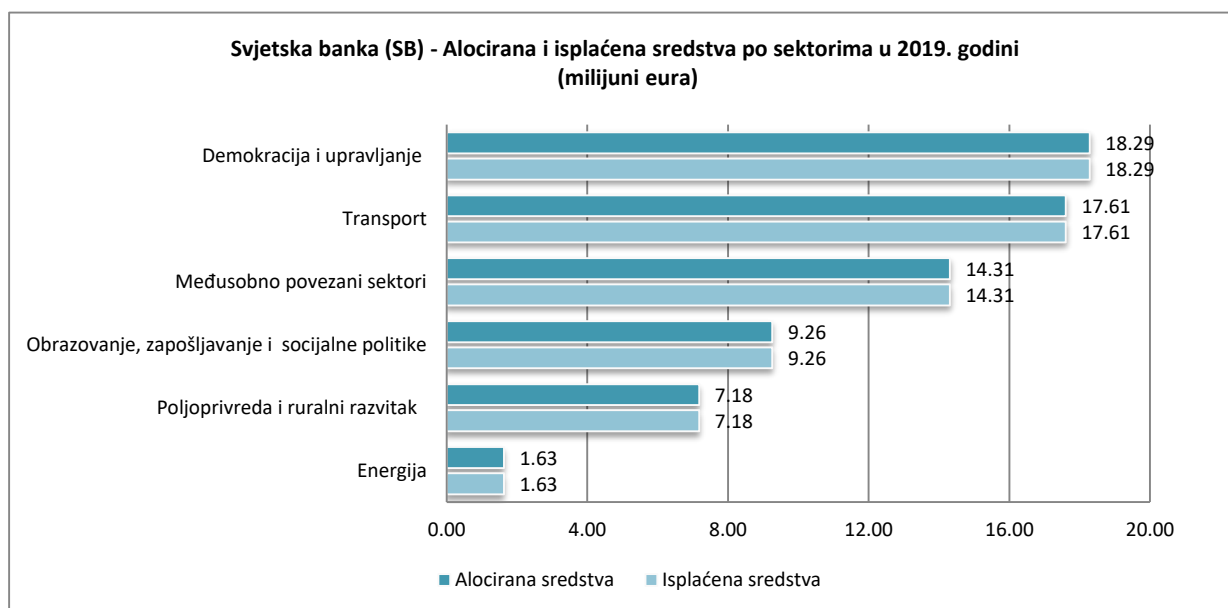
Svjetska banka

Politički pristup

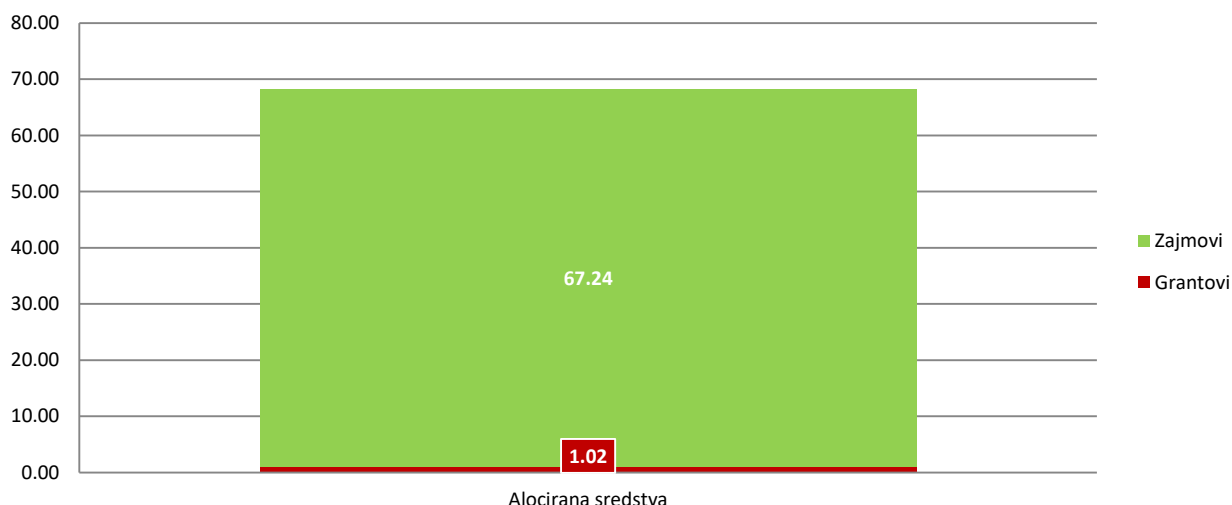
U prosincu 2015. godine, Odbor izvršnih direktora Grupacije Svjetske banke (GSB), odobrio je Okvir partnerstva sa zemljom za razdoblje 2016-2020 godina za **Bosnu i Hercegovinu**. Putem svog strateškog okvira, Grupacija Svjetske banke usmjeriti će aktivnosti na tri oblasti: povećanje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora, stvaranje uvjeta za ubrzani rast privatnog sektora i jačanje otpornosti na prirodne nepogode. Potpora u oblasti **povećanje učinkovitosti i djelotvornosti javnog sektora** podrazumjeva poboljšanje upravljanja i učinkovitost javnih financija, jačanje upravljanja i smanjenje fiskalnog tereta državnih poduzeća, te unapređenje u pružanju javnih usluga primjerice u zdravstvu, vodoopskrbi i odvodnji. **Stvaranje uvjeta za ubrzani rast privatnog sektora** podrazumijeva nastavak rada na konkurentnosti i poslovnom okruženju, uključujući izgradnju stabilnijeg i pristupačnog financijskog sektora, posebice za slabe segmente na tržištu, poboljšanja u korporativnom upravljanju i učinkovitosti resursa, kao i potporu za veću fleksibilnost tržišta rada kako bi privatne tvrtke mogle stvoriti više i boljih radnih mjesta, te unapređenje ključne gospodarske infrastrukture, kao što su transport, energija i eventualno informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT). Konačno, u oblasti **jačanja otpornosti na prirodne nepogode**, potpora je uvelike usmjerena na uspješnu provedbu postojećeg portfelja poslova glede upravljanja vodnim resursima, kao i na analitički i savjetodavni rad kako bi se utvrdili ključni izazovi i prilike u upravljanju rizikom od katastrofa i održivom upravljanju prirodnim resursima. **Jačanje uključenosti** predstavlja multidisciplinarnu temu koja prožima cijelu strategiju, a koja otkriva izbor i plan konkretnih aktivnosti kako bi se osiguralo da veliki broj društvenih skupina mogu imati koristi od strukturnih reformi koje podržava program GSB.

Glavne aktivnosti u 2019. godini

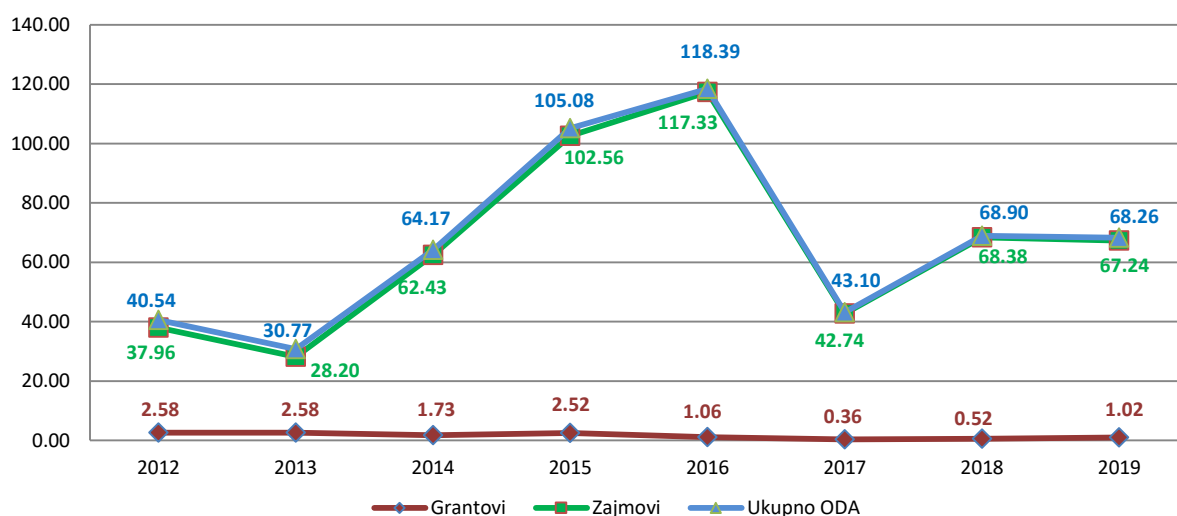
Svjetska banka (SB) **alocirala je € 68.26 milijuna i isplatila € 68.26 milijuna u 2019. godini u formi grantova i zajmova** u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Transport, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Poljoprivreda i ruralni razvitak i Energija.

Svjetska banka (SB) - Poređenje zajmova i grantova u 2019. godini
(milijuni eura)

Svjetska banka (SB) - Povijesni prikaz tokova pomoći alociranih grant i kreditnih sredstava
(milijuni eura)

Srednjoročni i dugoročni pristup

Tijekom 2020. godine, glavne aktivnosti Svjetske banke biti će usmjerene na provedbu tekućih poslova i pružanje pomoći subjektima u realizaciji postizanja razvojnih ciljeva. Ključne oblasti koje pokrivaju aktivnosti SB su zaštita od poplava, registracija nekretnina, energetska učinkovitost, bankarski sektor, zapošljavanje i tržište rada, cestovna infrastruktura u FBiH i restrukturiranje željeznica u RS-u.

Kao što je prethodno spomenuto, Banka također planira dovršiti Sustavno ažurirano izvješće o BiH i započeti pripremu novog Okvira partnerstva za zemlju. Pored ovih aktivnosti, Banka će surađivati sa relevantnim kolegama na pripremi aktivnosti iz oblasti zdravstva, poljoprivrede i jačanja poslovnog okruženja. Banka je u Sektoru voda pripremila Regionalni projekt integriranog razvoja riječnih koridora rijeka Save i Drine o kojem bi se trebalo pregovarati tijekom 2020. godine, te bi se trebao razviti i program modernizacije usluga u vodnom sektoru.

Pored ovoga, glavne savjetodavne aktivnosti obuhvatit će i sljedeće oblasti: funkcionalni pregled pružanja obrazovnih usluga; funkcionalni pregled rada zdravstvenog sustava; horizontalni funkcionalni pregledi središnje vlade, analiza rasta i poslova, modernizacija sektora državnih poduzeća; pravosuđe u oblasti trgovačkog prava; poboljšanje upravljanja i poslovnog modela razvojnih banaka; produbljivanje i diverzifikacija finansijskog sektora; zapošljavanje u javnom sektoru i tržišta rada. Pored planiranih aktivnosti i usljed COVID-19 krize, Svjetska banka će surađivati s vlastima kako bi pomogla u ublažavanju utjecaja krize.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja na kvartalnim sastancima Forumu za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), Svjetska banka također sudjeluje u nekoliko aktivnosti na koordinaciji razvojnih partnera na razini sektora. Pored ovoga, Svjetska banka održava sastanke koordinacije sa međunarodnim finansijskim organizacijama aktivnim u Bosni i Hercegovini (EU, EBRD, EIB, KfW, CEB, MMF) kao i ostalim razvojnim partnerima, kao što su Sida, USAID, Veleposlanstvo Velike Britanije, OESS, kako bi povećala razvojne rezultate različitih programa kroz bolju koordinaciju i partnerstvo.

Svjetska banka koordinira svoj angažman na reformi RJU i pravosuđa sa vladama i drugim razvojnim partnerima koji su aktivni u tim oblastima putem redovitog sudjelovanja na sastancima koordinacije razvojnih partnera na razini sektora i pružanja redovitih i *ad-hoc* ažuriranih informacija vlastima i relevantnim razvojnim partnerima.

Banka je u bliskoj suradnji sa USAID koordinirala aktivnosti vezane za reforme finansijskog sektora, posebice na poboljšanju sposobnosti entitetskih agencija za bankarstvo u obavljanju funkcija oporavka i sanacije banaka. Nadalje, Banka je blisko surađivala sa MMF u širokom rasponu komplementarnih pitanja u fiskalnom i finansijskom sektoru. U oblasti vodnih usluga, Svjetska banka aktivno koordinira aktivnosti sa EU, veleposlanstvima Švicarske i Švedske, kao i sa UNDP.

Kontakt informacije:

Svjetska banka

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B-17

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 500

Faks: +387 33 226 945

E-mail: mail_to_bosnia@worldbank.org

Web-adresa: www.worldbank.ba

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini

Politički pristup

Međunarodna finansijska korporacija (IFC), članica Grupacije Svjetske banke, pruža sveobuhvatna rješenja za izazove sa kojima se suočavaju zemlje u razvitku, kroz potporu koja je osmišljena da zadovoljava konkretne potrebe korisnika, osobito u oblastima infrastrukture, proizvodnje, agrobiznisa, usluga i finansijskih tržišta.

IFC najčešće surađuje sa privatnim sektorom na poticanju poduzetništva i izgradnji održivog poslovanja, kroz pružanje savjetodavnih usluga širokog spektra, uključujući socijalne standarde i standarde upravljanja, energetske učinkovitost i lance opskrbe.

Kroz finansijsku potporu kompanijama u privatnom sektoru, IFC im omogućava širi pristup inozemnim i domaćim tržištima kapitala, dok kroz savjetodavne usluge pomaže iniciranje ulaganja neophodnih za širenje poslovanja i otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru u BiH, a time i rast gospodarstva.

Bosna i Hercegovina postala je članica i dioničar IFC korporacije 1996. godine. Od tada, IFC je u BiH uložio iznos od US\$ 375 milijuna, uključujući US\$ 23 milijuna mobilizirana od strane IFC partnera. Investicijski portfelj IFC u Bosni i Hercegovini, zaključno sa 31. prosincem 2019. godine, iznosi US\$ 27,33 milijuna.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Kroz kombinaciju ulaganja i savjetodavnih usluga, IFC će i dalje surađivati sa klijentima u strateškim sektorima ključnim za dugoročni održivi razvitak zemlje, s posebnim naglaskom na:

- Finansijski sektor, s posebnim naglaskom na mala i srednja poduzeća i kreditiranje energetske učinkovitosti
- Klimatske promjene uključujući ulaganja u sektore infrastrukture i energije
- Agrobiznis sa naglaskom na maloprodaju i proizvodnju hrane
- Proizvodnju sa dodanom vrijednošću
- Poslovnu infrastrukturu s naglaskom na logistiku i distribuciju
- Financiranje nižih razina vlasti s naglaskom na općinsku infrastrukturu i upravljanje otpadom
- Zdravstvo i obrazovanje

IFC korporacija će istražiti mogućnosti pružanja potpore kroz izravna ulaganja u realni sektor, općenito u proizvodnju, agrobiznis, usluge, ekonomsku infrastrukturu i tvrtke u poteškoćama. Savjetodavni rad podupirat će reformske napore BiH vlasti usmjerene prema povećanju aktivnosti u privatnom sektoru i sudjelovanje u gospodarskoj djelatnosti zemlje. Savjetodavni rad IFC-a bit će primarno usmjeren na bolje poslovno okruženje, smanjenje birokracije za poslovne subjekte, poticanje održivih tvrtki uspostavom suvremenih stečajnih režima, smanjenje administrativnog tereta, jačanje politike i promocije ulaganja, uvođenje naprednih režima za olakšavanje trgovine, daljnju konsolidaciju mikrofinancijskog sektora, pružanje potpore razvitku kvalitetne infrastrukture za poticanje izvoza i pomaganjem tvrtkama.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

IFC korporacija aktivno koordinira svoje aktivnosti sa drugim razvojnim partnerima gdje je to potrebno u konkretnim sektorskim oblastima ili u pitanjima na razini politike. Posebno, IFC je uključen u koordinaciju aktivnosti vezane za odgovor na krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19 i provedbu Reformske agende sa EU i ključnim Međunarodnim finansijskim organizacijama u zemlji.

Kontakt informacije:

Međunarodna finansijska korporacija

Adresa: Zmaja od Bosne bb, Raiffeisen building (B building):

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 555

Faks: +387 33 217 762

E-mail: ivujevic@ifc.org

Web-adresa: <http://www.ifc.org>

Izvešće Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2019 (DMR 2019) pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene razvojne pomoći (ODA pomoć) podržale članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), kao i informacije o najnovijim razvojnim aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima razvitka u Bosni i Hercegovini, u razdoblju 01. siječanj 2019.– 31. prosinac 2019. godine.

Ministarstvo financija i trezora BiH predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donese sljedeće zaključke:

- 1. Usvaja se Izvešće „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2019“.**
- 2. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da nastavi s aktivnostima daljeg jačanja suradnje sa razvojnim partnerima u Bosni i Hercegovini u cilju učinkovitijeg korištenja ODA pomoći, a sukladno prioritetima Bosne i Hercegovine i načelima definiranim u Globalnom partnerstvu za učinkovitu razvojnu suradnju.**
- 3. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da Izvešće „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2019“ objavi na službenim internet stranicama Ministarstva i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera u BiH u roku od sedam dana od dana usvajanja na Vijeću ministara BiH.**

1. Program ekonomskih reformi BiH za razdoblje 2019-2021. godina;
2. Srednjoročni program rada Vijeća ministara BiH 2020-2022. godina;
3. Strategija komuniciranja institucija Bosne i Hercegovine o procesu pristupanja BiH Europskoj uniji – od kandidatskog statusa do članstva;
4. Svjetski ekonomski forum, Izvješće o globalnoj konkurentnosti za 2019. godinu;
5. WB Group – Zapadni Balkan Redovito ekonomsko izvješće br. 16 – Rast neizvjesnosti;
6. www.vijeceministara.gov.ba
7. www.vladars.net
8. www.fbihvlada.gov.ba